

ZAKON

O TRŽIŠTU KAPITALA

("Sl. glasnik RS", br. 129/2021)

I OSNOVNE ODREDBE

Cilj i predmet uređivanja

Član 1

Ovim zakonom uređuju se:

- 1) davanje dozvole i uslovi za obavljanje delatnosti investicionih društava, organizatora tržišta, pružaoca usluga dostave podataka i drugih učesnika na tržištu kapitala;
- 2) uslovi za javnu ponudu hartija od vrednosti i uključenje hartija od vrednosti u trgovanje na regulisanom tržištu;
- 3) regulisano tržište, multilateralna trgovačka platforma, organizovana trgovačka platforma i OTC tržišta u Republici Srbiji;
- 4) obelodanjivanje finansijskih i drugih podataka, kao i obaveze izveštavanja izdavalaca, odnosno javnih društava u skladu sa ovim zakonom;
- 5) zabrana prevarnih, manipulativnih i drugih protivzakonitih radnji i činjenja u vezi sa kupovinom ili prodajom finansijskih instrumenata, kao i ostvarivanjem prava glasa u vezi sa hartijama od vrednosti koje izdaju javna društva;
- 6) kliring, saldiranje i registrovanje transakcija finansijskim instrumentima, kao i organizacija i nadležnosti Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti (u daljem tekstu: CRHOV);
- 7) organizacija i nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti (u daljem tekstu: Komisija), kao i saradnja sa drugim nadležnim organima.

Ciljevi ovog zakona su:

- 1) zaštita investitora;
- 2) obezbeđenje pravednog, efikasnog i transparentnog tržišta kapitala;
- 3) smanjenje sistemskog rizika na tržištu kapitala.

Ovaj zakon se primenjuje na:

- 1) investiciona društva;
- 2) organizatore tržišta;

3) pružaocima usluga dostave podataka;

4) strana društva koja pružaju investicione usluge ili obavljaju investicione aktivnosti posredstvom ogranka osnovanog u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Republika);

5) kreditne institucije koje su dobile dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, odnosno u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije.

Investicione usluge i aktivnosti iz člana 2. stav 1. tač. 2) i 3) ovog zakona u Republici može obavljati:

1) investiciono društvo koje je dobilo dozvolu Komisije u skladu s ovim zakonom;

2) kreditna institucija osnovana u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, odnosno u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije, a koja je dobila dozvolu Komisije u skladu s ovim zakonom;

3) ogranak investicionog društva iz treće države koje je dobilo dozvolu Komisije za pružanje investicionih usluga i aktivnosti iz stava 1. ovog člana preko ogranka.

Na kreditne institucije država članica Evropske unije (u daljem tekstu: EU) koje su dobile dozvolu za rad u skladu sa zakonom koji uređuje obavljanje delatnosti kreditnih institucija i prudencijalni nadzor nad kreditnim institucijama, prilikom pružanja jedne ili više investicionih usluga i/ili obavljanja investicionih aktivnosti primenjuju se sledeće odredbe ovog zakona:

1) član 3. stav 2, član 157, član 251. st. 1. i 3. i čl. 166-175. ovog zakona;

2) čl. 177, 179, 180, 181, 185, 186, 187, član 190. st. 1. i 6-10. i član 194. ovog zakona;

3) član 198. st. 1-5. i st. 9-12, član 199. st. 5-12, čl. 200, 201. i 202. ovog zakona;

4) čl. 354, 355, 360, 374, 376, 377, 383, 384, 386, 387, 391, 396. i 397. ovog zakona.

Na kreditne institucije, odnosno banke koje su dobile dozvolu za rad u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje delatnosti kreditnih institucija, odnosno banaka u Republici i prudencijalni nadzor nad kreditnim institucijama, u vezi sa strukturiranim depozitima primenjuju se sledeće odredbe ovog zakona:

1) član 157, član 166. stav 2, član 167. i član 169. stav 1. ovog zakona;

2) čl. 176, 177, 179, 180, 181, 182, 183, 185, 187, 190. i 194. ovog zakona;

3) čl. 354, 355, 360, 374, 376, 377, 383, 384, 386. i 387. ovog zakona.

Na članove ili učesnike regulisanih tržišta i multilateralnih trgovačkih platformi (u daljem tekstu: MTP) za koje ne postoji obaveza dobijanja dozvole za rad u skladu sa članom 3. stav 1. ovog zakona, primenjuje se član 172. ovog zakona.

Na izuzeta lica iz člana 3. ovog zakona primenjuju se čl. 241, 242. i 243. ovog zakona.

Svi višestrani sistemi finansijskih instrumenata organizuju se ili u skladu sa Glavom VIII ovog zakona o MTP ili organizovanoj trgovačkoj platformi (u daljem tekstu: OTP) ili u skladu sa odredbama Glave VI ovog zakona o regulisanim tržištima.

Svako investiciono društvo koje organizovano, stalno, sistematično i u značajnoj meri trguje za sopstveni račun prilikom izvršenja naloga klijenata van regulisanog tržišta, MTP-a ili OTP-a, dužno je da posluje u skladu sa čl. 233, 234, 235, 236. i 237. ovog zakona.

Sve transakcije finansijskim instrumentima iz st. 8. i 9. ovog člana koje nisu zaključene posredstvom višestranih sistema ili sistematskih internalizatora moraju ispunjavati uslove propisane odredbama čl. 233, 234, 235, 236. i 237. ovog zakona.

Ukoliko društvo za upravljanje investicionim fondovima pruža usluge upravljanja portfoliom iz člana 2. stav 1. tačka 2) podtačka (4) ovog zakona klijentima koji nisu investicioni fondovi u smislu zakona kojim se uređuju investicioni fondovi, društvo za upravljanje može pružati i usluge investicionog savetovanja iz člana 2. stav 1. tačka 2) podtačka (5) ovog zakona, kao i dodatne usluge čuvanja i upravljanja finansijskim instrumentima za račun klijenta iz člana 2. stav 1. tačka 3) podtačka (1) ovog zakona.

Na društvo za upravljanje iz stava 12. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 2. stav 1. tač. 7) i 12), člana 3. stav 1. tač. 2), 3), 5), 6) i 10), člana 166, čl. 177, 180, 181, 182, 187. i 189. i člana 224. stav 5. ovog zakona.

Pojmovi

Član 2

Pojedini pojmovi, u smislu ovoga zakona, imaju sledeća značenja:

1) **investiciono društvo** je pravno lice u čije redovne aktivnosti ili poslovanje spada pružanje jedne ili više investicionih usluga trećim licima, odnosno profesionalno obavljanje jedne ili više investicionih aktivnosti;

2) **investicione usluge i aktivnosti** koje se odnose na finansijske instrumente iz tačke 19) ovog stava su:

(1) prijem i prenos naloga koji se odnose na jedan ili više finansijskih instrumenata;

(2) izvršenje naloga za račun klijenata;

(3) trgovanje za sopstveni račun;

(4) upravljanje portfoliom;

(5) investiciono savetovanje;

(6) pokroviteljstvo u vezi sa finansijskim instrumentima, odnosno sprovođenje postupka ponude finansijskih instrumenata sa obavezom otkupa;

(7) sprovođenje postupka ponude finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa;

(8) upravljanje MTP-om;

(9) upravljanje OTP-om.

3) **dodatne usluge** su:

(1) čuvanje i upravljanje finansijskim instrumentima za račun klijenata (kastodi usluge) i sa tim povezane usluge, kao što je administriranje novčanim sredstvima i sredstvima obezbeđenja, izuzev održavanja i vođenja računa hartija od vrednosti iz Glave XIV ovog zakona;

(2) odobravanje kredita ili zajmova investitoru radi zaključenja transakcije sa jednim ili više finansijskih instrumenata kada je društvo koje daje kredit ili zajam uključeno u transakciju;

(3) savetovanje u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom i povezanim pitanjima, kao i savetovanje i usluge u vezi sa spajanjem i kupovinom poslovnih subjekata;

(4) usluge konverzije stranih valuta u vezi sa pružanjem investicionih usluga;

(5) istraživanje i finansijska analiza ili drugi oblici opštih preporuka u vezi sa transakcijama finansijskim instrumentima;

(6) usluge u vezi sa pokroviteljstvom;

(7) investicione usluge i aktivnosti, kao i dodatne usluge, koje se odnose na osnov izvedenih finansijskih instrumenata iz tačke 19) podtač. (5), (6), (7) i (10) ovog stava, kada su povezani sa pružanjem investicionih ili dodatnih usluga;

4) **račun hartija od vrednosti, odnosno račun finansijskih instrumenata** je račun na koji se hartije od vrednosti, odnosno finansijski instrumenti mogu knjižiti u korist ili na teret;

5) **pokrovitelj** je investiciono društvo koje vrši usluge pokroviteljstva u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa;

6) **agent** je investiciono društvo koje vrši usluge u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa;

7) **investicioni savet** je pružanje lične preporuke klijentu, bilo na zahtev klijenta ili na inicijativu investicionog društva, u pogledu jedne ili više transakcija u vezi sa finansijskim instrumentima;

8) **izvršavanje naloga za račun klijenta** je delovanje u cilju zaključenja ugovora o kupovini ili prodaji jednog ili više finansijskih instrumenata za račun klijenta, uključujući zaključenje ugovora o prodaji finansijskih instrumenata koje izdaje investiciono društvo ili kreditna institucija u trenutku njihovog izdavanja;

9) **trgovanje za sopstveni račun**, odnosno dilerski posao je trgovanje korišćenjem sopstvenog kapitala, odnosno u svoje ime i za svoj račun, a čiji je rezultat zaključenje transakcija s jednim ili više finansijskih instrumenata;

10) **brokerski posao** je izvršavanje naloga za račun klijenta u skladu sa tačkom 8) ovog stava;

11) **market mejker** (eng. *market maker*), odnosno održavalac tržišta je lice koje stalno nastupa na finansijskim tržištima kao lice koje je voljno da trguje za sopstveni račun, tako što kupuje i prodaje finansijske instrumente koristeći sopstveni vlasnički kapital, po cenama koje sam odredi, u okvirima koje svojim aktima utvrdi organizator tržišta;

12) **upravljanje portfoliom** je upravljanje portfolijima koji uključuju jedan ili više finansijskih instrumenata, na individualnoj i diskrecionoj osnovi, za svakog klijenta posebno, a na osnovu ovlašćenja;

13) **klijent** je svako pravno ili fizičko lice kome investiciono društvo pruža investicione, odnosno dodatne usluge;

14) **profesionalni investitor** je klijent koji poseduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnu procenu povezanih rizika, i koji ispunjava uslove iz čl. 192. i 193. ovog zakona;

15) **mali investitor** je klijent koji ne spada u kategoriju profesionalnog investitora;

16) **tržište rasta malih i srednjih preduzeća** (u daljem tekstu: tržište rasta MSP) je MTP koje je registrovano kao rastuće tržište malih i srednjih preduzeća u skladu sa članom 197. ovog zakona;

17) **mala i srednja preduzeća** (u daljem tekstu: MSP) su:

(1) u smislu Glave IV ovog zakona:

- MSP definisana podtačkom (2) ove tačke;

- društva koja na osnovu poslednjih godišnjih ili konsolidovanih finansijskih izveštaja ispunjavaju najmanje dva od tri sledeća uslova:

a) prosečan broj zaposlenih tokom poslovne godine je manji od 250;

b) ukupna bilansna aktiva ne prelazi 43.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije; i

v) godišnji neto promet nije veći od 50.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;

(2) za potrebe ostalih odredbi ovog zakona, društva čija je prosečna tržišna kapitalizacija manja od 200.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, a čija se vrednost izračunava na osnovu vrednosti (ponude/kotacije) sa kraja svake od poslednje tri kalendarske godine;

18) **nalog sa limitom, ili limit nalog** označava kupovni ili prodajni nalog finansijskog instrumenta po određenoj, ograničenoj ceni ili po ceni koja je od nje povoljnija;

19) **finansijski instrumenti** su:

(1) prenosive hartije od vrednosti;

(2) instrumenti tržišta novca;

(3) jedinice institucija kolektivnog investiranja;

(4) opcije, fjučersi (terminski ugovori), svopovi, kamatni forvardi (nestandardizovani kamatni terminski ugovori) i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na hartije od vrednosti, valute, kamatne stope, ili prinose, emisione jedinice kao i svi drugi izvedeni finansijski instrumenti, finansijski indeksi ili finansijske mere koje je moguće namiriti fizički ili u novcu;

(5) opcije, fjučersi, svopovi, forvardi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na robu i koji:

- moraju biti namireni u novcu, ili

- mogu biti namireni u novcu po izboru jedne od ugovornih strana, osim u slučaju neizvršenja obaveza ili drugog razloga za raskid ugovora;

(6) opcije, fjučersi, svopovi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na robu i mogu se namiriti fizički, pod uslovom da su predmet trgovanja na regulisanom tržištu, MTP-u ili OTP-u, izuzev veleprodajnih energetske proizvoda kojima se trguje na OTP-u i koji se moraju fizički namiriti;

(7) opcije, fjučersi, svopovi, forvardi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na robu i mogu se namiriti fizički, ako nisu navedeni u podtački (6) ove tačke i nemaju poslovnu namenu, a imaju obeležja drugih izvedenih finansijskih instrumenata;

(8) izvedeni finansijski instrumenti za prenos kreditnog rizika;

(9) finansijski ugovori za razlike;

(10) opcije, fjučersi, svopovi, kamatni forvardi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na klimatske varijable, troškove prevoza, stope inflacije ili druge službene, ekonomske i statističke podatke, a koji moraju biti namireni u novcu ili mogu biti namireni u novcu po izboru jedne od ugovornih strana, osim u slučaju neizvršenja obaveza ili drugog razloga za raskid ugovora, kao i drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na imovinu, prava, obaveze, indekse i merne jedinice koje nisu navedene u ovoj tački, a koji imaju odlike drugih izvedenih finansijskih instrumenata, imajući u vidu, između ostalog, da li se njima trguje na regulisanom tržištu, OTP-u ili MTP-u;

(11) emisione jedinice koje se sastoje od bilo kojih jedinica za koje je utvrđeno da su u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje sistem trgovanja emisijama gasova sa efektom staklene bašte;

20) ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima na energente razreda C6 su opcije, fjučersi, svopovi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima iz tačke 19) podtačka (6) ovog stava koji se odnose na ugalj ili naftu, kojima se trguje na OTP-u i koji se moraju fizički namiriti;

21) instrumenti tržišta novca su one vrste finansijskih instrumenata kojima se obično trguje na tržištu novca, kao što su trezorski, blagajnički i komercijalni zapisi i sertifikati o depozitu, izuzev instrumenata plaćanja;

22) **organizator tržišta**, odnosno berza su lica koja upravljaju, odnosno vode poslovanje regulisanog tržišta, a koja mogu biti i samo regulisano tržište;

23) **višestrani sistem** je svaki sistem ili platforma u okviru koje je omogućeno povezivanje ponuda za kupovinu i ponuda za prodaju finansijskih instrumenata više zainteresovanih trećih strana;

24) **sistematski internalizator** je investiciono društvo koje, bez upravljanja višestranim sistemom, na organizovan način, učestalo i sistematično i u značajnom obimu trguje za sopstveni račun, izvršavajući naloge klijenata van regulisanog tržišta, MTP-a ili OTP-a;

25) **regulisano tržište** je višestrani sistem kojim upravlja, odnosno čije poslovanje vodi organizator tržišta koji unutar sistema spaja ili olakšava spajanje ponuda za kupovinu i ponuda za prodaju finansijskih instrumenata više zainteresovanih trećih lica u skladu sa svojim obavezujućim pravilima, na način koji dovodi do zaključenja ugovora u vezi sa finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje prema njegovim pravilima, odnosno sistemu, a koji ima dozvolu i redovno posluje u skladu sa ovim zakonom (Glava VI);

26) **multilateralna trgovačka platforma**, odnosno **MTP** je višestrani sistem kojim upravlja investiciono društvo ili organizator tržišta i koji unutar sistema i u skladu sa obavezujućim pravilima povezuje ponude za kupovinu i ponude za prodaju finansijskih instrumenata više zainteresovanih trećih lica na način koji dovodi do zaključenja ugovora u skladu sa ovim zakonom (Glava VIII);

27) **organizovana trgovačka platforma**, odnosno **OTP** je višestrani sistem koji nije regulisano tržište ili MTP, u okviru kog se povezuju ponude za kupovinu i ponude za prodaju obveznica, strukturiranih finansijskih proizvoda, emisionih jedinica ili izvedenih finansijskih instrumenata više zainteresovanih trećih lica, na način koji dovodi do zaključenja ugovora u skladu sa ovim zakonom (Glava VIII);

28) **mesto trgovanja** je regulisano tržište, MTP ili OTP;

29) **vanberzansko tržište** (u daljem tekstu: **OTC**) je decentralizovani sistem sekundarnog trgovanja izvan regulisanog tržišta, MTP-a i OTP-a koji nema organizatora tržišta i koji podrazumeva direktno pregovaranje između prodavca i kupca finansijskih instrumenata u cilju zaključenja transakcije posredstvom investicionog društva sa dozvolom u skladu sa ovim zakonom;

30) **OTC vanberzanski ugovor**, odnosno OTC izvedeni finansijski instrument je izvedeni ugovor o finansijskom instrumentu koji se ne izvršava na regulisanom tržištu;

31) **likvidno tržište** je:

(1) u smislu člana 233. ovog zakona: tržište finansijskog instrumenta kojim se svakodnevno trguje, a koje se ocenjuje u skladu sa sledećim kriterijumima:

- akcije u slobodnoj prodaji (engl. free float);
- prosečni dnevni broj transakcija tim finansijskim instrumentima;
- prosečni dnevni promet za te finansijske instrumente;

(2) za potrebe ostalih odredbi ovog zakona: tržište finansijskog instrumenta ili vrste finansijskih instrumenata, kada, uzimajući u obzir specifične tržišne strukture određenog finansijskog instrumenta ili određene vrste finansijskih instrumenata, postoji kontinuirana zainteresovanost kupaca i prodavaca, u skladu sa sledećim kriterijumima:

- prosečna učestalost i veličina transakcija u različitim tržišnim uslovima, uzimajući u obzir prirodu i poslovni ciklus proizvoda unutar određene vrste finansijskih instrumenata;

- broj i vrsta učesnika na tržištu, uključujući odnos učesnika na tržištu i finansijskih instrumenata određenog proizvoda kojima se trguje;

- prosečna veličina raspona između cena najbolje ponude i tražnje, ako je dostupna;

32) **akcije u slobodnoj prodaji** predstavljaju deo akcija javnih društava kojima se trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP-u;

33) **nadležni organ** je:

(1) Komisija i Narodna banka Srbije u vezi sa Glavom XIV ovog zakona kojim se uređuju CRHOV i Glavom XI ovog zakona koja uređuje zaštitu malih investitora;

(2) Komisija za potrebe ostalih glava ovog zakona;

(3) organ za delatnosti u vezi sa tržištem kapitala koji imenuje svaka država;

34) **kreditna institucija** je lice koje je dobilo dozvolu u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju prudencijalna pravila za kreditne institucije, odnosno u Republici kreditna institucija je lice koje je dobilo dozvolu u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju banke, odnosno u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju kreditne institucije;

35) **društvo za upravljanje** je društvo za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom (društvo za upravljanje UCITS fondom) ili društvo za upravljanje alternativnim investicionim fondovima (DZUAIF), u smislu zakona kojima se uređuju investicioni fondovi;

36) **društvo za upravljanje UCITS fondovima** je društvo za upravljanje u smislu zakona kojim se uređuju institucije kolektivnog investiranja u prenosive hartije od vrednosti;

37) **vezani zastupnik** je fizičko ili pravno lice koje, pod punom i безусловnom odgovornošću jedinog investicionog društva ili kreditne institucije za čiji račun nastupa, obavlja sledeće poslove:

(1) promoviše, odnosno nudi investicione i/ili dodatne usluge klijentima ili potencijalnim klijentima;

(2) prima i prenosi naloge klijenata u pogledu investicionih usluga ili finansijskih instrumenata;

(3) plasira finansijske instrumente; ili

(4) pruža savete klijentima ili potencijalnim klijentima u vezi tih finansijskih instrumenata ili usluga;

38) **ogranak** je svako mesto poslovanja koje nije sedište investicionog društva, a koje je deo investicionog društva, bez statusa pravnog lica, koje pruža investicione usluge i/ili obavlja investicione aktivnosti, a koje može pružati i dodatne usluge za koje je investiciono društvo dobilo dozvolu; sva mesta poslovanja jednog investicionog društva sa sedištem u drugoj državi se smatraju jednim ogrankom u smislu ovog zakona;

39) **kvalifikovano učešće** je neposredno ili posredno učešće u investicionom društvu, organizatoru tržišta ili CRHOV-u, koje predstavlja najmanje 10% učešća u kapitalu ili pravu glasa, na način predviđen čl. 81. i 85. ovog zakona, uzimajući u obzir uslove o grupisanju kod izračunavanja tih prava propisanih odredbama ovog zakona, ili koje omogućava ostvarivanje značajnog uticaja na upravljanje tim pravnim licem u kome se poseduje učešće;

40) **matično društvo** je matično pravno lice u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo;

41) **zavisno društvo** je zavisno pravno lice u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo;

42) **grupa** je grupa u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo;

43) **bliska povezanost** je odnos u kojem su dva ili više fizičkih ili pravnih lica povezana:

(1) učešćem u vidu posedovanja, neposredno ili putem kontrole, najmanje 20% prava glasa ili kapitala društva;

(2) kontrolom, koja označava odnos moći matičnog nad zavisnim društvom u svim slučajevima iz zakona kojim se uređuje računovodstvo ili sličan odnos između fizičkog ili pravnog lica i nekog društva, s tim da se svako zavisno društvo zavisnog društva takođe smatra zavisnim društvom matičnog društva koje se nalazi na čelu tih društava;

(3) stalno, putem odnosa kontrole;

(4) članovima porodice.

44) **članovi porodice** su:

(1) supružnici, odnosno lica koja žive u vanbračnoj zajednici;

(2) potomci i preci u pravoj liniji neograničeno;

(3) srodnici do trećeg stepena srodstva, u pobočnoj liniji, uključujući i srodstvo po tazbini;

(4) usvojlac i usvojenici i potomci usvojenika;

(5) staralac i šticenici i potomci šticenika;

45) **kontrola** je odnos između matičnog i zavisnog društva u smislu **propisa** kojima se uređuje računovodstvo;

46) **organ uprave** je organ, odnosno organi društva imenovani u skladu sa ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuju privredna društva, koji je ovlašćen da utvrđuje strategije, ciljeve i opšte usmerenje poslovanja tog subjekta, a koji nadzire i prati odluke rukovodilaca, uključujući i lica koja stvarno upravljaju poslovanjem subjekta. Kod društava sa jednodomnim upravljanjem, organi uprave su jedan ili više direktora, odnosno odbor direktora, gde izvršni direktori imaju rukovodeću funkciju, a neizvršni direktori imaju nadzornu funkciju. Kod društava sa dvodomnim upravljanjem, organi uprave su izvršni direktori, odnosno izvršni odbor i nadzorni odbor, gde izvršni direktori imaju rukovodeću funkciju, a nadzorni odbor ima nadzornu funkciju;

47) **više rukovodstvo** su fizička lica koja u investicionom društvu, organizatoru tržišta, centralnom depozitaru hartija od vrednosti ili društvu za pružanje usluga dostave podataka obavljaju izvršne funkcije i koja su odgovorna organu uprave za svakodnevno upravljanje tim subjektom, uključujući i sprovođenje politika u vezi sa distribucijom usluga i proizvoda klijentima od strane društva i zaposlenih;

48) **trgovanje za sopstveni račun uparivanjem naloga** je transakcija kod koje se posrednik postavlja između kupca i prodavca na način da prilikom izvršenja transakcije nikada nije izložen tržišnom riziku, pri čemu se izvršenje posla za obe strane dešava istovremeno, a transakcija zaključuje po ceni po kojoj posrednik ne ostvaruje ni dobit ni gubitak, izuzev ranije ugovorene provizije ili naknade za transakciju;

49) **algoritamsko trgovanje** je trgovanje finansijskim instrumentima u kojem kompjuterski algoritam automatski određuje pojedinačne parametre naloga, kao što su odluka da li da se pokrene postupak izvršenja naloga, vreme izvršenja naloga, cena ili količina naloga ili način upravljanja nalogom po prijemu, sa ograničenom ili bez ljudske intervencije. Algoritamsko trgovanje ne uključuje sisteme koji se koriste isključivo za usmeravanje naloga na jedno ili više mesta trgovanja ili za obradu naloga bez određivanja parametara trgovanja ili za potvrdu naloga ili obradu izvršenih transakcija nakon trgovanja;

50) **tehnika visokofrekventnog algoritamskog trgovanja** je tehnika algoritamskog trgovanja koju karakteriše:

(1) infrastruktura namenjena tome da se na najmanju moguću meru svedu mrežna i druga kašnjenja, uključujući barem jednu od sledećih algoritamskih mogućnosti unosa naloga: kolokaciju, čuvanje datoteka na serveru u neposrednoj blizini ili brz direktan elektronski pristup;

(2) sistemsko pokretanje postupka davanja, usmeravanje i izvršavanje naloga bez ljudske intervencije za pojedinačne transakcije ili naloge; i

(3) visok broj poruka na dnevnom nivou koji predstavljaju naloge, ponude ili otkazivanja;

51) **direktan elektronski pristup** je mehanizam u kome član, učesnik ili klijent mesta trgovanja dozvoljava određenom licu da koristi svoju identifikacionu oznaku za trgovanje kako bi to lice moglo elektronskim putem da šalje naloge koji se odnose na finansijski instrument neposredno na mesto trgovanja, a uključuje mehanizme u kojima lice koristi infrastrukturu člana, učesnika ili klijenta ili bilo koji sistem povezivanja koji član, učesnik ili klijent koristi za prenos naloga (neposredan pristup tržištu), i mehanizme u kojima to lice ne koristi tu infrastrukturu (sponzorisan pristup);

52) **unakrsna prodaja** je ponuda investicione usluge zajedno sa drugom uslugom ili proizvodom u sklopu paketa ili kao uslov za taj isti ugovor ili paket;

53) **strukturirani depozit** je depozit u smislu zakona kojim se uređuje osiguranje depozita, kod kojeg se glavnica u celosti plaća po dospeću, a kamata ili premija se isplaćuje ili podleže riziku u zavisnosti od formule koja uzima u obzir faktore kao što su:

- (1) indeks ili kombinacija indeksa, isključujući depozite sa promenljivom kamatnom stopom čiji je povrat neposredno povezan sa indeksom kamatne stope poput Euribora;
- (2) finansijski instrument ili kombinacija finansijskih instrumenata;
- (3) roba ili kombinacija robe ili druga materijalna ili nematerijalna imovina nezamenjivog karaktera; ili
- (4) devizni kurs ili kombinacija deviznih kurseva;

54) **hartije od vrednosti** su:

- (1) u smislu Glave XII ovog zakona:
 - akcije i druge hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama;
 - obveznice i drugi oblici sekjuritizovanog duga; ili
 - sekjuritizovani dug koji je moguće zameniti za akcije ili druge hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama;
- (2) u smislu Glave IV ovog zakona: prenosive hartije od vrednosti iz tačke 55) ovog stava, uz izuzetak instrumenata tržišta novca iz tačke 21) ovog stava, čiji je rok dospeća kraći od 12 meseci;
- (3) u smislu Glave XIII i sistema za saldiranje hartija od vrednosti: finansijski instrumenti iz tačke 19) ovog stava;

55) **prenosive hartije od vrednosti** su sve vrste hartija od vrednosti kojima može da se trguje na tržištu kapitala, izuzev instrumenata plaćanja, kao što su naročito:

- (1) akcije društava i druge hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama društava ili drugih subjekata, kao i depozitne potvrde koje se odnose na akcije;
- (2) obveznice i drugi oblici sekjuritizovanog duga, uključujući i depozitne potvrde koje se odnose na te hartije od vrednosti;
- (3) sve druge hartije od vrednosti koje daju pravo na sticanje i prodaju takvih prenosivih hartija od vrednosti, koje se namiruju u novcu, a čiji se iznos utvrđuje na osnovu prenosivih hartija od vrednosti, valuta, kamatnih stopa ili prinosa, robe, indeksa ili drugih odredivih vrednosti;

56) **vlasničke hartije od vrednosti** su akcije i druge prenosive hartije od vrednosti istovetne akcijama društava koje predstavljaju učešće u kapitalu, kao i druge vrste prenosivih hartija od vrednosti koje daju pravo na sticanje navedenih hartija od vrednosti kao posledica njihove konverzije ili ostvarivanja prava ih tih hartija od vrednosti, pod uslovom da drugospomenute hartije od vrednosti izdaje izdavalac osnovnih akcija ili lice koje pripada grupi tog izdavaoca;

57) **nevlasničke hartije od vrednosti** su sve hartije od vrednosti koje nisu vlasničke hartije od vrednosti;

58) **dužničke hartije od vrednosti** su obveznice i drugi prenosivi sekjuritizovani instrumenti duga, izuzimajući hartije od vrednosti koje su ekvivalenti akcijama društava ili koje, ukoliko se konvertuju ili ukoliko se ostvaruju prava koja iz njih proizilaze, daju pravo sticanja akcija ili hartija od vrednosti ekvivalentnim akcijama;

59) **depozitne potvrde** su hartije od vrednosti kojima može da se trguje na tržištu kapitala i koje predstavljaju vlasništvo nad hartijama od vrednosti inostranog izdavaoca, a koje mogu da se uključe u trgovanje na regulisanom tržištu i kojima može da se trguje nezavisno od hartija od vrednosti inostranog izdavaoca;

60) **povezani instrumenti** su sledeći finansijski instrumenti, uključujući one koji nisu uključeni u trgovanje, kojima se ne trguje na mestu trgovanja ili za koje nije podnet zahtev za uključenje u trgovanje na mesto trgovanja:

(1) ugovori ili prava na upis, sticanje ili otuđenje hartija od vrednosti;

(2) izvedeni finansijski instrumenti iz hartija od vrednosti, odnosno finansijski derivati;

(3) kada su hartije od vrednosti konvertibilni ili zamenjivi dužnički instrumenti, hartije od vrednosti u kojima se ti konvertibilni ili zamenjivi dužnički instrumenti mogu pretvoriti ili zameniti;

(4) instrumenti koje izdaje ili za koje jemči izdavalac ili garant hartija od vrednosti čija će tržišna cena verovatno imati značajan uticaj na cenu hartija od vrednosti, ili obrnuto;

(5) kada su hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama, akcije koje predstavljaju te hartije od vrednosti i sve druge hartije od vrednosti ekvivalentne tim akcijama.

61) **investicioni fond kojim se trguje na berzi** (engl. exchange-traded fund, u daljem tekstu: ETF) je fond čijom se najmanje jednom investicionom jedinicom ili klasom akcija u toku dana organizuje trgovanje na najmanje jednom mestu trgovanja i sa najmanje jednim market mekerom koji preduzima mere kako bi obezbedio da se cena investicionih jedinica ili akcija na tom mestu trgovanja ne razlikuje značajno od neto vrednosti imovine i, kada je primenjivo, od indikativne neto vrednosti imovine;

62) **certifikati** su hartije od vrednosti kojima može da se trguje na tržištu kapitala i koji se u slučaju isplate od strane izdavaoca rangiraju iznad akcija, ali ispod neosiguranih obveznica i drugih sličnih instrumenata;

63) **strukturirani finansijski proizvodi** su hartije od vrednosti koje su namenjene za sekjuritizaciju i prenos kreditnog rizika povezanog sa fondom finansijskih sredstava koji zakonitom imaocu hartija od vrednosti daju pravo da redovno prima uplate koji zavise od toka novca iz finansijskih instrumenata u osnovi;

64) **izvedeni finansijski instrumenti**, odnosno derivati su finansijski instrumenti iz tačke 55) podtačka (3) ovog stava, a posebno navedeni u tački 19) podtač. (4)-(10) ovog stava;

65) **izvedeni finansijski instrument kojim se trguje na berzi** je finansijski instrument kojim se trguje na regulisanom tržištu ili na tržištu treće države koji se u skladu sa ovim zakonom smatra ekvivalentnim regulisanom tržištu;

66) **robni izvedeni finansijski instrumenti**, odnosno robni derivati su finansijski instrumenti iz tačke 55) podtačka (3) ovog stava koji se odnose na robu ili osnovni instrument iz tačke 19) podtač. (5), (6), (7) i (10) ovog stava;

67) **centralna druga ugovorna strana** je centralni tržišni učesnik (engl. central counterparty, u daljem tekstu: *CCP*) - pravno lice koje posreduje između ugovornih strana u ugovorima kojima se trguje na jednom ili više finansijskih tržišta, tako da postaje kupac svakom prodavcu i prodavac svakom kupcu;

68) **sistem odobrenih objava**, odnosno APA je lice koje je ovlašćeno u skladu sa ovim zakonom da pruža usluge objavljivanja izveštaja o trgovanju u ime investicionih društava;

69) **pružalac konsolidovanih podataka o trgovanju**, odnosno CTP je lice koje je ovlašćeno u skladu sa ovim zakonom da pruža usluge prikupljanja izveštaja o trgovanju finansijskim instrumentima od regulisanih tržišta, MTP, OTP i APA i da ih konsoliduje u kontinuirane elektronske tokove podataka o ceni i količini u realnom vremenu za svaki finansijski instrument pojedinačno;

70) **ovlašćeni mehanizam izveštavanja**, odnosno ARM je lice koje je ovlašćeno u skladu sa ovim zakonom da pruža usluge dostavljanja izveštaja o pojedinostima transakcija Komisiji u ime i za račun investicionih društava;

71) **pružalac usluga dostave podataka** je APA, CTP ili ARM;

72) **država članica** je država članica EU;

73) **treća država** je država koja nije država članica u smislu tačke 72) ovog stava;

74) **matična država članica** je:

(1) u slučaju investicionih društava:

- ako je investiciono društvo fizičko lice, država članica u kojoj se nalazi njegovo sedište;

- ukoliko je investiciono društvo pravno lice, država članica u kojoj se nalazi njegovo registrovano sedište;

- ukoliko investiciono društvo ne mora prema svom nacionalnom pravu da ima registrovano sedište, država članica u kojoj se nalazi mesto iz koga se upravlja poslovanjem tog društva i koje je kao takvo određeno osnivačkim aktom, statutom ili odlukom skupštine, odnosno odlukom ortaka ili komplementara;

(2) u slučaju regulisanog tržišta, država članica u kojoj je registrovano regulisano tržište, ili ukoliko prema nacionalnom pravu njegove države članice ne mora da ima registrovano sedište, država članica u kojoj je stvarno sedište regulisanog tržišta;

(3) za APA, CTP ili ARM:

- ako je APA, CTP ili ARM fizičko lice, država članica u kojoj se nalazi njegovo sedište;

- ako je APA, CTP ili ARM pravno lice, država članica u kojoj se nalazi njegovo registrovano sedište;

- ukoliko APA, CTP ili ARM ne mora prema svom nacionalnom pravu da ima registrovano sedište, država članica u kojoj se nalazi mesto iz koga se upravlja poslovanjem tog društva i koje je kao takvo određeno osnivačkim aktom, statutom ili odlukom skupštine, odnosno odlukom ortaka ili komplementara;

(4) za izdavaoce:

- za sve izdavaoce hartija od vrednosti osnovanih u EU, koji nisu navedeni u drugoj alineji ove podtačke, država članica u kojoj izdavalac ima registrovano sedište;

- za sva izdavanja dužničkih, odnosno nevlasničkih hartija od vrednosti čija je pojedinačna nominalna vrednost najmanje 1.000 evra, i za sva izdavanja nevlasničkih hartija od vrednosti koja daju pravo sticanja bilo koje prenosive hartije od vrednosti ili dobijanja gotovog novca kao rezultat konverzije ili ostvarivanja prava, ukoliko izdavalac nevlasničkih hartija od vrednosti nije izdavalac osnovnih hartija ili subjekt koji pripada grupi tog izdavaoca, država članica u kojoj je sedište izdavaoca ili u kojoj su hartije od vrednosti uključene ili će biti uključene u regulisano tržište ili u kojoj se hartije od vrednosti javno nude, po izboru izdavaoca, ponuđača ili lica koje traži uključjenje u trgovanje na regulisano tržište. Isto će se primenjivati i na nevlasničke hartije od vrednosti u valuti koja nije evro, pod uslovom da minimalna nominalna vrednost bude približno jednaka iznosu od 1.000 evra;

- za sve izdavaoce hartija od vrednosti, koji su osnovani u trećoj državi, a koji nisu navedeni u drugoj alineji ove podtačke, država članica u kojoj će hartije od vrednosti biti ponuđene javnosti prvi put, ili gde je podnesen prvi zahtev za uključjenje u trgovanje na regulisano tržište, po izboru izdavaoca, ponuđača ili lica koje zahteva uključjenje, pod uslovom naknadnog izbora izdavalaca osnovanih u trećoj državi, u sledećim slučajevima:

a) ukoliko matična država članica nije utvrđena izborom izdavalaca;

b) za izdavaoca čije hartije od vrednosti nisu više uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u njegovoj matičnoj državi članici kao što je definisano u prvoj i drugoj alineji ove podtačke, nego su uključeni u trgovanje u jednoj ili više država članica, ona nova matična država članica koju izdavalac može izabrati među državama članicama u kojima su njegove hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu i, kada je to primenjivo, države članice u kojoj izdavalac ima sedište;

(5) za centralne depozitare hartija od vrednosti, država članica u kojoj je centralni depozitar osnovan;

75) država članica domaćin je:

(1) za investiciona društva ili regulisana tržišta: država članica koja nije matična država članica u kojoj investiciono društvo ima zavisno društvo ili pruža investicione usluge i/ili obavlja investicione aktivnosti, ili država članica u kojoj regulisano tržište pruža odgovarajuće sisteme, kako bi udaljenim članovima ili učesnicima osnovanim u toj državi članici, omogućio pristup trgovanju u njegovom sistemu;

(2) za javne ponude hartija od vrednosti ili uključanja u trgovanje na regulisano tržište: država članica u kojoj su hartije od vrednosti javno ponuđene ili u kojoj je zatraženo uključanje u trgovanje na regulisano tržište, kada se razlikuje od matične države članice;

(3) za centralne depozitare hartija od vrednosti, država članica koja nije matična država članica, u kojoj centralni depozitar hartija od vrednosti ima ogranak ili pruža usluge centralnog depozitara hartija od vrednosti;

76) **društvo iz treće države** je društvo koje bi bilo kreditna institucija koja pruža investicione usluge ili obavlja investicione aktivnosti ili investiciono društvo, da se mesto iz koga se upravlja poslovanjem tog društva i koje je kao takvo određeno osnivačkim aktom, statutom ili odlukom skupštine, odnosno odlukom ortaka ili komplementara ili registrovano sedište nalazi u EU;

77) **energetski proizvod** na veliko je veleprodajni energetski proizvod u skladu sa zakonom kojim se uređuje prodaja energetskih proizvoda na veliko;

78) **poljoprivredni robni derivati** su izvedeni ugovori koji se odnose na proizvode navedene u zakonu kojim se uređuju poljoprivredni proizvodi;

79) **izdavalac državne hartije od vrednosti** je jedan od sledećih subjekata koji izdaju dužničke instrumente:

(1) Republika i drugi subjekti koji u skladu sa zakonom kojim se uređuje javni dug mogu izdavati državne hartije od vrednosti;

(2) EU ili država članica, uključujući vladine institucije, agencije ili pravna lica posebne namene države članice;

(3) u slučaju federalne države članice, član federacije;

(4) pravna lica posebne namene za nekoliko država članica ili Republiku;

(5) države koje nisu članice EU, državni organi, centralne banke;

(6) međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Međunarodna banka za obnovu i razvoj, Međunarodna finansijska korporacija, kao i ostale članice Grupacije Svetske banke, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka, Evropska banka za obnovu i razvoj i ostale slične međunarodne organizacije; ili

(7) međunarodna finansijska institucija koju su osnovale dve ili više država članica, a koja ima za cilj osiguranje finansiranja i pružanje finansijske pomoći svojim članovima kojima prete ozbiljne finansijske poteškoće ili koje kroz njih prolaze;

80) **državne dužničke hartije od vrednosti** su dužnički instrumenti koje izdaje izdavalac državnih hartija od vrednosti;

81) **trajni nosač podataka** je sredstvo koje:

(1) omogućava klijentu čuvanje podataka koji su njemu lično upućeni tako da mu budu lako dostupni za buduću upotrebu u periodu koji odgovara svrsi čuvanja tih podataka; i

(2) omogućava neizmenjenu reprodukciju tako sačuvanih podataka;

82) **centralni depozitar hartija od vrednosti** je pravno lice koje upravlja sistemom za saldiranje hartija od vrednosti, a na koji se primenjuju propisi EU kojima se uređuju centralni depozitari hartija od vrednosti;

83) **ponuda za zaključenje ugovora** je izjava volje jednog člana ili učesnika upućena drugom članu ili učesniku u sistemu trgovanja o postojanju interesa za trgovanje, koja sadrži sve informacije potrebne za zaključenje ugovora o trgovanju;

84) **referentna vrednost** je svaka stopa, indeks ili brojka dostupna javnosti ili objavljena koja se periodično ili redovno utvrđuje primenom formule na sledeće vrednosti ili na osnovu njih: vrednost jedne ili više vrsta osnovne imovine ili cena, uključujući i procenjene cene, stvarne ili procenjene kamatne stope ili druge vrednosti ili ankete, s obzirom na koju se utvrđuje iznos koji je potrebno platiti za neki finansijski instrument ili vrednost finansijskog instrumenta;

85) **ugovor o interoperabilnosti** je ugovor između dve ili više CCP-a koji uključuje međusistemsko izvršenje transakcija;

86) **finansijska institucija treće države** je subjekt sa sedištem u trećoj državi koji je ovlašćen, odnosno ima dozvolu u skladu sa pravom te treće države da vrši bilo koju od usluga ili aktivnosti navedenih u ovom zakonu, zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, društava za osiguranje i reosiguranje, institucija kolektivnog investiranja u prenosive hartije od vrednosti, društava za upravljanje alternativnim investicionim fondovima i društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima (u smislu zakona koji uređuje dobrovoljne penzijske fondove i penzijske planove);

87) **finansijska institucija**, u smislu Glave XII ovog zakona, je finansijska institucija definisana zakonom kojim se uređuje obavljanje delatnosti kreditnih institucija i prudencijalni nadzor nad kreditnim institucijama, odnosno zakonom kojim se uređuju banke;

88) **fragmentacija likvidnosti** je situacija u kojoj:

(1) učesnici na mestu trgovanja ne mogu zaključiti transakciju sa jednim ili više učesnika na tom mestu trgovanja, zbog nepostojanja sporazuma o kliringu kojima svi učesnici imaju pristup; ili

(2) član kliringa ili njegovi klijenti bi bili primorani da drže svoje pozicije u finansijskom instrumentu u više od jednog CCP-a, što ograničava mogućnost netiranja finansijskih izloženosti;

89) **kompresija portfolija** je usluga smanjenja rizika pri kojoj dve ili više ugovornih strana u potpunosti ili delimično likvidiraju neke ili sve izvedene finansijske instrumente za koje

predlažu uključenje u kompresiju portfolija i likvidirane finansijske instrumente zamenjuju drugim izvedenim finansijskim instrumentom, čija je ukupna nominalna vrednost niža od ukupne nominalne vrednosti likvidiranih izvedenih finansijskih instrumenata;

90) **zamena za fizičko sredstvo** je razmena koja uključuje ugovor o izvedenom finansijskom instrumentu ili drugom finansijskom instrumentu, a koja je uslovljena istovremenim izvršenjem ekvivalentne količine osnovnog fizičkog sredstva;

91) **paketni nalog** je nalog za koji je cena formulisana kao jedna jedinica:

- (1) za namene izvršavanja zamene za fizičko sredstvo; ili
- (2) za dva ili više finansijskih instrumenata radi izvršavanja paketne transakcije;

92) **paketna transakcija** je:

- (1) zamena za fizičko sredstvo; ili
- (2) transakcija koja uključuje izvršenje dve ili više složenih transakcija finansijskim instrumentima i ispunjava sve navedene kriterijume:
 - transakcija se izvršava između dve ili više ugovornih strana;
 - svaki element transakcije povlači za sobom značajan ekonomski ili finansijski rizik povezan sa svim ostalim elementima;
 - sprovođenje svakog elementa je istovremeno sa implementacijom svih ostalih elemenata i njima je takođe uslovljena;

93) **prihvaćene tržišne prakse** su određene tržišne prakse koje Komisija prihvata u skladu sa članom 277. ovog zakona;

94) **lice** je fizičko ili pravno lice;

95) **roba** je svaka roba zamenljive prirode koja može da se isporuči, uključujući metale i njihove rude i legure, poljoprivredne proizvode i izvore energije;

96) **promptni ugovor za robu** je ugovor o prodaji robe kojom se trguje na spot tržištu, a koja se isporučuje odmah nakon što je izvršeno saldiranje transakcije, i ugovor o prodaji robe koja nije finansijski instrument, uključujući terminski ugovor koji se namiruje fizički;

97) **spot tržište** je tržište robe na kome se roba prodaje za novac i odmah isporučuje nakon što je transakcija saldirana, te druga tržišta na kojima se ne trguje finansijskim instrumentima, kao što su termska robno-berzanska tržišta;

98) **program otkupa** je trgovanje sopstvenim akcijama javnog akcionarskog društva koje ispunjava uslove za sticanje sopstvenih akcija propisane zakonom kojim se uređuje poslovanje privrednih društava, u slučaju kada se sticanje vrši na regulisanom tržištu ili MTP, a ne putem ponude za otkup svim akcionarima;

99) **izdavalac** je domaće ili strano pravno lice privatnog ili javnog prava, koje izdaje ili predlaže izdavanje finansijskih instrumenata, a ukoliko se radi o depozitnim potvdama,

izdavaocem se smatra lice koje izdaje hartije od vrednosti koje predstavljaju te depozitne potvrde;

100) **izdavalac je javno društvo** ukoliko ispunjava bar jedan od sledećih uslova:

(1) uspešno je izvršio javnu ponudu hartija od vrednosti u skladu sa prospektom čije je objavljivanje odobrila Komisija,

(2) čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP i OTP u Republici;

101) **izdavalac iz treće države** je izdavalac sa sedištem u trećoj državi;

102) **nacionalni regulatorni organ za emisije jedinice** je nacionalni regulator u skladu sa zakonom kojim se uređuje prodaja energetske proizvoda na veliko;

103) **evidencije o prenosu podataka** su evidencije definisane zakonom kojim se uređuje obrada podataka o ličnosti i zaštita privatnosti u sektoru elektronskih komunikacija;

104) **lice koje profesionalno dogovara ili izvršava transakcije** je lice koje se profesionalno bavi primanjem i prenosom naloga za finansijske instrumente ili izvršenjem transakcija finansijskim instrumentima;

105) **sticanje vlasništva ispod kontrolnog praga** znači sticanje hartija od vrednosti društva, koje ne rezultira zakonskom obavezom objavljivanja ponude za preuzimanje u odnosu na to društvo;

106) **učesnik na tržištu koji objavljuje informacije** je lice obuhvaćeno kategorijama iz člana 275. st. 1. i 2. ovog zakona, i koje obelodanjuje informacije u okviru istraživanja tržišta;

107) **informacije kojima se preporučuje ili predlaže strategija ulaganja** su informacije koje je pripremio:

(1) nezavisni analitičar, investiciono društvo, kreditna institucija, svako drugo lice čija se poslovna delatnost sastoji od pripreme preporuka ili fizičko lice koje za njih radi na osnovu ugovora o radu ili na neki drugi način, koje direktno ili indirektno daje određene preporuke za ulaganje u vezi sa finansijskim instrumentom, odnosno izdavaocem;

(2) lice koje nije lice iz podtačke (1) ove tačke i koje direktno preporučuje određenu investicionu odluku o ulaganju u vezi sa finansijskim instrumentom;

108) **investiciona preporuka** je istraživanje ili druga informacija namenjena javnosti u smislu Glave XII ovog zakona kojom se izričito ili prećutno preporučuje ili predlaže strategija ulaganja u vezi sa jednim ili više finansijskih instrumenata, odnosno izdavalaca, uključujući svako mišljenje o trenutnoj ili budućoj vrednosti i ceni tih instrumenata namenjenih za distribuiranje ili javnosti;

109) **značajna distribucija** je inicijalna ili sekundarna ponuda hartija od vrednosti koja se razlikuje od uobičajenog trgovanja kako u pogledu iznosa vrednosti ponuđenih hartija od vrednosti tako i u pogledu primenjene metode prodaje;

110) **stabilizacija** je kupovina ili ponuda za kupovinu hartija od vrednosti ili transakcija ekvivalentnim povezanim instrumentima koju sprovodi kreditna institucija ili investiciono društvo u kontekstu značajne distribucije tih hartija od vrednosti isključivo za potrebe održavanja tržišne cene tih hartija od vrednosti tokom unapred određenog perioda zbog pritiska na prodaju tih hartija od vrednosti;

111) **javna ponuda hartija od vrednosti** je svako obaveštenje dato u bilo kom obliku i putem bilo kog sredstva, a koje daje dovoljno podataka o uslovima ponude i o hartijama od vrednosti iz ponude tako da se investitoru omogući donošenje odluke o kupovini ili upisu ovih hartija od vrednosti, a javnom ponudom se smatra i ponuda i prodaja hartija od vrednosti preko posrednika na tržištu;

112) **kvalifikovani investitori** su, u smislu Glave IV ovog zakona, lica ili subjekti navedeni u članu 192. stav 1. tač. 1)-4) ovog zakona, i lica ili subjekti koji se na sopstveni zahtev, tretiraju kao profesionalni investitori u skladu sa članom 193. ovog zakona, ili su priznati kao određeni profesionalni investitori u skladu sa članom 194. ovog zakona, ukoliko nisu zaključili ugovor o statusu malog investitora u skladu sa članom 192. stav 5. ovog zakona. Radi primene prve rečenice ove tačke, investiciona društva i kreditne institucije će na zahtev izdavaoca saopštiti kategorizaciju svojih klijenata izdavaocu, a u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu podataka;

113) **lice koje upućuje ponudu ili ponuđač** je pravno ili fizičko lice koje upućuje javnu ponudu hartija od vrednosti ili drugih finansijskih instrumenata;

114) **oglašavanje** je, u smislu Glave IV ovog zakona, objava koja ima sledeće karakteristike:

(1) povezana je sa određenom javnom ponudom hartija od vrednosti ili uključanjem hartija od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište, i

(2) cilj joj je izričito promovisanje mogućeg upisa ili sticanja hartija od vrednosti;

115) **propisani podaci**, u smislu Glave IV ovog zakona, su svi podaci koje izdavalac ili bilo koje drugo lice koje podnosi zahtev za uključivanje hartija od vrednosti na regulisano tržište bez saglasnosti izdavaoca, mora da obelodani javnosti u skladu sa ovim zakonom i aktima donetim na osnovu ovog zakona;

116) **institucija za kolektivno investiranje koja nije zatvorenog tipa** u smislu Glave III ovog zakona je investicioni fond koji ima sledeće karakteristike:

(1) prikuplja kapital od brojnih investitora s namerom da ga ulaže u skladu s utvrđenom politikom ulaganja u korist tih investitora, i

(2) njegove se jedinice, na zahtev imalaca, otkupljuju ili isplaćuju, posredno ili neposredno, iz njegove imovine;

117) **jedinice institucija kolektivnog investiranja**, u smislu Glave IV ovog zakona, su slobodno prenosivi dematerijalizovani finansijski instrumenti koje izdaje institucija kolektivnog investiranja, a na osnovu kojih imaoci jedinica stiču pravo na srazmerni obračunski udeo u ukupnoj neto imovini u toj instituciji kolektivnog investiranja;

118) **osnovni prospekt** je prospekt koji je u skladu sa članom 42. ovog zakona i, po izboru izdavaoca, konačni uslovi ponude;

119) **radni dani** su radni dani Komisije, osim subote, nedelje i državnih praznika, u skladu sa zakonima kojim se uređuju radni odnosi, odnosno državni i drugi praznici;

120) **period ponude** je period tokom koga potencijalni investitori mogu kupiti ili upisati predmetne hartije od vrednosti;

121) **prodaja na kratko** (engl. *short selling*) u vezi sa akcijom ili dužničkim instrumentom je svaka prodaja akcije ili dužničkog instrumenta koju prodavac u trenutku zaključivanja kupoprodajnog ugovora ne poseduje, uključujući prodaju gde prodavac akcije ili instrumente duga u trenutku zaključenja ugovora o prodaji pozajmljuje ili dogovara pozajmljivanje akcije ili dužničkog instrumenta za isporuku po saldiranju/poravnanju, što ne uključuje:

(1) prodaju od strane jedne ili druge strane prema ugovoru o otkupu (u okviru repo ugovora), pri čemu se jedna strana obavezala da će prodati hartije od vrednosti po određenoj ceni, a druga strana se obavezala da će joj nazad prodati hartije od vrednosti na budući datum, po drugoj određenoj ceni;

(2) prenos hartija od vrednosti na osnovu sporazuma o pozajmljivanju hartija od vrednosti; ili

(3) zaključivanje standardizovanog terminskog ili drugog izvedenog ugovora kojim se dogovara da će se hartije od vrednosti prodati po određenoj ceni, na budući datum;

122) **kreditni derivat na osnovu nastupanja statusa neispunjavanja obaveza** (engl. *credit default swap*, u daljem tekstu: **CDS derivat**) je vrsta kreditnog derivata kojim se pružalac kreditne zaštite obavezuje da će korisniku te zaštite izmiriti gubitak u slučaju neizmirenja obaveza dužnika ili nekog drugog ugovorenog kreditnog događaja, za šta mu korisnik kreditne zaštite plaća odgovarajuću naknadu;

123) **subjekt nadzora** je fizičko ili pravno lice kojem je Komisija dala dozvolu za pružanje usluge ili obavljanje aktivnosti i svako drugo lice koje pruža usluge ili obavlja aktivnosti propisane ovim zakonom i ostalim zakonima za čiju primenu je nadležna Komisija;

124) **posrednik na tržištu** je pravno lice koje u skladu sa Glavom X vrši prijem i prenos naloga i obavlja usluge investicionog savetovanja u vezi sa prenosivim hartijama od vrednosti i jedinicama institucija kolektivnog investiranja;

125) **finansijski posrednik** je lice koje u skladu sa ovim zakonom distribuira hartije od vrednosti koje samo izdaje ili koje izdaje drugo lice;

126) **kliring** je postupak obrade naloga za prenos u sistemu za saldiranje, uključujući utvrđivanje međusobnih obaveza kupca i prodavca finansijskih instrumenata, u skladu sa pravilima tog sistema koji može uključiti netiranje po osnovu tih naloga, u svrhu razmene finansijskih instrumenata i novca;

127) **saldiranje (poravnanje)** je realizacija transakcije kroz završni prenos finansijskih instrumenata i/ili novčanih sredstava između kupca i prodavca, odnosno izmirenje obaveze prenosa finansijskih instrumenata/izmirenje novčane obaveze, odnosno namirenje potraživanja između učesnika u sistemu za saldiranje na osnovu naloga za prenos;

128) **rejting agencija** je ovlašćeno pravno lice koje daje mišljenje o budućoj sposobnosti izdavaoca, odnosno dužnika da blagovremeno i u potpunosti izmiri svoje finansijske obaveze, a na osnovu unapred utvrđenog i jasno određenog sistema rangiranja;

129) **zakoniti imalac finansijskog instrumenta** je lice iz člana 5. ovog zakona;

130) **akcionar** je fizičko ili pravno lice koje posredno ili neposredno poseduje:

(1) akcije izdavaoca u svoje ime i za svoj račun;

(2) akcije izdavaoca u svoje ime, a za račun drugog fizičkog ili pravnog lica;

(3) depozitne potvrde, pri čemu se lice koje poseduje te potvrde smatra akcionarem u odnosu na akcije predstavljene tim depozitnim potvrđama;

131) **stvarni, odnosno posredni vlasnik** je lice koje i kada nije zakoniti imalac finansijskog instrumenta, a uživa prednosti vlasništva nad tim finansijskim instrumentom u celosti ili delimično, uključujući mogućnost uticanja na glasanje, raspolaganje finansijskim instrumentom ili uživanje ekonomskih prednosti vlasništva nad tim finansijskim instrumentom;

132) **ponavljajuće izdavanje hartija od vrednosti** je izdavanje hartija od vrednosti u tranšama ili u najmanje dva izdavanja hartija od vrednosti iste vrste, odnosno klase u periodu od 12 meseci;

133) **program ponude** je plan koji dopušta ponavljajuće izdavanje dužničkih hartija od vrednosti, uključujući i varante u bilo kojem obliku, slične vrste, odnosno klase, kroz određeni vremenski period;

134) **elektronska sredstva** su sredstva elektronske opreme za obradu (uključujući digitalnu kompresiju), čuvanje i prenos podataka, koristeći žične, radio i optičke tehnologije ili druga elektromagnetna sredstva;

135) **pravne posledice osude** su događaj ili okolnost u vezi sa pravnim ili fizičkim licem koje su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, drugog zakona i akata donetih na osnovu tih zakona i koje se odnose na lice koje podnosi zahtev za dobijanje dozvole ili već ima dozvolu, odnosno saglasnost Komisije u skladu sa odredbama ovog zakona, a takvo lice je ili se na njega primenjuje:

(1) pravnosnažno osuđivano za krivična dela protiv radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, pranja novca, finansiranje terorizma, javnog reda, pravnog saobraćaja i službene dužnosti ili za krivična dela utvrđena ovim zakonom;

(2) u poslednjih deset godina učinilo težu povredu, odnosno ponavljanje povrede zakona kojim se uređuju hartije od vrednosti, preuzimanje akcionarskih društava, investicioni fondovi, dobrovoljni penzijski fondovi, zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, zakona kojim se reguliše poslovanje banaka, odnosno depozitara, društava za osiguranje, akata Komisije, regulisanog tržišta, odnosno MTP ili centralnog depozitara hartija od vrednosti, a koje se odnose na ili su za posledicu imale:

- neistinito objavljivanje informacija, odnosno objavljivanje informacija koje dovode u zabludu,

- ponašanje suprotno odredbama o zloupotrebama na tržištu iz Glave XII ovog zakona,

- povredu obaveze čuvanja poverljivih podataka,

- ugrožavanje interesa učesnika na finansijskom tržištu;

(3) u poslednjih deset godina počinilo težu povredu, odnosno ponavljanje povrede propisa iz podtačke (2) ove tačke, a koja se odnosi ili je za posledicu imala:

- prestanak obavljanja dužnosti člana uprave, direktora, zaposlenog ili licenciranog lica u centralnom depozitaru hartija od vrednosti, organizatoru tržišta, regulisanom tržištu ili MTP, investicionom društvu, ovlašćenoj banci, kreditnoj instituciji, društvu za osiguranje, društvu za reosiguranje, društvu za upravljanje investicionim fondom, društvu za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, kastodi banci, odnosno depozitaru,

- povlačenje saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu takvih lica;

(4) u poslednjih deset godina na lice je primenjena sankcija, odnosno mera prema zakonima ili podzakonskim aktima strane države, a koja predstavlja sličnu, odnosno uporedivu sankciju ili meru iz ove tačke;

136) **zajednički investicioni posao** je investiciona usluga ili aktivnost iz tačke 2) podtač. (1), (2) i (4) ovog stava, ili dodatne usluge iz tačke 3) podtačka (1) ovog stava koja se pruža ili obavlja za račun dva ili više lica ili na kojem dva ili više lica imaju prava koja se mogu ostvarivati putem potpisa jednog ili više tih lica;

137) **sistem za saldiranje hartija od vrednosti** (u daljem tekstu: sistem za saldiranje) označava sistem koji ima najmanje tri učesnika, ne računajući organizatora tog sistema, posrednika za saldiranje, CCP, klirinšku kuću i indirektnog učesnika, koji ima zajednička pravila i standardizovane procedure za netiranje, sa ili bez CCP-a ili pravila o izvršavanju naloga za prenos između učesnika; Zaključenjem sporazuma o povezivanju sistema za saldiranje ne uspostavlja se novi sistem za saldiranje;

138) **posrednik za saldiranje** je pravno lice koje institucijama i/ili CCP-u, koji učestvuju u sistemu za saldiranje, otvara, vodi i gasi račune za saldiranje preko kojih se saldiraju nalozi za prenos u sistemu i, u zavisnosti od slučaja, može im, ako je za to zakonom ovlašćen, odobriti kredit radi saldiranja;

139) **klirinška kuća** je pravno lice koje je odgovorno za obračun neto pozicija (jedna neto obaveza ili jedno neto potraživanje) institucija, CCP-a i/ili posrednika za saldiranje, koje su rezultat netiranja;

140) **učesnik**, u smislu Glave XIII ovog zakona, je institucija, CCP, posrednik za saldiranje, klirinška kuća, organizator sistema ili klirinški član CCP-a koji ima odobrenje za rad;

141) **institucija**, u smislu Glave XIII ovog zakona, je:

- Narodna banka Srbije,

- banka, odnosno kreditna institucija,

- investiciono društvo,

- Republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, organ javne vlasti, kao i privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač i za čije obaveze jamči Republika, država članica EU, treća država, kao i organ javne vlasti u tim državama, uključujući javnopravno telo i drugo pravno lice čiji je osnivač i za čije obaveze jamči država,

- kreditna institucija i investiciono društvo u smislu propisa EU nad čijim poslovanjem vrši nadzor nadležni organ, kao i institucija sa sličnim položajem u trećoj državi, koja učestvuje u sistemu za saldiranje i koja je odgovorna za izvršavanje finansijskih obaveza po osnovu naloga za prenos u tom sistemu u skladu sa pravilima tog sistema;

142) **indirektni učesnik**, u smislu Glave XIII ovog zakona, označava instituciju, CCP, posrednika za saldiranje, klirinšku kuću ili organizatora sistema za saldiranje koji je u ugovornom odnosu sa učesnikom koji izvršava naloge za prenos, što indirektnom učesniku omogućava da prosleđuje naloge za prenos kroz sistem za saldiranje, pod uslovom da je poznat organizatoru tog sistema;

143) **nalog za prenos** je:

(1) svaki nalog učesnika da se primaocu stavi na raspolaganje određen iznos novčanih sredstava knjiženjem na obračunskim računima CRHOV-a ili svaki nalog koji dovodi do preuzimanja ili ispunjavanja obaveze plaćanja prema pravilima sistema za saldiranje;

(2) nalog učesnika za prenos finansijskih instrumenata ili prava na finansijskim instrumentima knjiženjem u odgovarajućem registru;

144) **stečajni postupak** je svaka zajednička mera utvrđena zakonom kojim se uređuje stečaj, s ciljem likvidacije učesnika ili kolektivnog namirenja poverilaca, akcionara ili drugih članova društva iz imovine učesnika, ili njegove reorganizacije, pri čemu takva mera dovodi do zabrane, obustavljanja ili ograničenja raspolaganja finansijskim instrumentima i/ili raspolaganja sredstvima s računa (plaćanja);

145) **mere reorganizacije** označavaju mere koje sudski ili drugi nadležni organ primenjuje radi očuvanja ili poboljšanja finansijskog stanja dužnika, ako te mere utiču na stečena prava trećih lica, posebno mere koje se odnose na zabranu, obustavu ili ograničenje plaćanja, izvršenje obaveza ili smanjenje potraživanja;

146) **netiranje** je postupak pretvaranja potraživanja i obaveza na osnovu naloga za prenos koje jedan ili više učesnika u sistemu za saldiranje dostavljaju ili primaju od jednog ili više učesnika u tom sistemu, što dovodi do toga da se potražuje jedno neto potraživanje ili duguje jedna neto obaveza pojedinačnog učesnika u sistemu za saldiranje;

147) **račun za saldiranje** je račun kod centralne banke, posrednika za saldiranje ili CCP-a koji se koristi za držanje novčanih sredstava ili hartija od vrednosti i za saldiranje transakcija između učesnika u sistemu za saldiranje;

148) **sredstva obezbeđenja**, u smislu Glave XIII ovog zakona, su novčana sredstva, finansijski instrumenti i kreditna potraživanja u smislu zakona kojim se uređuje finansijsko obezbeđenje, ustanovljena radi ostvarivanja prava i izvršavanja obaveza po osnovu naloga za prenos u sistemu za saldiranje;

149) **poslovni dan**, u smislu Glave XIII ovog zakona, jeste dan koji, u skladu s pravilima sistema za saldiranje, pokriva dnevna i noćna saldiranja i obuhvata sve događaje u toku poslovnog ciklusa tog sistema i ne mora se nužno odnositi na kalendarski dan;

150) **povezani sistemi**, u smislu Glave XIII ovog zakona, označavaju dva ili više sistema za saldiranje čiji su organizatori međusobno zaključili sporazum koji se odnosi na izvršenje naloga za prenos između tih sistema za saldiranje;

151) **organizator sistema za saldiranje**, u smislu Glave XIII ovog zakona, je pravno lice koje upravlja radom sistema za saldiranje, u skladu s pravilima rada tog sistema, i koje je odgovorno za rad tog sistema. Organizator sistema može da deluje i kao posrednik za saldiranje, CCP ili klirinška kuća;

152) **dematerijalizovani oblik** je činjenica da finansijski instrumenti postoje samo kao zapisi u elektronskom obliku;

153) **nesposobnost izmirivanja obaveza učesnika**, u smislu Glave XIII ovog zakona, je situacija u kojoj je protiv učesnika pokrenut/otvoren stečajni postupak, odnosno, ukoliko je učesnik kreditna institucija, kada je doneto rešenje o oduzimanju dozvole, odnosno akt nadležnog organa kojim se pokreće/otvara stečajni postupak ili preduzimaju druge mere u skladu sa zakonom koje su usmerene ka prestanku ili reorganizaciji tog lica i dovode do zabrane raspolaganja sredstvima s računa;

154) **isporuka sa plaćanjem** (eng: Delivery versus Payment, u daljem tekstu: *DVP*) je mehanizam saldiranja hartija od vrednosti koji povezuje prenos hartija od vrednosti sa prenosom novčanih sredstava, tako da se isporuka hartija od vrednosti izvršava istovremeno sa odgovarajućim prenosom novčanih sredstava;

155) **ESMA** - Evropski regulatorni organ za hartije od vrednosti i tržišta kapitala;

156) **nezavisni član odbora** je član odbora koji nije u poslovnom, porodičnom ili drugom odnosu koji izaziva sukob interesa sa konkretnim CCP-em ili njenim kontrolnim akcionarima, njenom upravom ili članovima kliringa i koji nije bio u takvom odnosu u periodu od pet godina pre njegovog članstva u odboru;

157) **privredni subjekt** (engl. undertaking) je subjekat koji se bavi ekonomskom delatnošću, odnosno delatnošću koja se sastoji od nuđenja robe ili usluga na tržištu, bez obzira na njegov pravni status i način na koji se finansira;

158) **uzbunjivač** je fizičko lice koje prijavi stvarne ili potencijalne povrede zakona za čiju primenu je nadležna Komisija za koje je saznalo u vezi sa svojim radnim angažovanjem.

Komisija može bliže urediti:

1) ugovore o izvedenim finansijskim instrumentima iz stava 1. tačka 19) podtačka (7) ovog člana, koji imaju osobine drugih izvedenih finansijskih instrumenata;

2) ugovore o izvedenim finansijskim instrumentima iz stava 1. tačka 19) podtačke (10) ovog člana koji imaju osobine drugih izvedenih finansijskih instrumenata, uzimajući u obzir, između ostalog da li se njima trguje na regulisanom tržištu, MTP-u ili OTP-u.

Komisija može bliže urediti tehničke elemente pojmova iz ovog člana, kako bi se u obzir uzele nove prakse na tržištu, razvoj tehnologija i iskustvo sa praksama koje su nedozvoljene u skladu sa Glavom XII ovog zakona.

Izuzeci

Član 3

Odredbe Glave VI i Glave VIII ovog zakona ne primenjuju se na:

- 1) društva za osiguranje i društva za reosiguranje koja vrše aktivnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;
- 2) lica koja pružaju investicione usluge isključivo svom matičnom društvu, svojim zavisnim društvima ili drugim zavisnim društvima svog matičnog društva;
- 3) lica koja pružaju investicione usluge kada se ta usluga pruža povremeno u okviru obavljanja njihove pretežne profesionalne delatnosti, a sama delatnost je uređena zakonskim ili podzakonskim odredbama ili pravilima poslovne etike koji uređuje samu profesiju i kojima se ne zabranjuje pružanje te usluge;
- 4) lica koja trguju za sopstveni račun finansijskim instrumentima, izuzimajući trgovinu robnim derivatima, i ne pružaju druge investicione usluge u vezi sa finansijskim instrumentima, izuzev sa robnim derivatima, osim kada ta lica:
 - (1) deluju u svojstvu market mejkera,
 - (2) su članovi ili učesnici regulisanog tržišta ili MTP sa jedne strane, ili imaju direktan elektronski pristup mestu trgovanja, sa druge strane, izuzev nefinansijskih subjekata koji transakcije izvršavaju na mestu trgovanja za koje bi bilo moguće objektivno izmeriti da umanjuju rizik direktno povezan sa poslovnom aktivnošću ili aktivnošću finansiranja trezora tih nefinansijskih subjekata ili njihovih grupa,
 - (3) primenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja, ili
 - (4) trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata;
- 5) lica koja pružaju investicione usluge koje se isključivo sastoje od upravljanja programima učešća zaposlenih u ulaganju;
- 6) lica koja pružaju investicione usluge koje se sastoje isključivo od upravljanja programima učešća zaposlenih u ulaganju i pružanja investicionih usluga isključivo za svoja matična društva, svoja zavisna društva ili za druga zavisna društva svojih matičnih društava;
- 7) članice Evropskog sistema centralnih banaka i druge državne institucije članica EU koje obavljaju slične poslove i državni organi članica EU odgovorni za upravljanje javnim dugom ili koji posreduju pri upravljanju javnim dugom, kao i međunarodne finansijske institucije koje su osnovale dve ili više država članica EU i čija je namena aktiviranje sredstava i pružanje finansijske pomoći za članice EU koje imaju ozbiljne finansijske poteškoće ili im takve poteškoće prete;
- 8) institucije kolektivnog investiranja i dobrovoljni penzijski fondovi, njihovi depozitari i društva za upravljanje;

9) lica:

(1) koja trguju za sopstveni račun uključujući market mejkere za robne derivate, izuzev lica koja trguju za sopstveni račun prilikom izvršenja naloga klijenata; ili

(2) koja pružaju investicione usluge, izuzev trgovanja za sopstveni račun, u vezi sa robnim derivatima strankama ili dobavljačima svoje osnovne delatnosti;

pod uslovom da:

- se za svaki od navedenih slučajeva pojedinačno i ukupno radi o dodatnoj usluzi koja je dopunska njihovoj osnovnoj delatnosti, a osnovna delatnost, s obzirom na grupu u koju su uključene, nije pružanje investicionih usluga u smislu ovog zakona niti bankarske delatnosti iz zakona kojim se uređuje pristup delatnosti kreditnih institucija i prudencijalni nadzor kreditnih institucija i investicionih društava, niti održavanje tržišta za izvedene finansijske instrumente;

- ova lica ne primenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja; i

- ta lica uredno, na godišnjoj osnovi obaveštavaju Komisiju da će primeniti ovo izuzeće i na zahtev izveštavaju Komisiju na osnovu čega smatraju da je njihova aktivnost koja potpada pod podtač. (1) i (2) ove tačke dopunska delatnost njihovoj osnovnoj delatnosti;

10) lica koja pružaju investicione savete u okviru obavljanja druge delatnosti, na koju se ne primenjuju odredbe ovog zakona, pod uslovom da se za pružanje takvih saveta ne naplaćuje posebna naknada.

Lica koja su izuzeta na osnovu stava 1. tač. 1), 8) i 9) ovog člana ne treba da ispunjavaju uslove utvrđene u stavu 1. tački 4) ovog člana da bi bila izuzeta.

Odredbe ovog zakona se ne primenjuju na pružanje usluga u svojstvu druge ugovorne strane u transakcijama koje obavljaju državni organi koji se bave javnim dugom ili članovi Evropskog sistema centralnih banaka koji obavljaju svoje zadatke predviđene Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije (UFEU) i Statutom Evropskog sistema centralnih banaka i Statutom Evropske banke, ili koji obavljaju ekvivalentne funkcije predviđene nacionalnim propisima.

Komisija bliže uređuje:

1) uslove koji moraju da budu ispunjeni da bi moglo da se smatra da se aktivnost obavlja povremeno u smislu stava 1. tačka 3) ovog člana;

2) kriterijume za utvrđivanje kada se aktivnost treba smatrati dopunskom osnovnoj delatnosti na nivou grupe u smislu stava 1. tačka 9) ovog člana.

Kriterijumi iz stava 4. tačka 2) ovog člana u obzir uzimaju sledeće elemente:

1) potrebu da dodatne aktivnosti predstavljaju manji deo aktivnosti na nivou grupe;

2) obim/opseg njihove aktivnosti trgovanja u poređenju sa ukupnim tržišnim aktivnostima na tržištu u ovoj klasi/razredu imovine.

Član 4

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na Republiku ili Narodnu banku Srbije, na trgovanje finansijskim instrumentima čiji su izdavaoci Republika i Narodna banka Srbije, kao ni na nestandardizovane izvedene finansijske instrumente, osim ukoliko zakonom nije drukčije određeno.

Odredbe Glave IV ovog zakona koje regulišu javnu ponudu ne primenjuju se na akcije koje se izdaju, prodaju ili dele u skladu sa zakonom kojim se uređuje privatizacija i zakonom kojim se uređuju prava građana na besplatne akcije i novčane naknade u postupku privatizacije.

Akcije iz stava 2. ovog člana mogu biti uključene na regulisano tržište, odnosno MTP, bez odobrenja Komisije, ukoliko ispunjavaju druge uslove iz ovog zakona i uslove za prijem na regulisano tržište, odnosno MTP.

Izdavaoci akcija iz stava 2. ovog člana smatraju se javnim društvima ukoliko ispunjavaju uslove za javno društvo propisane odredbom člana 2. tačka 100) ovog zakona.

Izdavaoci iz člana 2. stav 1. tačka 79) podtač. (5), (6) i (7) ovog zakona koji izdaju dužničke hartije od vrednosti ne smatraju se javnim društvima u smislu ovog zakona.

II OSNOVNA OBELEŽJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Zakoniti imalac

Član 5

Zakoniti imalac finansijskog instrumenta je lice na čije ime glasi račun hartija od vrednosti u CRHOV-u, odnosno, u slučaju obavljanja poslova iz člana 2. stav 1. tačka 3) podtačka (1) ovog zakona, lice za čiji račun se finansijski instrument vodi na računu hartija od vrednosti u CRHOV-u ili lice čiji se finansijski instrument vodi na nominovanom računu u CRHOV-u.

Zakonitom imaocu iz stava 1. ovog člana pripada potraživanje, odnosno pravo iz finansijskog instrumenta koji se vodi na računu hartija od vrednosti u CRHOV-u.

Nastanak i sticanje prava iz finansijskih instrumenata

Član 6

Prava zakonitog imaoca, odnosno stvarnog vlasnika nastaju na osnovu valjanog pravnog posla upisom finansijskog instrumenta na njegov račun iz člana 5. ovog zakona, osim ako trenutak sticanja nije drugačije utvrđen posebnim propisom.

Ako su finansijski instrumenti upisani na račun iz člana 5. ovog zakona bez valjanog pravnog osnova ili ako je taj osnov prestao da važi, lice na čije ime glasi račun kod CRHOV-a nije zakoniti imalac upisanih finansijskih instrumenata, osim ako je prilikom sticanja postupao u dobroj veri.

Izuzetno od stava 1. ovog člana:

1) kada investiciono društvo ili kreditna institucija vodi račun kod CRHOV-a za klijente kojima pruža dodatne usluge iz člana 2. stav 1. tačka 3) ovog zakona, zakonitim imaocima,

odnosno stvarnim vlasnicima finansijskih instrumenata na tom računu smatraju se lica za čiji račun se te dodatne usluge pružaju;

2) kada strano pravno lice, angažovano u skladu sa zakonom kojim se uređuje javni dug i aktom CRHOV-a, vodi nominovani račun kod CRHOV-a za svoje klijente, zakonitim imaćima, odnosno stvarnim vlasnicima finansijskih instrumenata na tom računu smatraju se lica za čiji račun to strano pravno lice pruža uslugu vođenja računa.

Na zahtev Komisije strano pravno lice iz stava 3. tačka 2) ovog člana dostavlja podatke o zakonitim imaćima, odnosno stvarnim vlasnicima finansijskih instrumenata na svom računu.

Finansijske instrumente i prava koja iz njih proizlaze mogu sticati i njima raspolagati domaća i strana fizička i pravna lica, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Dematerijalizacija finansijskih instrumenata

Član 7

Finansijski instrumenti koji se izdaju u skladu sa odredbama ovog zakona izdaju se kao dematerijalizovani finansijski instrumenti i registruju se kao elektronski zapisi na računu finansijskih instrumenata u CRHOV-u.

Finansijski instrumenti čiji je izdavalac Republika registruju se u registru finansijskih instrumenata koji vodi CRHOV i po zahtevu Republike prenose se na nominovani račun stranog pravnog lica, angažovanog u skladu sa zakonom kojim se uređuje javni dug i aktom CRHOV-a, koje obavlja kliring i saldiranje predmetnih finansijskih instrumenata.

Bitni elementi dematerijalizovanih finansijskih instrumenata

Član 8

Finansijski instrument mora da ima sledeće elemente upisane u CRHOV:

- 1) oznaku vrste finansijskog instrumenta;
- 2) identifikacione podatke o izdavaocu;
- 3) ukupan broj izdatih finansijskih instrumenata;
- 4) ukupnu nominalnu vrednost izdatih finansijskih instrumenata, ako finansijski instrument glasi na nominalni iznos;
- 5) datum upisa finansijskog instrumenta u CRHOV.

Akcija, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, mora da ima i sledeće elemente upisane u CRHOV:

- 1) oznaku klase akcije;
- 2) nominalnu vrednost na koju glasi ili naznaku da se radi o akcijama bez nominalne vrednosti;

- 3) podatak o postojanju prava glasa;
- 4) sadržinu posebnih prava, ukoliko akcija daje posebna prava.

Obveznica ili druga dužnička hartija od vrednosti, na osnovu koje zakoniti imalac od izdavaoca ima pravo da zahteva isplatu glavnice i mogućih kamata, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, mora da ima, kada je to primenjivo, i sledeće elemente upisane u CRHOV:

- 1) nominalnu vrednost na koji glasi i iznos glavnice;
- 2) podatke o kamatnoj stopi i podatke o načinu i rokovima obračuna kamate, ako zakoniti imalac ima pravo na isplatu kamate;
- 3) podatke o dospeću obaveza izdavaoca;
- 4) pravo prevremenog otkupa:
 - (1) podatke o ceni za koju može da ostvari to pravo ili način određivanja cene;
 - (2) druge uslove za ostvarivanje tog prava;
- 5) podatke o danu za koji se vezuje pravo na isplatu glavnice ili kamate.

Finansijski instrumenti koji zakonitom imaocu daju pravo zamene za drugi finansijski instrument, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, mora da ima i sledeće elemente upisane u CRHOV:

- 1) pravo koje se stiče zamenom;
- 2) odnos u kome je moguće izvršiti zamenu;
- 3) način ostvarivanja prava na zamenu;
- 4) rok za ostvarivanje prava na zamenu, ako je pravo vezano uz rok;
- 5) druge uslove za ostvarivanja prava na zamenu.

Finansijski instrumenti, koji nisu određeni ovim članom, moraju imati u CRHOV upisanu tačnu sadržinu prava koja daju.

CRHOV izdaje jedinstvene identifikacione brojeve za finansijske instrumente, u skladu sa protokolima međunarodne dodele brojeva i razmene informacija.

Prenos prava iz finansijskih instrumenata

Član 9

Finansijski instrumenti i prava iz finansijskih instrumenata mogu se neograničeno prenositi u pravnom prometu, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Prenos prava iz finansijskih instrumenata vrši se na osnovu odredaba zakona i pravnosnažne sudske odluke, odnosno odluke nadležnog organa.

Prenos prava iz finansijskih instrumenata vrši se na osnovu zahteva i/ili naloga za prenos, kao i na osnovu odgovarajućeg pravnog posla, a u skladu sa pravilima CRHOV-a.

Prenos prava iz finansijskih instrumenata po osnovu ugovora o poklonu, odnosno ugovora o ustupanju hartija od vrednosti bez naknade, vrši se na osnovu pisanog ugovora o poklonu, odnosno ugovora o ustupanju finansijskih instrumenata bez naknade koji je overen u skladu sa zakonom koji reguliše overu potpisa, s tim što overa nije neophodna kada je Republika jedna od ugovornih strana.

Obaveze u pogledu kliringa i saldiranja

Član 10

Obaveze u pogledu kliringa i saldiranja, nastale po osnovu transakcija finansijskim instrumentima zaključenim u Republici, izvršavaju se preko CRHOV-a, u skladu sa odredbama ovog zakona i pravilima poslovanja CRHOV-a.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, kliring i saldiranje finansijskih instrumenata čiji je izdavalac Republika, pored CRHOV-a može da obavlja jedno ili više stranih pravnih lica, angažovanih u skladu sa zakonom kojim se uređuje javni dug i aktom CRHOV-a.

U slučaju kada je izdavalac finansijskih instrumenata Republika, CRHOV može da prenese, odnosno drži van Republike račun finansijskih instrumenata kod stranog pravnog lica, angažovanog u skladu sa zakonom kojim se uređuje javni dug i aktom CRHOV-a, a sa kojim CRHOV uspostavi vezu, koja omogućava ovakvu vrstu prenosa.

Stav 1. ovog člana se ne odnosi na transakcije finansijskim instrumentima izdavaoca iz Republike, ukoliko se njima trguje van Republike, a investiciono društvo naloži kliring i saldiranje tih instrumenata putem sistema za saldiranje koji se nalaze van Republike.

Članovi CRHOV-a i stranog pravnog lica iz stava 2. ovog člana izvršavaju novčane obaveze nastale po osnovu zaključenih transakcija preko novčanih računa CRHOV-a, odnosno novčanog računa stranog pravnog lica iz stava 2. ovog člana, otvorenih kod Narodne banke Srbije za potrebe kliringa i saldiranja.

Regulisana tržišta mogu da sklapaju odgovarajuće sporazume sa CCP-om ili klirinškom kućom i sistemom za saldiranje iz druge države članice radi obezbeđivanja kliringa i/ili saldiranja pojedinih ili svih transakcija koje su u okviru njihovih sistema za saldiranje zaključili učesnici na tržištu.

Komisija ne sme zabraniti korišćenje CCP-a, klirinške kuće i/ili sistema saldiranja u drugoj državi članici, osim ako to nije neophodno da bi se omogućilo pravilno funkcionisanje regulisanog tržišta i uzimajući u obzir kriterijume za sisteme za saldiranje.

Kako bi se izbegla nepotrebna dvostruka kontrola, nadležni organi uzimaju u obzir nadzor koji nad sistemima kliringa odnosno saldiranja već vrše nacionalne centralne banke, u svojstvu vršilaca nadzor sistema kliringa i saldiranja, kao i nadzor koji su obavili drugi nadzorni organi koji su nadležni za te sisteme.

Valuta

Član 11

Finansijski instrumenti koji se izdaju i kojima se trguje u Republici izražavaju se u dinarima, osim ako odredbama ovog člana nije drukčije određeno.

Depozitne potvrde koje se odnose na hartije od vrednosti stranog izdavaoca koje se izdaju ili se njima trguje u Republici izražavaju se i isplaćuju u dinarima.

Dužničke hartije od vrednosti i instrumenti tržišta novca koje izdaju domaći i strani izdavaoci mogu biti izražene u dinarima i u stranoj valuti, u skladu sa odredbama ovog člana.

Pre izdavanja finansijskih instrumenata izraženih u stranoj valuti izdavalac je u obavezi da dobije saglasnost Narodne banke Srbije.

Narodna banka Srbije propisuje bliže uslove za davanje saglasnosti iz stava 4. ovog člana.

Rešenje kojim Narodna banka Srbije daje saglasnost iz stava 4. ovog člana je konačno i protiv njega može da se pokrene upravni spor.

Na izdavanje finansijskih instrumenata izraženih u stranoj valuti kada je izdavalac Republika, autonomna pokrajina, jedinice lokalne samouprave, pravna lica korisnici budžetskih sredstava i organizacije obaveznog socijalnog osiguranja u Republici primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje javni dug.

Na izdavanje finansijskih instrumenata izraženih u stranoj valuti kada je izdavalac Narodna banka Srbije primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju organizacija i nadležnost Narodne banke Srbije.

Obaveze iz finansijskih instrumenata izdavalac je dužan da izvrši u valuti u kojoj su izražene.

III ZALOŽNO PRAVO NA FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA

Predmet zaloge

Član 12

Založno pravo na finansijskim instrumentima nastaje na osnovu odgovarajućeg pravnog osnova, trenutkom upisa tog prava u registar založnog prava koji vodi CRHOV.

Ovim zakonom se uređuje založno pravo na finansijskim instrumentima, osim založnog prava i drugih sredstava obezbeđenja na koja se primenjuje zakon koji uređuje finansijsko obezbeđenje.

Pravni osnov za upis založnog prava na finansijskim instrumentima može biti odluka suda, javnog izvršitelja ili drugog nadležnog organa, ugovor o zalozi, kao i drugi pravni osnov u skladu sa zakonom.

Na jednom finansijskom instrumentu može se zasnovati više založnih prava.

CRHOV bliže uređuje postupak upisa, promene i brisanja ugovornog založnog prava, kao i založnog prava i zabrane raspolaganja na finansijskim instrumentima koji se upisuju u skladu sa rešenjem, odnosno zaključkom o izvršenju suda, odnosno javnog izvršitelja.

Ugovor o zalozi

Član 13

Ugovorom o zalozi na finansijskim instrumentima (u daljem tekstu: ugovor o zalozi) obavezuje se zalagodavac da pruži obezbeđenje založnom poveriocu za potraživanje založnog poverioca prema dužniku, tako što će se pravo zaloge na finansijskim instrumentima uspostaviti u skladu sa ovim zakonom.

Ugovor o zalozi sadrži naročito:

- 1) datum zaključenja tog ugovora;
- 2) podatke o založnom poveriocu, zalagodavcu i dužniku, ako dužnik i zalagodavac nisu isto lice, i to:
 - (1) ime i prezime, odnosno poslovno ime ili naziv tih lica,
 - (2) adresu prebivališta, odnosno sedišta tih lica,
 - (3) matični broj i poreski identifikacioni broj, ako postoji, tih lica;
- 3) vrstu i količinu finansijskih instrumenata koji su predmet založnog prava;
- 4) iznos i druge podatke o potraživanju koje se obezbeđuje.

Ugovor o zalozi može da sadrži odredbe o vrednosti založenog finansijskog instrumenta kojim se ne trguje na regulisanom tržištu/MTP-u, odnosno o načinu utvrđivanja te vrednosti.

Ukoliko se ugovorom o zalozi vrši ograničavanje pojedinih prava iz finansijskih instrumenata, ugovor mora da sadrži sve pojedinosti o pravu čije se raspolaganje ograničava.

Ugovor o zalozi može biti poseban ugovor ili sastavni deo okvirnog ili drugog ugovora između založnog poverioca i dužnika, odnosno zalagodavca, i overava se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Ugovor o zalozi zaključuje se u papirnom ili elektronskom obliku, odnosno na trajnom nosaču podataka koji omogućava čuvanje i reprodukovanje izvornih podataka u neizmenjenom obliku.

Komisija može da propiše dodatne elemente koje mora da sadrži ugovor o zalozi.

Sticanje založnog prava

Član 14

Uslov za upis založnog prava na finansijskom instrumentu u registar založnog prava jeste da se finansijski instrument, koji je predmet založnog prava, vodi na računu finansijskih instrumenata zalagodavca u CRHOV.

CRHOV vodi registar založnog prava na finansijskim instrumentima i vrši upis, promenu, brisanje i aktiviranje upisanog založnog prava.

CRHOV je dužan da u isto vreme sa upisom založnog prava onemogući dalje raspolaganje založenim finansijskim instrumentima ukoliko je ugovorom o zalozi to predviđeno.

Upis založnog prava u registar založnog prava mogu tražiti založni poverilac, zalogodavac ili dužnik.

Pravno dejstvo založnog prava

Član 15

Založni poverilac čije je založno pravo upisano u registar založnog prava može se naplatiti iz vrednosti predmeta založnog prava pre ostalih neobezbeđenih poverilaca zalogodavca, ako mu njegovo potraživanje ne bude isplaćeno o dospelosti.

Založno pravo na finansijskim instrumentima ima dejstvo prema trećim licima od dana upisa u registar založnog prava.

Potraživanje koje se obezbeđuje

Član 16

Založnim pravom može se obezbediti novčano potraživanje u domaćoj ili stranoj valuti u skladu sa zakonom, kao i nenovčano potraživanje.

Založnim pravom obezbeđuje se određen iznos glavnog potraživanja, kamata i troškovi ostvarenja naplate potraživanja.

Založnim pravom mogu se obezbediti i buduća, kao i uslovna potraživanja.

Pravno dejstvo u stečaju

Član 17

U slučaju stečajnog postupka nad zalogodavcem, na namirenje iz vrednosti predmeta založnog prava primenjuju se pravila zakona kojim se uređuje stečaj.

Založni poverilac je, u smislu zakona kojim se uređuje stečaj, razlučni poverilac koji je stekao založno pravo u skladu sa ovim zakonom.

Založni poverilac

Član 18

Založni poverilac je, u smislu ovog zakona, poverilac koji je stekao založno pravo upisom u registar založnog prava.

Određivanje ovlašćenog lica

Član 19

Ugovorom o zalozi ili posebnim punomoćjem založni poverilac ili više njih mogu ovlastiti treće lice da preduzima pravne radnje radi zaštite i namirenja obezbeđenog potraživanja (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Ovlašćeno lice u odnosu na zalagodavca ima prava založnog poverioca.

Za brisanje založnog prava ovlašćeno lice mora imati posebno ovlašćenje.

Pri upisu založnog prava u registar založnog prava upisuju se podaci o ovlašćenom licu i založnom poveriocu.

Ako ima više založnih poverilaca oni mogu na način iz stava 1. ovog člana odrediti jednog od njih da obavlja poslove ovlašćenog lica.

Zalagodavac

Član 20

Zalagodavac, u smislu ovog zakona, je lice koje ima pravo svojine na finansijskom instrumentu.

Zalagodavac može biti dužnik založnog poverioca ili treće lice.

Pravo korišćenja založenog finansijskog instrumenta

Član 21

Zalagodavac ima pravo da upotrebljava založeni finansijski instrument u skladu sa njegovom uobičajenom namenom, kao i da, ako finansijski instrument koji je predmet založnog prava daje plodove (dividenda, kuponi i anuiteti), pribira te plodove.

Ugovorom o zalozi može se utvrditi da založni poverilac ima pravo da pribira plodove koje daje finansijski instrument.

Ponovno zalaganje

Član 22

Zalagodavac može da založi finansijski instrument na kojem je već uspostavljeno založno pravo, ako ugovorom o zalozi nije drugačije utvrđeno.

Redosled založnih prava

Član 23

Ako je isti predmet založnog prava, u skladu sa ovim zakonom, založen većem broju založnih poverilaca, redosled isplate njihovih potraživanja iz vrednosti tog predmeta određuje se prema vremenu (dan, čas i minut) prijema zahteva za upis založnog prava u registar založnih prava.

CRHOV je dužan da vodi evidenciju o vremenu (dan, čas i minut) prijema zahteva za upis založnog prava u registar založnih prava.

Utvrđivanje reda prvenstva za obezbeđenje potraživanja po osnovu javnih prihoda ili drugih potraživanja Republike, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave vrši se na način predviđen stavom 1. ovog člana.

Namirenje

Član 24

Založni poverilac stiče pravo da, ako njegovo potraživanje ne bude namireno do trenutka dospelosti, pokrene postupak namirenja, kako bi iz vrednosti predmeta založnog prava namirio svoje glavno potraživanje, kamatu i troškove oko ostvarenja naplate potraživanja.

Založni poverilac je dužan da nakon dospelosti predmetnog potraživanja obavesti dužnika, odnosno zalagodavca (kada to nije isto lice) o nameri da svoje potraživanje namiri iz vrednosti predmeta založnog prava. Postupak namirenja počinje najranije istekom roka od osam dana od dana slanja obaveštenja o nameri namirenja dužniku, odnosno zalagodavcu, preporučenom pošiljkom na adresu iz ugovora o zalozi.

Član CRHOV-a je u obavezi da novčana sredstva od prodatih finansijskih instrumenata odmah prenese na novčani račun založnog poverioca, s tim što je dužan da vodi računa o naplati svih založnih poverilaca po redosledu sticanja založnog prava u registru založnog prava.

Ukoliko je prodajom založenih finansijskih instrumenata dobijeni novčani iznos veći od iznosa duga, založni poverilac je dužan da razliku isplati zalagodavcu narednog radnog dana, u suprotnom plaća zalagodavcu propisanu zateznu kamatu za period od dana namirenja do dana isplate viška vrednosti.

Posebne ugovorne odredbe o namirenju

Član 25

Ugovorom o zalozi može da se utvrdi da založni poverilac ima pravo da, ako njegovo potraživanje ne bude namireno o dospelosti, finansijski instrument koji je sredstvo obezbeđenja prisvoji, odnosno da stiče pravo svojine na predmetnom finansijskom instrumentu.

Predmet ugovora o zalozi iz stava 1. ovog člana ne mogu biti sopstvene akcije dužnika.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana mora se predvideti način utvrđivanja vrednosti sredstava obezbeđenja prilikom prisvajanja.

Dužnost saradnje

Član 26

Zalagodavac je dužan da saraduje sa založnim poveriocem u postupku namirenja poveriočevog potraživanja iz predmeta založnog prava.

Zalagodavac je dužan da založnom poveriocu pruži obaveštenja radi sprovođenja namirenja.

Obaveze zalagodavca iz st. 1. i 2. ovog člana ima i dužnik, kada to nije isto lice.

Ako povredi neku od obaveza iz ovog člana zalagodavac, odnosno dužnik kada to nije isto lice, dužan je da naknadi štetu koju trpi založni poverilac.

Dužnosti zalagodavca

Član 27

Zalagodavac je dužan da trpi da se založni poverilac namiri iz vrednosti predmeta založnog prava.

Do okončanja namirenja, zalagodavac je dužan da se uzdržava od radnji kojima se može smanjiti vrednost predmeta založnog prava.

Zalagodavac je dužan da preduzme i druge radnje koje su neophodne da bi založni poverilac mogao da namiri svoje potraživanje.

Ako povredi neku od obaveza iz ovog člana, zalagodavac je dužan da naknadi štetu koju trpi založni poverilac.

Prodaja predmeta ugovornog založnog prava

Član 28

Založni poverilac može pristupiti prodaji predmeta ugovornog založnog prava najranije istekom roka iz člana 24. stav 2. ovog zakona.

U slučaju kada je predmet založnog prava finansijski instrument kojim se trguje na regulisanom tržištu/MTP-u, založni poverilac daje nalog za prodaju članu CRHOV-a, kako bi se pokrenuo postupak prodaje na tom tržištu.

U slučaju kada je predmet založnog prava finansijski instrument kojim se trguje van regulisanog tržišta/MTP, založni poverilac vrši procenu vrednosti finansijskog instrumenta u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, ukoliko ugovorom o zalozi nije utvrđena vrednost tog finansijskog instrumenta, odnosno način utvrđivanja vrednosti.

Založni poverilac organizuje prodaju finansijskog instrumenta preko člana CRHOV-a, ukoliko drugačije nije predviđeno ugovorom.

Po izvršenoj prodaji iz stava 4. ovog člana založni poverilac zaključuje ugovor o prodaji finansijskog instrumenta u postupku namirenja sa trećim licem, koji se overava u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Dužnik može punovažno ispuniti dug u bilo koje vreme pre prodaje založenog finansijskog instrumenta, a najkasnije:

- 1) do trenutka unošenja naloga za prodaju u informacioni sistem regulisanog tržišta/MTP, ukoliko se finansijskim instrumentom trguje na regulisanom tržištu/MTP;
- 2) do trenutka unosa naloga za prodaju u informacioni sistem CRHOV, ukoliko se finansijskim instrumentom trguje van regulisanog tržišta.

Sticanje prava svojine na finansijskim instrumentima koji su predmet ugovornog založnog prava

Član 29

Lice koje kupi finansijske instrumente koji su predmet ugovornog založnog prava, stiče pravo svojine na tim finansijskim instrumentima bez tereta.

Namirenje posle zastarelosti

Član 30

Založni poverilac se može namiriti iz vrednosti založenog finansijskog instrumenta i posle zastarelosti njegovog potraživanja.

Prestanak založnog prava

Član 31

Ako potraživanje založnog poverioca prestane isplatom duga ili na drugi način, založno pravo prestaje i briše se iz registra založnog prava na zahtev založnog poverioca, dužnika ili zalogodavca, kada to nije isto lice.

Založno pravo prestaje i briše se iz registra založnog prava ako finansijski instrument prestane da postoji.

Založno pravo prestaje nakon prodaje založenih finansijskih instrumenata, izvršene radi namirenja potraživanja založnog poverioca.

Brisanje založnog prava iz registra založnog prava može se tražiti i kada se svojstvo založnog poverioca stekne u istom licu sa svojstvom dužnika, kao i kada založni poverilac stekne pravo svojine na finansijskom instrumentu.

Kada založni poverilac, dužnik ili zalogodavac, kad to nije isto lice, traži brisanje založnog prava, dužan je da podnese registru založnog prava pisanu izjavu založnog poverioca kojom dozvoljava brisanje (overenu u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa), pravosnažnu sudsku odluku ili drugi odgovarajući dokument iz kojeg proističe da je založno pravo prestalo.

Registar založnog prava na finansijskim instrumentima

Član 32

Registar založnog prava na finansijskim instrumentima je registar koji vodi CRHOV, u koji se, u skladu sa ovim zakonom, upisuju založna prava na finansijskim instrumentima.

CRHOV javno objavljuje na svojoj internet stranici sledeće podatke iz registra založnog prava:

- 1) ime i prezime dužnika, odnosno zalogodavca;
- 2) vrstu i broj finansijskih instrumenata koji su predmet založnog prava;
- 3) visinu obezbeđenog potraživanja;

4) zabeležbu sporova o založnom pravu ili u vezi sa predmetom zaloge.

Registar založnog prava se mora voditi ažurno.

Član 33

Registar založnog prava sadrži:

- 1) podatke o zalogodavcu i dužniku, kada to nije isto lice, kao i podatke o založnom poveriocu ili ovlašćenom licu;
- 2) podatke kojima se bliže određuju finansijski instrumenti koji su predmet založnog prava;
- 3) podatke o iznosu obezbeđenog potraživanja, odnosno podatke o najvišem iznosu budućih ili uslovnih potraživanja;
- 4) podatke o postojanju spora o založnom pravu ili u vezi sa predmetom zaloge.

Podaci iz stava 1. tačka 1) ovog člana za domaće fizičko lice odnose se na ime, prezime, jedinstveni matični broj građana i mesto u kome to lice ima prebivalište, odnosno boravište, a za strano fizičko lice podaci iz stava 1. tačka 1) ovog člana odnose se na ime, prezime, broj pasoša i zemlju izdavanja pasoša.

Podaci iz stava 1. tačka 1) ovog člana za domaće pravno lice odnose se na poslovno ime i matični broj, a za strano pravno lice podaci iz stava 1. tačka 1) ovog člana odnose se na poslovno ime, oznaku pod kojom se to pravno lice vodi u stranom registru privrednih subjekata i naziv države u kojoj se nalazi njegovo sedište.

U registar založnog prava se upisuju i sve promene podataka iz stava 1. ovog člana.

Izmene i dopune koje se odnose na promenu pravnog osnova ili predmeta založnog prava imaju karakter novog upisa.

Zabeležba spora

Član 34

U registar založnog prava upisuju se zabeležba spora po tužbi za brisanje založnog prava ili drugog spora u vezi sa založnim pravom, a na zahtev lica koje dokaže svoj zakoniti interes.

Za brisanje zabeležbe spora prilaže se pravosnažna odluka suda ili poravnanje kojim je predmetni spor okončan.

Komisija može propisati i druge slučajeve u kojima dolazi do brisanja zabeležbe spora.

IV JAVNA PONUDA HARTIJA OD VREDNOSTI I UKLJUČENJE U TRGOVANJE

Predmet regulisanja

Član 35

Odredbama ove glave uređuju se obaveze sačinjavanja, odobrenja i objavljivanja prospekta za javnu ponudu hartija od vrednosti i/ili uključenje hartija od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište u Republici.

Izuzeci

Član 36

Odredbe ove glave ne primenjuju se na:

- 1) jedinice koje izdaju institucije kolektivnog investiranja koje nisu zatvorenog tipa;
- 2) nevlasničke hartije od vrednosti koje izdaju Republika, autonomne pokrajine ili lokalne samouprave, međunarodne organizacije čiji je član Republika ili Narodna banka Srbije;
- 3) udele u kapitalu centralnih banaka država članica EU;
- 4) hartije od vrednosti za koje bezuslovno i neopozivo garantuje Republika, odnosno njeni organi, organi autonomne pokrajine ili lokalne samouprave;
- 5) hartije od vrednosti koje u skladu sa zakonom izdaju udruženja koja imaju status pravnog lica ili neprofitne organizacije, radi pribavljanja sredstava potrebnih za postizanje neprofitnih ciljeva;
- 6) nezamenjive udele u kapitalu, čija je glavna svrha davanje imaoocu stanarskog prava na stanu ili drugom obliku nepokretne imovine ili delu te imovine, kada se udeli ne mogu prodati bez odricanja od tog prava, u skladu sa odredbama posebnog zakona.

Odredbe ove glave ne primenjuju se na javnu ponudu hartija od vrednosti čija je ukupna vrednost manja od 1.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, a koja se obračunava za period od 12 meseci od dana izdavanja, osim u slučaju objavljivanja dobrovoljnog prospekta u skladu sa članom 38. ovog zakona.

Obaveza objavljivanja prospekta iz člana 37. stav 1. ovog zakona ne važi za sledeće vrste javnih ponuda hartija od vrednosti:

- 1) ponudu hartija od vrednosti upućenu samo kvalifikovanim investitorima;
- 2) ponudu hartija od vrednosti upućenu manjem broju od 150 fizičkih ili pravnih lica u Republici koji nisu kvalifikovani investitori;
- 3) ponudu hartija od vrednosti čija je pojedinačna nominalna vrednost najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
- 4) ponudu koja je upućena investitorima koji stižu hartije od vrednosti u najmanjem iznosu od 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, po investitoru, za svaku pojedinačnu ponudu;
- 5) akcije izdate u zamenu za akcije iste klase koje su već bile izdate, ukoliko se izdavanjem akcija ne povećava osnovni kapital;

6) hartije od vrednosti koje se nude kao način plaćanja u ponudi za preuzimanje, pod uslovom da je dokument koji sadrži informacije o transakciji i njenom uticaju na izdavaoca objavljen u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona;

7) hartije od vrednosti koje se nude, dodeljuju ili koje će biti dodeljene u vezi sa statusnom promenom, pod uslovom da je dokument koji sadrži informacije o transakciji i njenom uticaju na izdavaoca objavljen u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona;

8) dividende isplaćene postojećim akcionarima u akcijama iste klase kao i akcije u vezi sa kojima se te dividende isplaćuju, pod uslovom da je dostupan dokument sa podacima o broju i prirodi akcija, kao i razlozima i detaljima u vezi sa ponudom;

9) hartije od vrednosti koje sadašnjim ili bivšim direktorima ili zaposlenima nudi, dodeljuje ili će dodeliti njihov poslodavac ili povezano društvo, pod uslovom da postoji dostupan dokument sa podacima o broju i karakteristikama hartija od vrednosti, kao i razlozima i detaljima vezanim za ponudu, odnosno dodelu;

10) ne vlasničke hartije od vrednosti koje kontinuirano ili periodično izdaju kreditne institucije, ako je ukupna naknada za hartije u ponudi u Republici manja od 75.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, po kreditnoj instituciji, a koja se obračunava za period od 12 meseci, pod uslovom da ove hartije od vrednosti:

(1) ne predstavljaju subordinirane obaveze, niti su konvertibilne ili zamenjive, i

(2) ne daju pravo na upis ili sticanje drugih vrsta hartija od vrednosti i nisu vezane za izvedene instrumente.

Obaveza objavljivanja prospekta iz člana 37. stav 2. ovog zakona ne važi za uključanje u trgovanje na regulisano tržište sledećih hartija od vrednosti:

1) hartije od vrednosti zamenjive za hartije od vrednosti koje su već uključene u trgovanje na istom regulisanom tržištu, ako u periodu od 12 meseci predstavljaju manje od 20% hartija od vrednosti koje su već uključene u trgovanje na istom regulisanom tržištu;

2) akcije nastale konverzijom ili zamenom drugih hartija od vrednosti ili ostvarivanjem prava iz drugih hartija od vrednosti, ako su iste klase kao i akcije koje su već uključene u trgovanje na istom regulisanom tržištu i ukoliko u periodu od 12 meseci predstavljaju manje od 20% akcija iste klase koje su već uključene u trgovanje na istom regulisanom tržištu;

3) hartije od vrednosti nastale konverzijom ili zamenom drugih hartija od vrednosti, sopstvenih sredstava ili kvalifikovanih obaveza od strane Narodne banke Srbije ili drugog nadležnog organa za restrukturiranje iz zakona kojim se uređuje restrukturiranje banaka, odnosno kreditnih institucija, odnosno zakona kojim se uređuje restrukturiranje investicionih društava;

4) akcije izdate u zamenu za akcije iste klase koje su već uključene u trgovanje na isto regulisano tržište, ukoliko izdavanje takvih akcija ne podrazumeva povećanje osnovnog kapitala;

5) hartije od vrednosti koje se nude kao način plaćanja u ponudi za preuzimanje, pod uslovom da je dokument koji sadrži informacije o transakciji i njenom uticaju na izdavaoca objavljen u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona;

6) hartije od vrednosti koje se nude, dodeljuju ili koje će biti dodeljene u vezi sa statusnom promenom, pod uslovom da je dokument koji sadrži informacije o transakciji i njenom uticaju na izdavaoca objavljen u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona;

7) akcije koje su ponuđene, dodeljene ili će biti dodeljene bez naknade postojećim akcionarima, kao i dividende isplaćene u akcijama iste klase kao i akcije u vezi sa kojima su dividende isplaćene, pod uslovom da su iste klase kao i akcije koje su već uključene u trgovanje na isto regulisano tržište i da postoji dokument sa informacijama o broju i karakteristikama akcija, kao i razlozima i detaljima vezanim za ponudu ili dodelu;

8) hartije od vrednosti koje su ponuđene, dodeljene ili će biti dodeljene sadašnjim ili bivšim direktorima ili zaposlenima od strane njihovog poslodavca ili povezanog društva, pod uslovom da su iste klase kao i akcije koje su već uključene u trgovanje na isto regulisano tržište i da postoji dokument sa informacijama o broju i karakteristikama hartija od vrednosti, kao i razlozima i detaljima vezanim za ponudu ili dodelu;

9) nevlasničke hartije od vrednosti koje kontinuirano ili periodično izdaju kreditne institucije, ako je ukupna naknada za hartije od vrednosti u ponudi, u Republici, manja od 75.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, po kreditnoj instituciji, a koja se obračunava za period od 12 meseci, pod uslovom da ove hartije od vrednosti:

(1) ne predstavljaju podređene obaveze niti su konvertibilne ili zamenjive, i

(2) ne daju pravo na upis ili sticanje drugih vrsta hartija od vrednosti i da nisu vezane za izvedene finansijske instrumente;

10) hartije od vrednosti već uključene na drugo regulisano tržište, ukoliko su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi:

(1) da su te hartije od vrednosti ili hartije od vrednosti iste klase uključene u trgovanje na drugo regulisano tržište duže od 18 meseci,

(2) da su ispunjene tekuće obaveze u vezi sa trgovanjem na tom drugom regulisanom tržištu,

(3) da lice koje traži uključenje hartija od vrednosti u trgovanje na regulisanom tržištu na osnovu izuzetka iz ove tačke objavi i učini dostupnim u Republici, u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona, dokument čiji je sadržaj u skladu sa članom 41. ovog zakona i aktom Komisije donetim na osnovu čl. 41. i 47. ovog zakona, s tim da se maksimalna dužina dokumenta propisana članom 41. stav 5. ovog zakona produžava za dve dodatne stranice papira A4 formata, i

(4) da je u dokumentu iz podtačke (3) ove tačke navedeno gde je dostupan najnoviji prospekt i finansijski podaci koje je objavio izdavalac u skladu sa obavezama izveštavanja propisanim odredbama ovog zakona.

Odredba da akcije nastale u periodu od 12 meseci predstavljaju manje od 20% akcija iste klase, koje su već uključene u trgovanje na istom regulisanom tržištu iz stava 4. tačka 2) ovog člana ne primenjuje se u sledećim slučajevima:

1) kada je prospekt za javnu ponudu i/ili uključenje u trgovanje na regulisano tržište hartija od vrednosti koje daju pravo na sticanje akcija, sačinjen u skladu sa zakonom;

2) ako akcije, u skladu sa propisom koji uređuje prudencijalne zahteve za kreditne institucije i propisom koji uređuje prudencijalne zahteve za investiciona društva, ispunjavaju uslove za stavke osnovnog akcijskog kapitala kreditne institucije ili investicionog društva (engl. common equity tier 1) i nastale su konverzijom instrumenata dodatnog osnovnog kapitala prvog reda koji je ta kreditna institucija ili investiciono društvo izdalo u slučaju kada stopa redovnog osnovnog kapitala padne ispod 5,125% ili na nivo više od 5,125% koji kreditna institucija ili investiciono društvo odredi i bliže opiše u odredbama kojima se uređuje instrument;

3) ako akcije, u skladu sa propisom koji uređuje prudencijalne zahteve za društva za osiguranje i reosiguranje, mogu da se koriste za ispunjavanje zahteva u pogledu adekvatnosti kapitala, odnosno solventnosti društva za osiguranje i reosiguranje ili grupe društava za osiguranje i reosiguranje i nastale su konverzijom drugih hartija od vrednosti sa ciljem ispunjenja tih zahteva.

Izuzeci od obaveze objavljivanja prospekta koji su propisani st. 3. i 4. ovog člana mogu se kombinovati.

Izuzetno od stava 6. ovog člana, izuzeci iz stava 4. tač. 1) i 2) ovog člana ne mogu se kombinovati, ukoliko bi njihovo kombinovanje dovelo do trenutnog ili odloženog uključanja u trgovanje na regulisano tržište u periodu od 12 meseci više od 20% akcija iste klase koje su već bile uključene u trgovanje na istom regulisanom tržištu, bez objavljivanja prospekta.

Komisija može bliže urediti uslove za primenu izuzetaka, kao i minimalnu sadržinu informacija u dokumentima iz stava 3. tač. 6) i 7) i stava 4. tač. 5) i 6) ovog člana.

Obaveza objavljivanja prospekta

Član 37

Ništava je svaka javna ponuda hartija od vrednosti u Republici ukoliko se vrši bez prethodnog objavljivanja validnog prospekta, osim u slučajevima propisanim odredbama ovog zakona.

Nije dopušteno uključanje hartija od vrednosti na regulisano tržište, ukoliko pre njihovog uključanja nije objavljen validan prospekt, osim u slučajevima propisanim odredbama ovog zakona.

Dobrovoljni prospekt

Član 38

Kada se na javnu ponudu hartija od vrednosti i/ili uključanje hartija od vrednosti na regulisano tržište ne primenjuju odredbe ovog zakona u skladu sa članom 36. stav 2. ovog zakona ili kada je javna ponuda izuzeta od obaveze objavljivanja prospekta u skladu sa članom 36. st. 3-5. ovog zakona, izdavalac, ponuđač ili lice koje zahteva uključanje u trgovanje na regulisano tržište ima pravo da dobrovoljno sačini prospekt u skladu sa ovim zakonom.

Dobrovoljno sačinjen prospekt koji je odobrila Komisija, daje sva prava i nalaže sve obaveze propisane ovim zakonom za prospekt i na njega se primenjuju sve odredbe ovog zakona kao i nadzor koji vrši Komisija.

Naknadna prodaja hartija od vrednosti

Član 39

Svaka naknadna prodaja hartija od vrednosti koje su prethodno bile predmet jedne ili više javnih ponuda hartija od vrednosti iz člana 36. stav 3. tač. 1)-4) ovog zakona, smatra se posebnom ponudom, a definicija javne ponude iz člana 2. stav 1. tačka 111) ovog zakona se primenjuje u cilju utvrđivanja da li ta prodaja predstavlja javnu ponudu hartija od vrednosti.

Plasiranje hartija od vrednosti posredstvom finansijskih posrednika podleže obavezi objavljivanja prospekta, osim ukoliko se na konačni plasman primenjuje izuzetak iz člana 36. stav 3. tač. 1)-4) ovog zakona.

Za sledeću prodaju hartija od vrednosti ili konačni plasman hartija od vrednosti posredstvom finansijskih posrednika, nije potreban dodatni prospekt, ukoliko je dostupan važeći prospekt u skladu sa članom 46. ovog zakona i ako izdavalac ili lice odgovorno za sastavljanje prospekta pisanim putem da saglasnost za njegovu upotrebu.

Kada se prospekt odnosi na uključanje u trgovanje nevlasničkih hartija od vrednosti na regulisano tržište kojima će se trgovati samo na regulisanom tržištu ili na posebnom segmentu tog tržišta na kome trguju samo kvalifikovani investitori, te hartije od vrednosti se ne mogu naknadno prodavati nekvalifikovanim investitorima, osim ako je u skladu sa ovim zakonom prospekt sastavljen tako da je primeren za nekvalifikovane investitore.

Prospekt

Član 40

Prospekt sadrži sve informacije koje su neophodne investitorima da izvrše objektivnu procenu:

- 1) imovine i obaveze, dobiti i gubitka, finansijskog položaja i potencijalnih poslovnih rezultata izdavaoca i svih jemaca;
- 2) prava iz hartija od vrednosti; i
- 3) razloga za izdavanje i njegovog uticaja na izdavaoca.

Navedene informacije se mogu razlikovati u pogledu sledećih elemenata:

- 1) karakteristike izdavaoca;
- 2) vrsta hartija od vrednosti;
- 3) pozicija izdavaoca;
- 4) ukoliko je primenljivo, da li je pojedinačna nominalna vrednost nevlasničkih hartija od vrednosti najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije i da li će se hartijama od vrednosti trgovati samo na regulisanom tržištu ili na posebnom segmentu tog tržišta na kome trguju samo kvalifikovani investitori.

Informacije u prospektu moraju biti prikazane u sažetom i razumljivom obliku koji omogućava jednostavnu analizu, uzimajući u obzir elemente iz stava 1. ovog člana.

Izdavalac, ponuđač ili lice koje zahteva uključenje u trgovanje na regulisano tržište može da sačini prospekt kao jedan dokument (jedinštveni prospekt) ili kao više posebnih dokumenata (podeljeni prospekt).

Obavezni elementi podeljenog prospekta sastavljenog iz više posebnih dokumenata su:

- 1) dokument o registraciji koji sadrži informacije o izdavaocu;
- 2) dokument o hartijama od vrednosti koji sadrži informacije o hartijama od vrednosti koje se nalaze u javnoj ponudi ili će biti uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP;
- 3) skraćeni prospekt.

Skraćeni prospekt

Član 41

Deo prospekta je i skraćeni prospekt, koji sadrži ključne informacije potrebne investitorima da razumeju karakteristike i rizike izdavaoca, jemca i hartija od vrednosti koji se nude i/ili uključuju u trgovanje na regulisano tržište, i koji zajedno sa ostalim delovima prospekta pomaže investitorima da donesu odluku o ulaganju u hartije od vrednosti.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, skraćeni prospekt nije potreban kada se prospekt odnosi na uključenje nevlasnčkih hartija od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište, pod uslovom da:

- 1) će se takvim hartijama od vrednosti trgovati samo na regulisanom tržištu ili na posebnom segmentu tog tržišta, na kome trguju samo kvalifikovani investitori, ili
- 2) je pojedinačna nominalna vrednost tih hartija od vrednosti najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Sadržina skraćenog prospekta mora biti tačna, potpuna i jasna i ne sme da dovodi u zabludu.

Skraćeni prospekt se čita kao uvod u prospekt i njegova sadržina mora biti u skladu sa ostalim delovima prospekta.

Skraćeni prospekt se sačinjava kao kratak, sažet dokument sa maksimalnom dužinom od sedam štampanih stranica A4 formata.

Skraćeni prospekt mora da bude:

- 1) predstavljen i struktuiran tako da je lako razumljiv i jednostavan za čitanje, sa znakovima čitljive veličine;
- 2) napisan jezikom i stilom koji olakšavaju razumevanje informacija, na naročito jasnom, jednostavnom, sažetom i za investitore razumljivom jeziku.

Skraćeni prospekt ne sme da sadrži upućivanja na druge delove prospekta ni da uključuje informacije upućivanjem.

Komisija bliže uređuje sadržinu skraćenog prospekta.

Osnovni prospekt

Član 42

Za nevlasničke hartije od vrednosti, uključujući varante u bilo kom obliku, prospekt može da se sačini kao osnovni prospekt koji sadrži potrebne informacije o izdavaocu i hartijama od vrednosti koje se nude javnosti i/ili uključuju u trgovanje na regulisano tržište.

Osnovni prospekt sadrži sledeće informacije:

1) obrazac pod nazivom "Obrazac konačnih uslova" koji se popunjava za svako pojedinačno izdanje i u kome se navode raspoložive opcije u vezi sa informacijama koje će biti utvrđene u konačnim uslovima ponude;

2) adresu internet stranice na kojoj će se objaviti konačni uslovi.

Kada osnovni prospekt sadrži opcije u pogledu informacija koje se zahtevaju u relevantnom dokumentu o hartijama od vrednosti, u konačnim uslovima se određuje koja od opcija je primenjiva na svako izdanje upućivanjem na odgovarajuće delove osnovnog prospekta ili ponovnim navođenjem tih informacija.

Konačni uslovi se predstavljaju u posebnom dokumentu ili se uključuju u osnovni prospekt ili njegov dodatak.

Konačni uslovi se pripremaju u obliku koji omogućava laku analizu i koji je razumljiv.

Konačni uslovi sadrže samo podatke koji se odnose na dokument o hartijama od vrednosti i njima ne može da se dopunjava osnovni prospekt, već se primenjuje član 51. stav 1. tačka 2) ovog zakona.

Kada konačni uslovi nisu uključeni ni u osnovni prospekt ni u dodatak prospektu, izdavalac je dužan da ih objavi u skladu sa članom 55. ovog zakona i podnosi ih Komisiji u što kraćem roku prilikom javne ponude hartija od vrednosti, a ukoliko je moguće, pre početka ponude hartija od vrednosti javnosti i/ili uključena u trgovanje na regulisano tržište.

U konačne uslove treba uključiti jasnu i istaknutu izjavu u kojoj se navodi:

1) da su konačni uslovi sačinjeni u skladu sa odredbama ovog zakona i da se čitaju zajedno sa osnovnim prospektom i njegovim dodacima ukoliko postoje, kako bi se dobile sve relevantne informacije;

2) mesto na kome su osnovni prospekt i njegovi dodaci, ukoliko postoje, objavljeni u skladu sa odredbama člana 55. ovog zakona;

3) da je skraćeni prospekt za pojedinačno izdanje priložen uz konačne uslove.

Osnovni prospekt može da se sačinjava kao jedinstveni dokument ili kao podeljeni prospekt.

Kada je izdavalac, ponuđač ili lice koje zahteva uključenje u trgovanje na regulisano tržište podneo dokument o registraciji za nevlasničke hartije od vrednosti ili univerzalni dokument o registraciji i odluči da sastavi osnovni prospekt, osnovni prospekt se sastoji od:

- 1) informacija iz dokumenta o registraciji ili univerzalnog dokumenta o registraciji;
- 2) informacija koje bi se inače nalazile u relevantnom dokumentu o hartijama od vrednosti, izuzev konačnih uslova, ako konačni uslovi nisu uključeni u osnovni prospekt.

Posebne informacije o svakoj od različitih hartija od vrednosti obuhvaćenih osnovnim prospektom moraju biti jasno odvojene.

Skraćeni prospekt se sastavlja tek nakon što su konačni uslovi uključeni u osnovni prospekt ili dodatak prospektu ili su podneti, a takav skraćeni prospekt se posebno odnosi na svako pojedinačno izdanje.

Za skraćeni prospekt za pojedinačna izdanja važe isti uslovi kao i za konačne uslove i uz njih se prilaže.

Skraćeni prospekt za pojedinačna izdanja mora biti sačinjen u skladu sa članom 41. ovog zakona i aktom Komisije donetim u skladu sa čl. 41. i 47. ovog zakona, i sadrži sledeće informacije:

- 1) ključne informacije u osnovnom prospektu, uključujući ključne podatke o izdavaocu;
- 2) ključne informacije u relevantnim konačnim uslovima, uključujući ključne informacije koje nisu uključene u osnovni prospekt.

Kada se konačni uslovi odnose na više hartija od vrednosti koje se razlikuju samo u manjim pojedinostima, kao što je emisiona cena ili datum dospeća, može da se priloži jedan skraćeni prospekt za sve te hartije od vrednosti, pod uslovom da se informacije koje se odnose na različite hartije od vrednosti jasno razgraniče.

Informacije navedene u osnovnom prospektu se po potrebi dopunjuju u skladu sa članom 57. ovog zakona.

Ponuda hartija od vrednosti javnosti može da se nastavi nakon isteka perioda važenja osnovnog prospekta u okviru kog je započeta, ukoliko je sledeći osnovni prospekt odobren i objavljen najkasnije poslednjeg dana važenja prethodnog osnovnog prospekta. Konačni uslovi takve ponude na prvoj strani sadrže jasno vidljivo upozorenje u kome se navodi poslednji dan važenja prethodnog osnovnog prospekta i naznaku gde će biti objavljen sledeći osnovni prospekt. Sledeći osnovni prospekt sadrži ili uključuje upućivanjem obrazac konačnih uslova iz prvog osnovnog prospekta i upućuje na konačne uslove koji su relevantni za tekuću ponudu.

Pravo na odustanak iz člana 57. stav 4. ovog zakona odnosi se i na investitore koji su tokom perioda važenja prethodnog osnovnog prospekta pristali na kupovinu ili upis hartija od vrednosti, osim ukoliko su im hartije od vrednosti već prenete.

Univerzalni dokument o registraciji

Član 43

Izdavalac čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisano tržište ili MTP može svake poslovne godine da sačini dokument o registraciji u obliku univerzalnog dokumenta o registraciji u kome su navedeni organizacija društva, poslovanje, finansijski položaj, dobit, potencijalni poslovni rezultati, upravljanje i vlasnička struktura društva.

Svaki izdavalac koji odluči da sačini univerzalni dokument o registraciji svake poslovne godine, podnosi ovaj dokument na odobrenje Komisiji.

Kada Komisija odobri univerzalni dokument o registraciji izdavaocu dve uzastopne poslovne godine, sledeći univerzalni dokument o registraciji može da se dostavi Komisiji bez obaveze odobrenja od strane Komisije.

Ukoliko izdavalac u slučaju iz stava 3. ovog člana ne podnese univerzalni dokument o registraciji za jednu finansijsku godinu, gubi pogodnost dostavljanja bez obaveze odobrenja i mora sledeće dokumente o univerzalnoj registraciji da podnese Komisiji na odobrenje dok ponovo ne ispuni uslov iz stava 3. ovog člana.

U svom zahtevu Komisiji izdavalac navodi da li je univerzalni dokument o registraciji podnet radi dobijanja odobrenja ili je dostavljen bez obaveze odobrenja.

Jednom kada je univerzalni dokument o registraciji odobren ili dostavljen bez obaveze odobrenja, uključujući njegove izmene iz stava 8. i st. 10-17. ovog člana, objavljuje se bez nepotrebnog odlaganja u skladu sa odredbama člana 55. ovog zakona.

U univerzalnom dokumentu o registraciji informacije se mogu uključivati upućivanjem u skladu sa članom 53. ovog zakona.

Nakon dostavljanja bez obaveze odobrenja ili odobrenja univerzalnog dokumenta o registraciji, izdavalac može u bilo kom trenutku da ažurira informacije sadržane u dokumentu, podnoseći Komisiji izmene i dopune univerzalnog dokumenta o registraciji.

Komisija ne odobrava izmene i dopune univerzalnog dokumenta o registraciji iz stava 8. ovog člana.

Komisija može u svakom trenutku da preispita sadržinu svakog univerzalnog dokumenta o registraciji koji je dostavljen bez obaveze odobrenja kao i sadržinu svih njegovih izmena.

Prilikom ispitivanja sadržine univerzalnog dokumenta iz stava 10. ovog člana, Komisija ispituje potpunost, doslednost i razumljivost informacija sadržanih u univerzalnom dokumentu o registraciji i svih njegovih izmena.

Komisija obaveštava izdavaoca ukoliko prilikom ispitivanja utvrdi da univerzalni dokument o registraciji ne ispunjava standarde potpunosti, razumljivosti i doslednosti ili ukoliko su potrebne izmene ili dodatne informacije.

Zahtev za izmenu ili dodatne informacije koje je izdavaocu uputila Komisija, izdavalac uzima u obzir prilikom sačinjavanja sledećeg univerzalnog dokumenta o registraciji koji se podnosi za sledeću poslovnu godinu, izuzev ako izdavalac želi da koristi univerzalni dokument o registraciji kao sastavni deo prospekta koji se podnosi na odobrenje.

U slučaju iz stava 13. ovog člana izdavalac podnosi izmenu univerzalnog dokumenta o registraciji najkasnije prilikom dostavljanja zahteva iz člana 54. stav 14. ovog zakona.

Izuzetno od stava 14. ovog člana, kada Komisija obavesti izdavaoca da se zahtev za izmenu ili dodatne informacije odnosi na značajan propust, bitnu grešku ili bitnu netačnost koja bi mogla da dovede u zabludu javnost u pogledu činjenica ili okolnosti relevantnih za utemeljenu procenu izdavaoca, izdavalac bez odlaganja dostavlja izmenu univerzalnog dokumenta o registraciji.

Komisija može da zahteva od izdavaoca da sačini prečišćenu verziju izmenjenog univerzalnog dokumenta o registraciji kada je takva verzija neophodna da bi se obezbedila razumljivost informacija sadržanih u tom dokumentu.

Izdavalac može dobrovoljno da uključi prečišćenu verziju izmenjenog univerzalnog dokumenta o registraciji u prilogu izmena.

Stav 8. i st. 10-17. ovog člana se primenjuju samo kada se univerzalni dokument o registraciji ne upotrebljava kao sastavni deo prospekta.

Kada se univerzalni dokument o registraciji koristi kao sastavni deo prospekta, u periodu od odobrenja prospekta do okončanja javne ponude hartija od vrednosti ili početka trgovanja na regulisanom tržištu, u zavisnosti od toga šta je kasnije, primenjuje se isključivo član 57. ovog zakona.

Izdavalac koji ispunjava uslove iz stava 2, odnosno stava 3. ovog člana ima status redovnog izdavaoca i pravo na brži postupak odobrenja u skladu sa članom 54. st. 12. i 13. ovog zakona, pod uslovom da:

1) izdavalac prilikom dostavljanja ili podnošenja na odobrenje svakog univerzalnog dokumenta o registraciji na odobrenje Komisiji, dostavlja i pisanu potvrdu da su prema njegovom najboljem saznanju sve propisane informacije koje je dužan da objavi u skladu sa ovim zakonom, podnete i objavljene tokom prethodnih 18 meseci ili nakon što je na snagu stupila obaveza objavljivanja propisanih podataka, u zavisnosti od toga koji je od ova dva perioda kraći; i

2) je Komisija izvršila pregled iz st. 10. i 11. ovog člana i izdavalac je izmenio svoj univerzalni dokument o registraciji u skladu sa st. 12-16. ovog člana.

Kada izdavalac ne ispunjava neki od navedenih uslova gubi status redovnog izdavaoca.

Kada se univerzalni dokument o registraciji koji je dostavljen Komisiji ili ga je Komisija odobrila, objavi najkasnije četiri meseca po završetku poslovne godine i sadrži informacije čije se objavljivanje zahteva u godišnjem izveštaju iz člana 71. ovog zakona, smatra se da je izdavalac ispunio obavezu objavljivanja godišnjeg izveštaja u skladu sa odredbama ovog zakona.

Kada je univerzalni dokument o registraciji ili njegova izmena dostavljen Komisiji ili ga je Komisija odobrila i objavljen je najkasnije tri meseca po završetku prvog polugodišta poslovne godine a sadrži informacije čije se objavljivanje zahteva u polugodišnjem izveštaju iz člana 74. ovog zakona, smatra se da je izdavalac ispunio svoju obavezu objave polugodišnjeg izveštaja u skladu sa odredbama ovog zakona.

U slučajevima iz st. 22. i 23. ovog člana izdavalac je dužan da:

1) u univerzalnom dokumentu o registraciji navede spisak informacija u kome su navedeni delovi univerzalnog dokumenta o registraciji u kojima se nalazi svaka od stavki koja se mora uključiti u godišnji ili polugodišnji izveštaj;

2) dostavi univerzalni dokument o registraciji Komisiji koja će dokument objaviti na svojoj internet stranici;

3) u univerzalni dokument o registraciji uključi izjavu o odgovornosti u skladu sa članom 71. stav 3. tačka 3) i članom 74. stav 3. tačka 3) ovog zakona.

Prospekt sačinjen od posebnih dokumenata (podeljen prospekt)

Član 44

Ukoliko je Komisija izdavaocu već odobrila dokument o registraciji, izdavalac je dužan da prilikom upućivanja javne ponude hartija od vrednosti i/ili njihovog uključanja u trgovanje na regulisano tržište sastavi samo dokument o hartijama od vrednosti i skraćeni prospekt, ukoliko je obavezan da ga sačinjava.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, dokument o hartijama od vrednosti i skraćeni prospekt se posebno odobravaju.

Kada se nakon odobrenja dokumenta o registraciji utvrdi nova značajna činjenica, bitna greška ili bitna nepreciznost u vezi sa informacijama sadržanim u dokumentu o registraciji, koja može da utiče na procenu hartija od vrednosti, na odobrenje se podnosi dopuna dokumenta o registraciji najkasnije istovremeno sa dokumentom o hartijama od vrednosti i skraćenim prospektom.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, investitor nema pravo na povlačenje prihvata ponude iz člana 57. stav 4. ovog zakona.

Nakon odobrenja od strane Komisije, dokument o registraciji i njegova eventualna dopuna, zajedno sa dokumentom o hartijama od vrednosti i skraćenim prospektom čine prospekt.

Nakon odobrenja, dokument o registraciji mora, bez nepotrebnog odlaganja, biti dostupan javnosti u skladu sa članom 55. ovog zakona.

Ako je Komisija izdavaocu već odobrila univerzalni dokument o registraciji ili ako je izdavalac dostavio univerzalni dokument o registraciji bez obaveze odobrenja u skladu sa članom 43. stav 3. ovog zakona, izdavalac je dužan da, prilikom upućivanja javne ponude hartija od vrednosti i/ili uključanja u trgovanje na regulisano tržište, sačini samo dokument o hartijama od vrednosti i skraćeni prospekt.

Ako je univerzalni dokument o registraciji već odobren, dokument o hartijama od vrednosti, skraćeni prospekt i sve izmene univerzalnog dokumenta o registraciji podnete nakon odobrenja univerzalnog dokumenta o registraciji se posebno odobravaju.

Ako je izdavalac dostavio univerzalni dokument o registraciji bez obaveze odobrenja, celokupna dokumentacija, uključujući izmene univerzalnog dokumenta o registraciji, podleže odobrenju, bez obzira na činjenicu što ovi dokumenti ostaju odvojeni.

Nakon odobrenja od strane Komisije, univerzalni dokument o registraciji izmenjen u skladu sa članom 43. stav 8. i st. 12-17. ovog zakona, kome su priloženi dokument o hartijama od vrednosti i skraćeni prospekt, predstavljaju prospekt.

Odgovornost za sadržaj prospekta

Član 45

Kada prospekt ili skraćeni prospekt sadrže pogrešne, netačne ili podatke koji dovode u zabludu, odnosno ako su izostavljene bitne činjenice, odgovornost snose:

- 1) izdavalac;
- 2) direktor ili članovi odbora direktora kod društva sa jednodomnim upravljanjem, članovi nadzornog odbora, izvršni direktori ili članovi izvršnog odbora kod društva sa dvodomnim upravljanjem, odnosno članovi upravnog i izvršnog odbora kod banaka, osim ukoliko neko od ovih lica nije glasalo protiv javne ponude i/ili uključenja u trgovanje na organizovano tržište;
- 3) lice koje upućuje ponudu, a nije izdavalac (ponuđač);
- 4) jamac u vezi sa izdavanjem hartija od vrednosti;
- 5) investiciono društvo koje pruža usluge pokrovitelja ili agenta u vezi sa javnom ponudom;
- 6) nezavisni revizori izdavaoca, isključivo u vezi sa finansijskim izveštajima koji su uključeni u prospekt, a obuhvaćeni su njihovim izveštajem o reviziji;
- 7) drugo lice koje preuzme odgovornost za tačnost i potpunost informacija u delu prospekta za koji je preuzelo odgovornost, isključivo u vezi sa tim podacima.

Prospekt mora da sadrži sve informacije o licima koja su odgovorna za tačnost i potpunost informacija u prospektu. Za fizičko lice se navodi ime i funkcija u pravnom licu, a za pravno lice se navodi poslovno ime i sedište.

Prospekt mora da sadrži i izjavu svakog lica koje je odgovorno za tačnost i potpunost informacija u prospektu da su, prema njegovim saznanjima, informacije u prospektu u skladu sa činjenicama, kao i da nisu izostavljene informacije koje bi mogle da utiču na istinitost i potpunost prospekta.

Niko ne može da snosi građansku odgovornost samo na osnovu skraćenog prospekta ili na osnovu posebnog skraćenog prospekta EU za rast, uključujući prevod ovih dokumenata, osim ukoliko:

- 1) dovodi u zabludu, netačan je ili nedosledan kada se čita zajedno sa drugim delovima prospekta; ili
- 2) ne pruža, kad se čita zajedno s drugim delovima prospekta, ključne informacije kako bi se investitorima pomoglo pri razmatranju ulaganja u hartije od vrednosti.

Za informacije navedene u dokumentu o registraciji ili univerzalnom dokumentu o registraciji odgovorna su lica iz stava 1. ovog člana samo u slučajevima kada se dokument o registraciji ili univerzalni dokument o registraciji koristi kao sastavni deo odobrenog prospekta.

Stav 5. ovog člana primenjuje se i na informacije iz čl. 71. i 74. ovog zakona kada su uključene u univerzalni dokument o registraciji ukoliko se koristi kao sastavni deo prospekta.

Komisija nije odgovorna za istinitost i celovitost podataka navedenih u bilo kom delu odobrenog prospekta, odnosno skraćenog prospekta za javnu ponudu i/ili uključenje u trgovanje na regulisano tržište.

Validnost prospekta, dokumenta o registraciji i univerzalnog dokumenta o registraciji

Član 46

Prospekt, bez obzira na to da li je jedinstveni dokument ili je sastavljen od posebnih dokumenata, validan je u periodu od 12 meseci od njegovog odobrenja, pod uslovom da je dopunjen dodatkom prospektu koji se zahteva u skladu sa članom 57. ovog zakona.

Kada se prospekt sastoji od posebnih dokumenata, period važenja prospekta počinje da teče od dana odobrenja dokumenta o hartijama od vrednosti.

Prethodno odobreni dokument o registraciji važi kao sastavni deo prospekta 12 meseci nakon njegovog odobrenja.

Istek perioda važenja dokumenta o registraciji ne utiče na validnost prospekta čiji je sastavni deo.

Univerzalni dokument o registraciji validan je za upotrebu kao sastavni deo prospekta 12 meseci po njegovom odobrenju, ukoliko je podnet u skladu sa članom 43. stav 2. ovog zakona ili nakon njegovog dostavljanja, ukoliko je dostavljen u skladu sa članom 43. stav 3. ovog zakona.

Istek perioda važenja univerzalnog dokumenta o registraciji ne utiče na validnost prospekta čiji je sastavni deo.

Sadržina i forma prospekta

Član 47

Komisija bliže uređuje:

1) sadržinu i formu prospekta, skraćenog prospekta, osnovnog prospekta, konačnih uslova i obrazaca u kojima su navedene konkretne informacije koje treba uključiti u prospekt, izbegavajući ponavljanje informacija kada je prospekt sastavljen od posebnih dokumenata;

2) podatke koje treba uključiti u univerzalni dokument o registraciji, kriterijume za proveru i preispitivanje univerzalnog dokumenta o registraciji i svih njegovih izmena, postupak odobrenja i podnošenja dokumenata za odobrenje univerzalnog dokumenta o registraciji, uslove pod kojima prestaje status redovnog izdavaoca.

Pojednostavljene obaveze objavljivanja za sekundarna izdanja

Član 48

U slučaju javne ponude hartija od vrednosti i/ili uključanja hartija od vrednosti na regulisano tržište, sledeća lica mogu da sačine pojednostavljeni prospekt u skladu sa obavezama objavljivanja za sekundarna izdanja:

1) izdavaoci čije su hartije od vrednosti bile neprekidno uključene u trgovanje na regulisanom tržištu ili tržištu rasta MSP najkraće u poslednjih 18 meseci i koji izdaju hartije od vrednosti zamenljive za postojeće ranije izdate hartije od vrednosti;

2) izdavaoci čije su vlasničke hartije od vrednosti bile neprekidno uključene u trgovanje na regulisanom tržištu ili tržištu rasta MSP najkraće u poslednjih 18 meseci i koji izdaju ne vlasničke hartije od vrednosti ili hartije od vrednosti koje daju pristup vlasničkim hartijama od vrednosti koje su zamenljive za postojeće vlasničke hartije od vrednosti izdavaoca koje su već uključene u trgovanje;

3) ponuđači hartija od vrednosti koje su bile neprekidno uključene u trgovanje na regulisanom tržištu ili tržištu rasta MSP u poslednjih 18 meseci najkraće;

4) izdavaoci čije su hartije od vrednosti javno ponuđene i uključene u trgovanje na tržištu rasta MSP neprekidno najmanje dve godine i koji tokom celog perioda uključanja u trgovanje u potpunosti ispunjavaju obaveze u vezi sa izveštavanjem i objavljivanjem i koji traže uključanje u trgovanje na regulisanom tržištu hartija od vrednosti koje su zamenjive postojećim prethodno izdatim hartijama od vrednosti.

Pojednostavljeni prospekt se sastoji od skraćenog prospekta u skladu sa članom 41. ovog zakona i podzakonskim aktom Komisije donetim na osnovu čl. 41. i 47. ovog zakona, posebnog dokumenta o registraciji koji mogu upotrebljavati lica iz stava 1. tač. 1), 2) i 3) ovog člana i posebnog dokumenta o hartijama od vrednosti koji mogu upotrebljavati lica iz stava 1. tač. 1) i 3) ovog člana.

Pojednostavljeni prospekt sadrži relevantne skraćene informacije koje su investitorima potrebne da bi mogli razumeti:

1) poslovna očekivanja izdavaoca i sve značajne promene u poslovnom i finansijskom položaju izdavaoca i jemca, koje su nastupile nakon kraja poslednje finansijske godine, ukoliko ih je bilo;

2) prava koja proizlaze iz hartija od vrednosti;

3) razloge za izdavanje i njegov uticaj na izdavaoca, pored ostalog na njegovu celokupnu strukturu kapitala kao i upotrebu prihoda.

Informacije sadržane u pojednostavljenom prospektu moraju biti napisane i prikazane u razumljivom i sažetom obliku koji omogućava jednostavnu analizu i investitorima omogućava donošenje osnovane odluke o ulaganju i moraju se uzeti u obzir propisane informacije koje su već objavljene u skladu sa glavama V i XII ovog zakona.

Izdavaoci iz stava 1. tačka 4) ovog člana koji su u obavezi da sastave konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, nakon uključanja hartija od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište, sastavljaju najnovije finansijske informacije na osnovu stava 9. tačka 1) ovog člana, koje sadrže uporedive informacije za prethodnu godinu uključene u pojednostavljeni prospekt, u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Izdavaoci iz stava 1. tačka 4) ovog člana koji nemaju obavezu sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, nakon uključenja hartija od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište, sastavljaju najnovije finansijske informacije na osnovu stava 9. tačka 1) ovog člana, koje sadrže uporedive informacije za prethodnu godinu uključene u pojednostavljeni prospekt, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Izdavaoci iz stranih država čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na tržištu rasta MSP sastavljaju najnovije finansijske informacije na osnovu stava 9. tačka 1) ovog člana, koje sadrže komparativne informacije za prethodnu godinu uključene u pojednostavljeni prospekt, u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ili istovetnim nacionalnim standardima.

Komisija bliže uređuje sadržinu obrazaca kojima se određuju informacije u skraćenom obliku koje treba uključiti u skladu sa pojednostavljenim obavezama objavljivanja iz stava 1. ovog člana.

Obrasci iz stava 8. ovog člana naročito uključuju:

- 1) godišnje i polugodišnje finansijske informacije objavljene u periodu od 12 meseci pre odobrenja prospekta;
- 2) ako je primenjivo, predviđanja i procene dobiti;
- 3) kratak i sažet prikaz relevantnih informacija objavljenih tokom 12 meseci pre odobrenja prospekta u skladu sa Glavom XII ovog zakona;
- 4) faktore rizika;
- 5) za vlasničke hartije od vrednosti, uključujući hartije od vrednosti kojima se daje pristup vlasničkim hartijama od vrednosti, izveštaj o obrtnom kapitalu, izveštaj o kapitalizaciji i zaduženosti, obelodanjivanje relevantnih sukoba interesa i transakcija sa povezanim licima, većinski akcionari i, ako je primenjivo, *pro forma* finansijske informacije.

Prospekt EU za rast

Član 49

U slučaju javne ponude hartija od vrednosti, sledeća lica mogu da sačine prospekt EU za rast u skladu sa srazmernim obavezama objavljivanja, pod uslovom da njihove hartije od vrednosti nisu uključene u trgovanje na regulisanom tržištu:

- 1) MSP;
- 2) izdavaoci koji nisu MSP, čijim se hartijama od vrednosti trguje ili će se trgovati na tržištu rasta MSP, ukoliko im je prosečna tržišna kapitalizacija manja od 500.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije na osnovu kotacija na kraju godine za prethodne tri kalendarske godine;
- 3) izdavaoci, čija ukupna vrednost javne ponude hartija od vrednosti u Republici u periodu od 12 meseci, ne prelazi 20.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije i ukoliko takvi

izdavaoci nemaju hartije od vrednosti kojima se trguje na MTP-u, a u prethodnoj poslovnoj godini su imali u proseku do 499 zaposlenih;

4) izdavaoci, osim MSP, koji javno nude akcije istovremeno kada i traže uključenje tih akcija u trgovanje na tržištu rasta MSP, pod uslovom da takvi izdavaoci nemaju akcije koje su već uključene u trgovanje na tržištu rasta MSP i da je ukupna vrednost sledećih elemenata manja od 200.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije:

(1) konačna ponuđena cena ili najviša cena u slučaju iz člana 51. stav 1. tačka 2) podtačka (1) ovog zakona;

(2) ukupan broj akcija izdatih odmah nakon javne ponude akcija, izračunatog ili na osnovu količine javno ponuđenih akcija ili, u slučaju iz člana 51. stav 1. tačka 2) podtačka (1) ovog zakona, na osnovu najveće količine javno ponuđenih akcija;

5) ponuđači hartija od vrednosti koje su izdali izdavaoci iz tač. 1) i 2) ovog stava.

Prospekt EU za rast u skladu sa srazmernim obavezama objavljivanja je dokument standardne forme, napisan lako razumljivim jezikom koji izdavaoci mogu jednostavno da sačine.

Prospekt EU za rast je sačinjen od posebnog skraćenog prospekta sastavljenog na osnovu člana 41. ovog zakona, posebnog dokumenta o registraciji i posebnog dokumenta o hartijama od vrednosti.

Informacije iz prospekta EU za rast se predstavljaju standardnim redosledom u skladu sa podzakonskim aktom iz stava 5. ovog člana.

Komisija bliže uređuje sadržinu i formu prospekta EU za rast, kao i skraćeni sadržaj i standardizovani format posebnog skraćenog prospekta.

Faktori rizika

Član 50

Faktori rizika navedeni u prospektu su ograničeni na rizike koji su specifični za izdavaoca i/ili hartije od vrednosti i koji su bitni za donošenje osnovane odluke o investiranju i potkrepljeni su sadržajem dokumenta o registraciji i dokumenta o hartijama od vrednosti.

Prilikom sačinjavanja prospekta izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključenje u trgovanje na regulisano tržište, procenjuje značaj faktora rizika u smislu njihove verovatnoće i obima negativnih posledica.

Svaki faktor rizika se opisuje na odgovarajući način, pri čemu se objašnjava njegov uticaj na izdavaoca ili hartije od vrednosti koje se nude ili uključuju u trgovanje.

Procena značaja faktora rizika iz stava 2. ovog člana može da se predstavi i upotrebom kvalitativne skale koja određuje da li je rizik nizak, srednji ili visok.

Faktori rizika se u zavisnosti od njihove prirode navode u ograničenom broju kategorija. U svakoj kategoriji prvo se navode najznačajniji faktori rizika u skladu sa procenom iz stava 2. ovog člana.

Faktori rizika uključuju i faktore koji proizilaze iz stepena podređenosti hartije od vrednosti i uticaja na očekivani iznos ili vreme isplate imaocima hartija od vrednosti u slučaju stečaja ili drugog sličnog postupka, uključujući oduzimanje dozvole za rad banci, odnosno kreditnoj instituciji ili, njeno restrukturiranje u skladu sa zakonom kojim se uređuje restrukturiranje banaka, odnosno kreditnih institucija.

Ukoliko postoji jemstvo, prospekt sadrži posebne i značajne faktore rizika koji se odnose na jemca, u meri u kojoj su relevantni za sposobnost jemca da ispuni obavezu iz jemstva.

Komisija može bliže urediti kriterijume za procenu specifičnosti i značaja faktora rizika, kao i predstavljanje faktora rizika po kategorijama u zavisnosti od njihove prirode.

Konačna cena u ponudi i količina hartija od vrednosti

Član 51

Kada se konačna cena u ponudi i/ili količina hartija od vrednosti koja će se javno ponuditi, izražena bilo kao broj hartija od vrednosti ili kao ukupni nominalni iznos, ne može uključiti u prospekt:

1) moguće je povlačenje naloga za kupovinu ili upis hartija od vrednosti u roku od najmanje dva radna dana nakon dostavljanja podataka o konačnoj ceni i/ili količini hartija od vrednosti koje će biti predmet javne ponude; ili

2) u prospektu se navodi:

(1) najviša cena i/ili najveća količina hartija od vrednosti, ako su dostupne; ili

(2) metode i kriterijumi procene i/ili uslovi u skladu sa kojima se određuje konačna cena i objašnjenje svih upotrebljenih metoda procene vrednosti.

Podaci o konačnoj ceni i količini hartija od vrednosti dostavljaju se Komisiji i objavljuju u skladu sa odredbama člana 55. stav 3. ovog zakona.

Izostavljanje podataka

Član 52

Na zahtev izdavaoca ili ponuđača, Komisija može da dozvoli da se u prospektu ili u njegovim sastavnim delovima izostave određeni podaci koje prospekt mora da sadrži u skladu sa odredbama ovog zakona ili akta Komisije, ukoliko smatra da je ispunjen jedan od sledećih uslova:

1) objavljivanje takvih podataka bi bilo u suprotnosti sa javnim interesom;

2) objavljivanje takvih podataka bi moglo naneti nesrazmernu štetu izdavaocu ili jemcu, pod uslovom da izostavljanje tih podataka ne bi dovelo javnost u zabludu u pogledu činjenica i okolnosti neophodnih za objektivnu procenu izdavaoca ili jemca, kao i u pogledu prava iz hartija od vrednosti na koje se prospekt odnosi;

3) takvi podaci bi bili od neznatnog značaja za predmetnu ponudu i/ili uključivanje u trgovanje na regulisano tržište, a ne bi uticali na procenu finansijskog položaja i razvojnih mogućnosti izdavaoca ili jemca, ukoliko postoji.

Kada određene informacije koje treba da se uključe u prospekt ili njegove sastavne delove, izuzetno, nisu relevantne za delokrug poslovanja ili pravnu formu izdavaoca ili jemca, ili za hartije od vrednosti na koje se prospekt ili njegovi delovi odnose, prospekt ili njegovi sastavni delovi moraju da sadrže informacije jednake propisanim informacijama, osim ako takve informacije ne postoje.

Kada je davalac jemstva za hartije od vrednosti Republika, izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključjenje u trgovanje na regulisanom tržištu, prilikom sastavljanja prospekta može da izostavi podatke koji se odnose na Republiku.

Komisija odlučuje o zahtevu iz stava 1. ovog člana u roku od sedam radnih dana od dana prijema zahteva.

Komisija može propisati bliže kriterijume, način dostavljanja dokumentacije i utvrđivanja ispunjenosti uslova u vezi sa izostavljanjem podataka iz prospekta.

Upućivanje na dokumente

Član 53

Informacije mogu da se uključuju u prospekt upućivanjem, ako su prethodno ili istovremeno objavljene elektronskim putem, i ukoliko se nalaze u jednom od sledećih dokumenata:

- 1) dokumentima koje je odobrila Komisija, odnosno koja su podneta Komisiji, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) dokumentima iz člana 36. stav 3. tač. 6)-9) i stav 4. tač. 5)-8) i tačka 10) podtač. (3) ovog zakona;
- 3) propisanim informacijama;
- 4) godišnjim finansijskim informacijama i finansijskim informacijama za period kraći od poslovne godine;
- 5) izveštajima o reviziji i finansijskim izveštajima;
- 6) izveštajima o poslovanju sačinjenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo;
- 7) izveštajima o korporativnom upravljanju sačinjenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo;
- 8) izveštajima o određivanju vrednosti imovine ili društva;
- 9) izveštajima o naknadama;
- 10) godišnjim izveštajima ili svim informacijama koje se objavljuju u skladu sa zakonom kojim se uređuju društva za upravljanje alternativnim investicionim fondovima;
- 11) osnivačkom aktu i statutu;
- 12) dokumentima navedenim u aktu Komisije iz stava 7. ovog člana.

Informacije iz stava 1. ovog člana treba da budu najnovije informacije dostupne izdavaocu.

Ako se upućivanjem uključuju samo određeni delovi dokumenta, prospekt sadrži izjavu da delovi koji nisu uključeni nisu relevantni za investitora ili su obuhvaćeni drugim delovima prospekta.

Pri uključivanju informacija upućivanjem, izdavaoci, ponuđači ili lica koja traže uključjenje u trgovanje na regulisanom tržištu moraju da obezbede dostupnost informacija.

Prospekt naročito sadrži spisak dokumenata kojim se investitorima omogućava lako pronalaženje određenih informacija, kao i linkove do svih dokumenata koji sadrže podatke uključene upućivanjem.

Izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključjenje u trgovanje na regulisanom tržištu, ako je to moguće, uz prvi nacrt prospekta koji se podnosi Komisiji, a u svakom slučaju tokom postupka odobrenja prospekta, dostavlja sve informacije koje su uključene u prospekt upućivanjem, u elektronskom obliku koji može da se pretražuje, osim ukoliko je Komisija, već odobrila te informacije ili su te informacije već dostavljene Komisiji.

Komisija može doneti akt na osnovu kojeg će se lista dokumenata iz stava 1. ovog člana ažurirati kako bi se uključile dodatne vrste dokumenata koji se podnose Komisiji ili koje odobrava Komisija.

Odobrenje prospekta

Član 54

Nije dopušteno objaviti prospekt ukoliko prospekt ili svi njegovi sastavni delovi nisu odobreni od strane Komisije.

Zahtev za odobrenje prospekta Komisiji podnosi izdavalac, ponuđač ili lice koje zahteva uključjenje na regulisano tržište.

Uz zahtev iz stava 2. ovog člana podnosilac Komisiji dostavlja sledeću dokumentaciju:

- 1) odluku izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti, odnosno o uključenju u trgovanje, sa svim dodatnim informacijama koje se dostavljaju regulisanom tržištu na koje se zahteva uključjenje u trgovanje;
- 2) primerke prospekta koji može da se sastoji iz jednog ili više dokumenata i skraćenog prospekta;
- 3) osnivački akt i statut izdavaoca;
- 4) saglasnost nadležnog organa, ako je ovim ili drugim zakonom određeno da je izdavanje hartija od vrednosti dozvoljeno samo uz prethodnu saglasnost tog organa;
- 5) akt o ispunjavanju uslova za uključivanje hartija od vrednosti na regulisano tržište, po odobrenju prospekta za uključjenje hartija od vrednosti na regulisano tržište;
- 6) ostalu dokumentaciju propisanu aktom Komisije.

Komisija donosi odluku o odobrenju prospekta i dostavlja je izdavaocu, ponuđaču ili licu koje traži uključanje u trgovanje na regulisano tržište, u roku od deset radnih dana od dana podnošenja urednog zahteva za odobrenje prospekta.

Ukoliko Komisija ne donese rešenje o odobrenju prospekta u roku propisanom odredbama ovog člana smatraće se da zahtev nije odobren.

Ukoliko se javna ponuda odnosi na hartije od vrednosti izdavaoca koji nema hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisano tržište, niti je ranije upućivao javnu ponudu hartija od vrednosti, rok iz stava 4. ovog člana se produžava na 20 radnih dana od dana prijema urednog zahteva.

Rok od 20 radnih dana iz stava 6. ovog člana se primenjuje samo na prvo podnošenje zahteva za odobrenje prospekta.

Kada je u skladu sa stavom 9. ovog člana potrebno urediti zahtev primenjuje se rok iz stava 4. ovog člana.

Ako Komisija utvrdi da tekst prospekta ne ispunjava standarde potpunosti, razumljivosti i doslednosti, koje mora ispunjavati da bi bio odobren i/ili su potrebne izmene ili dodatne informacije:

1) o tome obaveštava izdavaoca, ponuđača ili lice koje traži uključanje u trgovanje na regulisano tržište bez odlaganja, a najkasnije u roku iz stava 4. ovog člana ili stava 6, koji počinje da teče od dana podnošenja zahteva za odobrenje prospekta; i

2) jasno naznačava izmene ili dodatne informacije koje su potrebne.

U slučajevima iz stava 9. ovog člana rok za odlučivanje počinje da teče od dana kada je Komisiji dostavljena uredna dokumentacija.

Ako izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključanje u trgovanje na regulisanom tržištu ne postupe po nalogu Komisije za dopunu dokumentacije u skladu sa stavom 9. ovog člana, Komisija postupa u skladu sa članom 59. tačka 1) ovog zakona.

Rokovi iz st. 4. i 6. ovog člana skraćuju se na pet radnih dana za prospekt koji se sastoji od posebnih dokumenata koje sastavljaju redovni izdavaoci iz člana 43. stav 20. ovog zakona.

Redovni izdavalac obaveštava Komisiju o podnošenju zahteva najkraće pet radnih dana pre procenjenog datuma podnošenja zahteva za odobrenje.

Redovni izdavalac podnosi Komisiji zahtev koji sadrži sve potrebne izmene univerzalnog dokumenta o registraciji, dokument o hartijama od vrednosti i skraćeni prospekt na odobrenje.

Komisija na svojoj internet strani objavljuje smernice o postupku odobrenja prospekta kako bi omogućila efikasno i pravovremeno odobrenje prospekata.

Smernice iz stava 15. ovog člana uključuju podatke za kontakt za potrebe odobrenja prospekta.

Izdavalac, ponuđač, lice koje traži uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu ili lice odgovorno za pripremu prospekta može tokom postupka odobrenja prospekta neposredno da komunicira ili bude u kontaktu sa zaposlenima Komisije.

Komisija bliže uređuje:

- 1) sadržinu i formu zahteva iz stava 2. ovog člana;
- 2) kriterijume za proveru prospekta, naročito njegove potpunosti, razumljivosti i doslednost u pogledu informacija koje sadrži, kao i postupak odobrenja prospekta.

Način objavljivanja prospekta

Član 55

Po odobrenju, izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu objavljuje prospekt u razumnom roku pre, a najkasnije do početka upućivanja javne ponude, odnosno uključivanja hartija od vrednosti u trgovanje.

Ako inicijalna javna ponuda uključuje klasu akcija koja se prvi put uključuje u trgovanje na regulisanom tržištu, prospekt treba da bude dostupan javnosti najmanje šest radnih dana pre isteka roka trajanja ponude.

Smatra se da je prospekt, bilo da je sastavljen od jednog ili više posebnih dokumenata, objavljen kada se u elektronskom obliku objavi na nekoj od sledećih internet stranica:

- 1) internet stranici izdavaoca, ponuđača ili lica koje traži uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu;
- 2) internet stranici finansijskih posrednika koji plasiraju ili prodaju hartije od vrednosti, uključujući agente za uplatu/platne agente;
- 3) internet stranici regulisanog tržišta na koje se traži uključenje u trgovanje, ili kada se ne zahteva uključenje u trgovanje na regulisano tržište, internet stranici organizatora MTP-a.

Prospekt se objavljuje na posebnom, za to određenom delu internet stranice, koji je lako dostupan na internet stranici.

Prospekt mora biti pripremljen na način da ga je moguće preuzeti, štampati i pretraživati u elektronskom obliku koji ne može da se menja.

Dokumenti u kojima su sadržane informacije koje se uključuju u prospekt upućivanjem, dodaci i/ili konačni uslovi u vezi sa prospektom i poseban primerak skraćenog prospekta dostupni su u istom delu pored prospekta, sa linkovima koji se po potrebi navode.

U posebnom primerku skraćenog prospekta jasno se navodi prospekt na koji se odnosi.

Za pristup prospektu se ne zahteva registracija, davanje izjava o prihvatanju ograničenja pravne odgovornosti ili plaćanje naknade.

Upozorenja u kojima se navodi jurisdikcija u kojoj se vrši ponuda ili uključenje u trgovanje ne smatraju se izjavama o ograničenju pravne odgovornosti iz stava 8. ovog člana.

Komisija na svojoj internet stranici objavljuje odobrene prospekte ili njihov spisak sa linkovima do relevantnih delova internet stranica iz stava 4. ovog člana.

Objavljen spisak iz stava 10. ovog člana, uključujući linkove, redovno se ažurira i svaka stavka objavljena na internet stranici ostaje objavljena tokom perioda iz stava 12. ovog člana.

Svi odobreni prospekti ostaju javno dostupni u elektronskom obliku najmanje deset godina po njihovom objavljivanju na internet stranicama iz stava 3. ovog člana.

Ako se za informacije koje se u prospekt uključuju upućivanjem, kao i za dodatak prospektu i/ili konačne uslove koriste linkovi, ti linkovi moraju biti funkcionalni tokom perioda navedenog u stavu 12. ovog člana.

Odobren prospekt sadrži istaknuto upozorenje u kojem je navedeno kada ističe rok važenja prospekta.

U upozorenju iz stava 14. ovog člana se takođe navodi da se obaveza dopune prospekta u slučaju značajnih novih činjenica, bitnih grešaka ili većih netačnosti ne primenjuje nakon isteka važnosti prospekta.

Ukoliko se prospekt sastoji iz više dokumenata, i/ili uključuje informacije upućivanjem, ti dokumenti i informacije koje čine prospekt mogu se objaviti i distribuirati posebno, pod uslovom da su objavljeni u skladu sa stavom 3. ovog člana.

Ako se prospekt sastoji od više posebnih dokumenata u skladu sa članom 44. ovog zakona, u svakom od ovih posebnih dokumenata, osim u dokumentima uključenim upućivanjem, navodi se da je samo jedan deo prospekta i gde se mogu dobiti drugi sastavni dokumenti.

Tekst i format prospekta ili dodatka prospekta, objavljenih ili stavljenih na raspolaganje javnosti, moraju da budu identični verziji koju je odobrila Komisija.

Izdavalac, ponuđač, lice koje traži uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu ili finansijski posrednici koji plasiraju ili prodaju hartije od vrednosti, svakom potencijalnom investitoru na zahtev obezbeđuju primerak prospekta na trajnom mediju, bez naknade.

Ako potencijalni investitor posebno zatraži primerak u štampanom obliku, izdavalac, ponuđač, lice koje traži uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu ili finansijski posrednik koji plasira ili prodaje hartije od vrednosti dužni su da dostave štampani primerak prospekta.

Dostava primerka prospekta se ograničava na jurisdikcije u kojima se sprovodi javna ponuda hartija od vrednosti ili u kojima se uključuju u trgovanje na regulisanom tržištu u skladu sa ovim zakonom.

Komisija je nadležna da propiše uslove u vezi sa objavljivanjem prospekta.

Oglašavanje

Član 56

Svaki vid oglašavanja u vezi sa javnom ponudom hartija od vrednosti i/ili uključanjem u trgovanje na regulisano tržište mora da bude usaglašen sa odredbama ovog člana.

Odredbe st. 3-6. i stava 7. tačka 2) ovog člana odnose se samo na slučajeve kada su izdavalac, ponuđač ili lice koje podnosi zahtev za uključenje u trgovanje dužni da sačine prospekt.

Prilikom oglašavanja se navodi da je prospekt objavljen ili da će biti objavljen uz navođenje gde investitori mogu da ga dobiju.

U tekstu oglasa treba da bude jasno naznačeno da se radi o oglasu.

Informacije sadržane u oglasu ne smeju da budu netačne niti da dovode u zabludu i moraju da budu u skladu sa informacijama iz prospekta, ukoliko je prospekt već objavljen, odnosno sa informacijama koje treba navesti u prospektu, ukoliko će prospekt biti objavljen.

Sve informacije objavljene usmenim ili pismenim putem u vezi sa javnom ponudom hartija od vrednosti ili uključanjem u trgovanje na regulisanom tržištu, čak i ako nisu bile objavljene sa ciljem oglašavanja, moraju biti u skladu sa podacima u prospektu.

Ukoliko izdavalac ili ponuđač usmeno ili pismeno obelodane važne informacije jednom ili više odabranih investitora, ako je to primenjivo, takve informacije se:

1) obelodanjuju i svim ostalim investitorima kojima je ponuda upućena, kada objavljivanje prospekta nije potrebno u skladu sa članom 36. stav 3. ili stav 4. ovog zakona, ili

2) uključuju u prospekt ili u dodatak prospektu u skladu sa članom 57. ovog zakona, ukoliko je objavljivanje prospekta obavezno.

Komisija vrši nadzor nad aktivnostima prilikom oglašavanja u vezi sa javnom ponudom hartija od vrednosti ili uključanjem u trgovanje na regulisano tržište.

Nadzor koji vrši Komisija nad aktivnostima u vezi sa oglašavanjem nije preduslov za javnu ponudu hartija od vrednosti ili njihovo uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu.

Komisija bliže uređuje oglašavanje u vezi sa javnom ponudom i/ili uključanjem u trgovanje na organizovano tržište.

Dodatak prospektu

Član 57

Ukoliko u periodu od odobrenja prospekta do okončanja javne ponude hartija od vrednosti, odnosno do trenutka početka trgovanja na regulisanom tržištu, u zavisnosti od toga šta nastupi kasnije, nastane značajna nova činjenica, utvrdi se postojanje bitne greške ili bitne nepreciznosti u vezi sa informacijama iz prospekta koje mogu uticati na procenu hartija od vrednosti, one se bez nepotrebnog odlaganja navode u dodatku prospektu.

Dodatak prospektu se odobrava na isti način kao i prospekt, u roku koji nije duži od pet radnih dana od dana prijema urednog zahteva za odobrenje dodatka prospektu i objavljuje se u skladu sa odredbama koje su primenjene za objavljivanje prospekta koji se dopunjuje u skladu sa članom 55. ovog zakona.

Skraćeni prospekt mora biti dopunjen, ukoliko je potrebno, uzimajući u obzir sadržinu novih informacija iz dodatka prospektu.

Kada se prospekt odnosi na javnu ponudu hartija od vrednosti, investitori koji su se obavezali da kupe ili upišu hartije od vrednosti pre objavljivanja dodatka prospektu, imaju pravo da u roku od dva radna dana nakon objavljivanja dodatka odustanu od kupovine ili upisa tih hartija od vrednosti, pod uslovom da je nova činjenica, bitna greška ili bitna netačnost iz stava 1. ovog člana nastala ili primećena pre okončanja perioda ponude ili prenosa hartija od vrednosti, u zavisnosti od toga šta nastupi ranije.

Izdavalac, odnosno ponuđač mogu produžiti rok iz stava 4. ovog člana.

Konačan rok u kome investitori imaju pravo da odustanu od kupovine ili upisa hartija od vrednosti navodi se u dodatku prospektu.

Dodatak prospektu sadrži istaknutu izjavu o pravu na odustajanje u kojoj se jasno navodi:

1) da se pravo na odustajanje odobrava samo onim investitorima koji su, pre objavljivanja dodatka, već pristali na kupovinu ili upis hartija od vrednosti, i ako hartije od vrednosti još nisu bile dostavljene i dodeljene investitorima kada je nastala ili kada je primećena značajna nova činjenica, bitna greška ili bitna netačnost;

2) period u kome investitori mogu ostvariti pravo na odustajanje; i

3) sa kim investitori mogu stupiti u kontakt ako žele ostvariti pravo na odustajanje.

Ukoliko se hartije od vrednosti kupuju ili upisuju posredstvom finansijskog posrednika, finansijski posrednik obaveštava investitore o mogućnosti objavljivanja dodatka prospektu, o tome gde i kada će biti objavljen, kao i da će im finansijski posrednik u tom slučaju pomoći u ostvarivanju njihovog prava na odustanak.

Finansijski posrednik stupa u kontakt sa investitorima na dan kada je objavljen dodatak prospektu.

Ako se hartije od vrednosti kupuju ili upisuju neposredno od izdavaoca, izdavalac obaveštava investitore o mogućnosti objavljivanja dodatka prospektu, o tome gde i kada će biti objavljen, kao i o njihovom pravu na odustanak.

Kada izdavalac sačinjava dodatak u vezi sa informacijama u osnovnom prospektu koji se odnosi samo na jedno ili više pojedinačnih izdanja, pravo investitora da odustanu, primenjuje se samo na navedena izdanja, a ne i za druga izdanja hartija od vrednosti u okviru osnovnog prospekta.

Kada se značajna nova činjenica, bitna greška ili bitna netačnost iz stava 1. ovog člana odnosi samo na podatke sadržane u dokumentu o registraciji ili univerzalnom dokumentu o registraciji i ako se taj dokument o registraciji ili univerzalni dokument o registraciji koristi istovremeno kao sastavni deo nekoliko prospekata, priprema se i odobrava samo jedan dodatak prospektu.

U slučaju iz stava 12. ovog člana u dodatku prospektu navode se svi prospekti na koje se odnosi.

U postupku odobrenja dodatka prospektu Komisija može da zatraži da dodatak kao prilog sadrži prečišćenu verziju dopunjenog prospekta, dokumenta o registraciji ili univerzalnog dokumenta o registraciji, kada je prečišćena verzija neophodna da bi se obezbedila razumljivost informacija navedenih u prospektu.

Zahtev Komisije iz stava 14. ovog člana se smatra zahtevom za dodatne informacije u skladu sa članom 54. stav 9. ovog zakona.

Izdavalac može i dobrovoljno da uključi prečišćenu verziju dopunjenog prospekta, dokumenta o registraciji ili univerzalnog dokumenta o registraciji kao prilog dodatku.

Komisija bliže uređuje slučajeve kada je zbog značajne nove činjenice, bitne greške ili bitne netačnosti u vezi sa informacijama uključenim u prospekt potrebno objaviti dodatak prospektu.

Odbacivanje zahteva za objavljivanje prospekta

Član 58

Komisija rešenjem odbacuje zahtev za odobrenje objavljivanja prospekta iz jednog od sledećih razloga:

- 1) zahtev je podnelo neovlašćeno lice;
- 2) zahtev je nepotpun iz drugih razloga i podnosilac nije u ostavljenom roku dopunio zahtev;
- 3) nije pribavljena obavezna saglasnost nadležnog organa iz člana 54. stav 3. tačka 4) ovog zakona;
- 4) nije pribavljena potvrda da je organizator tržišta spreman da uključi hartije od vrednosti u trgovanje, ukoliko je zahtev podnet u tu svrhu;
- 5) obavezne naknade propisane tarifnikom Komisije nisu plaćene;
- 6) nisu ispunjene druge pretpostavke za vođenje postupka.

Odbijanje zahteva za objavljivanje prospekta

Član 59

Komisija rešenjem odbija zahtev za odobrenje objavljivanja prospekta iz jednog od sledećih razloga:

- 1) prospekt ili informacije dostavljene uz zahtev nisu u skladu sa zahtevima propisanim ovim zakonom ili aktima Komisije, a podnosilac ih nije u ostavljenom roku dopunio;
- 2) prospekt sadrži informacije koje su značajno pogrešne, netačne, dovode u zabludu ili su izostavljene značajne činjenice što za posledicu ima pogrešno, netačno ili obmanjujuće informisanje investitora, a podnosilac ih nije u ostavljenom roku dopunio;
- 3) podnosilac zahteva je izdavalac kome je Komisija izrekla neku od nadzornih mera zbog nepoštovanja odredbi Glave V ovog zakona, a izdavalac nije postupio u skladu sa izrečenom merom;
- 4) podaci iz prospekta nisu u skladu sa odlukom izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti, njihovom uključenju u trgovanje ili ti podaci nisu u saglasnosti sa drugim podacima koje je potrebno dostaviti uz zahtev;

5) kada se prospekt odnosi na javnu ponudu hartija od vrednosti, a odluka nadležnog organa izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti je ništavna ili stavljena van snage;

6) nad izdavaocem je pokrenut postupak stečaja ili prinudne likvidacije.

Postupak upisa i uplate

Član 60

Javna ponuda hartija od vrednosti ne može početi pre objavljivanja prospekta.

Javni poziv, kao sastavni deo prospekta, sadrži:

1) podatke o datumu otpočinjanja upisa i uplate, kao i roku za upis i uplatu hartija od vrednosti;

2) podatke o mestu na kome se mogu izvršiti upis i uplata, odnosno izvršiti uvid ili dobiti primerak prospekta za javnu ponudu hartija od vrednosti.

Rok za početak upisa i uplate hartija od vrednosti počinje najkasnije u roku od 15 radnih dana od dana prijema rešenja o odobrenju objavljivanja prospekta.

Rok za upis i uplatu hartija od vrednosti ne može biti duži od tri meseca od dana označenog u prospektu.

Ukoliko je u prospektu navedeno, Komisija će, na zahtev izdavaoca ili ponuđača, produžiti rok za upis i uplatu hartija od vrednosti za dodatnih 45 radnih dana.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se kod ne vlasničkih hartija od vrednosti koje se nude na osnovu osnovnog prospekta.

Mesto upisa i uplate

Član 61

Upis hartija od vrednosti vrši se u investicionom društvu ili kreditnoj instituciji, koja ima dozvolu za obavljanje delatnosti u skladu sa ovim zakonom, na osnovu pisanog ugovora koji zaključuju izdavalac ili ponuđač i investiciono društvo ili kreditna institucija.

Uplata hartija od vrednosti vrši se u novcu u kreditnoj instituciji, na osnovu pisanog ugovora koji zaključuju kreditna institucija i izdavalac ili ponuđač.

Upis i prijem uplate ne može vršiti investiciono društvo ili kreditna institucija koja je izdavalac ili ponuđač hartija od vrednosti koje su predmet upisa i uplate.

Upis hartija od vrednosti može se vršiti preko regulisanog tržišta, odnosno MTP, u skladu sa aktom Komisije.

Komisija propisuje bliži postupak upisa i uplate hartija od vrednosti izdavaoca.

Izveštaj o ishodu javne ponude

Član 62

Izdavalac, odnosno ponuđač je dužan da, najkasnije u roku od tri radna dana od dana okončanja javne ponude, objavi i dostavi Komisiji objavljen izveštaj o ishodu javne ponude.

Izveštaj sadrži podatke o količini kupljenih hartija od vrednosti, uplaćenim sredstvima, kao i o tome da li je javna ponuda bila uspešna ili ne.

Izveštaj se objavljuje na isti način na koji je prospekt objavljen, a u skladu sa odredbama člana 55. ovog zakona.

Komisija propisuje formu i sadržinu podataka izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Upis i prenos hartija od vrednosti u CRHOV-u

Član 63

Izdavalac, odnosno ponuđač, podnosi CRHOV-u u skladu sa pravilima poslovanja CRHOV, potrebnu dokumentaciju i zahtev za upis u CRHOV podataka o licima koja su:

- 1) kupila hartije od vrednosti - u roku od pet radnih dana od dana okončanja javne ponude;
- 2) kupila, odnosno kojima su dodeljene hartije od vrednosti u skladu sa odredbama člana 36. ovog zakona, u roku od pet radnih dana od dana okončanja roka za upis i uplatu, odnosno od dodele.

CRHOV je dužan da u roku od dva radna dana od dana prijema urednog zahteva izvrši upis i prenos hartija od vrednosti na račune finansijskih instrumenata zakonitih imalaca u CRHOV.

Nakon okončanja postupka iz stava 2. ovog člana, CRHOV je dužan da o tome odmah obavesti Komisiju, a regulisano tržište, odnosno MTP obaveštava ukoliko se takve hartije od vrednosti uključuju u trgovanje.

Odredbe ovog člana se ne odnose na hartije od vrednosti koje inostrani izdavaoci javno nude u Republici u skladu sa članom 67. ili članom 36. stav 3. tačka 10) ovog zakona kada nisu uključene u trgovanje na regulisano tržište u Republici.

Uključivanje hartija od vrednosti na regulisano tržište

Član 64

Ukoliko je uključivanje hartija od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište obavezno, izdavalac je dužan da, u roku od tri radna dana od dana prijema obaveštenja od CRHOV-a o okončanim postupcima iz člana 63. stav 1. ovog zakona podnese zahtev organizatoru tržišta za uključivanje u trgovanje.

Odmah nakon uključivanja u trgovanje hartija od vrednosti ili dodatnih hartija u okviru iste klase hartija od vrednosti, organizator tržišta je dužan da o tome objavi obaveštenje na svojoj internet stranici i da primerak tog obaveštenja pošalje elektronskim putem Komisiji, CRHOV-u i izdavaocu.

Postupci u vezi sa ponudom i uključenjima izuzetim od obaveze objavljivanja prospekta

Član 65

Prilikom javne ponude i/ili uključenja u trgovanje na regulisano tržište hartija od vrednosti za koje nije potrebno objavljivanje prospekta u skladu sa odredbama člana 36. st. 3. i 4. ovog zakona, izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključenje u trgovanje na regulisano tržište je dužno da Komisiji dostavi obaveštenje o korišćenju izuzetka od obaveze objavljivanja prospekta.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana se u slučajevima iz člana 36. stav 3. ovog zakona dostavlja odmah nakon donošenja odluke nadležnog organa izdavaoca, odnosno ponuđača o izdavanju, dodeli ili ponudi hartija od vrednosti, a najkasnije tri radna dana pre početka ponude, dodele ili upisa hartija od vrednosti.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana se u slučajevima iz člana 36. stav 4. ovog zakona dostavlja odmah nakon donošenja odluke nadležnog organa izdavaoca, odnosno ponuđača o izdavanju, dodeli ili ponudi hartija od vrednosti, a najkasnije tri radna dana pre podnošenja zahteva za uključenje hartija od vrednosti na regulisano tržište.

Izdavalac ili ponuđač koji nudi hartije od vrednosti u skladu sa izuzecima propisanim odredbama člana 36. stav 3. ovog zakona, dužan je da pre ponude ili dodele hartija od vrednosti investitorima stavi na raspolaganje potrebne informacije u vezi sa ponudom i hartijama od vrednosti koje se nude, pri čemu:

- 1) takve informacije ne moraju biti dostavljene u formi propisanoj za prospekt;
- 2) takve informacije ne moraju biti dostavljene Komisiji, niti je potrebno tražiti odobrenje od Komisije.

Komisija propisuje sadržinu obaveštenja o korišćenju izuzetka od obaveze objavljivanja prospekta kao i dokumentaciju koja se dostavlja uz obaveštenje.

Javna ponuda hartija od vrednosti ili uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu na osnovu prospekta sastavljenog u skladu sa ovim zakonom

Član 66

Ako izdavalac iz strane zemlje namerava javno da nudi hartije od vrednosti u Republici ili zatraži uključenje hartija od vrednosti u trgovanje na regulisanom tržištu u Republici, na osnovu prospekta sastavljenog u skladu sa ovim zakonom, Komisija odobrava prospekt u skladu sa članom 54. ovog zakona.

Nakon što se prospekt odobri u skladu sa stavom 1. ovog člana, on sadrži sva prava i obaveze predviđene prospektom u skladu sa ovim zakonom, a na prospekt i izdavaoca iz strane zemlje primenjuju se sve odredbe ovog zakona, kao i nadzor koji vrši Komisija.

Javna ponuda hartija od vrednosti ili uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu na osnovu prospekta sastavljenog u skladu sa zakonima strane države

Član 67

Komisija može da odobri prospekt za ponudu hartija od vrednosti javnosti i/ili uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu sastavljen u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom izdavaoca iz strane zemlje i na koga se primenjuje nacionalno zakonodavstvo izdavaoca iz strane zemlje, ukoliko:

1) su zahtevi u pogledu informacija prema navedenom zakonodavstvu izdavaoca iz strane zemlje jednaki zahtevima iz ovog zakona; i

2) je Komisija zaključila sporazum o saradnji sa relevantnim nadzornim organima te strane države u skladu sa članom 68. ovog zakona.

Komisija može bliže propisati postupak i kriterijume za ustanovljavanje ekvivalentnosti iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

Saradnja sa stranim zemljama

Član 68

Komisija, za potrebe člana 67. ovog zakona i ukoliko je potrebno za potrebe člana 66. ovog zakona zaključuje sporazume o saradnji sa nadzornim organima stranih zemalja o razmeni informacija i izvršavanju obaveza koje proizilaze iz ovog zakona, osim ako je ta strana zemlja na spisku jurisdikcija koje imaju strateške nedostatke u svojim nacionalnim sistemima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma objavljenim u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

Sporazumima o saradnji iz stava 1. ovog člana se obezbeđuje, pored ostalog, efikasna razmena informacija koja nadležnim organima dozvoljava da svoje dužnosti obavljaju u skladu sa ovim zakonom.

Komisija zaključuje sporazume o saradnji i razmeni informacija sa nadzornim organima stranih zemalja samo kada se na podatke koji se ustupaju primenjuje obaveza čuvanja poverljivih podataka koja je ekvivalentna odredbi iz člana 346. ovog zakona.

Razmena informacija iz stava 3. ovog člana ima za cilj ispunjavanje nadležnosti Komisije.

Nadzorna ovlašćenja Komisije

Član 69

Komisija vrši nadzor nad ispunjavanjem svih obaveza propisanih odredbama ove glave u vezi sa javnom ponudom hartija od vrednosti i/ili uključanjem na regulisano tržište.

U vršenju nadzora Komisija ima pravo da:

1) zahteva od izdavalaca, ponuđača ili lica koja traže uključenje na regulisano tržište da u prospekt uključe dodatne informacije, ukoliko je to neophodno radi zaštite investitora;

2) zahteva od izdavalaca, ponuđača ili lica koja traže uključenje na regulisano tržište, kao i lica koja ih kontrolišu ili su pod njihovom kontrolom, da dostave podatke i dokumenta od značaja za sprovođenje nadzora nad primenom odredaba ove glave;

3) zahteva od revizora, uprave izdavaoca, ponuđača ili podnosioca zahteva za uključenje na regulisano tržište, kao i posrednika koji će sprovesti postupak javne ponude ili uključanja u

trgovanje na regulisano tržište, da dostave informacije i obaveštenja od značaja za nadzor nad primenom odredaba ove glave;

4) prekine javnu ponudu hartija od vrednosti ili uključenje u trgovanje na organizovano tržište, najduže deset radnih dana ukoliko postoji osnovana sumnja da su prekršene odredbe ove glave;

5) zabrani ili prekine oglašavanje, ili od izdavaoca, ponuđača ili lica koje traži uključenje na organizovano tržište traži da prekinu ili obustave oglašavanje najviše deset radnih dana, u slučaju kada postoji osnovana sumnja da je došlo do povrede odredaba ove glave;

6) zabrani javnu ponudu hartija od vrednosti i/ili uključenje u trgovanje na organizovano tržište ukoliko utvrdi da su prekršene odredbe ove glave ili postoji osnovana sumnja da će biti prekršene;

7) privremeno zabrani trgovanje na regulisanom tržištu, MTP ili OTC tržištu najduže deset radnih dana ukoliko postoji osnovana sumnja da su prekršene odredbe ove glave;

8) zabrani trgovanje na regulisanom tržištu, MTP ili OTC tržištu ukoliko utvrdi da su prekršene odredbe ove glave;

9) objavi da izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključenje na organizovanom tržištu ne ispunjava svoje obaveze;

10) prekine postupak odobrenja ili prekine ili ograniči javnu ponudu i/ili uključenje u trgovanje na regulisano tržište ukoliko je Komisija u skladu sa odredbama ovog zakona preduzela mere zabrane ili ograničenja, dok ta zabrana ili ograničenje traje;

11) odbije da odobri prospekt koji je sačinio određeni izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključenje u trgovanje na regulisanom tržištu na najviše pet godina ukoliko je taj izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključenje u trgovanje na regulisano tržište ponovo i ozbiljno prekršio odredbe ove glave;

12) objavi ili zahteva od izdavaoca da objavi sve bitne informacije koje mogu uticati na procenu javno ponuđenih hartija od vrednosti ili hartija od vrednosti uključenih u trgovanje na organizovanom tržištu kako bi se osigurala zaštita investitora ili nesmetano funkcionisanje tržišta;

13) prekine ili zahteva da relevantno regulisano tržište, MTP ili OTP obustavi trgovanje hartijama od vrednosti ako smatra da je situacija izdavaoca takva da bi trgovanje štetilo interesima investitora;

14) sprovede neposredni nadzor ili istragu na mestima koja nisu privatni stambeni prostori fizičkih lica, da ulazi u prostore i ima pristup dokumentima i drugim podacima u bilo kojem obliku, ukoliko postoji opravdana sumnja da dokumenti i drugi podaci povezani sa predmetom inspekcijskog pregleda ili nadzora mogu biti relevantni za dokazivanje povreda odredbi ove glave.

Nadzor iz stava 1. ovog člana Komisija vrši:

1) neposredno;

2) u saradnji sa drugim organima;

3) podnošenjem zahteva nadležnim sudskim organima.

V OBAVEZE IZVEŠTAVANJA

Predmet regulisanja

Član 70

Odredbama ove glave uređuju se obaveze objavljivanja redovnih i povremenih informacija u vezi izdavalaca čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u Republici.

Odredbe ove glave ne primenjuju se na udele koje izdaju institucije kolektivnog investiranja koje nisu zatvorenog tipa, kao ni na udele koje su ti subjekti stekli ili otuđili.

Svako upućivanje na pravna lica, u smislu odredaba ove glave, uključuje registrovana poslovna udruženja koja nemaju status pravnog lica i fondove.

1. REDOVNO IZVEŠTAVANJE

Godišnji izveštaj

Član 71

Izdavalac je dužan da sastavi godišnji izveštaj, da ga objavi i dostavi Komisiji, i regulisanom tržištu, odnosno MTP, na kome su uključene hartije od vrednosti, najkasnije do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

Izdavalac je dužan da obezbedi da godišnji izveštaj iz stava 1. ovog člana bude dostupan javnosti najmanje deset godina od dana objavljivanja.

Godišnji izveštaj sadrži:

1) godišnji finansijski izveštaj sa izveštajem revizora;

2) izveštaj uprave o poslovanju društva;

3) izjavu lica odgovornih za sastavljanje godišnjeg izveštaja, navodeći njihova imena, radna mesta i dužnosti u izdavaocu, da je, prema njihovom najboljem saznanju, godišnji izveštaj sastavljen uz primenu važećih računovodstvenih standarda i da daje istinit i objektivan pregled imovine, obaveza, finansijskog položaja, dobitaka i gubitaka, prihoda i rashoda izdavaoca, uključujući i sva društva uključena u grupu sa kojima čini ekonomsku celinu kao i da izveštaj uprave o poslovanju izdavaoca omogućava pošten uvid u razvoj i tok njegovog poslovanja, te njegov položaj i položaj njegovih društava u grupi sa kojima čini ekonomsku celinu, zajedno sa opisom glavnih rizika i neizvesnosti kojima su izloženi.

Ukoliko je izdavalac, u skladu sa zakonom koji uređuje računovodstvo, obavezan da sastavi konsolidovani finansijski izveštaj, revidirani finansijski izveštaj iz stava 3. tačka 1) ovog člana obuhvata konsolidovani finansijski izveštaj i godišnji finansijski izveštaj sastavljen u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Ukoliko izdavalac nije obavezan da sastavlja konsolidovani finansijski izveštaj, revidirani finansijski izveštaj iz stava 3. tačka 1) ovog člana se sastavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Revizija finansijskih izveštaja se obavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, a izveštaj o reviziji koje je potpisalo lice odgovorno za reviziju finansijskih izveštaja objavljuje se u celosti zajedno sa godišnjim izveštajem.

Izveštajem uprave o poslovanju društva u smislu ove glave smatra se godišnji izveštaj o poslovanju društva koji se sastavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Izveštaj uprave o poslovanju društva, pored propisa kojim se uređuje računovodstvo, obavezno sadrži sve značajnije poslove sa povezanim licima.

Pored podataka iz stava 8. ovog člana, izveštaj o poslovanju društva sadrži i sledeće podatke o:

- 1) strukturi kapitala, uključujući hartije od vrednosti koje nisu uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, sa podacima o vrstama i klasama hartija od vrednosti i pravima i obavezama koje iz njih proizilaze za svaku vrstu i klasu posebno kao i procenat koji predstavljaju u ukupnom osnovnom kapitalu;
- 2) svim ograničenjima prenosa hartija od vrednosti;
- 3) direktnim ili indirektnim učešćima u osnovnom kapitalu podređenih društava;
- 4) imaojcima hartija od vrednosti sa specijalnim kontrolnim pravima i opis tih prava;
- 5) sistemima kontrole dodele akcija zaposlenima u slučajevima da zaposleni ne mogu direktno da ostvaruju pravo glasa;
- 6) akcionarskim sporazumima koji mogu imati za posledicu ograničenje prenosa akcija i/ili glasačkih prava, a koji su poznati društvu;
- 7) svim ograničenjima prava glasa;
- 8) pravilima vezanim za imenovanje i razrešenje uprave društva;
- 9) načinu izmene statuta društva;
- 10) ovlašćenjima uprave, a naročito ovlašćenjima da izdaju akcije ili da za društvo steknu sopstvene akcije;
- 11) svim značajnim ugovorima društva kod kojih promena kontrole ponudom za preuzimanje utiče na njihov nastanak, promenu ili prestanak, kao i o posledicama takvih ugovora;
- 12) svim ugovorima između društva i uprave ili zaposlenih, kojima se obezbeđuje naknada u slučaju razrešenja ili otkaza bez opravdanog razloga ili prestanka ugovora o radu zbog ponude za preuzimanje.

Podaci iz stava 9. tačka 11) ovog stava se ne objavljuju ukoliko je priroda tih ugovora takva da bi njihovo objavljivanje nanelo značajnu štetu društvu, osim kada je društvo u obavezi da objavi te podatke na osnovu drugih zakona.

Ukoliko je društvo u periodu od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja steklo sopstvene akcije, u godišnjem izveštaju se navode razlozi sticanja, broj i nominalna vrednost sopstvenih akcija, odnosno računovodstvena vrednost kod akcija bez nominalne vrednosti, imena lica od kojih su akcije stečene, iznos koji je društvo isplatilo po osnovu tog sticanja, odnosno napomenu da su akcije stečene bez naknade, kao i ukupan broj sopstvenih akcija koje društvo poseduje.

Komisija uređuje bližu sadržinu i način objavljivanja godišnjeg izveštaja.

Merodavno pravo za konsolidovane finansijske izveštaje

Član 72

Kada je izdavalac obavezan da sastavi konsolidovani finansijski izveštaj u skladu sa propisima EU koji uređuju sastavljanje konsolidovanih izveštaja, revidirani finansijski izveštaj sadrži konsolidovani izveštaj sastavljen u skladu sa propisima EU i godišnji izveštaj matičnog društva koji je sastavljen u skladu sa nacionalnim pravom države članice u kojoj je matično društvo osnovano.

Kada izdavalac nije obavezan da sastavlja konsolidovani izveštaj, revidirani finansijski izveštaj uključuje finansijski izveštaj sastavljen u skladu sa nacionalnim pravom države članice u kojoj je društvo osnovano.

Izdavaoci sa sedištem u Republici ili izdavaoci čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u Republici, sastavljaju i objavljuju godišnji izveštaj na jedinstvenom elektronskom obrascu uređenom propisima EU za sve njene države članice.

Usvajanje godišnjeg izveštaja

Član 73

Ukoliko nadležni organ izdavaoca ne usvoji godišnji izveštaj u roku iz člana 71. stav 1. ovog zakona, izdavalac je obavezan da ga dostavi Komisiji i regulisanom tržištu na kome su uključene hartije od vrednosti kao i da ga objavi u roku iz istog člana, uz obaveznu napomenu da godišnji izveštaj nije usvojen od strane nadležnog organa društva.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, izdavalac je obavezan da, u roku od sedam radnih dana od dana usvajanja godišnjeg izveštaja objavi da je godišnji izveštaj usvojen od strane nadležnog organa društva, i da ga objavi ukoliko se razlikuje od prethodno objavljenog godišnjeg izveštaja.

Izdavalac je obavezan da dostavi Komisiji i regulisanom tržištu na kome su uključene hartije od vrednosti kao i da objavi u celosti i odluku nadležnog organa o usvajanju godišnjeg izveštaja, odluku o raspodeli dobiti ili pokriću gubitka ako ove odluke nisu sastavni deo godišnjeg izveštaja.

Polugodišnji izveštaj

Član 74

Izdavalac vlasničkih ili dužničkih hartija od vrednosti obavezan je da za prvih šest meseci poslovne godine, što pre, a najkasnije u roku od tri meseca nakon završetka polugodišta, sastavi polugodišnji izveštaj prema pravilima koja važe za godišnji izveštaj, objavi ga,

dostavi Komisiji i regulisanom tržištu na kom su hartije od vrednosti društva uključene u trgovanje.

Izdavalac je dužan da obezbedi da izveštaj iz stava 1. ovog člana bude dostupan javnosti najmanje deset godina od dana objavljivanja.

Polugodišnji izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži:

1) skraćeni set polugodišnjih finansijskih izveštaja;

2) polugodišnji izveštaj uprave o poslovanju društva koji obavezno sadrži opis značajnih događaja koji su se dogodili u prvih šest meseci poslovne godine, uticaj tih događaja na polugodišnji izveštaj, uz opis najznačajnijih rizika i neizvesnosti za preostalih šest meseci poslovne godine, podatke o značajnim transakcijama između povezanih lica koje su zaključene u prvih šest meseci tekuće poslovne godine a koje su bitno uticale na finansijski položaj i poslovanje izdavaoca u tom periodu, kao i promene u transakcijama između povezanih lica koje su navedene u poslednjem godišnjem izveštaju koje bi mogle bitno uticati na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja društva u prvih šest meseci tekuće poslovne godine;

3) izjavu lica odgovornih za sastavljanje polugodišnjeg izveštaja, navodeći njihova lična imena, radna mesta i dužnosti u društvu, da je, prema njihovom najboljem saznanju, polugodišnji izveštaj sastavljen uz primenu važećih računovodstvenih standarda i da daje istinit i objektivan pregled podataka o imovini, obavezama, dobicima i gubicima, prihodima i rashodima, finansijskom položaju izdavaoca, uključujući i sva društva uključena u grupu sa kojima čini ekonomsku celinu, kao i da polugodišnji izveštaj uprave sadrži objektivan pregled informacija koje se zahtevaju u skladu sa tačkom 2) ovog stava.

Skraćeni finansijski izveštaji iz stava 3. tač. 1) ovog člana sadrže najviše sva zaglavlja i međuzbirove koji su bili uključeni u poslednji godišnji izveštaj, a dodatne stavke se mogu uključiti samo ukoliko bi njihovo izostavljanje u polugodišnjem izveštaju imalo za posledicu stvaranje pogrešne predstave o imovini, obavezama, finansijskom položaju, dobicima ili gubicima, prihodima ili rashodima i poslovanju izdavaoca.

U sastavljanju skraćenog polugodišnjeg bilansa stanja i uspeha izdavalac primenjuje ista načela priznavanja i vrednovanja koja se primenjuju i u sastavljanju godišnjih izveštaja.

Kada izdavalac ima obavezu da sastavi konsolidovani godišnji finansijski izveštaj, finansijski izveštaji pripremljeni u okviru polugodišnjeg izveštaja takođe se pripremaju na konsolidovanoj osnovi u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima.

Ukoliko je polugodišnji finansijski izveštaj revidiran, izdavalac je obavezan da na način i u roku iz st. 1. i 2. ovog člana objavi javnosti i revizorski izveštaj u celosti.

Ukoliko polugodišnji finansijski izveštaj iz stava 3. ovog člana nije revidiran, polugodišnji izveštaj obavezno sadrži napomenu da polugodišnji izveštaj nije revidiran.

Komisija uređuje bližu sadržinu i način objavljivanja polugodišnjeg izveštaja.

Kvartalni izveštaj

Član 75

Izdavalac čijim se hartijama od vrednosti trguje na listingu regulisanog tržišta dužan je da sastavi, objavi i dostavi Komisiji i regulisanom tržištu na kome su uključene hartije od vrednosti kvartalni izveštaj, najkasnije mesec dana nakon završetka svakog tromesečja tekuće poslovne godine, kao i da obezbedi da ovaj izveštaj bude dostupan javnosti najmanje deset godina od dana objavljivanja.

Kvartalni izveštaj za drugo tromesečje izdavaoca iz stava 1. ovog člana, sadrži istovremeno i podatke za prvih šest meseci poslovne godine.

Na kvartalni izveštaj shodno se primenjuju odredbe člana 74. st. 3-9. ovog zakona o skraćenom polugodišnjem izveštaju.

Pravna lica koja se smatraju malim i srednjim pravnim licima u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, nemaju obavezu kvartalnog izveštavanja, niti se ta obaveza može propisati za ova pravna lica.

Odredbama ovog člana se ne isključuje pravo organizatora regulisanog tržišta da izdavaocima, čije je hartije uključio na listing, svojim opštim aktima nametne obavezu kvartalnog izveštavanja, kao i da je detaljnije uredi.

Komisija uređuje bližu sadržinu i način objavljivanja kvartalnih izveštaja.

Izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti

Član 76

Izdavalac koji se bavi rudarstvom, kao što su delatnosti istraživanja, otkrivanja i vađenja minerala, nafte, prirodnog gasa i drugih sirovina, ili primarnim šumarstvom, kao što je gajenje, seča i obnavljanje šuma i šumskih područja, obavezan je da jednom godišnje a najkasnije u roku od šest meseci nakon završetka poslovne godine, sastavi i objavi zbirni izveštaj o svim plaćanjima državi, autonomnim pokrajinama, gradovima, opštinama i organizacijama sa javnim ovlašćenjima.

Izdavalac iz stava 1. ovog člana je dužan da obezbedi da izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti bude dostupan javnosti najmanje deset godina.

Sadržina i način sastavljanja izveštaja iz stava 1. ovog člana su propisani zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Komisija propisuje način objavljivanja izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Revizija finansijskih izveštaja izdavalaca

Član 77

Pravno lice koje obavlja reviziju može da obavi najviše pet uzastopnih revizija godišnjih finansijskih izveštaja kod istog izdavaoca.

Nakon isteka maksimalno dozvoljenog perioda iz stava 1. ovog člana, pravno lice koje obavlja reviziju ne može da obavlja reviziju kod istog izdavaoca narednih pet godina.

Revizor iz stava 1. ovog člana ne može u istoj godini da obavlja i reviziju finansijskih izveštaja društva i da mu pruža konsultantske usluge, niti reviziju može da vrši za poslovnu godinu u kojoj joj je pružao te usluge.

Lice koje obavlja reviziju mora da ima najviše profesionalno zvanje u oblasti revizije, prema zakonu kojim se uređuje revizija, kao i najmanje tri godine iskustva u obavljanju poslova revizije i mora biti nezavisno od izdavaoca u kome obavlja reviziju.

Lice iz stava 4. ovog člana ne smatra se nezavisnim od izdavaoca ako je ono, društvo za reviziju u kome je to lice angažovano ili rukovodilac tog društva u tekućoj godini i u dve prethodne poslovne godine, kao i za vreme obavljanja revizije:

- 1) blisko povezano s društvom;
- 2) poslovni partner tog društva;
- 3) ima direktno ili indirektno vlasništvo u društvu;
- 4) likvidacioni ili stečajni upravnik društva;
- 5) ugovorna strana u ugovornom odnosu sa licem koje bi moglo negativno uticati na njegovu nepristrasnost i nezavisnost.

Revizor iz stava 1. ovog člana sačinjava izveštaj i daje mišljenje o tome da li su godišnji finansijski izveštaji izdavaoca sačinjeni u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, odnosno međunarodnim računovodstvenim standardima, zakonima kojima se uređuju računovodstvo i revizija, kao i da li istinito i objektivno prikazuju finansijski položaj, rezultate poslovanja i novčane tokove za tu godinu po svim materijalno značajnim pitanjima.

Revizor iz stava 1. ovog člana dužan je da dostavi Komisiji i organima uprave mišljenje o efikasnosti funkcionisanja unutrašnje revizije, sistemu upravljanja rizicima i sistemu unutrašnjih kontrola i da svoje zaključke i nalaze uvrsti u obavezan sadržaj pisma rukovodstvu.

Komisija može od revizora da zahteva i dodatna obaveštenja u vezi sa izvršenom revizijom.

Revizor iz stava 1. ovog člana dužan je da obavesti Komisiju i organe uprave, i to odmah nakon što za njih sazna, o svakoj činjenici koja predstavlja:

- 1) povredu zakona i akata iz ovog člana;
- 2) materijalno značajnu promenu finansijskog rezultata iskazanog u nerevidiranim godišnjim finansijskim izveštajima;
- 3) okolnost koja bi mogla dovesti do materijalnog gubitka ili bi mogla ugroziti kontinuitet poslovanja izdavaoca.

Komisija može da propiše bliže uslove i način davanja obaveštenja iz stava 9. ovog člana.

Kad su nepravilnosti u poslovanju izdavaoca utvrđene u izveštaju revizora, izdavalac je dužan da te nepravilnosti otkloni i da o tome obavesti Komisiju.

Ako izdavalac ne otkloni nepravilnosti iz stava 11. ovog člana, Komisija može prema tom izdavaocu da preduzme mere propisane ovim zakonom.

Ako Komisija utvrdi da revizija nije obavljena u skladu sa odredbama ovog zakona, neće prihvatiti izveštaj o toj reviziji i zahtevaće da drugi revizor ponovo obavi reviziju o trošku izdavaoca.

Komisija utvrđuje i objavljuje listu pravnih lica koja mogu obavljati reviziju iz stava 1. ovog člana, kriterijume koje revizor treba da ispuni radi stavljanja, odnosno brisanja sa navedene liste, kao i koje konsultantske usluge to lice ne može da obavlja u istoj godini kada obavlja i reviziju.

Izuzeci od obaveze objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja

Član 78

Odredbe čl. 71-75. ovog zakona, ne primenjuju se na sledeće izdavaoce:

1) države, njene teritorijalne jedinice ili jedinice lokalne samouprave, međunarodne organizacije u koje je učlanjena bar jedna država članica, Evropske centralne banke (ECB), Evropski fond za finansijsku stabilnost (EFFS) ustanovljen okvirnim sporazumom o EFFS, drugi mehanizam ustanovljen u cilju očuvanja finansijske stabilnosti evropske monetarne unije putem dodeljivanja privremene finansijske pomoći državama članicama čija je valuta evro, nacionalne centralne banke bez obzira da li izdaju akcije ili druge hartije od vrednosti;

2) izdavaoce koji izdaju isključivo dužničke hartije od vrednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu i čija pojedinačna nominalna vrednost iznosi najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije ili, u slučaju dužničkih hartija od vrednosti nominovanih u valuti koja nije evro, čija protivvrednost pojedinačne nominalne vrednosti na dan izdanja iznosi najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;

3) izdavaoce koji izdaju isključivo dužničke hartije od vrednosti čija pojedinačna nominalna vrednost iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, ili u slučaju dužničkih hartija od vrednosti nominovanih u valuti koja nije evro, čija protivvrednost pojedinačne nominalne vrednosti na dan izdanja iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, a koji su uključeni u trgovanje na organizovanom tržištu u EU pre 31. decembra 2010. godine, sve dok su takve dužničke hartije od vrednosti u opticaju/do njihovog dospeća/za vreme njihovog trajanja.

Izuzetno od člana 74. ovog zakona, izdavalac nije u obavezi da objavi polugodišnji izveštaj u sledećim slučajevima:

1) kreditne institucije čije akcije nisu uključene u trgovanje na organizovanom tržištu i koje kontinuirano ili periodično izdaju isključivo dužničke hartije od vrednosti pod uslovom da je ukupan nominalni iznos tih dužničkih hartija od vrednosti manji od 100.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije i da nisu objavile prospekt u skladu sa odredbama ovog zakona;

2) izdavaoci koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona već uključeni na regulisano tržište i koji izdaju isključivo dužničke hartije od vrednosti za koje bezuslovno i neopozivo garantuje Republika, ili neko od njenih teritorijalnih ili lokalnih organa.

Odgovornost za istinitost i potpunost podataka

Član 79

Za istinitost i potpunost podataka iz čl. 71, 74, 75. i 76. ovog zakona, kao i za njihovo objavljivanje odgovorni su članovi organa uprave.

2. POVREMENO IZVEŠTAVANJE

a) Izveštavanje o značajnim učešćima

Podaci o značajnim učešćima

Član 80

Kada fizičko ili pravno lice dostigne, pređe ili padne ispod 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 50% i 75% prava glasa u jednom akcionarskom društvu čijim se akcijama trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP, dužno je da o tome obavesti izdavaoca, Komisiju i regulisano tržište, koje je predmetne akcije uključilo u trgovanje.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se i na dostizanje, prelazak ili pad ispod propisanih pragova u akcionarskom društvu kada je ono posledica događaja nezavisnih od volje imaoaca učešća, a koji dovode do promene ukupnog broja akcija sa pravom glasa ili promene broja glasova koje proističu iz tih akcija, kao što je povećanje ili smanjenje osnovnog kapitala ili sticanje sopstvenih akcija, a na osnovu obaveštenja o ukupnom broju akcija i glasova koje je izdavalac obavezan da objavi u skladu sa članom 92. ovog zakona.

Obaveza iz stava 1. ovog člana se primenjuje u slučajevima iz stava 2. ovog člana i kada je izdavalac osnovan u inostranstvu, ako su akcije koje je izdao uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u Republici.

Komisija može da sastavi listu događaja koji nezavisno od volje imaoaca utiču na promenu njegovog učešća u glasačkim pravima izdavaoca.

Obveznici izveštavanja o značajnim učešćima

Član 81

Obaveza iz člana 80. ovog zakona odnosi se na svako fizičko ili pravno lice koje, neposredno ili posredno, u svoje ime i za svoj račun, ili u svoje ime a za račun drugog fizičkog, odnosno pravnog lica, drži akcije sa pravom glasa ili depozitne potvrde izdavaoca.

Obaveza obaveštavanja iz člana 80. ovog zakona se odnosi i na fizičko i pravno lice koje, posredno ili neposredno, poseduje:

1) finansijske instrumente koji, na osnovu formalnog sporazuma, po dospeću, imaoocu daju, ili bezuslovno pravo sticanja ili diskreciono pravo sticanja već izdatih akcija sa pravom glasa koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište, i/ili

2) finansijske instrumente koji nisu obuhvaćeni tačkom 1) ovog stava, a koji se odnose na akcije iz iste tačke, pod uslovom da stvaraju slične ekonomske posledice, bez obzira da li imaoću daju pravo na novčano ili nenovčano namirenje od izdavaoca.

Izuzetak od obaveze izveštavanja o značajnim učešćima iz člana 87. st. 1-4. ovog zakona, kao i iz člana 88. st. 1-3. ovog zakona, shodno se primenjuje na obavezu izveštavanja po ovom članu.

Određivanje finansijskih instrumenata u vezi izveštavanja o značajnim učešćima

Član 82

Finansijskim instrumentima iz člana 81. stav 2. ovog zakona smatraju se:

- 1) prenosive hartije od vrednosti;
- 2) opcije;
- 3) fjučersi;
- 4) svopovi;
- 5) forvardi;
- 6) finansijski ugovori na razlike; i
- 7) svaki drugi ugovor sa sličnim ekonomskim posledicama koji može da se namiri fizički ili u novcu.

Obaveza obaveštavanja iz člana 80. stav 1. ovog zakona odnosi se na finansijske instrumente iz stava 1. ovog člana ukoliko ispunjavaju uslove iz člana 81. stav 2. ovog zakona.

Računanje broja glasova u vezi izveštavanja o značajnim učešćima

Član 83

Procenat prava glasa koji pripada licu iz člana 80. stav 1. ovog zakona računa se na osnovu ukupnog broja svih izdatih akcija sa pravom glasa, uključujući i sopstvene akcije izdavaoca, kao i akcije kod kojih je ostvarivanje prava glasa isključeno, odnosno ograničeno zakonom ili pravnim poslom.

Ukoliko je društvo izdalo više vrsta i klasa akcija, procenat prava glasa iz stava 1. ovog člana se računa u odnosu na ukupan broj svih akcija sa pravom glasa iste vrste i klase.

Komisija svojim aktima bliže uređuje metode izračunavanja broja glasova koje ima jedno lice po osnovu svojih akcija i sa njima povezanih finansijskih instrumenata iz člana 81. stav 2. ovog zakona.

Objedinjavanje

Član 84

Obaveza izveštavanja o značajnom učešću iz čl. 80, 81. i 85. ovog zakona odnosi se i na fizičko i pravno lice kada broj prava glasa koje to lice poseduje direktno ili indirektno u skladu sa čl. 81. i 85. ovog zakona zajedno sa brojem prava glasa vezanih za finansijske instrumente koje poseduje u skladu sa članom 81. stav 2. ovog zakona, dostigne, pređe ili padne ispod pragova propisanih članom 80. stav 1. ovog zakona.

U obaveštenju u skladu sa stavom 1. ovog člana odvojeno se prikazuje broj glasova obveznika izveštavanja u izdavaocu po osnovu akcija koje ima u skladu sa članom 80, članom 81. stav 1. i članom 85. ovog zakona od onog broja glasova koje ima po osnovu povezanih finansijskih instrumenata u skladu sa članom 81. stav 2. i članom 82. ovog zakona.

Lice koje je dalo obaveštenje u skladu sa članom 81. stav 2. ovog zakona, mora ponovo da da obaveštenje kada stekne akcije na koje se odnosi finansijski instrument, ukoliko time njegov broj glasova u jednom istom izdavaocu dostigne ili pređe neki od propisanih pragova za nastupanje obaveze izveštavanja.

Proširenje obaveze izveštavanja o značajnim učešćima

Član 85

Obaveza iz člana 80. ovog zakona, odnosi se i na fizičko i pravno lice koje stekne, otuđi ili ostvaruje pravo glasa u jednom od sledećih slučajeva ili u njihovoj kombinaciji:

- 1) kada je sa drugim licem zaključilo ugovor koji ugovorne strane obavezuje (formalni sporazum) da, zajedničkim ostvarivanjem prava glasa koje poseduju, usvoje dugoročnu zajedničku politiku upravljanja izdavaocem;
- 2) kada privremeno prenese svoje pravo glasa na drugo lice ili ono na njega privremeno prenese svoje pravo glasa uz naknadu na osnovu ugovora koji su zaključili;
- 3) kada mu je drugo lice poverilo akcije sa pravom glasa kao sredstvo obezbeđenja, ako on kontroliše pravo glasa po osnovu poverenih akcija i iskaže nameru da po njima glasa;
- 4) kada ima pravo plodouživanja na tuđim akcijama sa pravom glasa koje poseduje drugo fizičko ili pravno lice;
- 5) kada pravo glasa ima ili može da ostvari u slučajevima iz tač. 1)-4) ovog stava njegovo kontrolisano društvo;
- 6) kada može samostalno da ostvaruje pravo glasa po osnovu akcija sa pravom glasa koje mu je drugo lice poverilo na čuvanje, a nije mu dalo posebna uputstva o načinu glasanja;
- 7) kada drži akcije u svoje ime, a za tuđ račun;
- 8) kada ostvaruje samostalno pravo glasa kao zastupnik akcionara u izdavaocu, ako od njega, kao zastupanog, nije dobio posebna uputstva o načinu glasanja.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana sabira se učešće obveznika sa učešćem drugih lica u ukupnom pravu glasa u izdavaocu radi izračunavanja njihovog zajedničkog učešća i nastupanja obaveze izveštavanja o značajnom učešću, iako pojedinačno učešće svakog lica ne prelazi propisane pragove iz člana 80. stav 1. ovog zakona.

Izuzeće članica Evropskog sistema centralnih banaka

Član 86

Obaveza izveštavanja o značajnim učešćima u skladu sa čl. 80. i 85. ovog zakona ne primenjuje se na članice Evropskog sistema centralnih banaka kada vrše svoje monetarne funkcije, uključujući i one po osnovu akcija koje daju ili dobijaju u zalogu ili po osnovu repo ugovora ili sličnih sporazuma zaključenih radi obezbeđenja likvidnosti pri sprovođenju monetarne politike ili nesmetanog funkcionisanja platnog sistema.

Izuzetak iz stava 1. ovog člana se primenjuje samo na kratkoročne poslove, pod uslovom da se ne vrši pravo glasa po osnovu akcija.

Izuzeci od obaveze izveštavanja o značajnim učešćima

Član 87

Odredbe čl. 80. i 85. ovog zakona ne primenjuju se na:

- 1) akcije sa pravom glasa koje se stiču isključivo radi kliringa i saldiranja u okviru uobičajenog ciklusa saldiranja;
- 2) pravo glasa koje kastodi banke mogu da ostvaruju isključivo prema uputstvima dobijenim od klijenata pismenim putem ili u elektronskom obliku;
- 3) sticanje ili otuđenje značajnog učešća koji dostigne ili prelazi 5%, kada to učešće stiče ili otuđuje lice koje ima dozvolu za obavljanje poslova market mejkera ukoliko ta aktivnost ne utiče na upravljanje izdavaoca, odnosno ne vrši uticaj na izdavaoca da kupi takve akcije ili da podrži cenu akcija;
- 4) investiciono društvo i banku, odnosno kreditnu instituciju ako pravo glasa po osnovu akcija upisanim u knjigu trgovanja ne prelazi 5% učešća u ukupnom broju glasova izdavaoca, s tim da predmetne akcije ne koristi radi ostvarivanja prava glasa ili na drugi način radi uticanja na upravljanje izdavaocem;
- 5) lice koje stekne akcije radi stabilizacije tržišta finansijskih instrumenata u skladu sa propisima, pod uslovom da ne ostvaruje pravo glasa po osnovu tih akcija, niti ih na drugi način koristi radi uticanja na upravljanje društvom koje ih je izdalo.

Uobičajeni ciklus saldiranja iz stava 1. tačka 1) ovog člana iznosi tri trgovačka dana od dana transakcije.

Trgovački dani, u smislu ove glave, su dani kada se obavlja trgovanje na regulisanom tržištu na koje su uključene akcije.

Podređeno društvo nije obavezno da daje obaveštenja u vezi sa značajnim učešćima, ukoliko takvo obaveštavanje vrši njegovo matično društvo, odnosno matično društvo njegovog matičnog društva.

Market mejker koji namerava da koristi izuzetak iz stava 1. tačka 3) ovog člana dužan je da najkasnije u roku od četiri trgovačka dana obavesti Komisiju da deluje ili da namerava da deluje kao market mejker u odnosu na određenog izdavaoca.

Kada market mejker prestane da deluje kao market mejker u odnosu na određenog izdavaoca dužan je da o tome obavesti Komisiju u roku od četiri trgovačka dana od dana prestanka obavljanja predmetne aktivnosti.

Market mejker koji namerava da koristi izuzetak iz stava 1. tačka 3) ovog člana dužan je da na zahtev Komisije dostavi dokaz o akcijama ili finansijskim instrumentima iz člana 81. stav 2. ovog zakona koje poseduje ili koje namerava da poseduje u svrhu delovanja kao market mejker.

U slučaju da market mejker nije u mogućnosti da identifikuje akcije i/ili finansijske instrumente koje poseduje, Komisija može da zahteva da te akcije i/ili finansijske instrumente drži na posebnom računu u svrhu potrebne identifikacije.

Market mejker je dužan da na zahtev Komisije dostavi ugovor koji je zaključio sa berzom (organizatorom tržišta) ukoliko je takav ugovor zaključen.

Izuzeci od obaveze sabiranja učešća

Član 88

Izuzetno od čl. 80. i 85. ovog zakona, matično društvo društva za upravljanje ne mora da sabira svoje udele sa udelima kojima upravlja društvo za upravljanje investicionim fondom, pod uslovom da društvo za upravljanje ostvaruje pravo glasa nezavisno od matičnog društva.

Izuzetno od čl. 80. i 85. ovog zakona matično društvo investicionog društva nije obavezno da sabira svoja učešća sa učešćima kojim upravlja njegovo investiciono društvo po osnovu ugovora o pružanju usluga upravljanja portfoliom zaključenim sa klijentima, ukoliko:

- 1) investiciono društvo ima dozvolu Komisije za pružanje usluga upravljanja portfoliom u skladu sa odredbom člana 2. stav 1. tačka 2) podtačka (4) ovog zakona;
- 2) može da ostvaruje pravo glasa po osnovu akcija kojima upravlja isključivo prema uputstvima klijenata datim u pismenom ili elektronskom obliku, odnosno ukoliko obezbedi da se usluge upravljanja portfolijima klijenata pružaju nezavisno od drugih usluga, a u skladu sa propisanim procedurama;
- 3) investiciono društvo ostvaruje pravo glasa nezavisno od svog matičnog društva.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, odredbe čl. 80. i 85. ovog zakona se primenjuju kada je matično društvo ili drugo podređeno društvo matičnog društva uložilo u udele kojima upravlja društvo za upravljanje, a društvo za upravljanje može da ostvaruje pravo glasa iz tih udela isključivo prema posrednim ili neposrednim uputstvima matičnog društva ili drugog podređenog društva matičnog društva.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, odredbe čl. 80. i 85. ovog zakona se primenjuju kada je matično društvo ili drugo podređeno društvo matičnog društva uložilo u udele kojima upravlja investiciono društvo, koje može da ostvaruje pravo glasa iz tih udela isključivo prema posrednim ili neposrednim uputstvima matičnog društva ili drugog podređenog društva matičnog društva.

Matično društvo društva za upravljanje, odnosno matično društvo investicionog društva, može da se koristi izuzetkom iz stava 1. ovog člana odnosno stava 2. ovog člana ukoliko ispunjava sledeće uslove:

1) matično društvo ne sme da se upliće u ostvarivanje prava glasa koje ima društvo za upravljanje ili investiciono društvo, davanjem posrednih ili neposrednih uputstava ili na bilo koji drugi način;

2) društvo za upravljanje, odnosno investiciono društvo, mora da ostvaruje pravo glasa iz imovine kojom upravlja samostalno i nezavisno od matičnog društva.

Posredno uputstvo u smislu stava 5. tačka 1) ovog člana podrazumeva svako uputstvo koje da matično društvo ili drugo podređeno društvo matičnog društva, navodeći na koji način će društvo za upravljanje ili investiciono društvo u pojedinim slučajevima ostvarivati pravo glasa.

Neposredno uputstvo u smislu stava 5. tačka 1) ovog člana podrazumeva svako opšte ili posebno uputstvo bez obzira na oblik, koje da matično društvo ili drugo podređeno društvo matičnog društva, kojim se ograničava diskreciono pravo društva za upravljanje ili investicionog društva u vezi sa ostvarivanjem prava glasa, kako bi služilo posebnim poslovnim interesima matičnog društva ili drugog podređenog društva matičnog društva.

Matično društvo koje želi da koristi oslobođenje iz stava 1. i/ili stava 2. ovog člana mora bez odlaganja da Komisiji dostavi obaveštenje koje sadrži:

1) spisak društava za upravljanje i investicionih društava, sa naznakom nadležnih organa koja ih nadziru ili izjavu da ih ne nadzire nijedan nadležni organ, ali bez navođenja izdavalaca za koje se koristi izuzetak, i

2) izjavu da matično društvo ispunjava uslove iz stava 5. ovog člana za svako društvo za upravljanje i investiciono društvo.

Matično društvo redovno ažurira spisak iz stava 8. tačka 1) ovog člana.

Kada matično društvo namerava da koristi oslobođenje samo u vezi sa finansijskim instrumentima iz člana 82. ovog zakona, obavezno je da obavesti Komisiju samo o spisku iz stava 8. tačka 1) ovog člana.

Matično društvo društva za upravljanje ili matično društvo društva investicionog društva koje koristi izuzetak iz stava 1. i/ili stava 2. ovog člana, dužno je da na zahtev Komisije dokaže sledeće:

1) da je organizaciona struktura matičnog društva i društva za upravljanje ili matičnog društva i investicionog društva takva da se pravo glasa ostvaruje nezavisno od matičnog društva. Matično društvo i društvo za upravljanje ili investiciono društvo moraju da uspostave politike i procedure u pisanom obliku koje su namenjene za sprečavanje razmene informacija između matičnog društva i društva za upravljanje ili investicionog društva u vezi sa ostvarivanjem prava glasa;

2) da lica koja odlučuju na koji način se ostvaruje pravo glasa deluju nezavisno;

3) da postoji jasno pisano ovlašćenje za nepristrasan odnos između matičnog društva i društva za upravljanje ili investicionog društva, u slučaju da je matično društvo klijent svog

društva za upravljanje ili investicionog društva ili ima udeo u imovini kojom upravlja društvo za upravljanje ili investiciono društvo.

Komisija propisuje način obaveštavanja i dokumentaciju u vezi primene izuzetaka iz ovog člana.

Sadržina i način izveštavanja o značajnim učešćima

Član 89

Obaveštenje iz člana 80. ovog zakona sadrži sledeće informacije:

- 1) poslovno ime, sedište i adresu izdavaoca akcija;
- 2) podatke o fizičkom ili pravnom licu koje je dostiglo, prešlo ili palo ispod praga propisanog članom 80. ovog zakona;
- 3) podatke o kontrolisanim društvima preko kojih lice iz tačke 2) ovog stava posredno ostvaruje pravo glasa, ukoliko je to slučaj;
- 4) podatke o akcionaru, ako je akcionar različit od lica iz tač. 2) i 3) ovog stava, kao i podatke o licu koje za račun tog akcionara ostvaruje pravo glasa shodno članu 80. ili članu 85. ovog zakona;
- 5) podatak o ispravi i pravnom poslu na osnovu koga se dostiže, prelazi ili pada ispod propisanog praga;
- 6) podatak o broju glasova u apsolutnom i relativnom iznosu kojim se doseže, prelazi ili pada ispod propisanog praga, a na osnovu podataka izdavaoca o ukupnom broju izdatih akcija sa pravom glasa;
- 7) podatak o broju glasova u apsolutnom i procentualnom iznosu koji poseduje lice iz člana 81. stav 1. i člana 85. ovog zakona i broju glasova koji poseduje lice iz člana 81. stav 2. ovog zakona;
- 8) podatak o ukupnom broju glasova u apsolutnom i relativnom iznosu koji je dostignut, pređen ili ispod kojeg se palo;
- 9) datum kada je prag dostignut, prekoračen ili ispod kojeg se palo.

U obaveštenju iz stava 1. ovog člana za fizičko lice se navodi ime, prezime, jedinstveni matični broj građana i prebivalište, a za pravno lice poslovno ime, pravni oblik, sedište, adresa, matični broj i podaci o odgovornim licima u pravnom licu.

Ukoliko je isprava iz stava 1. tačka 5) ovog člana finansijski instrument iz člana 81. stav 2. ovog zakona, obaveštenje iz stava 1. ovog člana sadrži spisak vrsta finansijskih instrumenata iz člana 81. stav 2. tačka 1) ovog zakona i vrsta finansijskih instrumenata iz člana 81. stav 2. tačka 2) ovog zakona, pri čemu se odvojeno navode finansijski instrumenti koji imaoca ovlašćuju na nenovčano namirenje od onih koji ga ovlašćuju na novčano namirenje.

U obaveštenju iz stava 3. ovog člana se navodi podatak o danu dospeća ili danu isteka roka finansijskog instrumenta kao i podatak o vremenskom periodu u kom fizičko ili pravno lice može da stekne akcije na koje se taj instrument odnosi.

Ukoliko se obaveštenje dostavlja u slučaju iz člana 85. stav 1. tačka 8) ovog zakona a punomoćje se odnosi samo na jednu skupštinu akcionara, u obaveštenju iz stava 1. ovog člana se navodi podatak o ukupnom broju glasova u apsolutnom i relativnom iznosu koji će pripadati akcionaru, odnosno punomoćniku nakon održavanja skupštine akcionara, kada punomoćnik ne bude mogao da ostvaruje pravo glasa samostalno.

Obveznik izveštavanja iz člana 81. stav 2. ovog zakona dostavlja obaveštenje izdavaocu akcija na koje se finansijski instrument odnosi. Ukoliko se finansijski instrument odnosi na više od jedne akcije, posebno se obaveštava svaki izdavalac akcija.

Komisija propisuje bližu sadržinu i formu obrasca za dostavljanje obaveštenja iz stava 1. ovog člana, kao i način njegovog dostavljanja.

Kada postoji obaveza obaveštavanja iz ovog člana, kao i iz čl. 80. i 85. ovog zakona koje se odnosi na druga lica koja su blisko povezana sa licem koje stiče akcije sa pravom glasa, odnosno ukoliko postoji obaveza obaveštavanja za više od jednog fizičkog ili pravnog lica, može da se pošalje jedno zajedničko obaveštenje, s tim što se smatra da je obaveza ispunjena čim neko od navedenih lica ispuni obavezu.

Rok za dostavljanje obaveštenja o značajnom učešću

Član 90

Obaveštenje iz člana 89. stav 1. ovog zakona se dostavlja u najkraćem mogućem roku, a ne kasnije od isteka četiri trgovačka dana od dana kada je lice iz čl. 80, 81. i 85. ovog zakona:

1) saznalo za sticanje ili otuđivanje, odnosno za mogućnost ostvarivanja prava glasa ili je, s obzirom na okolnosti, moglo da ima takva saznanja bez obzira na dan sticanja, otuđenja ili nastanka mogućnosti za ostvarivanje prava glasa;

2) obavešteno o poslednjim promenama u osnovnom kapitalu u skladu sa članom 92. stav 1. ovog zakona.

Smatra se da je fizičko ili pravno lice saznalo ili moglo saznati za sticanje, otuđenje ili mogućnost ostvarivanja prava glasa najkasnije u roku od dva trgovačka dana od dana transakcije.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, a u slučaju iz člana 85. stav 1. tačka 8) ovog zakona, akcionar, odnosno punomoćnik, obavezan je da dostavi obaveštenje iz člana 89. stav 1. ovog zakona na dan davanja, odnosno primanja punomoći.

Komisija je dužna da na svojoj internet stranici objavljuje kalendar trgovačkih dana svakog regulisanog tržišta u Republici Srbiji.

Nadležnost Komisije da privremeno oduzme pravo glasa

Član 91

Ukoliko lice koje je u obavezi da dostavlja obaveštenje postupi suprotno odredbama čl. 80-90. ovog zakona, Komisija donosi rešenje kojim se privremeno oduzima pravo glasa na akcijama u vlasništvu tog lica, sve dok se obaveze propisane navedenim odredbama u potpunosti ne ispune.

O donošenju rešenja iz stava 1. ovog člana Komisija obaveštava lice na koje se rešenje odnosi, izdavaoca, CRHOV i regulisano tržište na kojem su akcije sa pravom glasa uključene u trgovanje.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, Komisija može da preduzme i druge mere u skladu sa odredbama ovog zakona.

b) Obaveze izdavalaca

Obaveštenje o promeni broja akcija sa pravom glasa

Član 92

Izdavalac čijim se akcijama trguje na regulisanom tržištu, a u kome je došlo do promene broja akcija sa pravom glasa, obavezan je da na kraju svakog kalendarskog meseca u svrhe izračunavanja praga iz člana 80. stav 1. ovog zakona, objavi informacije o nastalim promenama, novom ukupnom broju akcija sa pravom glasa i vrednosti osnovnog kapitala.

Izdavalac je dužan da, nakon prijema obaveštenja iz člana 80. stav 1. ovog zakona podatke sadržane u obaveštenju objavi odmah po prijemu, a najkasnije u roku od tri trgovačka dana od dana prijema.

Dodatne informacije

Član 93

Izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište je dužan da bez odlaganja dostavi Komisiji i regulisanom tržištu na kome su njegove vlasničke hartije od vrednosti uključene u trgovanje i da objavi svaku promenu koja je nastala u pravima iz vlasničkih hartija od vrednosti, za svaku klasu vlasničkih hartija od vrednosti posebno, uključujući i promene u pravima iz izvedenih finansijskih instrumenata koje je izdao, a koje daju pravo na sticanje njegovih vlasničkih hartija od vrednosti.

Izdavalac nevlasničkih hartija od vrednosti, a koje su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu dužan je da, bez odlaganja, dostavi Komisiji i regulisanom tržištu i da objavi svaku promenu u pravima iz tih hartija od vrednosti, uključujući i promene u uslovima koje mogu posredno uticati na promenu u pravima tih hartija od vrednosti, a naročito promene u vezi sa uslovima zaduživanja i kamatnom stopom.

Odredbe stava 2. ovog člana ne odnose se na promene uslova koji nastaju nezavisno od volje izdavaoca, a objektivno su određivi, kao što su promene EURIBOR i sl.

Komisija može da propiše obavezu dostavljanja drugih izveštaja i rokove za njihovo dostavljanje.

Obaveštavanje o sticanju sopstvenih akcija

Član 94

Ukoliko izdavalac akcija koje su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu stiče ili otuđuje sopstvene akcije sa pravom glasa, samostalno ili preko lica koje deluje u svoje ime, a za račun tog izdavaoca dužan je da objavi broj sopstvenih akcija u apsolutnom i relativnom iznosu u najkraćem mogućem roku, ali ne kasnije od isteka četiri trgovačka dana nakon sticanja ili otuđenja akcija s pravom glasa, kad god time njegovo učešće dostigne, pređe ili padne ispod praga od 5% ili 10% akcija sa pravom glasa.

Procenat akcija sa pravom glasa iz stava 1. ovog člana se izračunava na osnovu ukupnog broja akcija sa pravom glasa koje je izdao taj izdavalac.

Obaveze izdavaoca vlasničkih hartija od vrednosti koje su uključene na regulisano tržište

Član 95

Izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu, obezbeđuje isti tretman za sve akcionare iste klase vlasničkih hartija od vrednosti.

Akcionarima mora biti omogućeno ostvarivanje njihovih prava putem punomoćnika.

Izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu, obavezan je da obezbedi da su dostupni svi načini i informacije potrebni akcionarima za ostvarivanje njihovih prava, uz odgovarajuću zaštitu nepovredivosti tih podataka.

Izdavalac iz stava 1. ovog člana dužan je da izveštava svoje akcionare o svim tekućim zbivanjima značajnim za ostvarivanje njihovih prava, a naročito da:

- 1) pruža informacije o mestu, vremenu i dnevnom redu skupštine akcionara, ukupnom broju akcija i broju akcija sa pravom glasa, kao i o pravima akcionara da učestvuju u radu skupštine u skladu sa zakonom koji uređuje privredna društva;
- 2) dostavi formular za davanje punomoćja pisanim putem ili u elektronskoj formi, zajedno sa pozivom za sednicu skupštine, svakom licu koje ima pravo da glasa na skupštini akcionara ili, na njegov zahtev, i nakon objavljivanja poziva za održavanje skupštine;
- 3) odredi kreditnu instituciju preko koje izvršava svoje finansijske obaveze prema akcionarima;
- 4) objavi ili dostavi obaveštenje o dodeli i isplati dividendi, kao i o emisiji novih akcija, uključujući informacije o eventualnoj novoj dodeli, upisu, poništavanju ili zameni.

Izdavalac iz stava 1. ovog člana može da dostavlja informacije akcionarima i elektronskim putem, ukoliko je takva odluka usvojena na skupštini akcionara i ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) dostavljanje informacija elektronskim putem ni u kom slučaju ne sme da zavisi od sedišta ili prebivališta akcionara, odnosno od prebivališta fizičkog lica ili sedišta pravnog lica iz člana 85. stav 1. ovog zakona;
- 2) postojanje postupka identifikacije koji omogućava da su akcionari, odnosno fizička ili pravna lica koja vrše ili su ovlašćena da vrše prava glasa stvarno, valjano i blagovremeno obavešteni;

3) od akcionara ili fizičkih i pravnih lica iz člana 85. stav 1. tač. 1)-5) ovog zakona koja imaju pravo da stiču, otuđuju ili ostvaruju pravo glasa, se traži pismena saglasnost za dostavljanje informacija elektronskim putem, a smatra se da su ta lica dala pristanak ukoliko ne ulože prigovor u roku od osam radnih dana, s tim što se ovim licima ostavlja mogućnost da u bilo kom trenutku naknadno mogu da zahtevaju dostavljanje informacija pisanim putem;

4) izdavalac utvrđuje troškove u vezi sa dostavljanjem informacija elektronskim putem, u skladu sa načelom jednakog tretmana iz stava 1. ovog člana.

Obaveze izdavaoca dužničkih hartija od vrednosti koje su uključene na regulisano tržište

Član 96

Izdavalac dužničkih hartija od vrednosti koje su uključene na regulisano tržište dužan je da svim imalcima dužničkih hartija od vrednosti istog ranga obezbedi ravnopravan tretman u vezi sa pravima koja proizilaze iz tih dužničkih hartija od vrednosti.

Izdavalac dužničkih hartija od vrednosti je dužan da bez odlaganja obavesti javnost o svakom novom izdavanju dužničkih hartija od vrednosti, a naročito o osiguranju ili garanciji u vezi sa tim izdavanjem.

Izdavalac dužničkih hartija od vrednosti, dužan je da njihovim imalcima obezbedi sva sredstva i informacije potrebne za ostvarivanje njihovih prava, da iste objavi i da obezbedi njihovu nepovredivost.

Imalcima dužničkih hartija od vrednosti mora biti omogućeno ostvarivanje njihovih prava putem punomoćnika.

Izdavalac dužničkih hartija od vrednosti, naročito mora da:

1) objavi ili pošalje cirkularno obaveštenje: o mestu, vremenu i dnevnom redu skupštine imalaca dužničkih hartija od vrednosti, isplati kamate, ostvarivanju prava na konverziju, zamenu, upis ili poništenje, kao i o pravu da učestvuju u navedenim događajima i poslovima;

2) učini dostupnim obrazac izjave o punomoćniku u pismenoj formi, ili, ako je moguće, u elektronskoj formi, svakom licu ovlašćenom da glasa na skupštini imalaca dužničkih hartija, zajedno sa obaveštenjem o njenom održavanju ili, na zahtev, nakon objavljivanja poziva;

3) odredi kreditnu instituciju putem koje imaoци dužničkih hartija ostvaruju svoja finansijska prava.

Kada izdavalac saziva skupštinu imalaca dužničkih hartija čija pojedinačna nominalna vrednost iznosi najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, ima pravo da izabere mesto njenog održavanja u bilo kojoj državi članici EU, ako je u njoj obezbedio sva sredstva i informacije koje su imalcima tih hartija od vrednosti potrebne radi ostvarivanja njihovih prava.

Stav 6. ovog člana se primenjuje i na imaoce dužničkih hartija čija je nominalna vrednost izražena u valuti koja nije evro, ukoliko protivvrednost pojedinačne nominalne vrednosti na dan izdanja iznosi najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Stav 6. ovog člana se primenjuje i na dužničke hartije od vrednosti čija pojedinačna nominalna vrednost iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, ili u slučaju dužničkih hartija od vrednosti izraženih u valuti koja nije evro, čija protivvrednost pojedinačne nominalne vrednosti na dan izdanja iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, ako su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u nekoj državi članici EU pre 31. decembra 2010. godine, sve dok su te hartije od vrednosti u opticaju/nisu dospele, pod uslovom da su imaoocu u državi članici koju je izabrao izdavalac, na raspolaganju sva sredstva i informacije potrebne za ostvarivanje njegovih prava.

Izdavalac dužničkih hartija od vrednosti, može elektronskim putem da obaveštava imaoce dužničkih hartija od vrednosti pod uslovom da je skupština imalaca dužničkih hartija od vrednosti donela odluku o takvom načinu obaveštavanja, ukoliko su ispunjeni najmanje sledeći uslovi:

- 1) upotreba elektronskih sredstava ne sme ni na koji način da zavisi od sedišta, odnosno prebivališta imaoce hartija ili njegovog zastupnika;
- 2) postupci identifikacije moraju da se uspostave, kako bi imaoce hartija bili stvarno blagovremeno i valjano obavešteni;
- 3) izdavalac mora da zahteva u pisanom obliku saglasnost za elektronsku dostavu od svakog imaoce hartija, pri čemu se smatra da je pristanak dat ako se na zahtev ne odgovori u razumnom roku, s tim što imalac hartija ima pravo da naknadno u svako doba zatraži da mu se dostavi pisano obaveštenje; i
- 4) trošak elektronskog obaveštavanja izdavalac raspodeljuje na imaoce hartija u skladu sa načelom ravnopravnosti.

3. PRISTUP PROPISANIM PODACIMA

Način objavljivanja podataka

Član 97

Izdavalac je dužan da objavi propisane podatke iz ove glave na način koji omogućava da su ti podaci lako i brzo dostupni svima na ravnopravnoj osnovi.

Izdavalac je dužan da koristi medije koji mogu da obezbede efikasno širenje informacija javnosti širom Republike na način koji u najvećoj mogućoj meri sprečava neovlašćeni pristup istima.

Propisani podaci saopštavaju se medijima na način koji obezbeđuje sigurnost, minimizira rizik od izmene podataka ili neovlašćenog pristupa i osigurava stalnost u vezi sa izvorima propisanih podataka.

Sigurnost prijema informacija osigurava se na način da se u najkraćem roku ispravi bilo kakav propust ili prekid u saopštavanju propisanih podataka.

Propisani podaci saopštavaju se medijima kao celokupan neredigovani tekst.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, u slučaju izveštaja i izjava iz čl. 71, 74, 75. i 76. ovog zakona, smatra se da je objavljen ceo neredigovani tekst ukoliko je medijima saopštena najava koja se odnosi na propisane podatke koja ukazuje na kojim su internet stranicama dostupni relevantni dokumenti, pored objave u Službenom registru informacija.

Propisani podaci se saopštavaju medijima na način da je jasno da informacije koje se saopštavaju predstavljaju propisane podatke i da se jasno navodi izdavalac, predmet propisanih podataka kao i vreme i datum kada je izdavalac saopštio informacije.

Izdavalac ne može da uzima naknadu od investitora za usluge dostavljanja propisanih podataka.

Izdavalac objavljuje propisane podatke na svojoj internet stranici.

Izdavalac je dužan da propisane podatke, istovremeno sa njihovim objavljivanjem dostavi Komisiji radi objavljivanja u Službenom registru informacija.

Izdavalac čije su hartije od vrednosti uključene na regulisanom tržištu dostavlja propisane podatke i tom tržištu.

Ako javno društvo iz države članice EU, koja mu je matična, uključi hartije od vrednosti koje je izdalo jedino u trgovanje na regulisanom tržištu u Republici, kao domaćoj državi, objavljuje propisane podatke u skladu sa ovim članom.

Izdavalac je dužan da na zahtev Komisije saopšti sledeće informacije u vezi sa bilo kojom objavom propisanih podataka:

- 1) ime lica koje je medijima saopštilo informacije;
- 2) pojedinosti o sigurnosnim merama;
- 3) vreme i datum kada su informacije saopštene medijima;
- 4) medij kojem su saopštene informacije;
- 5) ukoliko je to slučaj, pojedinosti o bilo kojoj zabrani koju je doneo izdavalac u vezi sa propisanim podacima.

Ukoliko su hartije od vrednosti uključene na regulisano tržište bez saglasnosti izdavaoca, obaveze iz ovog stava koje se odnose na izdavaoca, shodno se primenjuju na lice koje je uključilo hartije od vrednosti na regulisano tržište bez saglasnosti izdavaoca.

Komisija propisuje bližu sadržinu, način dostavljanja i objavljivanja podataka iz stava 1. ovog člana.

Službeni registar informacija

Član 98

Službeni registar informacija je sistem za prikupljanje, čuvanje, obradu i objavljivanje propisanih podataka.

Komisija vodi Službeni registar informacija koji ispunjava osnovne standarde kvaliteta, bezbednosti, pouzdanosti izvora informacija, beleženja vremena i lakog pristupa krajnjih korisnika.

Komisija propisuje tehničke, sigurnosne, organizacione i druge uslove za vođenje Službenog registra informacija kao i bližu sadržinu, način dostavljanja i objavljivanja informacija u Službenom registru informacija.

Komisija objavljuje podatke o značajnim učešćima iz člana 80. stav 1. ovog zakona u Službenom registru informacija odmah po prijemu obaveštenja a najkasnije u roku od tri trgovačka dana od dana prijema obaveštenja.

Službeni registar informacija Komisije omogućava pristup registrovanim podacima putem povezivanja sa Evropskom elektronskom tačkom pristupa kod ESMA-e.

Jezik izveštavanja

Član 99

Podaci koji se podnose Komisiji ili se objavljuju javnosti u Republici u skladu sa odredbama ove glave podnose se i objavljuju na srpskom jeziku, a mogu se istovremeno objavljivati i na drugom jeziku.

Izdavalac čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u Republici, iako nije matična država članica, ima pravo da izabere da li da propisane podatke objavi na srpskom jeziku ili na jeziku koji je uobičajen u međunarodnim finansijama.

Ako je Republika matična država članica, za izdavaoca čije su hartije od vrednosti uključene samo u trgovanje na regulisanom tržištu na njenoj teritoriji, propisani podaci se objavljuju na srpskom jeziku.

Ako je Republika matična država članica, za izdavaoca čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu na njenoj teritoriji i u jednoj ili više država članica domaćina, propisani podaci se objavljuju:

- 1) na srpskom jeziku, i
- 2) prema izboru izdavaoca, ili na jeziku koji je kao jezik odredila njegova država članica domaćin ili na jeziku koji se uobičajeno upotrebljava u međunarodnim finansijama.

Kada je Republika matična država članica, a hartije od vrednosti izdavaoca su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u jednoj ili više država članica domaćina ali ne i u Republici, propisani podaci se objavljuju prema izboru izdavaoca, ili na jeziku koji je kao jezik objavljivanja odredila njegova država članica domaćin ili na jeziku koji se uobičajeno koristi u međunarodnim finansijama.

Ukoliko je izdavalac iz stava 5. ovog člana kao jezik objavljivanja izabrao jezik koji je odredila njegova država članica domaćin, propisani podaci se objavljuju ili na srpskom jeziku ili na jeziku koji se uobičajeno koristi u međunarodnim finansijama.

Izuzetno od st. 3-6. ovog člana, izdavalac hartija od vrednosti uključenih u trgovanje na regulisanom tržištu u jednoj ili više država članica domaćina, čija pojedinačna nominalna vrednosti iznosi najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem

kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, propisane podatke objavljuje ili na jeziku koji je odredila njegova matična država članica i država članica domaćin, ili na jeziku uobičajenom u međunarodnim finansijama.

Pravo izbora jezika iz stava 7. ovog člana ima i izdavalac dužničkih hartija od vrednosti čija pojedinačna nominalna vrednosti iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, ako su već bile uključene u trgovanje na regulisanom tržištu neke od država članica pre 31. decembra 2010. godine, sve dok su u opticaju/do njihovog dospeća.

Pravo izbora iz stava 7. ovog člana ima i izdavalac dužničkih hartija od vrednosti čija je nominalna vrednost izražena u valuti koja nije evro čija protivvrednost pojedinačne nominalne vrednosti iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, a koje su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u nekoj od država članica pre 31. decembra 2010. godine, sve dok su u opticaju/do njihovog dospeća.

Nominalni iznosi hartija od vrednosti u st. 7-9. ovog člana po potrebi se preračunavaju u dinarsku protivvrednosti prema srednjem zvaničnom kursu Narodne banke Srbije na dan njihovog izdavanja.

Ukoliko su hartije od vrednosti uključene na regulisano tržište bez saglasnosti izdavaoca, obaveze iz ovog stava koje se odnose na izdavaoca se primenjuju na lice koje je uključilo hartije od vrednosti na regulisano tržište bez saglasnosti izdavaoca.

Ako se pokrene parnični postupak u vezi sa propisanim podacima pred sudom države članice EU, snošenje troškova prevođenja tužbe i drugih podnesaka uređuje se u skladu sa propisima države članice postupajućeg suda.

Obaveze izdavalaca iz treće države

Član 100

Ako je Republika matična država članica EU za izdavaoca čije je sedište u trećoj državi, Komisija može njega i obveznika izveštavanja da oslobodi obaveze izveštavanja o propisanim podacima u skladu sa čl. 71-76. ovog zakona, kao i da oslobodi izdavaoca iz treće države:

- 1) obaveze da daje dodatne informacije u skladu sa članom 93. ovog zakona;
- 2) obaveze da obaveštava na kraju meseca o ukupnom broju glasova u svrhu izračunavanja praga značajnog učešća u skladu sa članom 92. stav 1. ovog zakona;
- 3) obaveze da izdavalac u roku od tri trgovačka dana objavi podatke o značajnim učešćima u skladu sa članom 92. stav 2. ovog zakona;
- 4) obaveze dostavljanja i objavljivanja obaveštenja o sopstvenim akcijama javnog društva u skladu sa članom 94. ovog zakona;
- 5) obaveze da u skladu sa članom 95. ovog zakona izveštava o tekućim zbivanjima i ravnopravno tretira imaoce vlasničkih hartija od vrednosti koje je izdalo;

6) obaveze da u skladu sa članom 96. ovog zakona izveštava i ravnopravno tretira imaoce dužničkih hartija od vrednosti koje je izdalo.

Oslobođenje iz stava 1. ovog člana Komisija može da dozvoli ukoliko utvrdi da izdavalac iz treće države ima po pravu države svog sedišta iste obaveze kao što ih ima izdavalac po pravu Republike, te da ih u njoj dosledno ispunjava.

Komisija je ovlašćena da bliže propiše pod kojim uslovima se smatra da su obaveze propisane pravom treće države izdavaoca jednake obavezama iz članova navedenim u stavu 1. ovog člana.

Komisija izveštava ESMA-u o svakom izuzeću koje je dozvolila.

Obaveštenje predviđeno pravom treće države u kojoj mu je sedište, izdavalac dostavlja Komisiji, te se ono objavljuje u skladu sa čl. 97. i 99. ovog zakona.

Izuzetno od odredaba st. 1-4. ovog člana, izdavalac sa sedištem u trećoj državi nije u obavezi da sastavlja finansijske izveštaje u skladu sa ovim zakonom za poslovne godine od 1. januara 2007. nadalje, pod uslovom da ih sastavlja u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima predviđenim u propisima EU.

Komisija se stara da podaci koje je objavio izdavalac sa sedištem u trećoj državi budu objavljeni i u EU, ako oni mogu da budu značajni za njene ulagače, i u slučaju kad se ne smatraju propisanim podacima u skladu sa odredbama ovog zakona.

Društva za upravljanje i investiciona društva koja su ovlašćena da upravljaju portfolijima svojih klijenata, a koja imaju sedište u trećoj državi van EU, u postupku izdavanja dozvole za rad u Republici, kao državi članici, izuzeta su od obaveze sabiranja svojih učešća sa učešćima svojih matičnih društava u skladu sa ovim zakonom, ako ispunjavaju uslove u pogledu svoje samostalnosti u odnosu na matična društva u skladu sa ovim zakonom.

Nadležnost Komisije nad izdavaocima iz EU

Član 101

Kada Komisija utvrdi da je izdavalac, akcionar ili imalac drugih finansijskih instrumenata ili lice iz čl. 81. i 85. ovog zakona u Republici, kao domaćoj državi članici, postupao suprotno propisima, obaveštava o svojim nalazima nadležni organ njegove matične države članice, kao i ESMA-u.

Ako lice iz stava 1. ovog člana nastavi da postupa suprotno propisima uprkos merama koje je preduzeo nadležni organ matične države članice, ili ako se njegove mere pokažu neodgovarajućim, Komisija u Republici kao domaćoj državi članici, preuzima sve odgovarajuće mere radi zaštite investitora, pošto o tome prethodno obavesti nadležni organ matične države članice, uz obavezu da o preduzetim merama što pre obavesti Evropsku komisiju i ESMA-u.

4. NADZOR KOMISIJE

Nadzor Komisije nad izdavaocima

Član 102

Komisija sprovodi nadzor nad primenom i izvršavanjem svih obaveza propisanih odredbama ove glave.

Komisija je u vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana ovlašćena da:

- 1) zahteva dostavljanje podataka, dokumenata, dokaza i izjava od revizora, izdavaoca, akcionara ili imalaca drugih finansijskih instrumenata, fizičkih ili pravnih lica iz čl. 81. i 85. ovog zakona;
- 2) zahteva dostavljanje podataka, dokumenata, dokaza i izjava od društava koja kontrolišu ili koja su kontrolisana od strane fizičkih i pravnih lica iz tačke 1) ovog stava, kao i ostalih fizičkih i pravnih lica za koje Komisija smatra da mogu imati saznanja od interesa za nadzor;
- 3) zahteva od izdavaoca da objavi podatke, dokaze i izjave iz tač. 1) i 2) ovog stava, na način i u roku koji odredi Komisija;
- 4) da nakon saslušanja izdavaoca objavi podatke, dokaze i izjave iz tač. 1) i 2) ovog stava, ako propusti da ih objavi izdavalac, lice koje ga kontroliše ili koje on kontroliše;
- 5) zahteva od uprave izdavaoca, akcionara ili imalaca drugih finansijskih instrumenata kao i fizičkih i pravnih lica iz čl. 81. i 85. ovog zakona da dostave obaveštenje o informacijama koje se traže u skladu sa odredbama ove glave ili podzakonskim aktima donetim na osnovu ove glave, te da dostave dodatne informacije i dokumente ukoliko su potrebni;
- 6) obustavi trgovanje hartijama od vrednosti, ili da zahteva od regulisanog tržišta na kojem su uključene hartije od vrednosti obustavljanje trgovine, najduže na deset radnih dana uzastopno, ako postoji opravdana sumnja da su povređena pravila ove glave ili podzakonskih akata donetih na osnovu ove glave;
- 7) zabrani trgovanje hartijama od vrednosti na regulisanom tržištu, ako utvrdi da su pravila ove glave zakona povređena ili postoji opravdana sumnja u to;
- 8) da prati da li izdavalac blagovremeno objavljuje obaveštenja u cilju jednakog i valjanog pristupa informacijama od strane javnosti na celom području Republike;
- 9) preduzima odgovarajuće mere prema izdavaocu, ako se pri objavljivanju ne pridržava načela jednakog pristupa informacijama na celom području Republike;
- 10) objavi da se izdavalac, akcionar ili imalac drugih finansijskih instrumenata ili fizičko i pravno lice iz čl. 81. i 85. ovog zakona ne pridržava obaveza propisanih ovom glavom;
- 11) proveriti da li se objavljuju propisani podaci sa sadržajem i u formi propisanoj ovim zakonom i aktima Komisije;
- 12) preduzima odgovarajuće mere u slučaju kada se propisani podaci ne objavljuju sa sadržajem i u formi propisanoj ovim zakonom i aktima Komisije;
- 13) sprovodi neposredan nadzor na području Republike nad primenom odredaba ove glave i podzakonskih akata koji su doneti na osnovu ove glave.

Dostava podataka, dokumenata, dokaza i izjava Komisiji od strane revizora u skladu sa stavom 2. tačka 1) ovog člana, ne smatra se povredom zabrane odavanja podataka koja je

revizoru propisana ugovorom, zakonom ili podzakonskim aktom i u tom slučaju revizor ne snosi odgovornost.

Kada su hartije od vrednosti izdavaoca uključene na regulisano tržište, a Komisija utvrdi nepravilnosti, odnosno nezakonitosti u smislu odredbi ove glave, Komisija će rešenjem naložiti preduzimanje radnji koje doprinose uspostavljanju zakonitosti, odnosno izreći će mere u okviru ovlašćenja propisanih stavom 2. ovog člana i odrediće rok za izvršenje i dostavljanje dokaza o postupanju po nalogima Komisije.

Rešenje o preduzetim merama iz stava 2. ovog člana Komisija će dostaviti izdavaocu, akcionarima, odnosno imaočima dužničkih hartija od vrednosti putem izdavaoca, regulisanom tržištu na kojem su uključene hartije od vrednosti izdavaoca i nadležnom organu regulisanog tržišta na koje su uključene hartije od vrednosti.

Ako lice ne postupi u skladu sa rešenjem Komisije iz stava 4. ovog člana, Komisija može novim rešenjem da izrekne novu meru ili više mera.

Komisija može da preduzme i druge mere i sankcije u skladu sa odredbama Glave XVI ovog zakona.

Obrada ličnih podataka sakupljenih prilikom ili u svrhu vršenja nadzora u skladu sa odredbama ove glave sprovodi se u skladu sa odredbama zakona koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti.

Objavljivanje preduzetih mera

Član 103

Komisija bez nepotrebnog odlaganja objavljuje obaveštenje o svakoj odluci o izrečenim sankcijama i preduzetim merama zbog povrede propisa iz ove glave zakona, uključujući i opis vrste i prirode učinjene povrede, kao i identitet odgovornih fizičkih i pravnih lica.

Izuzetno od stava 1. ovog člana Komisija može da odloži objavljivanje odluke, ili može da je objavi bez identifikovanja učinioca i odgovornih lica u slučaju:

- 1) kada je objavljivanje ličnih podataka preterano strogo za fizičko lice kojem su sankcije ili mere izrečene, a na osnovu prethodne ocene njegove primerenosti sa povredom koju je učinio;
- 2) kada bi objavljivanje ozbiljno ugrozilo stabilnost finansijskog tržišta ili tekućeg postupka nadzora; i
- 3) kada bi objavljivanje, prema okolnostima slučaja, moglo da izazove nesrazmernu i ozbiljnu štetu fizičkom ili pravnom licu koje je umešano u povredu.

Ukoliko je protiv akta Komisije pokrenut upravni spor ili je uložen drugi pravni lek povodom izrečene sankcije ili mere, u objavljenom obaveštenju o odluci iz stava 1. ovog člana, javnost se mora na to upozoriti, a ako je nakon objavljivanja pokrenut spor odnosno uložen pravni lek, Komisija mora da izmeni objavljeno obaveštenje unošenjem podatka o tome.

Posebna ovlašćenja Komisije

Član 104

Komisija rešenjem može izreći novčanu kaznu pravnom licu u iznosu do 10% prihoda ostvarenog u prethodnoj poslovnoj godini, kada utvrdi da:

1) nije objavilo uopšte ili nije objavilo u propisanom roku izveštaje u skladu sa čl. 71-76. ovog zakona i čl. 93. i 94. ovog zakona;

2) je postupilo protivno obavezi u vezi sa značajnim učešćem iz čl. 80-85. i člana 89. ovog zakona.

Ako povredu iz stava 1. ovog člana učini matično ili zavisno društvo matičnog društva koje je obavezno da sastavi konsolidovani godišnji obračun, novčana kazna iz stava 1. ovog člana se određuje prema poslednjem usvojenom konsolidovanom godišnjem izveštaju.

Komisija rešenjem može izreći novčanu kaznu fizičkom licu do iznosa dvanaestostrukog proseka zarada koje je to lice ostvarilo u poslednja tri meseca koja prethode mesecu u kojem se izriče kazna, kada utvrdi da:

1) je odgovorno za neobjavljivanje ili neblagovremeno objavljivanje izveštaja javnog društva u skladu sa čl. 70-76. ovog zakona i čl. 93. i 94. ovog zakona;

2) je postupilo protivno obavezi u vezi sa značajnim učešćem iz čl. 80-85. i člana 89. ovog zakona.

Uz novčanu kaznu za povrede propisa iz stava 1. ovog člana Komisija može učiniocu da izrekne jednu ili više mera kojim se efikasno otklanjaju njene posledice, a naročito:

1) objavljivanje oglasa o kazni sa identifikacijom učinioca i opisom povrede propisa koji je učinio;

2) nalog fizičkom ili pravnom licu odgovornom za povredu da prestane da je vrši i da se uzdrži od njegovog vršenja ubuduće;

3) obustavljanje prava glasa u javnom društvu licu koje povredi obavezu izveštavanja o značajnom učešću iz čl. 80-85. ovog zakona i člana 89. ovog zakona.

U odlučivanju o vrsti i visini kazne i mere za povrede iz st. 1. i 3. ovog člana Komisija naročito vodi računa o svim značajnim okolnostima, a naročito o:

1) težini i trajanju povrede propisa;

2) stepenu odgovornosti učinioca;

3) imovinskoj snazi učinioca koja se, na primer, iskazuje i putem godišnjeg prihoda pravnog lica ili primanja fizičkog lica;

4) visini ostvarenog dobitka ili izbegnutog gubitka učinioca ako može da se utvrdi;

5) gubicima koje je imalo treće lice usled povrede propisa ako može da se utvrdi;

6) spremnosti učinioca da saraduje se nadležnim organima;

7) ranijoj povredi propisa od strane učinioca.

Obaveštavanje organa i država članica EU

Član 105

Komisija bez odlaganja obaveštava Evropsku komisiju i sve države članice EU kada se u Republici na bilo koji način pooštire pravila u odnosu na pravila EU o usklađivanju zahteva za transparentnošću vezanim za informacije o izdavaocima čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu.

VI REGULISANA TRŽIŠTA

Organizatori tržišta

Član 106

Poslovanjem regulisanog tržišta u Republici može upravljati samo organizator tržišta sa sedištem u Republici (u daljem tekstu: berza), ukoliko poseduje dozvolu koju izdaje Komisija, u skladu sa ovim zakonom i aktima Komisije.

Organizator tržišta je pravno lice osnovano kao akcionarsko društvo u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Organizator tržišta je odgovoran da obezbedi da regulisano tržište kojim upravlja ispunjava zahteve utvrđene ovim zakonom, pri čemu organizatoru tržišta nisu poverena javna ovlašćenja u skladu sa zakonom.

Organizator tržišta ostvaruje prava koja odgovaraju regulisanom tržištu kojim upravlja u skladu sa ovim zakonom.

Uz aktivnosti i obaveze utvrđene ovim zakonom, aktivnosti organizatora tržišta mogu da uključuju i sledeće dodatne aktivnosti:

- 1) podsticanje i razvoj tržišta kapitala u Republici;
- 2) prodaja i licenciranje tržišnih podataka, uključujući formiranje, prodaju, licenciranje i trgovanje finansijskim instrumentima, na osnovu tržišnih podataka ili drugih finansijskih mera;
- 3) edukacija investitora;
- 4) druge potrebne aktivnosti u vezi sa njegovim aktivnostima i obavezama utvrđenim zakonom.

Komisija na svojoj internet stranici postavlja, ažurira i objavljuje spisak svih regulisanih tržišta iz njene nadležnosti.

Komisija taj spisak dostavlja drugim državama članicama i ESMA-i. Slično se izveštava o svakoj promeni na tom spisku.

Minimalni kapital

Član 107

Minimalni kapital organizatora tržišta ne može biti manji od 1.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Kapital iz stava 1. ovog člana mora u celosti biti uplaćen u novcu, a akcije se ne mogu izdati pre nego što se uplati pun iznos.

Zahtev za davanje dozvole za rad organizatoru tržišta

Član 108

Sadržinu zahteva i dokumentacije potrebne za izdavanje dozvole za rad organizatoru tržišta za vršenje delatnosti organizacije regulisanog tržišta propisuje Komisija.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilažu se:

- 1) osnivački akt, statut, pravilnik o tarifi, kao i pravila i procedure poslovanja;
- 2) podaci o svakom licu koje stiče kvalifikovano učešće u organizatoru tržišta, o svakom licu sa kojim je lice sa kvalifikovanim učešćem blisko povezano, kao i o svakom licu koje na drugi način može da vrši, direktno ili indirektno, kontrolu ili značajan uticaj na upravljanje organizatora tržišta, odnosno regulisanog tržišta;
- 3) imena i podaci o kvalifikacijama, iskustvu i poslovnoj reputaciji predloženih članova uprave organizatora tržišta, a koji ispunjavaju uslove propisane odredbama člana 114. ovog zakona;
- 4) podaci o kadrovskoj i organizacionoj osposobljenosti i tehničkoj opremljenosti organizatora tržišta, u skladu sa odredbama člana 126. ovog zakona;
- 5) podaci o programu funkcionisanja regulisanog tržišta koji predlaže podnosilac zahteva, uključujući vrste poslova i organizacionu strukturu, sa dovoljno detalja na osnovu kojih Komisija može da utvrdi da podnosilac ispunjava sve zahteve iz ove glave zakona;
- 6) dokaz o uplati osnivačkog uloga iz člana 107. ovog zakona;
- 7) naknade za podnošenje zahteva u skladu sa tarifnikom Komisije.

Rešenje o davanju dozvole za rad organizatoru tržišta

Član 109

Komisija odlučuje o zahtevu za davanje dozvole za rad organizatoru tržišta u roku od tri meseca od dana prijema zahteva.

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole kada utvrdi:

- 1) da su zahtev i dokumentacija iz odredaba člana 114. ovog zakona potpuni i valjani;
- 2) da su ispunjeni svi uslovi iz ove glave zakona i akata Komisije;

3) da lica sa kvalifikovanim učešćem u organizatoru tržišta, uključujući i lica blisko povezana sa tim licima, kao i svako lice koje može da vrši kontrolu ili značajan uticaj na upravljanje organizatorom tržišta, ispunjavaju uslove iz člana 122. ovog zakona;

4) članovi organa uprave imaju dovoljno dobru reputaciju, poseduju dovoljno znanja, veština i iskustva i posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih obaveza.

Komisija odbija zahtev za davanje dozvole za rad organizatoru tržišta kada utvrdi da:

1) jedan ili više uslova za dobijanje dozvole iz stava 2. ovog člana nije ispunjen;

2) podaci koje zahtev sadrži su netačni, u značajnoj meri dovode u zabludu ili su izostavljeni neophodni podaci kako bi se informacije iz zahteva mogle pravilno tumačiti;

3) članovi organa uprave nemaju dovoljno dobru reputaciju, ne poseduju dovoljno znanja, veština i iskustva ili mogu predstavljati pretnju dobrom i odgovornom upravljanju;

4) je vlasnička struktura podnosioca zahteva za izdavanje dozvole, uključujući i lica blisko povezana sa licima koja poseduju kvalifikovano učešće, takva da bi efikasan nadzor nad podnosiocem zahteva bio onemogućen.

Dozvola u slučaju statusnih promena

Član 110

Organizator tržišta pre podnošenja prijave za upis statusne promene u registar privrednih subjekata mora da dobije dozvolu Komisije za pripajanje, spajanje ili podelu.

Zahtev za davanje saglasnosti na sve izmene opštih akata i članova uprave

Član 111

Organizator tržišta dostavlja Komisiji zahtev za davanje saglasnosti na izmenu statuta, pravila i procedura poslovanja, pravilnika o tarifi, i člana uprave.

Predložena izmena iz stava 1. ovog člana stupa na snagu po dobijanju saglasnosti od Komisije.

Komisija donosi rešenje o davanju saglasnosti po zahtevu iz stava 1. ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahteva.

Dostupnost dozvola javnosti

Član 112

Komisija objavljuje rešenja o davanju dozvole za rad, kao i saglasnosti iz člana 111. ovog zakona na svojoj internet stranici.

Upis u Registar privrednih subjekata

Član 113

Organizator tržišta stiče svojstvo pravnog lica upisom u Registar privrednih subjekata.

Organizator tržišta, u roku od 15 dana od dana prijema rešenja Komisije o davanju dozvole za rad i rešenja o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje članova organa uprave, podnosi prijavu za upis u Registar privrednih subjekata, u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata.

Organizator tržišta dostavlja Komisiji, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu, obaveštenje da je upis izvršen.

Ukoliko zahtev za upis organizatora tržišta u Registar privrednih subjekata ne bude podnet u roku iz stava 2. ovog člana, Komisija donosi rešenje o poništavanju dozvole za obavljanje delatnosti i briše to društvo iz registra.

Organizator tržišta ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobio dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u Registar privrednih subjekata.

Struktura upravljanja organizatora tržišta

Član 114

Organizator tržišta ima skupštinu akcionara, jednog ili više izvršnih direktora i nadzorni odbor.

Mandat izvršnog direktora traje četiri godine i isto lice može biti ponovo birano.

Nadzorni odbor ima predsednika i najmanje četiri člana.

Izvršni direktor ne može biti član nadzornog odbora.

Komisija propisuje sadržaj zahteva za davanje prethodne saglasnosti na izbor, odnosno imenovanje direktora i članova nadzornog odbora organizatora tržišta.

Direktor i član nadzornog odbora organizatora tržišta, ne može biti:

- 1) lice koje podleže primeni pravnih posledica osude;
- 2) lice koje je na rukovodećoj poziciji ili zaposleno u državnim organima, osim u slučaju kada Republika ima vlasničko učešće u organizatoru tržišta;
- 3) lice koje je direktor, član nadzornog odbora, zaposleni, ili lice sa kvalifikovanim učešćem u drugom organizatoru tržišta koji ima dozvolu za rad prema ovom zakonu;
- 4) lice koje je direktor, član nadzornog odbora ili zaposlen u CRHOV-u;
- 5) lice koje je direktor, član nadzornog odbora ili zaposlen u investicionom društvu ili ovlašćenoj banci, odnosno kreditnoj instituciji, javnom društvu ili investicionom fondu čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na tržište hartija od vrednosti, osim u slučaju kada ima vlasničko učešće u organizatoru tržišta;
- 6) lice koje je blisko povezano sa licima iz tač. 1)-5) ovog stava.

Poslovna reputacija i iskustvo direktora i člana nadzornog odbora organizatora tržišta treba da obezbede dobro i pouzdano upravljanje organizatorom tržišta, odnosno regulisanim tržištem i MTP i ova lica moraju da imaju odgovarajuću poslovnu reputaciju i najmanje tri godine radnog iskustva u vezi sa hartijama od vrednosti.

Direktor organizatora tržišta mora biti zaposlen sa punim radnim vremenom u organizatoru tržišta, a to lice i najmanje jedan član nadzornog odbora mora znati srpski jezik.

Uslovi za izbor, odnosno imenovanje članova organa uprave organizatora tržišta

Član 115

Članovi organa uprave organizatora tržišta u svakom trenutku moraju imati dobru reputaciju (ugled), posedovati dovoljno znanja, veština i iskustva i posvećivati dovoljno vremena izvršavanju svojih obaveza. Celokupni sastav organa uprave treba da odražava adekvatan širok raspon iskustva.

Svi članovi organa uprave moraju posvećivati dovoljno vremena izvršavanju svojih funkcija u organizatoru tržišta.

Pri određivanju broja direktorskih funkcija koje član organa uprave može istovremeno obavljati u okviru bilo kog pravnog subjekta, vodi se računa o pojedinačnim okolnostima i prirodi, obimu i složenosti aktivnosti organizatora tržišta.

Članovi organa uprave organizatora tržišta, za koje se smatra da su veliki u smislu njihove veličine, unutrašnje organizacije i prirode, obima i složenosti njihovih poslovanja, ne mogu istovremeno obavljati funkcije koje sadrže više od jedne od sledećih kombinacija funkcija, osim ako ti članovi ne predstavljaju Republiku:

- 1) jedna funkcija izvršnog direktora i dve funkcije neizvršnog direktora;
- 2) četiri funkcije neizvršnog direktora.

Funkcije izvršnog ili neizvršnog direktora unutar iste grupe ili privrednih subjekata u kojima organizator tržišta ima kvalifikovano učešće smatraju se jednom direktorskom funkcijom.

Komisija može dati saglasnost članu organa uprave da vrši jednu dodatnu funkciju neizvršnog direktora.

Funkcije direktora u organizacijama čiji ciljevi nisu pretežno profitne prirode izuzimaju se od ograničenja u pogledu broja funkcija direktora koje može vršiti član organa uprave.

Organ uprave mora posedovati dovoljno opšteg znanja, veština i iskustva da bi mogao da razume delatnost organizatora tržišta, uključujući glavne rizike.

Svaki član organa uprave deluje savesno i pošteno i razmišlja nezavisno tako da može efikasno proceniti i osporiti odluke višeg rukovodstva i, ako je potrebno, efikasno nadgledati i pratiti donošenje odluka.

Organizatori tržišta moraju posvetiti dovoljno kadrovskih i finansijskih resursa za uvođenje u posao članova organa uprave.

Komisija bliže uređuje kriterijume pod kojima će se organizator tržišta smatrati velikim u smislu njihove veličine, unutrašnje organizacije i prirode, obima i složenosti njihovih poslovanja.

Komisija redovno obaveštava ESMA-u o datim saglasnostima iz stava 6. ovog člana.

Odbor za imenovanja

Član 116

Organizatori tržišta za koje se smatra da su veliki u smislu njihove veličine, unutrašnje organizacije i prirode, obima i složenosti njihovih poslovanja, osnivaju odbor za imenovanja sastavljen od članova organa uprave koji ne obavljaju nijednu izvršnu funkciju u tom organizatoru tržišta.

Organizatori tržišta i njihovi odbori za imenovanja uzimaju u obzir širok spektar osobina i sposobnosti prilikom imenovanja članova organa uprave i uspostavljaju politiku podsticanja raznolikosti u organu uprave.

Odbor za imenovanja izvršava sledeće zadatke:

1) utvrđivanje i preporučivanje kandidata za upražnjena radna mesta u organu uprave, koje potom usvaja organ uprave ili se odobrava na skupštini akcionara. Pri tome Odbor za imenovanja:

(1) u obzir uzima ravnotežu između znanja, veština, raznolikosti i iskustva organa uprave;

(2) priprema opis dužnosti i potrebnih sposobnosti za određeno mesto i procenjuje očekivano vreme potrebno za izbor;

(3) utvrđuje potrebnu zastupljenost polova u organu uprave i razvija mere za povećanje broja predstavnika premalo zastupljenog pola u organu uprave kako bi se postigao ovaj cilj;

2) redovno i najmanje jednom godišnje ocenjuje strukturu, veličinu, sastav i uspešnost organa uprave i za organ uprave priprema preporuke u vezi sa mogućim izmenama;

3) redovno i najmanje jednom godišnje procenjuje znanje, veštine i iskustvo pojedinačnih članova organa uprave, kao i organa uprave kao celine i o tome obaveštava organ uprave;

4) redovno preispituje politiku organa uprave u pogledu izbora i imenovanja višeg rukovodstva i za organ uprave priprema preporuke.

Odbor za imenovanja, pri vršenju svojih dužnosti, redovno i u meri koliko je to moguće, uzima u obzir potrebu da se obezbedi da prilikom donošenja odluka unutar organa uprave ne preovladava nijedan pojedinac ili manja grupa ljudi, na način koji bi bio štetan za interese organizatora tržišta kao celine.

U obavljanju svojih dužnosti, odbor za imenovanja može koristiti sve potrebne izvore informacija, uključujući spoljno savetovanje.

Član 117

Nadzorni odbor organizatora tržišta utvrđuje i nadgleda sprovođenje sistema upravljanja koji obezbeđuje efektivno i odgovorno rukovođenje, uključujući podelu dužnosti unutar organizacije i sprečavanje sukoba interesa na način kojim se obezbeđuje integritet tržišta.

Nadzorni odbor prati i redovno ocenjuje delotvornost sistema upravljanja organizatora tržišta i preuzima odgovarajuće mere da bi se uklonili eventualni nedostaci.

Članovi nadzornog odbora imaju odgovarajući pristup informacijama i dokumentima koji su potrebni za nadgledanje i praćenje procesa donošenja odluka uprave.

Član 118

Komisija svojim podzakonskim aktom bliže uređuje uslove koje članovi nadzornog odbora moraju da ispunjavaju u skladu sa članom 115. ovog zakona, kao i pojam uzimanja u obzir raznolikosti prilikom izbora članova organa uprave iz člana 116. ovog zakona.

Davanje, odbijanje i povlačenje saglasnosti

Član 119

Kada Komisija utvrdi da su ispunjeni uslovi iz čl. 114-118. ovog zakona i odgovarajućih akata Komisije, daje saglasnost u skladu sa odredbama člana 111. stav 3. ovog zakona.

Komisija odbija zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana kada utvrdi da nisu ispunjeni uslovi utvrđeni odredbama ovog člana, a naročito kada proceni:

- 1) da članovi nadzornog odbora organizatora tržišta nemaju dovoljno dobru reputaciju;
- 2) ne poseduju dovoljno znanja, veština i iskustva;
- 3) ne posvećuju dovoljno vremena obavljanju svojih funkcija;
- 4) postoje objektivni i dokazivi razlozi da veruje da nadzorni odbor organizatora tržišta može predstavljati pretnju za njegovo dobro i odgovorno upravljanje i očuvanje integriteta tržišta.

U postupku izdavanja dozvole regulisanom tržištu, lice ili lica koja rukovode poslovanjem i funkcionisanjem regulisanog tržišta koje već ima dozvolu, u skladu sa ovim zakonom, smatra se da ispunjavaju zahteve iz člana 115. stav 1. ovog zakona.

Organizator tržišta obaveštava Komisiju o svim podacima koji su neophodni za procenu da li organizator tržišta ispunjava odredbe čl. 115. i 116. ovog zakona.

Komisija povlači prethodnu saglasnost za izbor, odnosno imenovanje člana nadzornog odbora organizatora tržišta kada utvrdi da:

- 1) je rešenje o davanju saglasnosti doneto na osnovu neistinitih ili nepotpunih podataka;
- 2) lice za koje je data saglasnost više ne ispunjava uslove iz odredaba člana 115. ovog zakona.

Komisija podzakonskim aktom uređuje sadržaj zahteva za davanje prethodne saglasnosti na izbor, odnosno imenovanje člana organa uprave organizatora tržišta u skladu sa uslovima iz ovog zakona.

Kvalifikovano učešće i kontrola

Član 120

Kada fizičko ili pravno lice, odnosno lica koja su blisko povezana, izuzimajući Republiku (u daljem tekstu: predloženi sticalac), donese odluku da posredno ili neposredno stekne, odnosno uveća kvalifikovano učešće u organizatoru tržišta, tako da procenat akcija sa pravom glasa ili učešća u kapitalu dostigne ili pređe 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu tog organizatora tržišta (u daljem tekstu: predloženo sticanje), dužno je da Komisiji podnese zahtev za davanje prethodne saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća, navodeći visinu nameravanog učešća, kao i ostale propisane podatke.

Svako fizičko ili pravno lice koje donese odluku da posredno ili neposredno smanji procenat kvalifikovanog učešća u organizatoru tržišta ispod 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u ukupnom kapitalu tog organizatora tržišta, dužno je da o tome prethodno obavesti Komisiju i da navede visinu nameravanog smanjenja učešća.

Član 121

Komisija, u roku od 60 radnih dana od dana prijema urednog zahteva, utvrđuje ispunjenost uslova za sticanje ili uvećanje kvalifikovanog učešća.

Kada Komisija razmatra dva ili više zahteva za sticanje ili uvećanje kvalifikovanog učešća u istom organizatoru tržišta, Komisija je dužna da prema predloženim sticaocima ravnopravno postupa.

Komisija svojim aktom bliže uređuje dokumenta koje je neophodno priložiti uz zahtev iz člana 120. stav 1. ovog zakona.

Član 122

Prilikom odlučivanja o zahtevu iz člana 120. stav 1. ovog zakona, uzimajući u obzir verovatni uticaj predloženog sticaoca na organizatora tržišta, odnosno upravu regulisanog tržišta, a radi obezbeđenja dobrog i odgovornog upravljanja u organizatoru tržišta u kome se stiče kvalifikovano učešće, Komisija ocenjuje podobnost predloženog sticaoca i finansijsku opravdanost predloženog sticanja koristeći sledeće kriterijume:

- 1) reputaciju predloženog sticaoca;
- 2) finansijsku stabilnost predloženog sticaoca;
- 3) mogućnost organizatora tržišta da ispunjava uslove u pogledu kapitala i druge uslove i obaveze predviđene odredbama ovog zakona, a naročito da li grupa čiji će deo postati ima strukturu koja omogućava vršenje efikasnog nadzora;
- 4) postojanje osnovane sumnje da se u vezi sa predloženim sticanjem vrši ili pokušava da vrši pranje novca ili finansiranje terorizma u smislu odredaba zakona koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno da predloženo sticanje može uvećati taj rizik;
- 5) da li lice koje poseduje ili predlaže sticanje kvalifikovanog učešća podleže pravnim posledicama osude.

Komisija podzakonskim aktom propisuje kriterijume podobnosti i pouzdanosti lica koja stiču kvalifikovano učešće.

Član 123

Komisija donosi rešenje o davanju saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća u roku od 60 radnih dana od dana prijema urednog zahteva, odnosno u dodatnom roku u skladu sa zakonom koji uređuje opšti upravni postupak, ukoliko se na osnovu dostavljene dokumentacije može zaključiti da su lica koja nameravaju da steknu kvalifikovano učešće podobna i pouzdana i da im je finansijski položaj takav da se može pretpostaviti da neće imati negativan uticaj na poslovanje organizatora tržišta.

Rešenjem iz stava 1. ovog člana Komisija može odrediti maksimalan rok za okončanje predloženog sticanja i može ga produžiti kada je to potrebno.

Komisija donosi rešenje o odbijanju zahteva za davanje saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća ukoliko se na osnovu dostavljene dokumentacije može zaključiti da:

- 1) su podaci koje predloženi sticalac podnese nepotpuni;
- 2) predloženi sticaoci ne ispunjavaju kriterijume propisane odredbama člana 122. stav 1. ovog zakona;
- 3) bliska povezanost između organizatora tržišta i drugih fizičkih ili pravnih lica koja su u poziciji da kontrolišu ili vrše značajan uticaj na organizatora tržišta, odnosno upravu regulisanog tržišta sprečava efikasno vršenje nadzorne funkcije Komisije;
- 4) zakoni ili propisi druge države koji se odnose na fizička ili pravna lica sa kojima organizator tržišta ima blisku povezanost sprečava efikasno vršenje nadzorne funkcije Komisije, odnosno otežavaju primenu njene nadzorne funkcije.

Odredbe ovog člana primenjuju se i u slučajevima kada se zahtev za davanje saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća podnosi u postupku izdavanja dozvole za rad organizatoru tržišta, kao i u slučaju naknadnog sticanja akcija organizatora tržišta u procentu koji prelazi propisane pragove ukupno izdatih akcija organizatora tržišta.

Član 124

Ako organizator tržišta stekne saznanja o sticanju ili otuđivanju učešća u svom kapitalu, što dovodi do toga da pomenuti procenti pređu ili padnu ispod pragova propisanih odredbom člana 120. stav 2. ovog zakona, o tome bez odlaganja obaveštava Komisiju.

Najmanje jednom godišnje organizator tržišta obaveštava Komisiju o akcionarima koji poseduju kvalifikovano učešće i veličini njihovih učešća na način predviđen aktom Komisije.

CRHOV je dužan da odmah obaveštava Komisiju o prelasku, odnosno spuštanju ispod 10%, 20%, 33% ili 50% učešća akcionara u ukupnom kapitalu organizatora tržišta na način propisan aktom Komisije.

Organizator regulisanog tržišta objavljuje:

1) najmanje jednom godišnje podatke o vlasničkoj strukturi organizatora tržišta, a naročito o identitetu i obimu učešća svakog lica koje može imati značajan uticaj na upravljanje organizatorom tržišta, odnosno regulisanim tržištem;

2) bez odlaganja, informacije o kojima stekne saznanja o svakom prenosu vlasništva koji prouzrokuje promenu lica koja vrše značajan uticaj na upravljanje organizatorom tržišta, odnosno regulisanim tržištem.

Član 125

Licu koje stekne kvalifikovano učešće u organizatoru tržišta suprotno odredbama člana 120. stav 1. ovog zakona, Komisija:

1) privremeno oduzima pravo glasa koja proizilaze iz tako stečenog kvalifikovanog učešća, odnosno sprečava vršenje kontrole nad organizatorom tržišta;

2) nalaže prodaju/otuđenje tako stečenog kvalifikovanog učešća.

Komisija ukida rešenje o davanju saglasnosti na kvalifikovano učešće ako je lice koje ima kvalifikovano učešće tu saglasnost dobilo davanjem netačnih, nepotpunih podataka ili na neki drugi nedozvoljeni način.

Komisija može ukinuti rešenje o davanju saglasnosti na kvalifikovano učešće ako lice koje poseduje kvalifikovano učešće više ne ispunjava uslove predviđene odredbama člana 122. ovog zakona i u tim okolnostima primenjuju se ograničenja i mere iz stava 1. ovog člana.

Komisija podzakonskim aktom uređuje uslove i način podnošenja zahteva za davanje saglasnosti na sticanje kvalifikovanog učešća i obaveštavanja Komisije o posedovanju kvalifikovanog učešća.

Organizacioni zahtevi

Član 126

Organizator tržišta je dužan da u vreme izdavanja dozvole i tokom poslovanja:

1) poseduje sisteme za jasno ustanovljavanje i ispravljanje mogućih negativnih posledica na funkcionisanje regulisanog tržišta, njegove članove ili učesnike, a koje proističu iz sukoba interesa između regulisanog tržišta, njegovog organizatora tržišta, ili vlasnika organizatora tržišta, sa jedne strane, i stabilnog funkcionisanja regulisanog tržišta, sa druge strane, naročito kada takvi sukobi interesa mogu da budu štetni za funkcije koje organizator tržišta odnosno regulisano tržište vrši u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima Komisije;

2) bude adekvatno opremljen kako bi upravljao rizicima kojima je izložen, sprovodio odgovarajuće mere i sisteme za prepoznavanje svih značajnih rizika po svoje poslovanje i doneo delotvorne mere u cilju umanjenja tih rizika;

3) poseduje procedure za stabilno upravljanje tehničkim funkcionisanjem svog sistema, uključujući uspostavljanje efikasnih sistema u slučaju nepredviđenih okolnosti, a u cilju savladavanja rizika od prekida rada sistema;

4) ima transparentna i obavezujuća pravila i postupke kojima se omogućuje pravično (pošteno) i pravilno trgovanje i uspostavljaju objektivni kriterijumi za efikasno izvršavanje naloga;

5) poseduje delotvorne procedure kojima se olakšava efikasno i blagovremeno zaključenje transakcija koje se izvršavaju u okviru tih sistema;

6) u vreme izdavanja dozvole za rad i neprekidno tokom poslovanja, raspolaže sa dovoljno finansijskih sredstava koja obezbeđuju njegovo pravilno funkcionisanje i funkcionisanje regulisanog tržišta, s obzirom na prirodu i obim transakcija koje se zaključuju na tržištu i raspon i stepen rizika kojima je izloženo.

Organizatori tržišta ne mogu izvršavati naloge klijenata na teret sopstvenog kapitala, niti mogu trgovati finansijskim instrumentima izuzev državnim hartijama od vrednosti i visoko likvidnim finansijskim instrumentima koje odlikuje nizak kreditni i tržišni rizik.

Otpornost sistema, sistemi za prekid trgovanja i elektronsko trgovanje

Član 127

Organizator tržišta mora imati uspostavljene efikasne sisteme, postupke i mehanizme koji obezbeđuju da su njegovi sistemi trgovanja otporni, da imaju dovoljan kapacitet za obradu velikih količina naloga i poruka i da mogu da obezbede uredno trgovanje u izuzetno otežanim uslovima na tržištu, da su testirani kako bi se obezbedila ispunjenost ovih uslova i kontinuiteta poslovanja i usluga u slučaju kvara sistema trgovanja.

Organizator tržišta ima pisane sporazume sa market mejkera prema kojima moraju da objavljuju obavezujuće ponude po konkurentnim cenama, obezbeđujući tržištu redovnu i stalnu likvidnost, u skladu sa prirodom i obimom trgovanja na tom regulisanom tržištu.

Pisani sporazum iz stava 2. ovog člana uređuje najmanje:

1) obaveze market mejkera u vezi sa obezbeđivanjem likvidnosti i, ako je primenjivo, druge obaveze u vezi sa realizacijom sporazuma;

2) sve podsticaje, u obliku popusta ili na drugi način, koje nudi organizator tržišta market mejkeru za obezbeđivanje redovne i stalne likvidnosti na tržištu i kada je to primenjivo, druga prava market mejkera koja doprinose realizaciji sporazuma.

Organizator tržišta prati i sprovodi usklađenost investicionih društava/market mejkera sa zahtevima iz obavezujućih pisanih sporazuma, obaveštava Komisiju o sadržaju tih sporazuma i na zahtev dostavlja sve dodatne informacije koje su potrebne Komisiji da se uveri da organizator tržišta ispunjava zahteve iz ovog stava.

Organizator tržišta ima uspostavljene efikasne sisteme, postupke i mehanizme za odbacivanje naloga koji prevazilaze unapred određen prag u pogledu obima i cene ili su očigledno pogrešni.

Organizator tržišta mora imati mogućnost da privremeno obustavi ili ograniči trgovanje ako u kratkom roku dođe do značajne promene cene finansijskog instrumenta na tom regulisanom tržištu ili na povezanim tržištima. Organizator tržišta mora da obezbedi da su svi parametri za obustavu trgovanja adekvatno podešeni tako da u obzir uzimaju likvidnost različitih klasa i

potklasa imovine, kao i prirodu tržišnog modela i vrstu korisnika, kao i da su dovoljni da spreče značajne poremećaje u trgovanju.

Organizator tržišta može imati mogućnost da u izuzetnim slučajevima otkáže, izmeni ili ispravi bilo koju transakciju.

Organizator tržišta svojim opštim aktima uređuje parametre za obustavu trgovanja i za svaku promenu parametara dobija saglasnost Komisije.

Komisija o tim parametrima izveštava ESMA-u.

Organizator tržišta ima uspostavljene potrebne sisteme i postupke obaveštavanja Komisije o obustavi trgovanja finansijskim instrumentom na regulisanom tržištu, koje je sa aspekta likvidnosti za finansijski instrument od ključne važnosti, kako bi Komisija uskladila odziv celog tržišta i utvrdila da li treba obustaviti trgovanje na drugim mestima na kojima se tim finansijskim instrumentom trguje, dok se trgovanje na prvom tržištu ne nastavi.

Organizator tržišta je dužan da ima uspostavljene efikasne sisteme, postupke i mehanizme, kao i da:

1) zahteva da članovi ili učesnici izvrše odgovarajuća testiranja/provere algoritama i obezbede okruženje koje omogućava ta testiranja;

2) obezbede da sistemi za algoritamsko trgovanje ne mogu prouzrokovati narušavanje uslova trgovanja ili doprineti njihovom nastanku;

3) upravlja narušenim uslovima trgovanja koji nastanu usled rada tih sistema za algoritamsko trgovanje, uključujući sisteme za ograničavanje udela neizvršenih transakcija koje član ili učesnik može uneti u sistem kako bi usporio tok naloga, ako postoji rizik od dostizanja maksimalnog kapaciteta sistema; i

4) ograničava i sprovodi vrednost minimalnog cenovnog inkrementa koji se može izvršiti na regulisanom tržištu.

Organizator tržišta koji dozvoljava neposredni elektronski pristup dužan je da ima uspostavljene efikasne sisteme, postupke i mehanizme koji obezbeđuju da takve usluge pružaju samo članovi ili učesnici, odnosno investiciona društva koja:

1) ispunjavaju uslove u pogledu podobnosti člana ili učesnika, i

2) zadržavaju odgovornost za naloge i trgovanje koje je izvršeno prilikom korišćenja te usluge u vezi sa odredbama ovog zakona.

Organizator tržišta takođe uspostavlja odgovarajuće standarde u vezi sa kontrolom rizika i pragovima trgovanja putem direktnog elektronskog pristupa i može da razlikuje i po potrebi obustavi naloge ili trgovanje lica koje upotrebljava direktni elektronski pristup, odvojeno od drugih naloga ili trgovanja člana ili učesnika.

Organizator tržišta ima uspostavljene mehanizme za privremeno ili konačno ukidanje direktnog elektronskog pristupa člana ili učesnika klijentu u slučaju neispunjavanja odredbi ovog stava.

Organizator tržišta mora da obezbedi da su njegova pravila o uslugama kolokacije transparentna, poštena i nediskriminatorna.

Organizator tržišta mora da obezbedi da je njegova struktura naknada uključujući naknade za izvršenje, dodatne naknade i sve rabate, transparentna, poštena i nediskriminatorna i da ni na koji način ne podstiče ispostavljanje, izmenu ili otkazivanje naloga ili izvršavanje transakcija na način koji doprinosi narušavanju uslova trgovanja ili zloupotrebama na tržištu. Organizator tržišta utvrđuje obaveze održavanja tržišta (*market making*) za pojedinačne akcije ili pogodne korpe akcija u zamenu za sve rabate koji su mu dodeljeni.

Organizator tržišta može da prilagodi svoje naknade za otkazane naloge u pogledu dužine perioda u kojem je nalog bio validan i da prilagodi naknade svakom finansijskom instrumentu na koje se primenjuju.

Organizator tržišta može uvesti višu naknadu za ispostavljanje naloga koji je naknadno otkazan od naknade za nalog koji je izvršen i da uvede veću naknadu za učesnike sa visokim udelom otkazanih naloga u poređenju sa izvršenim nalogima i onima koji koriste tehnologiju visokofrekventnog algoritamskog trgovanja, kako bi nadomestili dodatno opterećenje mogućnosti sistema.

Organizator tržišta ima sposobnost da obeležavanjem članova ili učesnika, identifikuje naloge kreirane algoritamskim trgovanjem, različite algoritme koji se upotrebljavaju za kreiranje naloga, kao i lica koja su zatražila te naloge. Ti podaci se dostavljaju Komisiji na njen zahtev.

Organizator tržišta stavlja na raspolaganje Komisiji na njen zahtev podatke u vezi sa knjigom naloga ili Komisiji omogućava pristup knjizi naloga kako bi mogla da prati trgovanje.

Vrednost minimalnog cenovnog inkrementa (tick size)

Član 128

Organizator tržišta uspostavlja režime za vrednosti minimalnog cenovnog inkrementa za akcije, depozitne potvrde, investicione fondove kojima se trguje na berzi, sertifikate i druge slične finansijske instrumente koje bliže uređuje Komisija u skladu sa članom 130. ovog zakona.

Režimi za vrednosti minimalnog cenovnog inkrementa iz stava 1. ovog člana moraju:

1) biti kalibrirani tako da odražavaju profil likvidnosti finansijskog instrumenta na različitim tržištima i prosečni raspon cena između ponude i potražnje, uzimajući u obzir poželjnost pružanja razumno stabilnih cena bez nepotrebnog ometanja/sprečavanja daljeg ograničavanja raspona;

2) na odgovarajući način prilagoditi vrednost minimalnog cenovnog inkrementa za svaki finansijski instrument.

Usklađivanje poslovnih satova

Član 129

Sva mesta trgovanja i njihovi članovi ili učesnici moraju uskladiti poslovne satove kojima beleže datum i čas događaja o kome se izveštava.

Ovlašćenja Komisije da usvaja propise

Član 130

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje uslove u vezi sa kadrovskom, organizacionom osposobljenošću, finansijskim resursima i tehničkom opremljenošću organizatora tržišta, naročito uzimajući u obzir konkretne okolnosti tržišta, značajne rizike, potencijalne konflikte interesa, stručnu i tehničku osposobljenost, a što je neophodno da bi se osiguralo pravično, pravilno i efikasno organizovanje tržišta.

Akt iz stava 1. ovog člana uređuje:

- 1) nivo i način izračunavanja minimalnih finansijskih sredstava neophodnih za ispunjenje uslova iz člana 126. stav 1. tačka 6) ovog zakona, kao i vrstu finansijskih instrumenata za koje se smatra da su dovoljno likvidni i dovoljno niskog rizika da ispunjavaju uslove iz člana 126. stav 2. ovog zakona;
- 2) zahteve kojima se osigurava da sistemi za trgovanje na regulisanim tržištima budu otporni i da imaju odgovarajući kapacitet;
- 3) udeo iz član 127. stav 11. ovog zakona, uzimajući u obzir faktore poput vrednosti neizvršenih naloga u odnosu na vrednost izvršenih transakcija;
- 4) kontrole u vezi sa direktnim elektronskim pristupom na način kojim se osigurava da su kontrole za indirektni pristup najmanje jednake kontroli za neposredni pristup tržištu;
- 5) zahteve da se obezbedi da usluge kolokacije i strukture naknada budu fer i nediskriminatorne i da strukture naknada ne stvaraju podsticaje za neuredne uslove trgovanja ili zloupotrebu tržišta;
- 6) utvrđivanje važnosti regulisanog tržišta u pogledu likvidnosti finansijskog instrumenta;
- 7) uslove koji obezbeđuju da sporazumi sa market mejkerima budu pošteni i nediskriminatorni i uređuju minimalne obaveze održavanja tržišta koje organizatori tržišta moraju da obezbede, kao i uslove pod kojima zahtev za uspostavljanje sistema održavanja tržišta nije primeren, a sve to uzimajući u obzir prirodu i opseg trgovanja na konkretnom regulisanom tržištu, čak i ako regulisano tržište dozvoljava ili omogućava algoritamsko trgovanje u svojim sistemima;
- 8) zahteve da se obezbedi pravilno testiranje algoritama, koje će osigurati da sistemi za algoritamsko trgovanje, uključujući visokofrekventno algoritamsko trgovanje, ne mogu prouzrokovati nedostatke u uslovima trgovanja na tržištu, niti im doprineti;
- 9) pravila o odgovarajućoj kalibraciji obustava trgovanja iz člana 127. stav 6. ovog zakona, uzimajući u obzir faktore iz tog stava;
- 10) vrednost minimalnog cenovnog inkrementa ili režima vrednosti minimalnog cenovnog inkrementa za akcije, depozitne potvrde, investicione fondove kojima se trguje na berzi, sertifikate i druge slične finansijske instrumente, kada je neophodno da se obezbedi uredno funkcionisanje tržišta, u skladu sa činiocima iz člana 128. stav 2. ovog zakona i cenu, raspon i dubinu likvidnosti finansijskog instrumenta.

Akt iz stava 1. ovog člana može takođe uključiti pravila koja je propisala Komisija kako bi uredila vrednost minimalnog cenovnog inkrementa ili režima vrednosti minimalnog cenovnog inkrementa za određene finansijske instrumente koji nisu navedeni u stavu 2. tačka 10) ovog člana, kada je neophodno da se obezbedi uredno funkcionisanje tržišta, u skladu sa članom 128. stav 2. ovog zakona i cenu, raspon i dubinu likvidnosti finansijskog instrumenta.

Uključenje finansijskih instrumenata u trgovanje

Član 131

Organizator tržišta ima jasna i transparentna pravila u vezi sa uključenjem finansijskih instrumenata u trgovanje na regulisano tržište.

Organizator tržišta svojim pravilima:

- 1) omogućava da se finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje na regulisanom tržištu može trgovati na pošten, pravilan i efikasan način i da se prenosive hartije od vrednosti mogu slobodno prenositi između strana koje njima trguju;
- 2) obezbeđuje da oblik ugovora o izvedenim finansijskim instrumentima omogućava pravilno formiranje cena, kao i postojanje odgovarajućih uslova saldiranja;
- 3) uspostavlja i održava efikasne sisteme kojima se proverava da li izdavaoci prenosivih hartija od vrednosti, koji su uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu, poštuju sve svoje obaveze predviđene ovim zakonom, aktima Komisije i aktima organizatora tržišta, u pogledu početnog, stalnog i ad hoc/povremenog obelodanjivanja informacija koje je obavezan da dostavi organizatoru tržišta;
- 4) uspostavlja procedure koje njegovim članovima omogućavaju pristup informacijama koje su objavljene u skladu sa ovim zakonom ili aktom Komisije;
- 5) ustanovljava neophodne sisteme za redovnu proveru usklađenosti finansijskih instrumenata koje je uključilo u trgovanje sa uslovima za uključenje na tržište.

Prenosiva hartija od vrednosti koja je uključena u trgovanje na regulisanom tržištu može naknadno biti uvrštena u trgovanje na drugim regulisanim tržištima, čak i bez pristanka izdavaoca i u skladu sa relevantnim odredbama Glave IV ovog zakona. Organizator tržišta obaveštava izdavaoca o tome da se njegovim hartijama od vrednosti trguje na tom regulisanom tržištu. Za izdavaoca ne važi obaveza pružanja informacije, iz stava 2. ovog člana, neposredno bilo kom regulisanom tržištu koje je njegove hartije od vrednosti uvrstilo u trgovanje bez njegove saglasnosti.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

- 1) karakteristike različitih klasa finansijskih instrumenata, koje organizator tržišta mora uzeti u obzir kada procenjuje da li je neki finansijski instrument izdat na način koji je dosledan kriterijumima utvrđenim u stavu 2. ovog člana, za uključenje u trgovanje na različitim segmentima pomenutog tržišta kojima upravlja;
- 2) mere koje organizator tržišta mora uvesti, kako bi se smatralo da ispunjava obavezu provere da izdavalac prenosive hartije od vrednosti ispunjava svoje obaveze u skladu sa odredbama ovog zakona i akata Komisije u pogledu početnog, stalnog i ad hoc/povremenog obelodanjivanja;

3) mere koje organizator tržišta mora da ustanovi kako bi svojim članovima i učesnicima olakšao pristup informacijama objavljenim u skladu sa uslovima utvrđenim ovim zakonom i aktima Komisije.

Privremena obustava i isključenje finansijskih instrumenata iz trgovanja na regulisanom tržištu

Član 132

Organizator tržišta može da uvede privremenu obustavu trgovanja finansijskim instrumentom ili da ga isključi iz trgovanja, ukoliko finansijski instrument više ne ispunjava pravila regulisanog tržišta, osim ako bi ta obustava ili isključenje nanela značajnu štetu interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta.

Organizator tržišta koji privremeno obustavi ili isključi iz trgovanja finansijski instrument, takođe privremeno obustavlja trgovanje ili isključuje iz trgovanja izvedene finansijske instrumente iz člana 2. stav 1. tačka 19) podtač. (4)-(10) ovog zakona, koji se odnose na taj finansijski instrument ili su sa njim povezani, kada je to potrebno za podršku ciljevima privremene obustave ili isključenja osnovnog finansijskog instrumenta. Organizator tržišta objavljuje svoju odluku o privremenoj obustavi ili isključenju finansijskog instrumenta iz trgovanja i svih povezanih izvedenih finansijskih instrumenata, i Komisiju obaveštava o svojim relevantnim odlukama.

Komisija zahteva da druga regulisana tržišta, MTP-ovi, OTP-ovi i sistemski internalizatori koji su u njenoj nadležnosti i trguju istim finansijskim instrumentom ili izvedenim finansijskim instrumentima iz stava 2. ovog člana, takođe privremeno obustave trgovanje ili iz trgovanja isključe taj finansijski instrument ili izvedene finansijske instrumente, ako je privremena obustava ili isključenje uvedena zbog sumnje na zloupotrebu tržišta, ponude za preuzimanje ili neobjavljivanja privilegovanih informacija o izdavaocu ili finansijskom instrumentu, zbog povrede čl. 272. i 283. ovog zakona, osim ako takvo privremeno obustavljanje trgovanja ili isključenje iz trgovanja može značajno naštetiti interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta.

Komisija takvu odluku odmah objavljuje.

Komisija o ovoj odluci odmah obaveštava ESMA-u i nadležne organe drugih država članica, uključujući objašnjenje ukoliko je odlučeno da se za finansijski instrument ili izvedene finansijske instrumente ne obustavi trgovanje ili da se ne isključe iz trgovanja, u skladu sa članom 2. stav 1. tačka 19) podtač. (4)-(10) ovog zakona, koji se odnose na taj finansijski instrument ili su sa njim povezani.

Kada nadležni organi drugih država članica obaveste Komisiju o takvoj odluci, Komisija zahteva da regulisana tržišta, MTP-ovi, OTP-ovi i sistemski internalizatori koji su u njenoj nadležnosti i trguju istim finansijskim instrumentom ili izvedenim finansijskim instrumentima iz stava 2. ovog člana, takođe privremeno obustave trgovanje ili iz trgovanja isključe taj finansijski instrument ili izvedene finansijske instrumente, ako je privremena obustava ili isključenje uvedeno zbog sumnje na zloupotrebu tržišta, ponude za preuzimanje ili otkrivanja privilegovanih informacija o izdavaocu ili finansijskom instrumentu, zbog povrede čl. 272. i 283. ovog zakona, osim ako takvo privremeno obustavljanje trgovanja ili isključenje iz trgovanja može značajno naštetiti interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta. Ovaj stav se takođe primenjuje prilikom ukidanja obustave trgovanja finansijskog instrumenta ili izvedenih finansijskih instrumenata iz stava 2. ovog člana. Postupak obaveštavanja iz ovog stava takođe se primenjuje i u slučaju da je odluku o privremenoj obustavi ili isključenju iz trgovanja finansijskog instrumenta ili izvedenih finansijskih

instrumenata iz stava 2. ovog člana, doneo nadležni organ u skladu sa članom 374. stav 1. tač. 13) i 14) ovog zakona.

Komisija donosi rešenje o isključenju iz trgovanja na regulisanom tržištu akcija izdavaoca u sledećim slučajevima:

1) ukoliko izdavalac Komisiji nije dostavio godišnji izveštaj u rokovima i na način propisan odredbama ovog zakona;

2) ukoliko je Komisija dva puta bezuspešno pokušala uručenje upravnog akta na adresu sedišta društva, odnosno na registrovanu adresu za prijem pošte;

3) ukoliko je društvu pravnosnažnim aktom izrečena mera zabrane obavljanja delatnosti;

4) ukoliko je društvu pravnosnažnim aktom izrečena mera oduzimanja dozvole, licence ili odobrenja za obavljanje registrovane delatnosti;

5) ukoliko društvo ostane bez zakonskog ili privremenog zastupnika, a ne registruje novog u roku od 30 dana od dana brisanja zakonskog, odnosno privremenog zastupnika iz registra privrednih subjekata.

Rešenje iz stava 7. ovog člana Komisija dostavlja izdavaocu i organizatoru tržišta.

Rešenje iz stava 7. ovog člana organizator tržišta je dužan da odmah po prijemu objavi na svojoj internet stranici i obezbedi da isto bude objavljeno u kontinuitetu u trajanju od najmanje šest meseci od dana donošenja.

Organizator tržišta je dužan da po prijemu rešenja iz stava 7. ovog člana, bez odlaganja, isključi akcije iz trgovanja sa regulisanog tržišta.

Izdavalac je dužan da rešenje iz stava 7. ovog člana u roku od tri dana od dana prijema dostavi akcionarima izdavaoca.

U slučaju iz stava 7. ovog člana svaki akcionar može u roku od šest meseci od dana donošenja rešenja Komisije da zahteva od društva otkup akcija.

Društvo je dužno da isplati akcionara u roku od 30 dana od dana prijema zahteva po ceni po kojoj se otkupljuju akcije od nesaglasnih akcionara u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju privredna društva.

Ako društvo ne postupi u skladu sa stavom 11. ovog člana, akcionar može tužbom nadležnom sudu da traži isplatu:

1) vrednosti akcija ukoliko društvo nije isplatilo akcije u roku iz stava 13. ovog člana;

2) razlike do pune vrednosti akcija, ukoliko smatra da vrednost nije utvrđena u skladu sa stavom 13. ovog člana.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

1) slučajeve u kojima povezanost između izvedenog finansijskog instrumenta koji se odnosi na finansijski instrument ili koji je sa njim povezan, a za koji je privremeno obustavljeno trgovanje ili je isključen iz trgovanja i izvornog finansijskog instrumenta znači da je za

izvedeni finansijski instrument takođe obustavljeno trgovanje ili je isključen iz trgovanja kako bi se postigao cilj obustave ili isključenja osnovnog finansijskog instrumenta;

2) formu i vremenski raspored obaveštenja i objava iz st. 2-5. ovog člana;

3) spisak okolnosti koje značajno štete interesima investitora i pravilnom funkcionisanju tržišta iz st. 1-5. ovog člana.

Odluka o povlačenju akcija sa regulisanog tržišta

Član 133

Skupština izdavaoca, odnosno javnog društva može doneti odluku o povlačenju akcija sa regulisanog tržišta glasovima koji predstavljaju najmanje tri četvrtine od ukupnog broja izdatih akcija sa pravom glasa, s tim što se statutom društva može odrediti i veća većina za donošenje ovakve odluke.

Odluku iz stava 1. ovog člana javno društvo može da donese ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi:

1) javno društvo ima manje od 10.000 akcionara;

2) da je u periodu od tri meseca koji prethodi danu donošenja odluke o sazivanju sednice skupštine akcionara na kojoj se odlučuje o povlačenju akcija sa regulisanog tržišta, odnosno MTP ukupno ostvareni obim prometa akcija koje su predmet navedenog povlačenja iznosio manje od 0,5% od njihovog ukupnog izdatog broja;

3) u najmanje u jednom mesecu perioda iz tačke 2) ovog stava ostvareni mesečni obim prometa takvim akcijama na regulisanom tržištu iznosio je manje od 0,05% od njihovog ukupnog izdatog broja.

Odluka iz stava 1. ovog člana je validna samo kad uključuje i neopozivu izjavu društva kojom se društvo obavezuje da od nesaglasnih akcionara, a na njihov zahtev, otkupi akcije uz odgovarajuću naknadu, s tim što ovo pravo ima i akcionar koji nije učestvovao u radu skupštine.

Po upisu odluke iz stava 1. ovog člana u Registar privrednih subjekata, društvo je dužno da obavesti organizatora regulisanog tržišta na kojem su njegove akcije uključene u trgovanje.

Odgovarajuća naknada iz stava 3. ovog člana je najveća vrednost akcije obračunate u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Pristup regulisanom tržištu

Član 134

Organizator tržišta svojim aktima uređuje i održava transparentna i nediskriminatorna pravila, zasnovana na objektivnim kriterijumima, koja se primenjuju na pristup regulisanom tržištu i članstvo u njemu.

Pravila iz stava 1. ovog člana uređuju obaveze članova ili učesnika koja proističu iz:

1) akta o osnivanju regulisanog tržišta i njegovom upravljanju;

- 2) pravila u vezi sa transakcijama na tržištu;
- 3) standarda struke koji se primenjuju na zaposlene investicionih društava ili kreditnih institucija, koja posluju na tržištu;
- 4) uslova iz stava 3. ovog člana utvrđenih za članove ili učesnike na tržištu, koji nisu investiciona društva i kreditne institucije;
- 5) pravila i postupaka za kliring i saldiranje transakcija zaključenih na regulisanom tržištu.

Organizator tržišta može prihvatiti za članove ili učesnike, investiciona društva i kreditne institucije koje poseduju dozvolu za rad u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, odnosno zakonom kojim se uređuju kreditne institucije, kao i lica koja:

- 1) imaju dobar ugled;
- 2) imaju dovoljan nivo sposobnosti, stručnosti i iskustva za trgovanje;
- 3) imaju, kada je to primenljivo, odgovarajuću organizaciju;
- 4) poseduju dovoljno sredstava za ulogu koju će obavljati, uzimajući u obzir različite finansijske mehanizme koje je regulisano tržište ustanovilo kako bi osiguralo adekvatno saldiranje transakcija na tržištu.

Za transakcije sklopljene na regulisanom tržištu, članovi i učesnici nisu dužni da međusobno primenjuju obaveze iz čl. 178, 179, 180, 181, 182, 184, 185. i 188. ovog zakona, ali primenjuju na svoje klijente, kada za račun svojih klijenata izvršavaju njihove naloge na regulisanom tržištu.

Pravila u vezi sa pristupom, članstvom ili učešćem na regulisanom tržištu predviđaju neposredno učestvovanje ili učestvovanje sa daljine investicionih društava i kreditnih institucija.

Organizatori tržišta i/ili regulisana tržišta iz drugih država članica mogu bez dodatnih zakonskih ili administrativnih zahteva uspostaviti odgovarajuće mehanizme u Republici, kako bi udaljenim članovima ili učesnicima sa sedištem u Republici omogućili pristup i trgovanje na tim tržištima.

Organizatori tržišta iz Republike mogu bez dodatnih zakonskih ili administrativnih zahteva uspostaviti odgovarajuće mehanizme u drugim državama članicama, kako bi udaljenim članovima ili učesnicima sa sedištem u drugim državama članicama omogućili pristup i trgovanje na regulisanim tržištima koja organizuju.

Organizator tržišta je dužan da obavesti Komisiju o tome u kojim državama članicama namerava da uspostaviti takve mehanizme. Komisija će u roku od mesec dana o tome obavestiti državu članicu u kojoj organizator tržišta namerava da uspostavi takve mehanizme.

Komisija, na zahtev nadležnog organa matične države članice, i bez odlaganja, dostavlja imena članova ili učesnika na regulisanom tržištu, sa sedištem u Republici.

Organizator tržišta redovno dostavlja Komisiji spisak članova ili učesnika regulisanog tržišta.

Praćenje usklađenosti sa pravilima regulisanog tržišta i ostalim zakonskim obavezama

Član 135

Organizatori tržišta su dužni da obezbede i održavaju efikasne sisteme i postupke, uključujući potrebna sredstva za redovno praćenje usklađenosti njihovih članova ili učesnika sa njihovim pravilima. Organizatori tržišta prate ispostavljene naloge, uključujući opozive naloga i transakcije koje vrše njihovi članovi ili učesnici u okviru njihovih sistema kako bi prepoznali kršenje tih pravila, nepravilne uslove trgovanja ili ponašanja koja mogu ukazati na trgovanje na osnovu privilegovanih informacija, manipulaciju na tržištu kao i pokušaj trgovanja na osnovu privilegovanih informacija, manipulacije na tržištu ili poremećaje u sistemu u vezi sa finansijskim instrumentom.

Organizatori tržišta odmah obaveštavaju Komisiju o značajnim slučajevima kršenja svojih pravila, nepravilnim uslovima trgovanja ili ponašanjima koja mogu ukazati na trgovanje na osnovu privilegovanih informacija, manipulaciju na tržištu kao i pokušajima trgovanja na osnovu privilegovanih informacija, manipulacije na tržištu ili poremećajima u sistemu u vezi sa finansijskim instrumentom.

Komisija obaveštava ESMA-u i nadležne organe drugih država članica o informacijama iz stava 2. ovog člana. U vezi sa postupanjem koje može ukazati na ponašanje koje je zabranjeno na osnovu evropskih propisa kojima se uređuju zloupotrebe na tržištu, nadležni organ je dužan da se uveri da takvo ponašanje postoji ili je postojalo pre nego što o tome obavesti nadležne organe drugih država članica i ESMA-u.

Organizator tržišta bez odlaganja dostavlja relevantne podatke Komisiji i pruža punu podršku Komisiji i republičkom javnom tužilaštvu tokom istražnih radnji i procesuiranju zloupotrebe na tržištu, koja se dogodila u sistemima regulisanog tržišta ili putem njih.

Komisija podzakonskim aktom uređuje okolnosti usled kojih nastupa obaveza davanja informacija iz stava 2. ovog člana.

Opšti akti organizatora tržišta

Član 136

Opšti akti organizatora tržišta su osnivački akt, statut, pravila i procedure poslovanja, kao i pravilnik o tarifi.

Komisija daje prethodnu saglasnost na pravila i procedure poslovanja i pravilnik o tarifi, kao i na njihove izmene i propisuje njihovu bližu sadržinu. Organizator tržišta bez odlaganja obaveštava Komisiju o svim izmenama statuta.

Pravila i procedure poslovanja bliže uređuju poslove organizatora tržišta propisane odredbama ovog zakona, a naročito se njima uređuju:

- 1) uslovi članstva za investiciono društvo na regulisanom tržištu;
- 2) uslovi za uključivanje finansijskih instrumenata u trgovanje na regulisano tržište, isključenje iz trgovanja i privremenu obustavu trgovanja takvim finansijskim instrumentima;

3) uslovi za trgovanje finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište;

4) tržišni nadzor nad trgovanjem finansijskim instrumentima koji su uključeni na regulisano tržište u cilju sprečavanja i otkrivanja nepostupanja po pravilima regulisanog tržišta, odredbama ovog zakona i aktima Komisije, a naročito nepostupanja po odredbama Glave XII ovog zakona koje regulišu zloupotrebe na tržištu;

5) procedure za pokretanje disciplinskih postupaka protiv investicionih društava i ovlašćenih fizičkih lica u investicionom društvu koji postupaju suprotno odredbama opštih akata, odredbama ovog zakona i akata Komisije;

6) procedure za rešavanje sporova između investicionih društava koja su članovi na regulisanom tržištu, a u vezi sa transakcijama finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište.

Organizator tržišta naplaćuje naknade za usluge i poslove koje obavlja do maksimalnih iznosa propisanih pravilnikom o tarifi organizatora tržišta koji je dostavljen Komisiji.

Opštim aktima organizatora tržišta mogu se propisati i pravila o arbitraži.

Obaveza čuvanja poverljivih podataka

Član 137

Sastavni deo opštih akata su i pravila ponašanja izvršnih direktora, članova nadzornog odbora i zaposlenih, a koja sadrže odredbe o čuvanju poverljivih podataka i procedure čiji je cilj sprečavanje zloupotrebe poverljivih ili privilegovanih informacija.

Organizator tržišta i lica iz stava 1. ovog člana, dužni su da kao poverljive podatke čuvaju podatke o prometu finansijskim instrumentima koji nisu javno objavljeni, kao i druge podatke za koje su saznali u obavljanju svojih dužnosti ili na drugi način.

Pod poverljivim podacima iz stava 2. ovog člana ne smatraju se konsolidovani, kumulativni podaci na osnovu kojih se ne otkrivaju podaci o pojedinačnim transakcijama.

Podaci iz stava 2. ovog člana saopštavaju se i stavljaju na uvid Komisiji, sudu ili drugom nadležnom organu u Republici, na osnovu njihovog naloga, a radi obavljanja poslova iz njihove nadležnosti.

Na poverljivost podataka u smislu odredbi ovog člana, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na Komisiju i obavezu čuvanja poverljivih podataka i informacija.

Obaveza vođenja evidencije i izveštavanja organizatora tržišta

Član 138

Organizator tržišta vodi evidenciju o transakcijama finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje, kao i o drugim poslovima na regulisanom tržištu, a u skladu sa aktom Komisije.

Organizator tržišta na svojoj internet stranici objavljuje podatke o finansijskim instrumentima kojima se trgovalo tog dana, količinama, cenama i promenama cene.

Organizator tržišta Komisiji dostavlja sledeće izveštaje:

- 1) podatke o prijemu u članstvo regulisanog tržišta, prestanku članstva, sticanju i prestanku statusa člana regulisanog tržišta, u roku od tri radna dana od dana donošenja odgovarajuće odluke;
- 2) podatke o uključenju u trgovanje, odbijanju uključenja u trgovanje i isključenju iz trgovanja finansijskim instrumentima, u roku od tri radna dana od dana donošenja rešenja;
- 3) godišnji finansijski izveštaj sa izveštajem revizora i izveštajem o poslovanju društva;
- 4) druge izveštaje po zahtevu Komisije.

Izveštaj iz stava 3. tačka 3) ovog člana se dostavlja Komisiji do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu i stavlja se na uvid javnosti na internet stranici regulisanog tržišta, odnosno MTP.

Komisija podzakonskim aktom uređuje formu i sadržaj izveštaja iz stava 3. ovog člana.

Oduzimanje dozvole izdate regulisanom tržištu i mere protiv određenih lica

Član 139

Komisija može privremeno, na period do dve godine ili trajno da oduzme dozvolu za rad organizatoru tržišta, i/ili da povuče prethodno datu saglasnost licu sa kvalifikovanim učešćem u organizatoru tržišta, osim Republici, kao i članu nadzornog odbora, ukoliko utvrdi da:

- 1) organizator tržišta ne koristi svoju dozvolu za rad u periodu od 12 meseci, otvoreno se odriče dozvole ili nije obavljao delatnost organizatora tržišta tokom prethodnih šest meseci;
- 2) organizator tržišta, odnosno izvršni direktor organizatora tržišta je dobio dozvolu na osnovu značajno netačnih ili obmanjujućih informacija, tako što su izostavljene činjenice zahvaljujući kojima obelodanjene informacije ne bi bile obmanjujuće ili na drugi nedozvoljeni način;
- 3) organizator tržišta, odnosno izvršni direktor organizatora tržišta dalje ne ispunjava uslove propisane za dobijanje saglasnosti;
- 4) organizator tržišta ili bilo koje lice iz ovog stava je sistematično vršilo povredu odredaba ovog zakona ili akata Komisije;
- 5) organizator tržišta ili drugo lice iz ovog stava ne postupi u roku i na način određen rešenjem Komisije izdatog u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 6) izvršni direktor organizatora tržišta ne vrši odgovarajući nadzor nad zaposlenima organizatora tržišta čije nesavesno poslovanje prouzrokuje značajne povrede odredaba ovog zakona ili akata Komisije od strane organizatora tržišta, odnosno zaposlenog, a takve povrede su mogle biti sprečene da je sproveden odgovarajući nadzor.

Nadležnost Komisije da privremeno ili trajno oduzme dozvolu za rad i da povuče prethodno datu saglasnost u skladu sa odredbama ovog člana, ne isključuje mogućnost primene mera koju je Komisija nadležna da preduzme:

- 1) protiv lica koja poseduju saglasnost, a u skladu sa odredbama Glave XIII ovog zakona;
- 2) prema članu upravnog odbora i licu sa kvalifikovanim učešćem u organizatoru tržišta, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Komisija bez odlaganja obaveštava ESMA-u o svakom oduzimanju dozvole izdate organizatoru tržišta.

VII USLUGE DOSTAVE PODATAKA

Obaveza pribavljanja prethodnog odobrenja

Član 140

Za obavljanje usluga dostave podataka kao redovne delatnosti ili posla prethodno je potrebna dozvola Komisije.

Pružanje usluga dostave podataka iz stava 1. ovog člana je:

- 1) upravljanje sistemom APA;
- 2) upravljanje CTP-om;
- 3) upravljanje ARM-om.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, investicionom društvu ili organizatoru tržišta koji upravlja mestom trgovanja dozvoljeno je da pružaju usluge dostave podataka kao APA, pri čemu je neophodna prethodna provera njihove usklađenosti sa ovom glavom. Te usluge se navode u njihovoj dozvoli za rad.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, investicionom društvu ili organizatoru tržišta koji upravlja mestom trgovanja dozvoljeno je da pružaju usluge dostave podataka kao CTP i ARM, pri čemu je neophodna prethodna provera njihove usklađenosti sa ovom glavom. Te usluge se navode u njihovoj dozvoli za rad.

Komisija vodi i redovno ažurira registar svih pružalaca usluga dostave podataka (u daljem tekstu: Registar). Registar je javno dostupan na internet stranici Komisije i sadrži informacije o uslugama za koje je pružalac usluga dostave podataka dobio dozvolu.

O izdavanju svake dozvole obaveštava se ESMA.

Kada Komisija oduzme dozvolu u skladu sa članom 143. ovog zakona taj podatak se objavljuje u Registru narednih pet godina.

Komisija vrši nadzor nad pružaocima usluge dostave podataka, redovno proverava njihovu usklađenost sa ovom glavom i da li ispunjavaju uslove navedene u dozvoli.

Predmet dozvole

Član 141

U dozvoli iz člana 140. stav 1. ovog zakona navodi se koju uslugu dostave podataka je pružalac usluge dostave podataka ovlašćen da pruža.

Pružalac usluge dostave podataka koji želi da proširi poslovanje i da pruža dodatne usluge dostave podataka dostavlja zahtev za proširenje dozvole.

Dozvola važi na teritoriji cele EU i daje ovlašćenje pružaocu usluga dostave podataka da pruža usluge za koje je ovlašćen, u celoj EU.

Postupci za izdavanje ili odbijanje zahteva za izdavanje dozvole

Član 142

Uz zahtev za izdavanje dozvole, pružalac usluga dostave podataka prilaže sve neophodne informacije, uključujući i poslovni plan u kome se navode predviđene vrste poslovanja i organizaciona struktura, na osnovu kojih Komisija može da proceni da je, u vreme dobijanja prve dozvole, preduzeo sve što je potrebno za ispunjenje svojih obaveza propisanih ovim zakonom i aktima Komisije.

Komisija izdaje dozvolu u roku od tri meseca od dana podnošenja urednog zahteva, pošto utvrdi da podnosilac zahteva ispunjava sve kriterijume propisane ovim zakonom i aktima Komisije, i o tome obaveštava podnosioca zahteva.

Komisija bliže uređuje:

- 1) informacije koje APA treba da dostavi Komisiji u skladu sa stavom 1. ovog člana, uključujući poslovni plan;
- 2) informacije koje APA uključuje u obaveštenje iz člana 144. ovog zakona;
- 3) standardne obrasce, formulare i postupke za obaveštenja ili informacije koje dostavlja APA u skladu sa stavom 1. ovog člana i člana 144. ovog zakona.

Oduzimanje dozvole

Član 143

Komisija može da oduzme dozvolu izdatu pružaocu usluge dostave podataka ako pružalac:

- 1) ne koristi svoju dozvolu za obavljanje delatnosti tokom 12 meseci, otvoreno se odriče dozvole ili nije pružao usluge dostave podataka tokom prethodnih šest meseci;
- 2) dobije dozvolu navođenjem lažnih podataka ili na neki drugi nepravilan način;
- 3) više ne ispunjava uslove pod kojima je dozvola data.

Uslovi za organ uprave pružaoca usluga dostave podataka

Član 144

Svi članovi organa uprave pružaoca usluga dostave podataka uvek imaju dobru reputaciju (ugled), poseduju dovoljno znanja, veština i iskustva i posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih obaveza.

Organ uprave poseduje dovoljno opšteg znanja, veština i iskustva da bi mogao da razume delatnost pružaoca usluga dostave podataka. Svaki član organa uprave deluje savesno i pošteno i razmišlja nezavisno tako da može delotvorno da ospori odluke višeg rukovodstva i, ako je potrebno, efikasno nadgleda i prati odluke organa uprave.

Kada organizator tržišta zatraži dozvolu da upravlja APA-om, CTP-om ili ARM-om, ili ARM i članovi organa uprave APA-e, CTP-a ili ARM-a su istovremeno i članovi organa uprave regulisanog tržišta, smatra se da ta lica ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana.

Pružalac usluga dostave podataka obaveštava Komisiju o svim članovima svog organa uprave i o svim izmenama u članstvu, zajedno sa svim podacima koji su potrebni za procenu da li subjekt ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana.

Organ uprave pružaoca usluga dostave podataka utvrđuje i nadgleda sprovođenje sistema upravljanja koji obezbeđuje efektivno i odgovorno vođenje organizacije, uključujući podelu dužnosti unutar organizacije i sprečavanje sukoba interesa na način kojim se podržavaju integritet tržišta i interesi klijenata.

Komisija odbija davanje odobrenja ukoliko smatra da lice ili lica koja će delotvorno upravljati pružaocem usluga dostave podataka nisu dovoljno ugledna ili ako postoje objektivni ili dokazivi razlozi za verovanje da predložene izmene u rukovođenju pružaoca ugrožavaju njegovo dobro i razborito upravljanje i dužno razmatranje interesa klijenata i integriteta tržišta.

Komisija podzakonskim aktom uređuje postupke i uslove za procenu podobnosti članova organa uprave APA-e iz st. 1. i 2. ovog člana, uzimajući u obzir različite uloge koje imaju i poslove koje obavljaju i izbegavanje sukoba interesa među članovima organa uprave i korisnika APA-e.

Uslovi za APA-e

Organizacioni zahtevi

Član 145

APA ima odgovarajuće politike i postupke za objavljivanje propisanih podataka javnosti što približnije realnom vremenu, u meri koliko je to tehnički izvodljivo i na razumnoj poslovnoj osnovi. Podaci se na raspolaganje daju besplatno (bez naknade) 15 minuta nakon što ih APA objavi. APA mora biti u stanju da efikasno i dosledno objavljuje takve podatke na način koji obezbeđuje brz pristup podacima, na nediskriminativnoj osnovi i u obliku koji omogućuje konsolidaciju podataka sa sličnim podacima iz drugih izvora.

U skladu sa stavom 1. ovog člana APA objavljuje sledeće podatke:

- 1) identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
- 2) cenu po kojoj je transakcija zaključena;
- 3) obim transakcije;
- 4) vreme transakcije;
- 5) vreme prijave transakcije;

6) oznaku cene transakcije;

7) kod mesta trgovanja na kome je transakcija zaključena ili ako je transakcija izvršena preko sistematskog internalizatora oznaka "SI" ili inače oznaka "OTC";

8) po potrebi, navođenje da je transakcija zaključena pod posebnim uslovima.

APA obezbeđuje i održava:

1) efikasne administrativne mere za sprečavanje sukoba interesa sa klijentima. APA koja je istovremeno i organizator tržišta ili investiciono društvo postupa na nediskriminatoran način i vodi i održava odgovarajuće mehanizme za razdvajanje različitih poslovnih funkcija;

2) uspostavljene bezbedne mehanizme zaštite kojima se garantuje sigurnost prenosa podataka, smanjuje rizik od netačnosti podataka i neovlašćenog pristupa i sprečava curenje informacija pre objave;

3) održava odgovarajuće resurse i poseduje sigurnosne sisteme kako bi u svakom času pružala i održavala svoje usluge;

4) uspostavljene sisteme koji efikasno proveravaju celovitost izveštaja o trgovanju, identifikuju propuste i očigledne greške i zahtevaju ponovni prenos takvih pogrešnih izveštaja.

Komisija bliže uređuje:

1) načine na koje APA može da ispunjava obaveze u pogledu podataka iz stava 1. ovog člana;

2) šta predstavlja razumnu poslovnu osnovu za objavljivanje podataka iz stava 1. ovog člana;

3) zajedničke formate, standarde podataka i tehničke sisteme kojima se omogućava konsolidacija podataka iz stava 1. ovog člana;

4) sadržaj informacija objavljenih u skladu sa stavom 1. ovog člana, uključujući sve informacije iz stava 2. ovog člana na način koji omogućava objavljivanje informacija koje se zahteva ovim članom;

5) konkretne organizacione uslove iz stava 3. ovog člana.

Uslovi za CTP-ove

Organizacioni zahtevi

Član 146

CTP ima odgovarajuće politike i mehanizme za prikupljanje javno dostupnih informacija, objedinjuje ih u kontinuirani tok elektronskih podataka i čini ih dostupnima javnosti što bliže realnom vremenu, koliko je to tehnički izvodljivo i na razumnom poslovnom nivou.

CTP objavljuje najmanje sledeće informacije:

- 1) identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
- 2) cenu po kojoj je transakcija zaključena;
- 3) obim transakcije;
- 4) vreme transakcije;
- 5) vreme prijave transakcije;
- 6) oznaku cene transakcije;
- 7) kod mesta trgovanja na kome je transakcija zaključena ili ako je transakcija izvršena preko sistematskog internalizatora oznaka "SI" ili inače oznaka "OTC";
- 8) po potrebi, činjenicu da je za donošenje investicione odluke i izvršenje transakcije odgovoran kompjuterski algoritam investicionog društva;
- 9) po potrebi, navođenje da je transakcija zaključena pod posebnim uslovima;
- 10) ako se odstupa od obaveze objavljivanja podataka, oznaku iz koje se vidi koje od navedenih odstupanja je primenjeno na transakciju.

Podaci se na raspolaganje daju besplatno (bez naknade) 15 minuta nakon što ih CTP objavi. CTP mora biti u stanju da efikasno i dosledno objavljuje takve podatke na način koji obezbeđuje brz pristup podacima, na nediskriminativnoj osnovi i u obliku koji je za učesnike na tržištu jednostavno dostupan i upotrebljiv.

CTP osigurava da se konsoliduju svi podaci koje pružaju sva regulisana tržišta, MTP-ovi, OTP-ovi i APA-e i da su za finansijske instrumente utvrđeni regulatorni tehnički standardi.

CTP je dužan da obezbedi i održava:

- 1) delotvorne administrativne mere za sprečavanje sukoba interesa. Naročito, organizator tržišta ili APA koji su istovremeno pružaoci konsolidovanih podataka o trgovanju postupaju sa svim prikupljenim podacima na nediskriminatoran način i vode i održavaju odgovarajuće mehanizme za razdvajanje različitih poslovnih funkcija;
- 2) uspostavljene bezbedne mehanizme zaštite kojima se garantuje sigurnost prenosa podataka, smanjuje rizik od netačnosti podataka i neovlašćenog pristupa;
- 3) odgovarajuće resurse i poseduje sigurnosne sisteme kako bi u svakom času pružao i održavao svoje usluge.

Komisija podzakonskim aktom uređuje određene organizacione uslove iz stava 5. ovog člana.

Uslovi za ARM-ove

Organizacioni zahtevi

Član 147

ARM ima uspostavljene odgovarajuće politike i sisteme za pružanje informacija u skladu sa propisima EU koji uređuju obaveze investicionih društava da izveštavaju nadležne organe o transakcijama sa finansijskim instrumentima u najkraćem roku, a najkasnije na kraju narednog radnog dana posle dana izvršenja transakcije.

ARM obezbeđuje i održava:

1) efikasne administrativne mere za sprečavanje sukoba interesa sa klijentima. ARM koji je istovremeno i organizator tržišta ili investiciono društvo postupa na nediskriminatoran način i vodi i održava odgovarajuće mehanizme za razdvajanje različitih poslovnih funkcija;

2) uspostavljene bezbedne mehanizme zaštite kojima se garantuje sigurnost prenosa podataka i provera njihove autentičnosti, smanjuje rizik od netačnosti podataka i neovlašćenog pristupa i sprečava curenje informacija pre objave, uz zadržavanje poverljivosti informacija u svakom trenutku;

3) odgovarajuće resurse i poseduje sigurnosne sisteme kako bi u svakom času pružao i održavao svoje usluge;

4) uspostavljene sisteme koji efikasno proveravaju celovitost izveštaja o trgovanju, identifikuju propuste i očigledne greške koje je prouzrokovalo investiciono društvo i u slučaju takve greške ili propusta, investicionom društvu dostavlja pojedinsti te greške ili propusta i zahtevaju ponovni prenos takvih izveštaja;

5) uspostavljene sisteme koji omogućavaju otkrivanje grešaka ili propusta izazvane samim ARM-om i pomoću kojih ARM može da ispravi i pošalje, u zavisnosti od slučaja, tačne i potpune izveštaje o trgovanju nadležnom organu.

VIII INVESTICIONA DRUŠTVA

Uslovi za dobijanje dozvole, osnivanje

Član 148

Pružanje investicionih usluga i/ili profesionalno obavljanje investicionih aktivnosti kao redovne delatnosti ili poslovanja može obavljati samo investiciono društvo koje je dobilo dozvolu od Komisije za obavljanje delatnosti investicionog društva.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Komisija izdaje dozvolu svakom organizatoru tržišta da upravlja MTP-om ili OTP-om, pri čemu je potrebno prethodno proveriti njegovu usklađenost sa ovom glavom.

Svako investiciono društvo mora biti organizovano kao akcionarsko društvo i na njega se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Svako investiciono društvo sa registrovanim sedištem u Republici dužno je da ima stvarno sedište u Republici.

Usluge i aktivnosti investicionog društva

Član 149

U dozvoli za obavljanje delatnosti investicionog društva koju daje Komisija, navode se investicione usluge i aktivnosti koje je investiciono društvo ovlašćeno da pruža, odnosno obavlja.

Dozvola koju daje Komisija može obuhvatati jednu ili više dodatnih usluga iz:

- 1) člana 2. stav 1. tačka 3) podtač. (1), (2), (3), (5), (6) i (7) ovog zakona,
- 2) člana 2. stav 1. tačka 3) podtačka (4) ovog zakona.

Dozvola za obavljanje delatnosti investicionog društva se ne može dati samo za pružanje dodatnih usluga.

Investiciono društvo koje traži dozvolu za proširenje svoje delatnosti dodavanjem drugih investicionih usluga ili aktivnosti ili dodatnih usluga koje nisu bile predviđene u momentu izdavanja prvobitne dozvole, podnosi zahtev za proširenje dozvole.

U vezi sa pružanjem dodatnih usluga konverzije stranih valuta iz odredbe člana 2. stav 1. tačka 3) podtačka (4) ovog zakona, investiciono društvo je dužno da postupi u skladu sa zakonom kojim se uređuje devizno poslovanje.

Dozvola za obavljanje delatnosti investicionog društva koju je dala Komisija važi na celokupnoj teritoriji EU i investicionom društvu omogućava da pruža usluge ili obavlja aktivnosti za koje je ovlašćeno, u celoj EU, na osnovu prava poslovnog nastanjanja, uključujući osnivanje ogranka ili putem slobode pružanja usluga.

Zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva

Član 150

U zahtevu za davanje dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva se navode investicione usluge i aktivnosti, kao i dodatne usluge za koje investiciono društvo traži dozvolu.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana se dostavljaju:

- 1) opšta akta investicionog društva podnosioca zahteva;
- 2) podaci o svim licima koja poseduju kvalifikovano učešće u podnosiocu zahteva, uključujući vrstu, iznos i procenat tog učešća, kao i podaci o licima sa kojima su lica koja poseduju kvalifikovano učešće blisko povezana i podatke o toj povezanosti, drugim licima koja su u mogućnosti da kontrolišu ili vrše značajan uticaj na investiciono društvo podnosioca zahteva;
- 3) imena i podaci o kvalifikacijama, iskustvu i poslovnoj reputaciji sadašnjih i predloženih članova organa uprave investicionog društva, odnosno predloženih rukovodilaca organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti;
- 4) podaci o kadrovskoj i organizacionoj osposobljenosti i tehničkoj opremljenosti podnosioca zahteva u skladu sa odredbama čl. 166-177. ovog zakona;

- 5) pravilnik o tarifi sa naknadama i troškovima podnosioca zahteva za investicione usluge i aktivnosti za koje se traži dozvola;
- 6) podaci o predloženom programu poslovanja podnosioca zahteva, uključujući predviđenu vrstu posla i organizacionu strukturu sa dovoljno detalja kako bi Komisija mogla da utvrdi da je podnosilac ustanovio sve neophodne sisteme radi ispunjavanja svojih obaveza iz ove glave;
- 7) dokument kojim se dokazuje da podnosilac zahteva ima dovoljno osnivačkog kapitala u skladu sa odredbama ovog zakona i u zavisnosti od prirode predloženih investicionih usluga ili aktivnosti;
- 8) dokaz o uplaćenju naknadi za podnošenje zahteva u skladu sa tarifnikom Komisije;
- 9) kada su lica koja poseduju kvalifikovano učešće u podnosiocu zahteva strana lica, dokaz o dobijenoj saglasnosti na kvalifikovano učešće u investicionom društvu podnosiocu zahteva od nadležnog organa njihove matične države, ili dokaz da takvo odobrenje nije potrebno prema zakonima i propisima te države.

Komisija podzakonskim aktom uređuje:

- 1) informacije koje treba dostaviti Komisiji u skladu sa stavom 2. ovog člana, uključujući poslovni plan;
- 2) uslove koji se primenjuju na organ uprave investicionog društva, odnosno na rukovodioca organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti;
- 3) uslove koji se odnose na akcionare i članove koji poseduju kvalifikovano učešće, kao i prepreke koje mogu sprečavati efikasno vršenje nadzornih funkcija Komisije, u skladu sa članom 160. ovog zakona.

Rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva

Član 151

Komisija odlučuje o zahtevu za davanje dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva, u roku od šest meseci od dana prijema urednog zahteva.

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti kada utvrdi da su ispunjeni svi uslovi iz ovog zakona i akata Komisije.

U rešenju o davanju dozvole navodi se da li je investiciono društvo ovlašćeno da drži novčana sredstva, odnosno finansijske instrumente klijenta.

Dozvola u slučaju statusne promene

Član 152

Investiciono društvo je dužno da pre podnošenja prijave za upis statusne promene u Registar privrednih subjekata dobije dozvolu Komisije za pripajanje, spajanje ili podelu.

Dostupnost dozvola javnosti

Član 153

Komisija vodi registar investicionih društava i registar banaka, odnosno kreditnih institucija koje obavljaju delatnost investicionog društva.

Registri iz stava 1. ovog člana su javno dostupni na internet stranici Komisije i sadrže informacije o uslugama i aktivnostima za koje su investiciono društvo i kreditna institucija dobili dozvolu.

Registri iz stava 1. ovog člana se redovno ažuriraju.

O svakom izdavanju dozvole Komisija obaveštava ESMA-u.

Kada Komisija oduzme dozvolu u skladu sa članom 225. stav 1. ovog zakona, oduzimanje dozvole se objavljuje u registru iz stava 1. ovog člana i taj podatak ostaje objavljen u periodu od pet godina.

Upis u Registar privrednih subjekata i otpočinjanje obavljanja delatnosti

Član 154

Investiciono društvo je dužno da, u roku od 15 dana od dana prijema rešenja o davanju dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva i rešenja o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje članova organa uprave investicionog društva, podnese prijavu za upis u Registar privrednih subjekata.

Ukoliko zahtev za upis investicionog društva u Registar privrednih subjekata ne bude podnet u roku iz stava 1. ovog člana, Komisija donosi rešenje o poništavanju dozvole za obavljanje delatnosti i briše to društvo iz registra.

Investiciono društvo je dužno da u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu u Registar privrednih subjekata Komisiji dostavi obaveštenje o izvršenom upisu.

Investiciono društvo ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobilo dozvolu za rad pre:

- 1) upisa te delatnosti u Registar privrednih subjekata, i
- 2) nego što Komisiji dostavi dokaz o članstvu u Fondu za zaštitu investitora.

Opšta akta investicionog društva

Član 155

Opšta akta investicionog društva su osnivački akt, statut, pravila i procedure poslovanja, kao i pravilnik o tarifi.

Komisija daje saglasnost na opšta akta iz stava 1. ovog člana, osim na pravilnik o tarifi, kao i na svaku njihovu izmenu ili dopunu.

Investiciono društvo naplaćuje naknade za usluge i aktivnosti koje obavlja maksimalno do iznosa propisanih tarifnikom koji je odobrila Komisija.

Komisija podzakonskim aktom uređuje sadržinu opštih akata iz stava 1. ovog člana.

Organi uprave

Član 156

Investiciono društvo ima organe uprave društva u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, odnosno u slučaju kreditne institucije koja obavlja delatnost investicionog društva - rukovodiće organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti.

Investiciono društvo je dužno da ima najmanje dva člana organa uprave koji upravljaju poslovanjem investicionog društva.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, Komisija može dati dozvolu investicionom društvu kojim upravlja samo jedan član organa uprave pod uslovom da:

- 1) se uspostave alternativni mehanizmi koji obezbeđuju dobro i odgovorno upravljanje takvim investicionim društvom, kao i odgovarajuće poštovanje interesa klijenata i integriteta tržišta;
- 2) to fizičko lice ima dovoljno dobru reputaciju, poseduje dovoljno znanja, veština i iskustva i posvećuje dovoljno vremena izvršavanju svojih obaveza.

Članovi organa uprave su dužni da u svakom trenutku imaju dobru reputaciju, poseduju dovoljno znanja, veština i iskustva i posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih obaveza. Sveukupni sastav organa uprave je takav da odražava prikladan širok raspon iskustva.

Svi članovi organa uprave moraju posvećivati dovoljno vremena izvršavanju svojih funkcija.

Pri određivanju broja direktorskih funkcija koje član organa uprave može istovremeno obavljati, vodi se računa o pojedinačnim okolnostima i prirodi, obimu i složenosti aktivnosti investicionog društva. Članovi organa uprave investicionog društva, za koje se smatra da je veliko u smislu njegove veličine, unutrašnje organizacije i prirode, obima i složenosti poslovanja, ne mogu istovremeno obavljati funkcije koje sadrže više od jedne od sledećih kombinacija funkcija, osim ako ti članovi predstavljaju Republiku:

- 1) jedna funkcija izvršnog direktora i dve funkcije neizvršnog direktora;
- 2) četiri funkcije neizvršnog direktora.

U smislu stava 6. ovog člana, sledeće se smatra jednom funkcijom:

- 1) izvršne i neizvršne funkcije u okviru iste grupe;
- 2) izvršne i neizvršne funkcije u okviru:

(1) institucija koje su članovi istog sistema zaštite investitora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi u skladu sa propisima kojima se uređuju prudencijalna pravila za kreditne institucije i investiciona društva;

(2) privredni subjekti (uključujući nefinansijske subjekte) u kojima institucija poseduje kvalifikovano učešće.

Izuzetno od stava 6. ovog člana, direktorske funkcije u organizacijama koje nisu pretežno poslovne prirode, izuzete su iz ograničenja u pogledu broja funkcija direktora.

Komisija može ovlastiti članove organa uprave da vrše jednu dodatnu funkciju neizravnog direktora.

Komisija redovno obaveštava ESMA-u o ovlašćenjima iz stava 8. ovog člana.

Organ uprave mora posedovati dovoljno opšteg znanja, veština i iskustva da bi mogao da razume delatnost institucije, uključujući glavne rizike.

Svaki član organa uprave deluje savesno i pošteno i razmišlja nezavisno tako da može delotvorno proceniti i osporiti odluke višeg rukovodstva, i ako je potrebno, efikasno nadgledati i pratiti donošenje odluka.

Investiciona društva su dužna da obezbede dovoljno kadrovskih i finansijskih resursa za uvođenje u posao i obuku članova organa uprave.

Investiciona društva i njihovi odbori za imenovanja uzimaju u obzir širok spektar osobina i sposobnosti prilikom imenovanja članova organa uprave i za te namene uspostavljaju politiku podsticanja raznolikosti u organu uprave.

Komisija prikuplja podatke o politikama podsticanja raznolikosti u vezi sa izborom članova organa uprave koji se objavljuju u skladu sa propisima kojima se uređuju prudencijalna pravila za kreditne institucije i investiciona društva i te podatke koristi da procenjuje stanje po pitanju raznolikosti.

Komisija podatke iz stava 14. ovog člana dostavlja Evropskoj bankarskoj upravi (eng. *European Banking Authority* - EBA).

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

1) pojam dovoljnog vremena koje član organa uprave mora posvećivati obavljanju svojih funkcija u vezi sa pojedinačnim okolnostima, prirodom, opsegom i složenosti aktivnosti investicionog društva;

2) pojam odgovarajućeg opšteg znanja, veština i iskustva organa uprave, iz stava 10. ovog člana;

3) pojam savesnog i poštenog delovanja i nezavisnog razmišljanja organa uprave, iz stava 11. ovog člana;

4) pojam dovoljno kadrovskih i finansijskih resursa za uvođenje u posao i obuku članova organa uprave iz stava 12. ovog člana;

5) pojam uzimanja u obzir raznolikosti prilikom izbora članova organa uprave iz stava 13. ovog člana;

6) kriterijume pod kojima će se investiciono društvo smatrati velikim u smislu njihove veličine, unutrašnje organizacije i prirode, obima i složenosti poslovanja.

Član 157

Organ uprave investicionog društva, odnosno rukovodioci organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti, utvrđuju, nadgledaju i odgovorni su za sprovođenje sistema upravljanja koji obezbeđuje efikasno i odgovorno vođenje investicionog društva, uključujući podelu dužnosti unutar društva i sprečavanje sukoba interesa na način kojim se podržavaju integritet tržišta i interesi klijenata.

Sistemi iz stava 1. ovog člana treba da ispunjavaju sledeće uslove:

- 1) organ uprave ima opštu odgovornost za investiciono društvo i odobrava i nadgleda sprovođenje strateških ciljeva investicionog društva, strategije rizika i unutrašnjeg upravljanja;
- 2) organ uprave se stara o celovitosti računovodstvenog sistema i sistema finansijskog izveštavanja, uključujući finansijske i operativne kontrole i usklađenost sa zakonima i odgovarajućim standardima;
- 3) organ uprave nadgleda postupak obelodanjivanja i saopštavanja informacija;
- 4) organ uprave je odgovoran za obezbeđivanje delotvornog nadgledanja višeg rukovodstva;
- 5) organ uprave utvrđuje, odobrava i nadgleda:

(1) organizaciju društva za pružanje investicionih usluga i aktivnosti i dodatnih usluga, uključujući veštine, znanja i iskustva koja se traže od zaposlenih, kao i resurse, postupke i mehanizme za pružanje usluga i poslova društva, uzimajući u obzir prirodu, obim i složenost te delatnosti i sve zahteve koje društvo mora da ispunjava;

(2) politiku o uslugama, poslovanju i proizvodima koji se nude ili pružaju, u skladu sa dozvoljenim rizikom društva i karakteristikama i potrebama klijenata društva kojima se te usluge nude ili pružaju, uključujući, kada je to potrebno, testiranje otpornosti;

(3) politiku nagrađivanja lica koja su uključena u pružanje usluga klijentima sa ciljem promovisanja odgovornog poslovanja, poštenog postupanja sa klijentima i sprečavanja sukoba interesa u odnosima sa klijentima.

Organ uprave prati i periodično procenjuje prikladnost i primenu strateških ciljeva društva u pružanju investicionih usluga i aktivnosti i dodatnih usluga, efikasnosti mehanizama korporativnog upravljanja i adekvatnosti politika pružanja usluga klijentima i preduzima odgovarajuće mere za otklanjanje eventualnih nedostataka.

Članovi organa uprave imaju odgovarajući pristup informacijama i dokumentima koji su potrebni za nadgledanje i praćenje procesa donošenja odluka organa uprave i višeg rukovodstva.

Član 158

Investiciona društva za koja se smatra da su velika u smislu njihove veličine, unutrašnje organizacije i prirode, obima i složenosti poslovanja, dužna su da osnuju odbor za imenovanja sastavljen od članova organa uprave koji ne obavljaju nijednu izvršnu funkciju u tom investicionom društvu.

Odbor za imenovanja obavlja sledeće poslove:

1) utvrđuje i preporučuje kandidate za upražnjena radna mesta u organu uprave, koje potom usvaja organ uprave ili se odobrava na skupštini akcionara. Pri tome Odbor za imenovanja:

(1) u obzir uzima ravnotežu znanja, veština, raznolikosti i iskustva organa uprave;

(2) priprema opis dužnosti i potrebnih sposobnosti za određeno mesto i procenjuje očekivano vreme potrebno za izbor;

(3) utvrđuje potrebnu zastupljenost polova u organu uprave i razvija mere za povećanje broja predstavnika premalo zastupljenog pola u organu uprave kako bi se postigao ovaj cilj;

2) redovno i najmanje jednom godišnje ocenjuje strukturu, veličinu, sastav i uspešnost organa uprave i za organ uprave priprema preporuke u vezi sa mogućim izmenama;

3) redovno, a najmanje jednom godišnje procenjuje znanje, veštine i iskustvo pojedinačnih članova organa uprave, kao i organa uprave kao celine i o tome obaveštava organ uprave;

4) redovno preispituje politiku organa uprave u pogledu izbora i imenovanja višeg rukovodstva i priprema preporuke za organ uprave.

Odbor za imenovanja, pri vršenju svojih dužnosti, redovno i u meri u kojoj je to moguće, uzima u obzir potrebu da se obezbedi da prilikom donošenja odluka unutar organa uprave ne preovladava nijedan pojedinac ili manja grupa ljudi, na način koji bi bio štetan za interese investicionog društva kao celine.

Odbor za imenovanja može koristiti sve resurse u vršenju svojih dužnosti, za koje proceni da su neophodni, uključujući spoljno savetovanje, i za te namene dobija odgovarajuća sredstva.

Postupci Komisije za davanje, odbijanje i povlačenje saglasnosti

Član 159

Kada utvrdi da su ispunjeni svi uslovi iz odredaba čl. 156-158. ovog zakona, Komisija daje saglasnost na izbor, odnosno imenovanje člana organa uprave investicionog društva, odnosno rukovodioca organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti, u roku od sedam radnih dana od dana prijema urednog zahteva.

Investiciono društvo i kreditna institucija koji su podneli zahtev iz stava 1. ovog člana dužni da obaveste Komisiju i dostave joj sve podatke potrebne za procenu da li društvo ispunjava uslove iz odredaba čl. 156-158. ovog zakona i akata Komisije.

Kada se zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana podnosi uz zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva, Komisija odlučuje istovremeno o oba zahteva i u tom slučaju se primenjuje rok iz člana 151. stav 1. ovog zakona.

Komisija odbija zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana kada:

1) utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz odredaba čl. 156-158. ovog zakona i odgovarajućih akata Komisije.

2) ukoliko smatra da članovi organa uprave investicionog društva, odnosno rukovodilac organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti, nemaju dovoljno dobru reputaciju, ne poseduju dovoljno znanja, veština i iskustva i ne posvećuju dovoljno vremena obavljanju svojih funkcija u investicionom društvu, odnosno ukoliko postoje objektivni i dokazivi razlozi da veruje da organ uprave investicionog društva, odnosno rukovodilac organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti, može predstavljati pretnju za njegovo dobro i odgovorno upravljanje i odgovarajuće poštovanje interesa klijenata i integriteta tržišta.

Komisija povlači prethodnu saglasnost za izbor, odnosno imenovanje lica iz stava 1. ovog člana kada utvrdi:

- 1) da je rešenje o davanju saglasnosti doneto na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka;
- 2) da lice za koje je data saglasnost više ne ispunjava za to utvrđene uslove;
- 3) da je lice za koje je data saglasnost naknadno izvršilo povredu odredaba ovog zakona, zakona koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, opštih akata organizatora tržišta ili akata Komisije, a Komisija smatra da je povreda dovoljno ozbiljna i sistemska i da lice čini nepodobnim i nepouzdanim za obavljanje poslova člana organa uprave.

Komisija podzakonskim aktom uređuje sadržaj zahteva za davanje prethodne saglasnosti na izbor, odnosno imenovanje člana organa uprave investicionog društva, odnosno rukovodioca organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti.

Akcionari i članovi koji poseduju kvalifikovano učešće

Član 160

Istovremeno sa davanjem dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva, Komisija daje saglasnost imaocima kvalifikovanog učešća.

U zahtevu za davanje saglasnosti se navode imena akcionara i članova koji poseduju kvalifikovano učešće, bilo da su fizička ili pravna lica posredno ili neposredno imaoci kvalifikovanog učešća, kao i iznosi takvih učešća.

Komisija odbija da izda dozvolu ukoliko, uzimajući u obzir potrebu da se osigura dobro i odgovorno upravljanje investicionim društvom, nije dovoljno uverena u podobnost akcionara ili članova koji poseduju kvalifikovano učešće.

Kada postoje bliske veze između investicionog društva i drugog fizičkog ili pravnog lica, Komisija izdaje dozvolu samo ako te veze ne sprečavaju Komisiju da efikasno vrši svoju nadzornu ulogu.

Komisija odbija davanje dozvole ako zakoni i propisi treće države kojima se uređuju jedno ili više fizičkih ili pravnih lica sa kojima društvo ima bliske veze, ili poteškoće u njihovoj primeni, sprečavaju Komisiju da efikasno vrši svoju nadzornu ulogu.

Kada postoji verovatnoća da lica iz stava 1. ovog člana mogu štetno uticati na dobro i odgovorno upravljanje investicionim društvom, Komisija preduzima odgovarajuće mere za okončanje takve situacije.

Mere iz stava 6. ovog člana mogu da uključuju zahteve za izdavanje sudskih naloga ili izricanje sankcija protiv direktora i lica odgovornih za upravljanje društvom, ili privremeno oduzimanje prava glasa na akcijama koje poseduju ti akcionari ili članovi.

Obaveštenje o nameravanom sticanju

Član 161

Svako fizičko ili pravno lice, ili lica koja deluju zajednički, izuzimajući Republiku (u daljem tekstu: predloženi sticalac), koje je donelo odluku da posredno ili neposredno stekne kvalifikovano učešće u investicionom društvu ili da posredno ili neposredno uveća kvalifikovano učešće, usled čega bi njihov procenat prava glasa ili kapitala dosegao ili prešao 20%, 33% ili 50%, ili bi na taj način investiciono društvo postalo zavisno preduzeće (u daljem tekstu: predloženo sticanje), dužno je da Komisiji podnese zahtev za davanje prethodne saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća, navodeći visinu nameravanog učešća, kao i ostale propisane podatke iz člana 163. stav 4. ovog zakona, na osnovu kojih Komisija vrši procenu nameravanog sticanja i daje saglasnost.

Svako fizičko ili pravno lice koje donese odluku da posredno ili neposredno otuđi kvalifikovano učešće u investicionom društvu dužno je da pisanim putem prvo obavesti Komisiju o veličini nameravanog učešća. To lice je takođe dužno da obavesti Komisiju ako je doneta odluka da se umanju kvalifikovano učešće usled čega bi procenat prava glasa ili kapitala koji poseduje pao ispod praga od 20%, 33% ili 50% ili bi investiciono društvo prestalo da bude njegovo zavisno društvo.

Prilikom utvrđivanja visine kvalifikovanog učešća Komisija ne uzima u obzir procenat akcija sa pravom glasa koje drugo investiciono društvo drži na osnovu pokroviteljstva finansijskih instrumenata, odnosno plasiranja finansijskih instrumenata na osnovu pokroviteljstva sa obavezom otkupa emisije izdavaoca investicionog društva, pod uslovom da se ta prava ne koriste za učestvovanje u upravljanju izdavaocem i ako se navedene akcije sa pravom glasa otuđe u roku od godinu dana od dana sticanja.

Najmanje jednom godišnje, investiciono društvo obaveštava Komisiju i o imenima akcionara i članova koji poseduju kvalifikovano učešće i veličini njihovih učešća, u skladu sa propisima koji uređuju privredna društva i tržište kapitala.

Na lica koja nisu dobila saglasnost za sticanje kvalifikovanog učešća, Komisija shodno primenjuje član 160. stav 5. ovog zakona.

Ukoliko, uprkos preduzetim merama Komisije, dođe do sticanja učešća, bez obzira na druge sankcije koje će biti donesene, Komisija:

- 1) privremeno oduzima prava glasa koja proizilaze iz tako stečenog kvalifikovanog učešća, odnosno sprečava vršenje kontrole nad investicionim društvom;
- 2) nalaže prodaju/otuđenje tako stečenog kvalifikovanog učešća.

Period procene

Član 162

Komisija je dužna da bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana nakon prijema zahteva iz člana 161. stav 1. ovog zakona, kao i nakon prijema svakog dodatnog podatka iz stava 4. ovog člana, potvrđuje predloženom sticaocu njihov prijem pisanim putem.

Komisija vrši procenu u roku od 60 radnih dana od dana potvrde prijema obaveštenja i svih dokumenata koji se prilažu uz obaveštenje u skladu sa ovim zakonom i aktom Komisije.

Komisija obaveštava predloženog sticaoca o datumu isteka roka za procenu uz potvrdu o prijemu obaveštenja.

Komisija može u toku trajanja roka za procenu zahtevati pisanim putem, najkasnije 50. radnog dana roka, dodatne podatke koji su neophodni za donošenje odluke o podnetom zahtevu za sticanje kvalifikovanog učešća. Zahtev za dostavljanje dodatnih podataka upućuje u pisanoj formi i u njemu se detaljno navodi koji su podaci potrebni.

Trajanje roka za procenu se prekida za period od datuma zahtevanja podataka od strane Komisije do prijema odgovora na zahtev od predloženog sticaoca. Prekid ne može trajati duže od 20 radnih dana. Svaki sledeći zahtev za dopunu podataka ili davanja pojašnjenja o podacima ne može dovesti do prekida trajanja roka za procenu.

Komisija može produžiti period prekida iz stava 5. ovog člana, na najviše 30 radnih dana, ukoliko je predloženi sticalac:

- 1) fizičko ili pravno lice čije je sedište izvan Republike ili čije poslovanje uređuje zakonodavac izvan Republike;
- 2) fizičko ili pravno lice koje nije predmet nadzora u skladu sa ovim zakonom ili zakonima kojima se uređuje nadzor i poslovanje investicionih fondova, društava za osiguranje i reosiguranje i kreditnih institucija.

Ukoliko Komisija nakon završetka procene nije saglasna sa predloženim sticanjem, dužna je da u roku od dva radna dana, a pre isteka roka za procenu, pisanim putem obavesti predloženog sticaoca o razlozima takve odluke.

Na zahtev predloženog sticaoca, odgovarajuće saopštenje o razlozima za donošenje takve odluke može se učiniti dostupnim javnosti. Komisija može i sama objaviti takvo saopštenje, bez zahteva predloženog sticaoca, ukoliko to smatra potrebnim i odgovarajućim.

Ukoliko Komisija u roku za procenu ne odbije zahtev za davanje saglasnosti na predloženo sticanje u pisanoj formi, smatra se da je saglasnost data.

Komisija može odrediti krajnji rok za zaključenje predloženog sticanja i može ga produžiti kada je to potrebno.

Procena

Član 163

Prilikom postupanja po zahtevu iz člana 161. stav 1. ovog zakona i podataka iz člana 162. stav 4. ovog zakona, uzimajući u obzir verovatni uticaj predloženog sticaoca na investiciono društvo, a radi obezbeđenja dobrog i odgovornog upravljanja u investicionom društvu u kome se stiče kvalifikovano učešće, Komisija ocenjuje podobnost predloženog sticaoca i finansijsku opravdanost predloženog sticanja koristeći sledeće kriterijume:

- 1) reputaciju predloženog sticaoca;
- 2) reputaciju i iskustvo lica koje će upravljati poslovanjem investicionog društva usled predloženog sticanja;
- 3) finansijsku stabilnost predloženog sticaoca, posebno u pogledu vrste aktivnosti koja se obavlja i koja se planira u investicionom društvu u kome se sticanje predlaže;
- 4) da li će investiciono društvo moći da ispunjava i nastaviti da ispunjava prudencijalne zahteve iz ovog i drugih relevantnih propisa;
- 5) da li postoje opravdani razlozi za sumnju, da se u vezi sa predloženim sticanjem vrši ili pokušava vršiti pranje novca ili finansiranje terorizma, ili da li predloženo sticanje može uvećati taj rizik.

Komisija neće dati saglasnost na predloženo sticanje, samo ako postoje osnovani razlozi za takvo postupanje na osnovu kriterijuma iz stava 1. ovog člana ili ako su podaci koje predloženi sticalac podnese nepotpuni.

Komisija ne može da uslovljava iznos i procenat u vezi sa učešćem koje se stiče, niti da ispituje predloženo sticanje u smislu ekonomskih potreba tržišta.

Komisija stavlja na raspolaganje javnosti spisak informacija potrebnih za obavljanje procene, koje se moraju dostaviti Komisiji istovremeno sa zahtevom iz člana 161. stav 1. ovog zakona. Količina potrebnih informacija proporcionalna je i prilagođava se vrsti predloženog sticaoca i predloženom sticanju. Komisija ne zahteva informacije koje nisu relevantne za prudencijalnu ocenu.

Kada Komisija razmatra dva ili više zahteva za sticanje ili uvećanje kvalifikovanog učešća u istom investicionom društvu, Komisija je dužna da prema predloženim sticaocima ravnopravno postupa.

Komisija saraduje sa drugim nadležnim organima prilikom vršenja procene iz ovog člana, ukoliko je predloženi sticalac:

- 1) kreditna institucija, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investiciono društvo ili društvo za upravljanje UCITS fondom kojima je dozvola za rad izdata u drugoj državi članici ili u sektoru različitom od onoga u kojem se predlaže sticanje;
- 2) matično društvo kreditne institucije, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investiciono društvo ili društvo za upravljanje UCITS fondom kojima je dozvola za rad izdata u drugoj državi članici ili u sektoru različitom od onoga u kojem se predlaže sticanje; ili
- 3) fizičko ili pravno lice koje kontroliše kreditnu instituciju, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investiciono društvo ili društvo za upravljanje UCITS fondom kojima je dozvola za rad izdata u drugoj državi članici ili u sektoru različitom od onoga u kojem se predlaže sticanje.

Komisija bez nepotrebnog odlaganja pruža drugim nadležnim organima sve informacije koje su neophodne ili relevantne za procenu člana 163. ovog zakona. S tim u vezi, nadležni organi međusobno razmenjuju sve relevantne informacije na zahtev, ali i dostavljaju sve relevantne informacije na sopstvenu inicijativu. Odluka Komisije uzima u obzir sve stavove ili rezerve koje je izneo organ nadležan za predloženog sticaoca.

Ako investiciono društvo stekne saznanja o sticanju ili otuđivanju učešća u svom kapitalu, što dovodi do toga da procenti pređu ili padnu ispod pragova propisanih stavom 1. ovog člana, investiciono društvo o tome bez odlaganja obaveštava Komisiju.

Komisija podzakonskim aktom bliže propisuje kriterijume iz stava 1. ovog člana, kao i spisak podataka iz stava 4. ovog člana, koji će predloženi sticaoci uključiti u svoje obaveštenje.

Povlačenje saglasnosti

Član 164

Komisija može povući saglasnost na kvalifikovano učešće ako je lice koje poseduje kvalifikovano učešće tu saglasnost dobilo davanjem netačnih i nepotpunih podataka ili na neki drugi nedozvoljeni način, odnosno zato što više ne ispunjava uslove predviđene odredbama člana 160. ovog zakona za dobijanje saglasnosti na kvalifikovano učešće i u tim slučajevima primenjuju se mere iz člana 367. ovog zakona.

Odluku o preduzetim merama u skladu sa stavom 1. ovog člana i člana 225. ovog zakona Komisija objavljuje na svojoj internet stranici.

Minimalni kapital

Član 165

Minimalni kapital investicionog društva se određuje i izračunava u skladu sa aktom Komisije i ne može biti manji od:

1) 125.000 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije za pružanje usluga iz odredaba člana 2. stav 1. tačka 2) podtač. (1), (2), (4), (5) i (7) ovog zakona;

2) 200.000 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije za pružanje usluga i obavljanje aktivnosti iz odredaba člana 2. stav 1. tačka 2) podtačka (3) ovog zakona;

3) 730.000 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije za pružanje usluga i obavljanje aktivnosti iz odredaba člana 2. stav 1. tačka 2) podtačka (6) ovog zakona;

4) 730.000 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije za pružanje usluga i obavljanje aktivnosti iz odredaba člana 2. stav 1. tačka 2) podtačka (8) ovog zakona.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Komisija može aktom sniziti iznos iz stava 1. tačka 1) ovog člana na 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije u slučajevima kada investiciono društvo nije ovlašćeno da upravlja novcem ili finansijskim instrumentima klijenata, odnosno kada obavlja samo aktivnosti ili pruža usluge iz odredaba člana 2. stav 1. tačka 2) podtač. (1) i (2) ovog zakona.

Smatra se da investiciono društvo sa najvećim iznosom kapitala iz stava 1. ovog člana ispunjava uslov u pogledu kapitala za obavljanje delatnosti ili pružanje usluga za koje je propisan niži iznos.

Kapital iz st. 1. i 2. ovog člana uplaćuje se u celosti u novcu.

Organizacioni zahtevi

Član 166

Investiciono društvo je dužno da ispunjava organizacione zahteve utvrđene ovim zakonom.

Investiciono društvo ustanovljava adekvatna pravila i procedure koje obezbeđuju da je poslovanje društva, njegovih rukovodilaca, zaposlenih i vezanih zastupnika u skladu sa odredbama ovog zakona, aktima Komisije, kao i odgovarajućim pravilima koja se odnose na lične transakcije ovih lica.

Postupak odobrenja investicionih proizvoda

Član 167

Investiciono društvo je dužno da ustanovi i sprovodi efikasne organizacione i administrativne postupke, s ciljem preduzimanja svih razumnih mera kako bi se sprečilo da sukobi interesa iz člana 176. ovog zakona, štetno utiču na interese njihovih klijenata.

Investiciono društvo koje kreira finansijske instrumente za prodaju klijentima, održava, upravlja i preispituje postupak odobrenja svakog finansijskog instrumenta i izvršava značajna prilagođavanja finansijskih instrumenata pre stavljanja na tržište ili distribucije klijentima.

Postupak odobrenja proizvoda identifikuje ciljno tržište krajnjih kupaca u okviru odgovarajuće kategorije klijenata za svaki finansijski instrument i osigurava da se procene svi rizici povezani sa tim tržištem i da se sa njim uskladi planirana strategija distribucije.

Investiciono društvo redovno preispituje finansijske instrumente koje nudi ili stavlja na tržište kako bi procenilo, uzimajući u obzir svaki događaj koji bi mogao značajno da utiče na potencijalni rizik za identifikovano ciljno tržište, da li je finansijski instrument još uvek u skladu sa potrebama tog tržišta i da li je predviđena strategija distribucije, odnosno prodaje još uvek prikladna.

Investiciono društvo koje kreira finansijske instrumente stavlja na raspolaganje svim distributerima sve odgovarajuće informacije o finansijskom instrumentu i postupku odobrenja proizvoda, uključujući identifikovano ciljno tržište finansijskog proizvoda.

Kada investiciono društvo nudi ili preporučuje finansijske instrumente koje ne proizvodi, preuzima sve potrebne mere kako bi pribavilo informacije iz stava 5. ovog člana i razumelo karakteristike i identifikovano ciljno tržište za svaki takav finansijski instrument.

Kontinuitet poslovanja i poveravanje poslova

Član 168

Investiciono društvo preuzima sve razumne mere kako bi obezbedilo kontinuitet i pravilnost u pružanju investicionih usluga i obavljanju investicionih aktivnosti.

Investiciono društvo obezbeđuje da, kada trećem licu poverava obavljanje poslova koji su značajni za pružanje neometane i zadovoljavajuće usluge klijentima, kao i u obavljanju

dodatnih investicionih aktivnosti, treće lice preuzima sve razumne korake da izbegne nepotrebne dodatne rizike poslovanja.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, ne može se poveriti obavljanje važnih poslova trećim licima na način koji u značajnoj meri ugrožava kvalitet unutrašnje kontrole i mogućnost nadzornog organa da kontroliše usklađenost poslovanja društva sa svim propisima.

Investiciono društvo je dužno da:

1) ustanovi pouzdane i precizne administrativne i računovodstvene procedure, mehanizme unutrašnje kontrole, efikasne procedure za procenu rizika;

2) efikasnu kontrolu i zaštitu informacionih sistema;

3) ima uspostavljene dobre mehanizme zaštite kojima se garantuje sigurnost prenosa podataka i provera njihove autentičnosti, smanjuje rizik od netačnosti podataka i neovlašćenog pristupa i sprečava odavanje informacija, uz zadržavanje poverljivosti informacija u svakom trenutku.

Evidencija komunikacija

Član 169

Investiciono društvo vodi evidencije o svim uslugama, aktivnostima i transakcijama koje je izvršilo, na način koji omogućava Komisiji da izvrši nadzor, proveri da li investiciono društvo ispunjava sve svoje propisane obaveze i sprovodi mere predviđene ovim zakonom.

Evidencija koja se čuva u skladu sa ovim članom daje se klijentu na njegov zahtev i čuva pet godina od dana dostavljanja, a ako to Komisija zahteva i do sedam godina.

Komisija podzakonskim aktom bliže propisuje način vođenja i čuvanja evidencije o komunikaciji sa klijentima i potencijalnim klijentima.

Kada su u pitanju ogranci investicionih društava, nadležni organ države članice u kojoj se nalazi ogranak, ne dovodeći u pitanje mogućnost nadležnog organa matične države članice investicionog društva da ima neposredan pristup evidencijama, može da sprovede izvršnu meru radi ispunjenja obaveze utvrđene u ovom članu u vezi sa transakcijama ogranka.

Držanje finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenata

Član 170

Investiciono društvo, kada drži finansijske instrumente klijenata, preuzima odgovarajuće mere kako bi:

1) zaštitilo vlasnička prava klijenata, naročito u slučaju nesolventnosti investicionog društva, i

2) sprečilo upotrebu finansijskih instrumenata klijenata za sopstveni račun, osim uz izričitu saglasnost klijenta.

Kada su u pitanju novčana sredstva klijenata, investiciono društvo treba da preuzme odgovarajuće mere kako bi zaštitilo prava klijenata i, osim u slučajevima kreditnih institucija, sprečilo korišćenje sredstava klijenata za sopstveni račun.

Investiciono društvo ne može da zaključi ugovore sa malim investitorima o prenosu vlasništva nad finansijskim obezbeđenjem u cilju osiguranja ili pokrivanja postojećih ili budućih, stvarnih, potencijalnih ili očekivanih obaveza klijenata.

U izuzetnim okolnostima, Komisija može za investiciona društva uvesti dodatne obaveze u pogledu zaštite sredstava klijenata, pored onih predviđenih u st. 1-3. ovog člana. Takvi zahtevi moraju biti objektivno utemeljeni i srazmerni i namenjeni, sprečavanju specifičnih rizika u vezi sa zaštitom investitora ili integritetom tržišta, koji su posebno važni u kontekstu strukture tržišta.

Finansijski instrumenti i novčana sredstva klijenata ne ulaze u imovinu, stečajnu ili likvidacionu masu investicionog društva, niti mogu biti predmet izvršenja ili prinudne naplate koji se sprovode nad investicionom društvom.

Komisija bez nepotrebnog odlaganja obaveštava Evropsku komisiju o svim zahtevima koje namerava da uvede u skladu sa stavom 4. ovog člana, najmanje dva meseca pre datuma njihovog planiranog stupanja na snagu. U obaveštenju navodi i obrazloženje/razloge za uvođenje zahteva. Svi takvi dodatni zahtevi ne ograničavaju, niti na drugi način utiču na prava investicionih društava u skladu sa čl. 198. i 199. ovog zakona.

Podzakonski akt Komisije

Član 171

Komisija podzakonskim aktom bliže propisuje određene organizacione zahteve iz čl. 167-170. ovog zakona, za investiciona društva i kreditne institucije.

Algoritamsko trgovanje

Član 172

Investiciono društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem dužno je da uspostavi efikasne sisteme i načine kontrole rizika koji:

- 1) su prikladni za aktivnost koju obavlja i osiguravaju da su sistemi trgovanja otporni i dovoljnog kapaciteta;
- 2) podležu odgovarajućim pragovima i ograničenjima trgovanja;
- 3) sprečavaju slanje naloga sa greškom ili da sistemi na drugi način remete tržište ili doprinose poremećaju na tržištu;
- 4) osiguravaju da se sistemi trgovanja ne mogu koristiti u svrhe koje nisu u skladu sa odredbama ovog zakona ili pravila mesta trgovanja sa kojim je povezano;
- 5) obezbeđuju efikasne mehanizme kontinuiteta poslovanja, poslovanje u slučaju prestanka rada sistema trgovanja;
- 6) obezbeđuju da se sistemi detaljno testiraju i da se kontroliše njihov rad u skladu sa zahtevima iz ovog stava.

Investiciono društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem u državi članici o tome obaveštava Komisiju i nadležni organ mesta trgovanja na kome se investiciono društvo bavi algoritamskim trgovanjem kao član ili učesnik mesta trgovanja.

Komisija može da zahteva od investicionog društva da redovno ili povremeno dostavlja opis prirode algoritamskih strategija trgovanja koje koristi, pojedinosti o parametrima trgovanja ili ograničenjima koja se primenjuju na sistem, opis glavnih načina kontrole usklađenosti poslovanja sa propisima i prisutnih rizika, kao i detalje o testiranju njegovih sistema. Komisija može u svakom trenutku zatražiti od investicionog društva dodatne informacije o algoritamskom trgovanju i sistemima koji se koriste za to trgovanje. Komisija na zahtev nadležnog organa mesta trgovanja na kojem investiciono društvo algoritamski trguje kao član ili učesnik mesta trgovanja, bez nepotrebnog odlaganja dostavlja informacije koje dobija od investicionog društva koje se bavi algoritamskim trgovanjem. Investiciono društvo vodi evidencije o pitanjima iz ovog stava, a koje su dovoljne da Komisija može da kontroliše usklađenost sa odredbama ovog zakona.

Investiciono društvo koje se bavi tehnikom visokofrekventnog algoritamskog trgovanja čuva na odobrenom obrascu preciznu i hronološki tačnu evidenciju svih svojih datih naloga, uključujući otkazivanja naloga, izvršene naloge i kotacije na mestima trgovanja i na zahtev ih stavlja na raspolaganje Komisiji.

Investiciono društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem u okviru strategije održavanja tržišta, uzimajući u obzir likvidnost, opseg i prirodu određenog tržišta i karakteristike instrumenta kojim se trguje dužno je da:

- 1) održava tržište kontinuirano tokom određenog broja sati berzanskog sastanka mesta trgovanja, osim u izuzetnim okolnostima, s ciljem da mestu trgovanja pruža redovnu i predvidivu likvidnost;
- 2) zaključuje obavezujući pisani ugovor sa mestom trgovanja, u kojem su navedene barem obaveze investicionog društva u skladu sa tačkom 1) ovog stava; i
- 3) ima uspostavljene efikasne sisteme i načine kontrole kojima osigurava da su u svakom trenutku ispunjene obaveze iz ugovora iz tačke 2) ovog stava.

Smatra se da investiciono društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem sprovodi strategiju održavanja tržišta, ako njegova strategija, kao člana ili učesnika jednog ili više mesta trgovanja prilikom trgovanja za sopstveni račun, uključuje obavezujuće istovremene ponude i tražnje uporedive veličine i konkurentnih cena koje se odnose na jedan ili više finansijskih instrumenata na jednom mestu trgovanja ili na različitim mestima trgovanja, pružajući redovnu i učestalu likvidnost celom tržištu.

Investiciono društvo koje pruža direktan elektronski pristup mestu trgovanja treba da ima uspostavljene efikasne sisteme i načine kontrole kojima se:

- 1) osigurava da se podobnost klijenata koji koriste uslugu pravilno procenjuje i proverava;
- 2) sprečava da klijenti koji koriste uslugu prekorače unapred definisane vrednosti trgovanja i kredita;
- 3) osigurava da se trgovanje klijenata koji koriste usluge ispravno kontroliše i da odgovarajuće kontrole rizika sprečavaju trgovanje koje bi:

- (1) moglo stvoriti rizike za samo investiciono društvo, ili
- (2) stvoriti ili doprineti poremećaju na tržištu, ili
- (3) moglo biti u suprotnosti sa Glavom XII ovog zakona koja uređuje zloupotrebe na tržištu (čl. 269-297. ovog zakona), ili
- (4) moglo biti u suprotnosti sa pravilima mesta trgovanja.

Direktan elektronski pristup bez kontrola iz stava 7. ovog člana je zabranjen.

Investiciono društvo koje pruža direktan elektronski pristup dužno je da obezbedi:

- 1) da klijenti tu uslugu koriste u skladu sa odredbama ovog zakona i pravilima mesta trgovanja;
- 2) praćenje transakcija kako bi prepoznalo kršenje ovih pravila, uslove trgovanja koji narušavaju rad tržišta ili ponašanje koje može uključivati zloupotrebu tržišta i koje treba prijaviti Komisiji;
- 3) da između investicionog društva i klijenta postoji obavezujući pisani ugovor o ključnim pravima i obavezama koje proizlaze iz pružanja te usluge i da prema ugovoru investiciono društvo zadržava odgovornost na osnovu ovog zakona.

Investiciono društvo koje pruža direktan elektronski pristup mestu trgovanja dužno je da o tome na odgovarajući način obaveštava Komisiju i nadležni organ mesta trgovanja na kome pruža direktan elektronski pristup.

Komisija može tražiti da investiciono društvo periodično ili povremeno dostavlja opis sistema i načina kontrola iz stava 7. ovog člana i dokaze o njihovoj upotrebi.

Komisija na zahtev nadležnog organa mesta trgovanja na kome investiciono društvo pruža direktan elektronski pristup, bez nepotrebnog odlaganja prosleđuje informacije iz stava 11. ovog člana, koje dobija od investicionog društva.

Investiciono društvo mora voditi evidencije o pitanjima iz ovog člana na osnovu kojih Komisija može da kontroliše usklađenost sa odredbama ovog zakona.

Investiciono društvo koje deluje kao klirinški član za druga lica tj. pruža usluge kliringa za hartije od vrednosti onih učesnika koji ovu aktivnost ne obavljaju sami, ima uspostavljene efikasne sisteme i načine kontrole kako bi osiguralo da usluge kliringa koriste samo lica koja su podobna i ispunjavaju jasne kriterijume i odgovarajuće zahteve za smanjenje rizika za investiciono društvo i tržište. Investiciono društvo osigurava da između investicionog društva i lica postoji obavezujući pisani ugovor o ključnim pravima i obavezama koje proizlaze iz pružanja te usluge.

Komisija može doneti akt u kojem bliže uređuje:

- 1) pojedivosti o organizacionim zahtevima iz ovog člana koje investiciona društva koja pružaju različite investicione usluge i/ili aktivnosti i dodatne usluge ili njihove kombinacije, moraju ispunjavati, tako da postavljaju posebne zahteve za direktan pristup tržištu u opisu organizacionih zahteva iz st. 6-13. ovog člana i za indirektni pristup na način kojim

osiguravaju da su kontrole koje se koriste za sponzorisani pristup najmanje jednake onima koje se koriste za direktan pristup tržištima;

2) okolnosti u kojima investiciono društvo treba da zaključi sporazum o održavanju tržišta iz stava 5. tačka 2) ovog člana i sadržaj takvih sporazuma, uključujući udeo vremena trgovanja na mestu trgovanja iz stava 5. ovog člana;

3) situacije koje predstavljaju izuzetne okolnosti iz stava 5. ovog člana, uključujući okolnosti izražene nestabilnosti, političke i makroekonomske okolnosti, sistemska i operativna pitanja i okolnosti koje sprečavaju investiciono društvo da održi prakse odgovornog upravljanja rizikom iz stava 1. ovog člana;

4) sadržaj i oblik odobrenog obrasca iz stava 4. ovog člana i period tokom kojeg investiciono društvo mora čuvati takvu evidenciju.

Trgovanje i zaključivanje transakcija u okviru MTP-a i OTP-a

Član 173

Investiciona društva i organizatori tržišta koji upravljaju MTP-om ili OTP-om, uz ispunjavanje organizacionih uslova iz čl. 166-171. ovog zakona, dužni su da:

1) ustanove transparentna pravila i postupke za pošteno i pravilno trgovanje i da ustanove objektivne kriterijume za efikasno izvršenje naloga;

2) poseduju mere za dobro upravljanje tehničkim poslovanjem sistema, uključujući uspostavljanje delotvornih mera za slučajeve nepredviđenih okolnosti, u cilju savladavanja rizika od poremećaja rada sistema;

3) dužni su da ustanove transparentna pravila u pogledu kriterijuma za utvrđivanje kojim finansijskim instrumentima se može trgovati unutar njihovih sistema;

4) kada je potrebno pruže ili se uvere da javnost raspolaže sa dovoljno informacija kako bi se omogućilo njihovim korisnicima da donesu odluku o ulaganju, uzimajući u obzir prirodu korisnika i vrstu instrumenata kojima se trguje;

5) uspostave, objave, održavaju i primenjuju transparentna i nediskriminatorna pravila, zasnovana na objektivnim kriterijumima koji se primenjuju na pristup njihovim sistemima;

6) dužni su da imaju mehanizme za jasno prepoznavanje i upravljanje eventualnim štetnim posledicama koje sukob interesa između MTP-a, OTP-a, njihovih vlasnika ili investicionog društva ili organizatora tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om, može imati na rad i dobro funkcionisanje MTP-a ili OTP-a ili na njihove članove ili učesnike i korisnike;

7) dužni su da ispunjavaju odredbe čl. 127. i 128. ovog zakona i da imaju uspostavljene za to neophodne efikasne sisteme, postupke i mehanizme;

8) jasno obaveštavaju članove ili učesnike tih sistema o njihovim odgovornostima za saldiranje transakcija izvršenih u okviru tih sistema;

9) dužna su da uspostave sve potrebne mehanizme koji omogućavaju efikasno saldiranje transakcija zaključenih u okviru MTP-a ili OTP-a.

MTP-ovi i OTP-ovi imaju najmanje tri značajno aktivna člana ili korisnika, pri čemu svako od njih može učestvovati sa svima ostalima u formiranju cena.

Kada se prenosivom hartijom od vrednosti koja je uključena u trgovanje na regulisanom tržištu takođe trguje na MTP-u ili OTP-u, bez saglasnosti izdavaoca, izdavalac nema obaveze u vezi sa početnim, stalnim ili povremenim objavljivanjem finansijskih podataka tog MTP-a ili OTP-a.

Svako investiciono društvo i svaki organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om je dužan da momentalno postupi po nalogu Komisije u skladu sa članom 196. stav 1. ovog zakona, kojim se nalaže obustava trgovanja ili isključenje finansijskog instrumenta iz trgovanja.

Investiciona društva i organizatori tržišta koji upravljaju MTP-om ili OTP-om dostavljaju Komisiji detaljan opis funkcionisanja MTP-a ili OTP-a, uključujući svaku vezu ili saradnju sa regulisanim tržištem, MTP-om, OTP-om ili sistematskim internalizatorom u vlasništvu istog investicionog društva ili organizatora tržišta, kao i spisak njihovih članova, učesnika i/ili korisnika.

Komisija obaveštava ESMA-u o svakoj dozvoli izdatoj investicionom društvu ili organizatoru tržišta kao MTP-u ili OTP-u.

Komisija informacije iz stava 5. ovog člana na zahtev dostavlja ESMA-i.

Komisija podzakonskim aktom uređuje sadržinu i oblik opisa i obaveštenja iz stava 5. ovog člana.

Posebni zahtevi za MTP-ove

Član 174

Investiciona društva i organizatori tržišta koji upravljaju MTP-om ili OTP-om, uz ispunjavanje uslova iz čl. 166-171. i člana 173. ovog zakona, uspostavljaju i sprovode nediskreciona pravila za izvršenje naloga u sistemu.

Pravila iz člana 173. stav 1. tačka 5) ovog zakona o pristupu MTP-u, moraju biti u skladu sa uslovima propisanim u članu 134. stav 3. ovog zakona.

Investiciono društvo i organizator tržišta koji upravlja MTP-om treba da:

1) bude adekvatno opremljeno kako bi upravljalo rizicima kojima je izloženo, sprovodilo odgovarajuće mere i sisteme za prepoznavanje svih značajnih rizika po svoje poslovanje, i da uspostavi delotvorne mere u cilju umanjenja tih rizika;

2) poseduje delotvorne sisteme kojima se olakšava efikasno i blagovremeno zaključenje transakcija koje se izvršavaju u okviru tih sistema; i

3) raspolaže sa dovoljno finansijskih sredstava, u vreme izdavanja dozvole i neprekidno tokom poslovanja, koja omogućavaju njegovo pravilno funkcionisanje, uzimajući u obzir prirodu i obim transakcija koje se zaključuju na tržištu, kao i obim i stepen rizika kojima je izložen.

Odredbe čl. 177, 179, 180, 181, 182, člana 186 st. 1-3, st. 6. i 12. i člana 187. ovog zakona ne primenjuju na transakcije zaključene po pravilima koja uređuju odnose između članova ili učesnika MTP-a, ili MTP-a i njegovih članova ili učesnika, u vezi sa upotrebom MTP-a.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, članovi ili učesnici MTP-a su dužni da ispunjavaju sve obaveze predviđene čl. 177, 179, 180, 181, 182, 186. i 187. ovog zakona u pogledu svojih klijenata kada, postupajući za račun svojih klijenata, izvršavaju njihove naloge putem sistema MTP-a.

Investiciona društva i organizatori tržišta koji upravljaju MTP-om ne smeju izvršavati naloge klijenata na teret sopstvenog kapitala, niti da trguju za svoj račun istovremenom kupovinom i prodajom (uparivanjem naloga).

Posebni zahtevi za OTP-ove

Član 175

Investiciono društvo i organizator tržišta koji upravlja OTP-om uspostavlja mehanizme koji sprečavaju izvršenje naloga klijenata na OTP-u na teret sopstvenog kapitala investicionog društva ili organizatora tržišta koji upravlja OTP-om ili bilo kog subjekta koji je deo iste grupe ili pravnog lica kao investiciono društvo ili organizator tržišta.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om može da trguje za sopstveni račun uparivanjem naloga obveznicama, strukturiranim finansijskim proizvodima i određenim izvedenim finansijskim instrumentima, samo kada je klijent sa tim postupkom saglasan.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om ne može da koristi trgovanje za sopstveni račun uparivanjem naloga prilikom izvršavanja naloga klijenata, koji se odnose na klasu izvedenih finansijskih instrumenata koji podležu obavezi kliringa u skladu sa propisanim postupkom sprovođenja obaveze kliringa.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om utvrđuje procedure za osiguranje usklađenosti s definicijom trgovanja za sopstveni račun uparivanjem naloga (istovremena kupovina i prodaja za sopstveni račun) iz člana 2. stav 1. tačka 48) ovog zakona.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om može da trguje za sopstveni račun, izuzimajući istovremene kupovine i prodaje (uparivanjem naloga), samo u vezi sa državnim dužničkim instrumentima za koje ne postoji likvidno tržište.

Upravljanje OTP-om i sistematskim internalizatorom ne može se odvijati unutar istog pravnog lica. OTP se ne povezuje sa sistematskim internalizatorom na način kojim bi se omogućilo povezivanje naloga na OTP-u i naloga ili ponuda kod sistematskog internalizatora. OTP se ne povezuje s drugim OTP-om na način koji bi omogućio povezivanje naloga na različitim OTP-ima.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om može da ovlasti drugo investiciono društvo da nezavisno održava tržište na tom OTP-u.

U svrhe ovog člana, ne smatra se da investiciono društvo nezavisno održava tržište na OTP-u ukoliko ima bliske veze sa investicionim društvom ili organizatorom tržišta koji upravlja OTP-om.

Izvršavanje naloga na OTP-u je na diskrecionoj osnovi.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om koristi diskreciono pravo u sledećim slučajevima:

- 1) prilikom odlučivanja o ispostavljanju ili povlačenju naloga na OTP-u kojim upravlja; i/ili
- 2) kada odluči da ne povezuje određeni nalog klijenta sa drugim nalozima koji su u datom trenutku dostupni u sistemima, pod uslovom da poštuje konkretna uputstva dobijena od klijenta i obaveze iz člana 186. ovog zakona.

U sistemu u kojem se uparuju nalozi klijenata, investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om može odlučiti da li želi da upari naloge klijenata unutar sistema, kada to želi i u kojoj meri, odnosno da li želi da uskladi dva ili više naloga. U skladu sa st. 1-4. i st. 6-8. ovog člana, investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om može, u sistemu koji uređuje transakcije ne vlasničkim hartijama od vrednosti, omogućiti pregovore između klijenata, da bi u transakciji združili dva ili više potencijalno kompatibilnih interesa u trgovanju.

Komisija može, kada investiciono društvo ili organizator tržišta podnose zahtev za dobijanje dozvole za upravljanje OTP-om, ili po sopstvenoj proceni, zahtevati informacije i detaljno objašnjenje:

- 1) zašto sistem ne odgovara regulisanom tržištu, MTP-u ili sistematskom internalizatoru i ne može da posluje kao jedan od ovih sistema;
- 2) detaljan opis na koji način će se primenjivati diskreciono pravo, posebno kada se nalog na OTP-u može povući;
- 3) kada i kako će se dva ili više naloga klijenta upariti unutar OTP-a;
- 4) upotrebe istovremene kupovine i prodaje za sopstveni račun ili trgovanja za sopstveni račun uparivanjem naloga.

Komisija prati trgovanje za sopstveni račun uparivanjem naloga koje vrši investiciono društvo ili organizator tržišta kako bi se osiguralo da je u skladu sa definicijom takvog trgovanja i da ne dovodi do sukoba interesa između investicionog društva ili organizatora tržišta i klijenata.

Odredbe čl. 177, 179, 180, 181, 182, 186. i 187. ovog zakona se primenjuju na transakcije zaključene na OTP-u.

Sukob interesa

Član 176

Investiciona društva preduzimaju sve odgovarajuće mere za prepoznavanje i sprečavanje ili upravljanje sukobima interesa koji proizilaze iz pružanja investicionih i dodatnih usluga ili njihove kombinacije, uključujući one koji su posledica primanja podsticaja od trećih strana ili struktura naknada i drugih podsticaja u samom investicionom društvu:

- 1) između investicionog društva, uključujući i njihove rukovodioce, zaposlene, vezane zastupnike i svako lice direktno ili indirektno povezano sa njima putem kontrole, i njihovih klijenata, ili

2) između klijenata.

Ako organizacione ili administrativne mere koje, u skladu sa članom 167. ovog zakona, preuzima investiciono društvo radi sprečavanja sukoba interesa i nanošenja štete interesima klijenta nisu dovoljne da se u razumnoj meri spreči rizik štete interesima klijenata, investiciono društvo mora klijentu jasno obelodaniti opštu prirodu i/ili izvore sukoba interesa i preduzete korake za ublažavanje tih rizika pre nego što krene da posluje za njegov račun.

Obelodanjivanje iz stava 2. ovog člana:

1) je sačinjeno na trajnom nosaču podataka; i

2) uključuje dovoljno podataka, uzimajući u obzir prirodu klijenta, kako bi klijent mogao na osnovu dobijenih informacija doneti odluku u vezi sa uslugom u okviru koje dolazi do sukoba interesa.

Komisija podzakonskim aktom uređuje:

1) mere za koje je razumno očekivati da će ih investiciono društvo preduzeti za prepoznavanje, sprečavanje, upravljanje ili rešavanje sukoba interesa u pružanju različitih investicionih i dodatnih usluga, ili kombinaciji ovih usluga;

2) odgovarajuće kriterijume za utvrđivanje vrsta sukoba interesa koji mogu ugroziti interese klijenata ili potencijalnih klijenata investicionog društva.

Opšta načela i informacije za klijente

Član 177

Prilikom pružanja investicionih, odnosno dodatnih usluga klijentima, investiciono društvo postupa korektno, pravedno, u skladu s pravilima struke, u najboljem interesu klijenata, a posebno poštujući načela utvrđena u ovom članu i čl. 180, 181. i 182. ovog zakona.

Investiciono društvo koje kreira finansijske instrumente za prodaju klijentima dužno je da:

1) se stara da su njegovi proizvodi kreirani tako da ispunjavaju potrebe utvrđenog ciljnog tržišta krajnjih klijenata u okviru relevantne kategorije klijenata;

2) ima strategiju za distribuciju finansijskih instrumenata koja je usklađena sa utvrđenim ciljnim tržištem i preuzima razumne mere, kako bi se finansijski instrument distribuirao na tom tržištu;

3) razume finansijske instrumente koje nudi ili preporučuje i ocenjuje njihovu usklađenost sa potrebama klijenata, za koje pruža investicione usluge, pri čemu u obzir uzima utvrđeno ciljno tržište krajnjih klijenata iz člana 167. ovog zakona; i

4) finansijski instrument nudi ili preporučuje samo kada je to u interesu klijenta.

Član 178

Investiciono društvo u prostorijama u kojima obavlja rad sa strankama omogućava uvid u pravila poslovanja i pravilnik o tarifi, i iste objavljuje na svojoj internet stranici.

Investiciono društvo, njegovi rukovodioci i zaposleni, kao poverljive podatke, čuvaju podatke o stanju i prometu na računima klijenata i ne smeju ih saopštavati trećim licima niti ih koristiti osim u interesu klijenta.

Podaci o klijentima iz stava 2. ovog člana, izuzetno se mogu saopštavati i stavljati na uvid:

- 1) uz pismenu saglasnost klijenta;
- 2) prilikom nadzora koji vrši Komisija ili organizator tržišta;
- 3) na osnovu naloga suda;
- 4) na osnovu naloga organa koji se bavi sprečavanjem pranja novca ili finansiranja terorizma, odnosno drugog nadležnog državnog organa.

Informacije, oglašavanje i podsticaji u vezi sa pružanjem investicionih ili dodatnih usluga

Član 179

Sve informacije, uključujući i marketinške, koje investiciono društvo upućuje svojim klijentima ili potencijalnim klijentima, moraju biti istinite, jasne i da ne dovode u zabludu, a marketinški materijal mora biti jasno označen kao takav.

Klijentima ili potencijalnim klijentima se pravovremeno pružaju relevantne informacije o investicionom društvu i njegovim uslugama, finansijskim instrumentima i predlaganim investicionim strategijama, mestima izvršenja i svim troškovima i povezanim naknadama. Relevantne informacije uključuju da:

1) prilikom pružanja usluge investicionog savetovanja, investiciono društvo mora pravovremeno i pre investicionog savetovanja obavestiti klijenta:

(1) da li savet pruža nezavisno;

(2) da li se savet zasniva na širokoj ili uskoj analizi različitih vrsta finansijskih instrumenata, a posebno da li je ograničen na finansijske instrumente koje izdaju ili predlažu blisko povezana lica, ili koji su u pravnom ili ekonomskom odnosu sa investicionim društvom, kao što je ugovorni odnos, koji bi mogao ugroziti nezavisnost saveta;

(3) da li će investiciono društvo klijentu pružati redovnu procenu adekvatnosti finansijskih instrumenata koje preporučuje tom klijentu;

2) informacije o finansijskim instrumentima i predloženim investicionim strategijama treba da sadrže odgovarajuće smernice i upozorenja o rizicima koji su povezani sa takvim ulaganjem, kao i da li je finansijski instrument namenjen malim ili profesionalnim investitorima, uzimajući u obzir određeno ciljno tržište u skladu sa članom 177. st. 2. ovog zakona;

3) informacije o svim troškovima i povezanim naknadama treba da sadrže informacije koje se odnose na investicione i dodatne usluge, uključujući troškove savetovanja, ako je potrebno, troškove finansijskog instrumenta koji se preporučuje ili prodaje klijentu, i informacije o mogućim načinima plaćanja od strane klijenta, uključujući plaćanja trećem licu.

Informacije o svim troškovima i naknadama, uključujući one koji se odnose na investicionu uslugu i finansijski instrument koji nisu posledica pojave povezanih tržišnih rizika, predstavljaju se zbirno tako da klijent može da razume puni trošak, kao i kumulativni efekat na prinos od ulaganja, a na zahtev klijenta pruža se pregled raščlanjen po stavkama. Po potrebi, takve informacije se pružaju klijentu redovno, najmanje jednom godišnje, tokom trajanja ulaganja.

Informacije iz st. 2. i 3. i st. 8-10. ovog člana moraju biti lako razumljive kako bi klijenti ili potencijalni klijenti u razumnoj meri mogli da shvate prirodu i rizike investicionih usluga i određenu vrstu finansijskog instrumenta koji se nudi, i shodno tome, da donesu utemeljenu odluku o ulaganju. Ove informacije se mogu davati u standardizovanom obliku.

Ako se investiciona usluga nudi kao deo finansijskog proizvoda koji je već uređen odredbama Zakona o bankama, na tu uslugu se ne primenjuju dodatne obaveze iz st. 1-4. ovog člana.

Kada investiciono društvo obavesti klijenta da je investicioni savet pružen nezavisno, to investiciono društvo:

1) procenjuje dovoljno veliki skup finansijskih instrumenata dostupnih na tržištu koji moraju biti dovoljno diversifikovani u pogledu vrste i izdavaoca ili ponuđača proizvoda tako da se klijentov investicioni cilj može postići na odgovarajući način i ne sme se ograničiti na finansijske instrumente koje izdaju ili nude:

(1) samo investiciono društvo ili lica koja imaju bliske veze sa investicionim društvom; ili

(2) druga lica sa kojima je investiciono društvo u pravnom ili ekonomskom odnosu, poput ugovornog odnosa koji je toliko blizak da može ugroziti nezavisnost datog saveta;

2) ne prihvata i ne zadržava naknade, provizije niti druge novčane ili nenovčane koristi koje plaća ili pruža treće lica ili lica koje u vezi sa pružanjem usluge klijentima deluje za račun trećeg lica. Izuzetak su manje nenovčane koristi koje mogu poboljšati kvalitet usluge pružene klijentu, koje svojom veličinom i prirodom ne bi ugrozile obavezu investicionog društva da deluje u najboljem interesu klijenta i koje moraju biti jasno obelodanjene.

Prilikom pružanja usluge upravljanja portfoliom, investiciono društvo je dužno da postupa u skladu stavom 6. tačka 2) ovog člana.

Smatra se da investiciono društvo ne ispunjava svoje obaveze iz člana 176. ovog zakona ili stava 1. ovog člana kada plaća ili prima naknade, provizije, odnosno pruža ili dobija novčane ili nenovčane koristi u vezi sa pružanjem investicione usluge ili dodatne usluge, licu ili od strane lica koje nije klijent ili lica koje deluje za račun klijenta, izuzev kada je plaćanje ili korist:

1) namenjeno poboljšanju kvaliteta relevantne usluge koja se pruža klijentu; i

2) ne utiče na obavezu investicionog društva da deluje pravično, pošteno, u skladu s pravilima struke i u najboljem interesu klijenata.

Klijentu mora biti jasno obelodanjeno na iscrpan, tačan i razumljiv način, a pre početka pružanja investicione odnosno dodatne usluge, postojanje, priroda i iznos plaćanja ili koristi

iz stava 8. ovog člana, ili ako se iznos ne može odrediti, način izračunavanja tog iznosa. Investiciono društvo, gde je to potrebno, obaveštava klijenta o mehanizmima za prenos na klijenta naknade ili provizije, novčane ili nenovčane koristi primljene u vezi sa pružanjem investicione ili dodatne usluge.

Stav 8. ovog člana ne primenjuje se na troškove koji su vezani za pružanje investicionih usluga, poput troškova držanja ili saldiranja, naknade regulatora ili pravnih troškova, a koji po svojoj prirodi ne mogu dovesti do sukoba sa obavezama investicionog društva da postupi pravično, pošteno i profesionalno u skladu sa najboljim interesima svojih klijenata.

Investiciono društvo koje pruža investicione usluge klijentima ne sme da nagrađuje i ocenjuje učinak zaposlenih na način koji je u suprotnosti sa njegovom obavezom da deluje u najboljem interesu klijenata. Naročito, ne sme imati mehanizme u obliku nagrade, prodajnih ciljeva ili drugih aranžmana koji podstiču zaposlene da preporučie određeni finansijski instrument malom investitoru ako investiciono društvo može da ponudi drugi finansijski instrument koji bi bolje ispunio potrebe klijenta.

Kada se investiciona usluga nudi zajedno sa drugom uslugom ili proizvodom kao delom paketa ili kao uslov istog paketa, investiciono društvo obaveštava klijenta da li je moguće zasebno kupiti pojedinačne komponente i za svaku komponentu priprema posebno evidenciju troškova i naknada.

Kada postoji verovatnoća da su rizici koji proizlaze iz takvog paketa ponuđenih malom investitoru drugačiji od rizika povezanih sa pojedinačnim komponentama, investiciono društvo pruža adekvatan opis različitih komponenti paketa, kao i promena u rizicima koji nastaju iz njihovog uzajamnog delovanja.

Izuzetno, u cilju zaštite investitora i integriteta tržišta, Komisija može propisati dodatne zahteve za investiciona društva koji moraju biti objektivno utemeljeni i srazmerni potencijalnim rizicima tržišta u Republici.

Komisija bez nepotrebnog odlaganja obaveštava Evropsku komisiju o svim zahtevima koje namerava da uvede u skladu sa stavom 14. ovog člana, a najmanje dva meseca pre datuma njihovog planiranog stupanja na snagu. U obaveštenju navodi i razloge za uvođenje zahteva. Svi takvi dodatni zahtevi ne ograničavaju, niti na drugi način utiču na prava investicionih društava iz propisa EU koji uređuju tržište finansijskih instrumenata. U roku od dva meseca od obaveštenja iz ovog stava, Evropska komisija donosi mišljenje o proporcionalnosti i opravdanosti dodatnih zahteva.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

- 1) uslove koje informacije moraju ispunjavati da bi bile poštene, jasne i da ne dovode u zabludu;
- 2) pojedinosti o sadržaju i formatu informacija za klijente u vezi sa kategorizacijom klijenata, investicionim društvima i njihovim uslugama, finansijskim instrumentima, troškovima i naknadama;
- 3) kriterijume za procenu skupa finansijskih instrumenata dostupnih na tržištu;
- 4) kriterijume za procenu ispunjavanja obaveza poštenog, pravičnog i profesionalnog ponašanja u najboljem interesu klijenata, za investiciona društva koja primaju podsticaje;

5) smernice za procenu i nadzor praksi unakrsne prodaje.

Akt Komisije iz stava 16. ovog člana naročito uzima u obzir:

1) prirodu usluga ponuđenih ili pruženih klijentu odnosno potencijalnom klijentu, uzimajući u obzir vrstu, predmet, veličinu i učestalost transakcija;

2) prirodu i obim ponuđenih ili razmatranih proizvoda, uključujući različite vrste finansijskih instrumenata;

3) da li je klijent ili potencijalni klijent mali ili profesionalni investitor ili, u slučaju iz st. 2, 3. i 4. ovog člana, određeni profesionalni investitor iz člana 194. ovog zakona.

Procena podobnosti i primerenosti

Član 180

Prilikom pružanja usluge davanja investicionog saveta ili usluge upravljanja portfolijima, investiciono društvo je dužno da prikupi potrebne informacije o znanju i iskustvu klijenta ili potencijalnog klijenta, u investicionoj oblasti relevantnoj za određenu vrstu proizvoda ili usluge, o njegovoj finansijskoj situaciji koja uključuje i sposobnost tog klijenta da pokrije gubitke, kao i investicionim ciljevima klijenta i njegovoj toleranciji na rizik, kako bi investiciono društvo bilo u stanju da klijentu ili potencijalnom klijentu, preporuči određenu investicionu uslugu ili finansijski instrument koji je za njega primeren i u skladu sa njegovom tolerancijom na rizik i sposobnošću da pokrije gubitke.

Kada investiciono društvo pruža investicione savete i preporučuje paket povezanih usluga ili proizvoda u skladu sa članom 179. st. 12. i 13. ovog zakona, celokupni paket povezanih usluga i proizvoda mora biti primeren za klijenta.

Kada investiciono društvo pruža investicione usluge koje nisu navedene u st. 1. i 2. ovog člana, dužno je da zatraži od klijenta ili potencijalnog klijenta, podatke o njegovom znanju i iskustvu u investicionoj oblasti, u pogledu određenog finansijskog instrumenta ili usluge koja se nudi ili traži, kako bi moglo da proceni u kojoj meri su predviđena investiciona usluga ili finansijski instrument primeren za klijenta.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, ako je skup usluga ili proizvoda predviđen u skladu sa članom 179. st. 12. i 13. ovog zakona, pri proceni treba razmotriti da li je celokupni objedinjeni paket prikladan.

U slučaju kada investiciono društvo smatra da, na osnovu podataka koje je dobilo u skladu sa stavom 3. ovog člana, neki proizvod ili usluga nije primeren za klijenta ili potencijalnog klijenta, o tome je dužno da ga upozori, a ovo upozorenje se može dostavljati u standardnoj formi.

U slučaju kada klijent ili potencijalni klijent odluči da ne pruži informacije iz stava 3. ovog člana, ili kada ne pruži dovoljno informacija o svom znanju i iskustvu, investiciono društvo je dužno da upozori klijenta ili potencijalnog klijenta da ne može utvrditi da li su za njega određeni proizvod ili usluga odgovarajući, a ovo upozorenje se može dostavljati u standardnoj formi.

Bez obaveze pribavljanja informacija ili ocene iz stava 3. ovog člana, investiciona društva mogu pružati klijentima investicione usluge koje se sastoje samo od izvršenja ili prijema i

prenosa naloga klijenata sa ili bez dodatnih usluga, izuzev odobravanja kredita ili zajmova iz člana 2. stav 1. tačka 3) ovog zakona koji se ne sastoje od postojećih kreditnih limita zajmova, tekućih računa i prekoračenja po računima klijenata, ako su ispunjeni svi sledeći uslovi:

1) navedene usluge se odnose na jedan od sledećih finansijskih instrumenata:

(1) akcije uključene u trgovanje na regulisanom tržištu ili ekvivalentnom tržištu u trećoj državi ili MTP-u, ako se radi o akcijama društava, koje nisu ni akcije u alternativnim investicionim fondovima, ni akcije u koje je ugrađen izveden finansijski instrument;

(2) obveznice ili drugi oblici sekjuritizovanog duga uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu ili na ekvivalentnom tržištu treće države ili na MTP-u, izuzev onih u koje je ugrađen izveden finansijski instrument ili koji su strukturirani na način da klijentu otežava razumevanje rizika;

(3) instrumente tržišta novca, izuzev onih u koje je ugrađen izveden finansijski instrument ili koji su strukturirani na način da klijentu otežava razumevanje rizika;

(4) akcije ili jedinice u UCITS fondu, isključujući strukturirane UCITS fondove, u skladu sa zakonom koji uređuje otvorene investicione fondove sa javnom ponudom;

(5) strukturirani depoziti, isključujući one koji su strukturirani na način koji klijentu otežava razumevanje rizika prinosa ili troškova prevremenog izlaska iz proizvoda;

(6) druge nekompleksne finansijske instrumente, u svrhe ovog stava.

2) usluga je pružena na inicijativu klijenta ili potencijalnog klijenta;

3) klijent ili potencijalni klijent je bio jasno obavešten da, tokom pružanja određene usluge, investiciono društvo nema obavezu da procenjuje podobnost pruženog ili ponuđenog finansijskog instrumenta ili usluge, te da stoga klijent ne uživa pravo zaštite iz relevantnih pravila poslovanja. Ovo upozorenje se može davati u standardizovanoj formi;

4) investiciono društvo ispunjava obaveze iz člana 176. ovog zakona.

Za svrhe stava 7. ovog člana, tržište treće države smatra se ekvivalentnim regulisanom tržištu ukoliko Komisija usvoji odluku o ekvivalentnosti kada pravni okvir te treće države ispunjava najmanje sledeće uslove:

1) tržišta su predmet dobijanja dozvole i stalnog delotvornog nadzora i primene zakona;

2) tržišta imaju jasna i transparenta pravila u vezi sa uključenjem hartija od vrednosti u trgovanje, te se njima trguje na pošten, pravilan i efikasan način, i mogu se slobodno prenositi;

3) od izdavalaca hartija od vrednosti se periodično i stalno zahtevaju informacije čime se osigurava visok nivo zaštite investitora; i

4) transparentnost i integritet tržišta su obezbeđeni sprečavanjem zloupotreba na tržištu, kao što su insajdersko trgovanje i manipulacije.

Ugovori i izveštavanje klijenata

Član 181

Investiciono društvo vodi evidenciju koja uključuje ugovor ili dokumente koje su potpisali investiciono društvo i klijent, u kojima su utvrđena prava i obaveze ugovornih strana i drugi uslovi pod kojima investiciono društvo pruža usluge klijentima. Prava i dužnosti ugovornih strana mogu biti uključena pozivanjem na druga dokumenta ili propise.

Investiciono društvo pruža klijentu, na trajnom nosaču podataka, izveštaje o uslugama koje pruža, sa podacima o redovnoj komunikaciji sa klijentom koja zavisi od vrste i složenosti finansijskih instrumenata i prirode usluga koje se pružaju, i, prema potrebi, troškovima u vezi sa tim transakcijama i uslugama.

Kada investiciono društvo pruža usluge investicionog savetovanja, klijentu pre transakcije daje na trajnom mediju izjavu o podobnosti, u kojoj precizira dati investicioni savet uz obrazloženje kako taj savet ispunjava preferencije, ciljeve i druge karakteristike malog investitora.

Kada se ugovor o kupovini ili prodaji finansijskog instrumenta zaključuje komunikacijom na daljinu, što sprečava prethodno podnošenje izjave o podobnosti, investiciono društvo može dati pisanu izjavu o podobnosti na trajnom nosaču podataka odmah nakon što se klijent obaveže ugovorom, ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) klijent se saglasio da će primiti izjavu o podobnosti bez nepotrebnog odlaganja, nakon izvršenja transakcije; i
- 2) investiciono društvo je dalo klijentu izbor odlaganja transakcije kako bi unapred primio izjavu o podobnosti.

Kada investiciono društvo pruža usluge upravljanja portfoliom ili obaveštava klijenta da će vršiti redovnu procenu podobnosti, periodični izveštaj sadrži ažuriranu procenu podobnosti investicije u odnosu na preferencije, ciljeve i druge karakteristike malog investitora.

Kada investiciono društvo, licu koje zaključuje ugovor o stambenom kreditu pruža investicionu uslugu u vezi sa hipotekarnim obveznicama koje su posebno izdate radi osiguranja finansiranja i pod istim uslovima kao i ugovor o stambenom kreditu, kako bi se omogućilo plaćanje, refinansiranje ili vraćanje kredita, ta usluga ne podleže obavezama iz ovog člana.

Podzakonski akt Komisije

Član 182

Komisija podzakonskim aktom uređuje:

- 1) informacije potrebne za procenu podobnosti i prikladnosti usluga i finansijskih instrumenata za klijente investicionih društava;
- 2) kriterijume za procenu znanja i kompetentnosti iz člana 180. stav 1. ovog zakona;
- 3) kriterijume za procenu finansijskih instrumenata koji su klasifikovani kao nekompleksni u svrhe člana 180. stav 7. tačka 1) podtačka (6) ovog zakona;

4) kriterijume za procenu:

(1) finansijskih instrumenata koji su strukturirani na način koji klijentu otežava razumevanje uključenih rizika u skladu sa članom 180. stav 7. tačka 1) podtač. (2) i (3) ovog zakona;

(2) strukturiranih depozita koji su strukturirani na način koji klijentu otežava razumevanje rizika prinosa ili troškova prevremenog izlaska iz proizvoda, u skladu sa članom 180. stav 7. tačka 1) podtačka (5) ovog zakona, na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja Narodne banke Srbije;

5) sadržaj i oblik evidencija i ugovora za pružanje usluga klijentima i periodičnih izveštaja za klijente o pruženim uslugama;

6) postupak utvrđivanja i kriterijume za procenu ekvivalentnosti tržišta treće države.

Akt iz stava 1. ovog člana u obzir uzima:

1) prirodu usluge ili usluga ponuđenih ili pruženih klijentu odnosno potencijalnom klijentu, imajući u vidu vrstu, predmet, veličinu i učestalost transakcija;

2) prirodu ponuđenih ili razmatranih proizvoda uključujući različite vrste finansijskih instrumenata;

3) neprofesionalnu ili profesionalnu prirodu klijenta odnosno potencijalnog klijenta ili, u slučaju člana 181. st. 2-5. ovog zakona, kvalifikovanih investitora.

Član 183

Investiciona društva su dužna da obezbede i da dokažu Komisiji na njen zahtev da zaposleni u investicionom društvu i druga fizička lica koja pružaju usluge i obavljaju aktivnosti iz stava 2. ovog člana u ime i za račun investicionog društva, u svakom trenutku poseduju potrebna znanja i sposobnosti za obavljanje njihovih dužnosti u skladu sa čl. 177. i 180. ovog zakona i odgovarajućih akata Komisije.

Stav 1. ovog člana primenjuje se na fizička lica koja:

1) klijentima, odnosno potencijalnim klijentima pružaju investicione usluge i obavljaju investicione aktivnosti ili dodatne aktivnosti iz člana 2. stav 1. tač. 2) i 3) ovog zakona;

2) pružaju informacije o finansijskim instrumentima, investicionim uslugama ili dodatnim uslugama investicionog društva, klijentima ili potencijalnim klijentima.

Investiciona društva odobravaju i nadgledaju sprovođenje sistema stalne edukacije lica iz stava 1. ovog člana u skladu sa složenošću i obimom njihovog posla i u cilju njihove adekvatne edukacije i unapređenja sposobnosti za obavljanje poslova iz čl. 177. i 180. ovog zakona.

Komisija utvrđuje i objavljuje koja su to minimalna znanja i sposobnosti potrebna za obavljanje različitih zadataka i poslova lica iz stava 1. ovog člana i objavljuje kriterijume za procenu tih znanja i sposobnosti.

Komisija je ovlašćena da organizuje edukativne kurseve i ispite za procenu znanja i sposobnosti iz stava 4. ovog člana.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, Komisija može priznavati kvalifikacije, diplome, uverenja, položene ispite i stručne licence koje su izdala druga lica, ukoliko utvrdi da ona obezbeđuju minimalni nivo znanja i sposobnosti iz stava 4. ovog člana. Komisija objavljuje spisak kvalifikacija, diploma, uverenja, ispita i stručnih licenci koje priznaje.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

- 1) na koja lica, usluge i aktivnosti se odredbe ovog člana primenjuju;
- 2) opseg i minimalni nivo znanja i sposobnosti koje zahteva;
- 3) kriterijume za procenu tih znanja i sposobnosti; i
- 4) postupak za priznavanje kvalifikacija, diploma, uverenja, položenih ispita i stručnih licenci koje su izdala druga lica.

Dozvola za fizička lica za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti

Član 184

Fizička lica mogu obavljati usluge i aktivnosti iz člana 2. stav 1. tačka 2) podtač. (1)-(5) ovog zakona samo ukoliko poseduju odgovarajuću dozvolu za obavljanje tih usluga i aktivnosti.

Dozvolu za obavljanje usluga i aktivnosti iz stava 1. ovog člana Komisija izdaje ako podnosilac zahteva za dobijanje te dozvole ispunjava sledeće uslove:

- 1) položen ispit za sticanje zvanja;
- 2) ne podleže primeni pravnih posledica osude.

Podnosilac zahteva za dobijanje dozvole za obavljanje poslova investicionog savetnika i portfolio menadžera mora imati najmanje tri godine radnog iskustva sa visokom stručnom spremom na poslovima s hartijama od vrednosti.

Način nostrifikacije dozvole licu koje je steklo odgovarajuću dozvolu ili ovlašćenje za obavljanje tih poslova u inostranstvu propisuje Komisija.

Komisija organizuje nastavu i polaganje ispita za sticanje zvanja brokera, investicionog savetnika i portfolio menadžera.

Pružanje usluga posredstvom drugog investicionog društva

Član 185

Investiciono društvo može da zaključi ugovor o obavljanju investicionih usluga ili o pružanju dodatnih usluga sa drugim investicionim društvom u ime klijenta i u tom slučaju može da koristi informacije o klijentu koje prosleđuje prvo investiciono društvo.

Investiciono društvo koje prosleđuje uputstvo o nalogu klijenta ostaje odgovorno za potpunost i tačnost datih podataka.

Investiciono društvo koje prima uputstvo o izvršenju usluge u ime klijenta može da prihvati i svaku preporuku u pogledu usluge ili transakcije koju je klijentu pružilo prvo investiciono društvo.

Investiciono društvo koje prosleđuje uputstvo ostaje odgovorno za preporuku ili savet koje je pružilo klijentu.

Investiciono društvo koje prosleđuje uputstva drugom investicionom društvu, ostaje odgovorno za:

- 1) celovitost i tačnost prenesenih informacija;
- 2) primerenost/prikladnost preporuke ili saveta datih klijentu.

Zaključivanje ugovora iz stava 1. ovog člana dozvoljeno je ukoliko angažovanje drugog investicionog društva:

- 1) ne uslovljava naplatu naknada ili drugih troškova od klijenta prvog investicionog društva u iznosu koji je viši od naknada koje bi klijent platio da je prvo investiciono društvo pružilo usluge;
- 2) ne može uzrokovati nepotrebne poslovne rizike investicionom društvu, značajno ugroziti kvalitet unutrašnje kontrole, niti onemogućiti nadzor Komisije nad ispunjavanjem svih obaveza investicionog društva.

Komisija podzakonskim aktom uređuje uslove pod kojima investiciono društvo može koristiti usluge drugog investicionog društva.

Kreditna institucija koja zaključi ugovor o obavljanju investicionih usluga ili o pružanju dodatnih usluga sa drugim investicionim društvom u ime klijenta, dužna je da Narodnu banku Srbije obavesti o tome najkasnije u roku od sedam dana od dana zaključenja tog ugovora, pod uslovima i na način koji može bliže utvrditi Narodna banka Srbije.

Dužnost izvršenja naloga pod najpovoljnijim uslovima

Član 186

Investiciono društvo je dužno da preduzme sve neophodne aktivnosti kako bi pri izvršenju naloga postiglo najbolji mogući efekat po klijenta s obzirom na cenu, troškove, brzinu, mogućnost izvršenja, saldiranje, veličinu, prirodu i sve ostale činioce u vezi sa izvršenjem naloga, s tim što kada klijent izda posebna uputstva u vezi sa transakcijom, investiciono društvo izvršava nalog prema tim uputstvima.

Kada investiciono društvo izvrši nalog u ime malog investitora, najbolji mogući efekat se utvrđuje na osnovu ukupne naknade, uzimajući u obzir cenu finansijskog instrumenta i troškove povezane sa izvršenjem, uključujući naknade mesta za izvršenje, troškove kliringa i saldiranja i sve druge naknade plaćene trećim licima koja su uključena u izvršenje naloga.

Kada postoji više mogućih mesta za izvršenje naloga za finansijski instrument, u svrhe procene i postizanja najboljeg efekata za klijenta, koji bi bili ostvareni izvršenjem naloga na svakom od mesta izvršenja na kojem se može izvršiti nalog, a koja su navedena u politici za izvršavanje naloga investicionog društva, u obzir se uzimaju provizije i troškovi investicionog društva za izvršenje naloga na svakom od tih mesta izvršenja.

Investiciono društvo ne može da prima naknade, popuste niti nenovčane koristi za usmeravanje naloga klijenata na određeno mesto trgovanja ili mesto izvršenja, koje bi kršilo odredbe o sukobu interesa ili o podsticajima iz stava 1. ovog člana i čl. 167, 176, 177. i 179. ovog zakona.

Najmanje jednom godišnje, sva mesta trgovanja i sistematski internalizatori za finansijske instrumente na koje se odnosi obaveza trgovanja utvrđena članom 237. ovog zakona, kao i sva mesta izvršenja za ostale finansijske instrumente, najmanje jednom godišnje javnosti pružaju informacije o kvalitetu izvršenja transakcija na tom mestu. Nakon izvršenja transakcije u ime klijenta, investiciono društvo obaveštava klijenta o mestu izvršenja naloga. Periodični izveštaji sadrže podatke o ceni, troškovima, brzini i verovatnoći izvršenja za pojedinačne finansijske instrumente.

Investiciono društvo je dužno da ustanovi i sprovede efikasne mehanizme i procedure za izvršavanje naloga klijenata i postizanje najboljih efekata u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Procedure izvršavanja naloga iz stava 6. ovog člana za svaku klasu finansijskog instrumenta sadrže podatke o različitim mestima za izvršenje naloga klijenata i činiocima koji utiču na izbor odgovarajućeg mesta izvršenja naloga, a obuhvataju najmanje ona mesta koja investicionom društvu omogućavaju da postigne najbolje moguće rezultate prilikom izvršenja naloga klijenata.

Investiciona društva klijentima pružaju odgovarajuće informacije o svojim procedurama izvršenja naloga, kojima se jasno, dovoljno detaljno i na način koji klijenti mogu lako razumeti, objašnjava kako će i gde investiciono društvo izvršavati naloge za klijenta.

Investiciona društva su dužna da dobiju prethodnu pisanu saglasnost klijenata za njihove procedure izvršenja naloga.

Kada procedure izvršenja naloga predviđaju mogućnost izvršenja naloga van mesta trgovanja, investiciono društvo je dužno da pre izvršenja naloga van mesta trgovanja dobije prethodnu izričitu saglasnost klijenta.

Investiciono društvo može saglasnost da dobije bilo u vidu uopštenog ugovora ili saglasnost može biti data za svaku pojedinačnu transakciju.

Investiciona društva koja izvršavaju naloge klijenata su dužna da jednom godišnje, za svaku vrstu finansijskih instrumenata, sačine rezime i objave pet najprometnijih mesta izvršenja u pogledu obima trgovanja na kojima su izvršavali naloge klijenta u prethodnoj godini, kao i podatke o postignutoj efikasnosti izvršenja.

Investiciono društvo je dužno da:

1) prati efikasnost procedura izvršavanja naloga kako bi na vreme identifikovalo i otklonilo nedostatke ukoliko ih ima;

2) redovno procenjuje da li se na mestima izvršenja naloga navedenim u procedurama o izvršenju naloga postižu najbolji rezultati za klijente i da li je potrebno izvršiti izmene u postojećim procedurama uzimajući u obzir, između ostalog, informacije koje se objavljuju u skladu sa st. 3. i 6. ovog člana;

3) obaveštava klijente o svim značajnim promenama u vezi sa načinom ili procedurama izvršenja naloga;

4) dokaže klijentima, na njihov zahtev, da su izvršili njihove naloge u skladu s procedurama investicionog društva o izvršenju naloga i da Komisiji na njen zahtev dokažu usklađenost sa ovim članom.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

1) kriterijume za utvrđivanje značaja različitih činilaca koji se, u skladu sa st. 1-3. ovog člana, mogu uzimati u obzir pri utvrđivanju najboljeg ishoda, s obzirom na veličinu i vrstu naloga i kategoriju klijenta (profesionalni ili mali investitor);

2) sadržaj, oblik i učestalost objavljivanja podataka o kvalitetu izvršenja, u skladu sa stavom 5. ovog člana, uzimajući u obzir vrstu mesta izvršenja i vrstu finansijskog instrumenta;

3) činioce koje investiciono društvo može uzimati u obzir kada preispituje svoje načine izvršenja naloga i okolnosti u kojima izmene tih načina mogu biti izvršene;

4) činioce za određivanje koja mesta omogućavaju investicionim društvima da dosledno postignu najbolji mogući rezultat za izvršavanje naloga klijenata;

5) prirodu i obim informacija koje se pružaju klijentu o procedurama izvršenja naloga, u skladu sa st. 7-9. ovog člana;

6) sadržinu i oblik informacija koje investiciona društva objavljuju u skladu sa stavom 5. ovog člana.

Pravila za postupanje sa nalozima klijenata

Član 187

Investiciono društvo dužno je da ustanovi procedure i sisteme za brzo, pošteno i ažurno izvršenje naloga klijenata, i u odnosu na naloge ostalih klijenata i u odnosu na interese u trgovanju tog investicionog društva.

Ove procedure ili sistemi moraju omogućavati izvršenje sličnih naloga klijenata u skladu sa vremenom kada je investiciono društvo primilo naloge.

Kada investiciono društvo od klijenta primi nalog sa limitom u vezi sa akcijama koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište ili kojima se trguje na mestu trgovanja, a koji nije odmah izvršen ili izvršiv prema trenutno preovlađujućem stanju na tržištu, dužno je da preduzme mere za izvršenje naloga u najkraćem roku i odmah objavi nalog sa limitom na način koji će ga učiniti lako dostupnim ostalim učesnicima tržišta, osim ukoliko klijent nije izričito dao drugačija uputstva.

Smatra se da investiciono društvo ispunjava ovu obavezu ako prosledi klijentov nalog sa limitom na mesto trgovanja. Obaveza objavljivanja naloga sa limitom ne primenjuje se na nalog koji je velik po obimu u odnosu na normalnu tržišnu veličinu i za koji je Komisija uklonila obavezu objavljivanja informacija o trenutnim cenama ponude i potražnje, na osnovu člana 229. stav 4. ovog zakona.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

1) uslove i prirodu procedura i sistema koji dovode do brzog, poštenog i ažurnog izvršenja naloga klijenata i okolnosti odnosno transakcije u kojima investiciona društva mogu u

razumnoj meri odstupiti od brzog izvršenja naloga kako bi postigla povoljnije uslove za klijenta;

2) različite metode, čijom upotrebom se za investiciono društvo može smatrati da je ispunilo svoju obavezu da tržištu obelodani naloge sa limitom klijenta, koji nisu odmah izvršivi.

Odbijanje izvršenja naloga za kupovinu i prodaju

Član 188

Investiciono društvo može odbiti izvršenje:

1) naloga za kupovinu kada utvrdi da na novčanom računu klijenta nema dovoljno sredstava za izmirenje njegovih obaveza koje bi nastale po osnovu izvršenja naloga za kupovinu;

2) naloga za prodaju kada utvrdi da klijent na računu hartija od vrednosti nema dovoljno hartija od vrednosti koje su potrebne da se izvrši nalog.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, investiciono društvo neće odbiti izvršenje naloga ukoliko se nalog klijenta može izvršiti u potpunosti ili delimično:

1) od realizovanih, a nesaldiranih transakcija;

2) davanjem kredita uz saglasnost klijenta, a na osnovu važećih propisa;

3) pozajmljivanjem hartija od vrednosti u skladu sa propisima koji uređuju pozajmljivanje hartija od vrednosti.

Investiciono društvo je dužno da odbije izvršenje naloga za kupovinu, odnosno prodaju ukoliko ima razloga za osnovanu sumnju da bi izvršenjem takvog naloga:

1) bile prekršene odredbe ovog zakona ili zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma;

2) bilo učinjeno delo kažnjivo po zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, investiciono društvo bez odlaganja obaveštava Komisiju.

Prilikom utvrđivanja okolnosti iz stava 3. ovog člana, investiciono društvo ima pravo da se oslanja na sopstvene informacije, kao i na informacije koje dobije od svojih klijenata ili potencijalnih klijenata, osim ukoliko ne poseduje saznanje, odnosno treba da poseduje saznanje da su takve informacije očigledno zastarele, netačne ili nepotpune.

Potvrda o izvršenju naloga

Član 189

Potvrdu o izvršenju transakcija između učesnika na tržištu investiciono društvo izdaje do kraja prvog radnog dana nakon izvršenja transakcije, a na način predviđen ugovorom sa klijentom.

Klijent se ne može odreći prava da bude obavešten o izvršenju naloga, ali može naložiti slanje obaveštenja drugom licu koje on ovlasti.

Obaveze investicionih društava pri imenovanju vezanih zastupnika

Član 190

Investiciono društvo može da imenuje vezane zastupnike koji se bave:

- 1) promovisanjem usluga investicionog društva;
- 2) pridobijanjem novih klijenata ili prijemom i prenosom naloga klijenata, odnosno potencijalnih klijenata;
- 3) plasiranjem finansijskih instrumenata i pružanjem saveta u vezi sa njima; i
- 4) ostalim uslugama koje nudi investiciono društvo.

Ako investiciono društvo odluči da imenuje vezanog zastupnika, ostaje neograničeno i bezuslovno odgovorno za sve radnje ili propuste vezanog zastupnika koji deluje u ime investicionog društva.

Investiciono društvo je dužno da obezbedi da vezani zastupnik obelodani u kakvoj ulozi deluje i koje investiciono društvo zastupa kada stupa u kontakt ili pre nego što počne da posluje sa klijentom ili potencijalnim klijentom.

Vezani zastupnici registrovani u Republici mogu da drže novac i/ili finansijske instrumente klijenata u ime investicionog društva za koje obavljaju poslove u Republici, odnosno u slučaju prekograničnog poslovanja, na teritoriji države članice koja dozvoljava vezanom zastupniku da drži novac klijenata, ako je to dozvoljeno propisima iz oblasti deviznog poslovanja.

Investiciona društva prate poslove svojih vezanih zastupnika kako bi osigurala svoju stalnu usklađenost sa ovim zakonom kada posluje putem vezanih zastupnika.

Vezani zastupnici moraju biti registrovani u registru koji vodi i redovno ažurira Komisija.

Komisija registar iz stava 6. ovog člana objavljuje na svojoj internet stranici.

Vezani zastupnici će biti upisani u javni registar samo ako Komisija utvrdi da imaju zadovoljavajuću reputaciju i ako imaju odgovarajuće opšte, poslovno i stručno znanje i osposobljenost da mogu da ponude klijentu ili potencijalnom klijentu investicionu uslugu ili dodatnu uslugu i da im pruže tačne sve relevantne informacije u vezi sa ponuđenom uslugom.

Investiciona društva koja imenuju vezane zastupnike preduzimaju odgovarajuće mere kako bi izbegla negativne posledice koje aktivnosti zastupnika koje nisu obuhvaćene ovim zakonom, mogu imati na aktivnosti vezanih zastupnika koje su izvršene u ime investicionog društva.

Investiciona društva mogu da imenuju samo one zastupnike koji su upisani u javni registar iz stava 6. ovog člana.

Kreditna institucija koja imenuje vezane zastupnike iz ovog člana, dužna je da Narodnu banku Srbije obavesti o imenovanju tih vezanih zastupnika, najkasnije u roku od sedam dana od dana tog imenovanja.

Član 191

Investiciono društvo usvaja i pridržava se svojih internih, pisanih pravila i procedura u vezi sa kategorizacijom klijenata.

Profesionalni investitori su dužni da investiciona društva obavješavaju o svim činjenicama koje bi mogle da utiču na promenu u kategorizaciji klijenta kod investicionog društva.

Ukoliko investiciono društvo ustanovi da neki klijent više ne pripada početno utvrđenoj kategoriji profesionalnog investitora, dužno je da preduzme odgovarajuće mere.

Komisija podzakonskim aktom uređuje način na koji investiciona društva vrše kategorizaciju klijenata i pružaju usluge različitim kategorijama klijenata.

Profesionalni investitor

Član 192

Profesionalnim investitorom u vezi sa svim investicionim uslugama i aktivnostima i finansijskim instrumentima, smatraju se, u svrhe ovog zakona:

1) lica koja podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora kako bi poslovala na finansijskom tržištu, uključujući:

- (1) kreditne institucije;
- (2) investiciona društva;
- (3) druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora;
- (4) društva za osiguranje;
- (5) institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje;
- (6) dobrovoljni penzijski fondovi i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima;
- (7) dileri robe i robnih derivata;
- (8) drugi institucionalni investitori;
- (9) drugi investitori koji se smatraju profesionalnim u skladu sa propisima EU;

2) pravna lica koja ispunjavaju najmanje dva od sledećih uslova:

- (1) ukupna imovina iznosi najmanje 20.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
- (2) godišnji poslovni prihod iznosi najmanje 40.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;

(3) sopstveni kapital u iznosu od najmanje 2.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;

3) Republika, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke drugih država, međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i druge, slične, međunarodne organizacije;

4) drugi institucionalni investitori čija je glavna delatnost ulaganje u finansijske instrumente, uključujući lica koji se bave sekjuritizacijom sredstava, ili drugim transakcijama finansiranja.

Investiciono društvo može licu iz stava 1. ovog člana, na njegov zahtev, omogućiti tretman sa višim nivoom zaštite, odnosno tretman koji imaju ostali klijenti koji nisu profesionalni investitori.

Kada je klijent nekog investicionog društva lice iz stava 1. ovog člana, investiciono društvo je dužno da ga, pre pružanja usluge, a na osnovu informacija o takvom licu koje su investicionom društvu dostupne, obavesti da se smatra profesionalnim investitorom i da će biti tretiran kao takav, ukoliko se investiciono društvo i klijent ne sporazumeju drugačije.

Investiciono društvo je dužno da obavesti profesionalnog investitora o mogućnosti izmene dogovorenih uslova kako bi obezbedio viši nivo zaštite svojih interesa, s tim što je odgovornost na ovom klijentu da zatraži viši nivo zaštite svojih interesa kada smatra da nije u stanju da pravilno proceni, odnosno upravlja rizicima svojstvenim nekoj investiciji.

Viši nivo zaštite interesa se obavezno pruža kada profesionalni investitor zaključi ugovor u pisanoj formi sa investicionim društvom kojim precizira da ne želi da bude tretiran kao profesionalni investitor, a takav ugovor mora jasno da odredi da li se odnosi na jednu ili više usluga, odnosno transakcija ili na jedan ili više vrsta proizvoda odnosno transakcija.

Član 193

Investiciono društvo može postupati sa klijentima koji nisu navedeni u članu 192. ovog zakona kao sa profesionalnim investitorima, na njihov zahtev, na osnovu odgovarajuće procene znanja i iskustva klijenta koju je preduzelo samo investiciono društvo, a koja pruža razumnu sigurnost da je klijent sposoban da donosi sopstvene investicione odluke i razume povezane rizike, s obzirom na prirodu predviđene finansijske transakcije ili usluge.

Procena iz stava 1. ovog člana uključuje proveru da li profesionalni investitor ispunjava najmanje dva od sledećih kriterijuma:

1) investitor je izvršio transakcije značajnog obima na relevantnim tržištima, uz prosečnu učestalost od najmanje deset transakcija po kvartalu u toku poslednja četiri kvartala;

2) veličina finansijskog portfolija klijenta, koji obuhvata i gotovinske depozite i finansijske instrumente, prelazi 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;

3) investitor radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje predviđenih finansijskih transakcija ili usluga.

Kada su u pitanju pravna lica koja ne ispunjavaju uslove iz člana 192. stav 1. tačka 2) ovog zakona, lice čije se znanje i sposobnosti procenjuju je lice koje je ovlašćeno da vrši finansijske transakcije u ime tog pravnog lica.

Komisija može usvojiti određene kriterijume za procenu znanja i stručnosti opština i lokalnih vlasti koje zahtevaju da se sa njima postupa kao sa profesionalnim investitorima.

Ti kriterijumi mogu biti alternativa onima navedenim u drugom stavu ovog člana, ili dodatni kriterijumi tim kriterijumima.

Klijenti koji su tretirani kao profesionalni investitori na lični zahtev mogu se odreći višeg nivoa zaštite koju podrazumeva njihov status u skladu sa sledećom procedurom:

1) klijent u pisanom obliku obaveštava investiciono društvo da želi da bude tretiran kao profesionalni investitor, u odnosu na sve ili na neku pojedinačnu investicionu uslugu, odnosno transakciju ili za određenu vrstu transakcije, odnosno proizvoda;

2) investiciono društvo je dužno da nedvosmisleno i u pisanoj formi upozori profesionalnog investitora o zaštiti interesa i pravu na obeštećenje, koje ovim putem može da izgubi;

3) profesionalni investitor je dužan da u posebnom dokumentu, koji je odvojen od ugovora, izjavi da je svestan posledica gubitka zaštite.

Pre nego što usvoji zahtev klijenta za odricanje od višeg nivoa zaštite, investiciono društvo preduzima sve razumne mere kako bi osiguralo da klijent koji zahteva da bude tretiran kao profesionalni investitor ispunjava za to propisane uslove.

Transakcije sa određenim profesionalnim investitorima

Član 194

U svrhe ovog člana, određeni profesionalni investitori su investiciona društva, kreditne institucije, društva za osiguranje, UCITS fondovi i njihova društva za upravljanje, druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora u skladu sa zakonima Republike, nacionalne vlade i njihove kancelarije, uključujući javne organe koji se bave javnim dugom na nacionalnom nivou, centralne banke i nadsacionalne organizacije.

Investiciono društvo sa dozvolom da izvršava naloge u ime klijenata, i/ili da trguje za sopstveni račun, odnosno da prima i šalje naloge, može da inicira transakcije ili stupa u transakcije sa određenim profesionalnim investitorima, a da pri tome nije obavezno da ispunjava uslove iz člana 177, člana 179. stav 1. i st. 5-17, člana 180, člana 181. st. 1. i 6, člana 186. i člana 187. st. 3-5. ovog zakona u pogledu ovih transakcija ili dodatnih usluga direktno povezanih sa ovim transakcijama.

U njihovom odnosu sa određenim profesionalnim klijentima, investiciona društva postupaju pošteno, pravično i profesionalno, i komuniciraju na pošten, jasan i neobmanjujući način, uzimajući u obzir prirodu određenog profesionalnog investitora i njegove delatnosti.

Status određenog profesionalnog investitora iz stava 1. ovog člana ne isključuje pravo tih lica da zahtevaju, bilo uopšteno ili za svaku transakciju posebno, da budu tretirani kao investitori čije se poslovanje sa investicionim društvom uređuje u skladu sa čl. 177, 179, 180, 181, 182, 186. i 187. ovog zakona.

U slučaju transakcije kada se određeni profesionalni investitori nalaze u drugim jurisdikcijama koje nisu Republika, investiciono društvo priznaje status drugog privrednog subjekta, kako je uređeno propisima države članice u kojoj je društvo osnovano.

Kada investiciono društvo zaključuje transakcije u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana sa takvim klijentima, od potencijalnog određenog profesionalnog investitora dužno je da dobije saglasnost da se sa njim postupa kao sa određenim profesionalnim investitorom. Investiciono društvo može tu saglasnost da dobije bilo u vidu uopštenog ugovora ili saglasnost može biti data za svaku pojedinačnu transakciju.

Investiciona društva mogu tretirati kao određene profesionalne investitore subjekte iz trećih država ukoliko su istovetni kategorijama subjekata iz st. 3. i 4. ovog člana.

Investiciona društva, takođe mogu da tretiraju kao određene profesionalne investitore subjekte iz trećih država, u skladu sa st. 5. i 6. ovog člana, pod istim uslovima i kriterijumima koji su utvrđeni u st. 5. i 6. ovog člana.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

- 1) postupak priznavanja statusa klijenta iz st. 3. i 4. ovog člana;
- 2) postupak dobijanja izričite saglasnosti od potencijalnog određenog profesionalnog investitora iz st. 5. i 6. ovog člana.

Praćenje usklađenosti sa pravilima MTP-a ili OTP-a i ostalim zakonskim obavezama

Član 195

Investiciona društva i organizatori tržišta koji upravljaju MTP-om ili OTP-om su dužni da:

- 1) ustanove i održavaju efikasne sisteme i postupke relevantne za MTP ili OTP, za redovno praćenje usklađenosti svojih članova ili učesnika sa pravilima MTP ili OTP;
- 2) prate ispostavljene naloge, uključujući opozive naloga i transakcije koje vrše članovi ili učesnici u okviru njihovih sistema kako bi prepoznali kršenje tih pravila, nepravilne uslove trgovanja ili ponašanja koja mogu ukazati na trgovanje ili pokušaje trgovanja na osnovu insajderske informacije, manipulaciju ili pokušaje manipulacije na tržištu kao i poremećaje u sistemu u vezi sa finansijskim instrumentom, koristeći sredstva potrebna da to praćenje bude efikasno;
- 3) odmah obaveštavaju Komisiju o značajnim slučajevima kršenja njihovih pravila, nepravilnim uslovima trgovanja ili ponašanjima koja mogu ukazati na trgovanje ili pokušaje trgovanja na osnovu insajderskih informacija, manipulaciju ili pokušaje manipulacije na tržištu ili poremećajima u sistemu u vezi sa finansijskim instrumentom;
- 4) dostavljaju bez nepotrebnog odlaganja informacije iz tačke 3) ovog člana državnom tužiocu i obezbeđuju mu punu podršku u istražnim radnjama i procesuiranju zloupotreba na tržištu koje su se dogodile u njihovim sistemima ili preko njih.

Komisija obaveštava ESMA-u i nadležne organe drugih država članica o informacijama iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana.

U vezi sa postupanjem koje može ukazati na ponašanje koje je zabranjeno na osnovu evropskih propisa kojima se uređuju tržišta finansijskih instrumenata, nadležni organ mora da se uveri da takvo ponašanje postoji ili je postojalo pre nego što o tome obavesti nadležne organe drugih država članica i ESMA-u.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje okolnosti usled kojih nastupa obaveza davanja informacija iz stava 1. tač. 3) i 4) i st. 2. i 3. ovog člana.

Privremena obustava i isključenje finansijskih instrumenata iz trgovanja na MTP-u ili OTP-u

Član 196

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om može da uvede privremenu obustavu trgovanja finansijskim instrumentom ili da ga isključi iz trgovanja, ukoliko finansijski instrument više ne ispunjava pravila MTP-a ili OTP-a, osim ako bi ta obustava ili isključenje mogla da nanese znatnu štetu interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om, koji privremeno obustavi ili isključi iz trgovanja finansijski instrument, takođe privremeno obustavlja trgovanje ili isključuje iz trgovanja izvedene finansijske instrumente iz člana 2. stav 1. tačka 19) podtač. (4)-(10) ovog zakona, koji se odnose na taj finansijski instrument ili su sa njim povezani, kada je to potrebno za podršku ciljevima privremene obustave ili isključenja osnovnog finansijskog instrumenta. Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om objavljuje svoju odluku o privremenoj obustavi ili isključenju finansijskog instrumenta iz trgovanja i svih povezanih izvedenih finansijskih instrumenata, i obaveštava Komisiju o tim odlukama.

U okolnostima iz st. 1. i 2. ovog člana, Komisija zahteva da druga regulisana tržišta, MTP-ovi, OTP-ovi i sistematski internalizatori koji su u njenoj nadležnosti i trguju istim finansijskim instrumentom ili izvedenim finansijskim instrumentima iz stava 2. ovog člana, takođe privremeno obustave trgovanje ili iz trgovanja isključe taj finansijski instrument ili izvedene finansijske instrumente, ako je privremena obustava ili isključenje uvedena zbog sumnje na zloupotrebu na tržištu, ponude za preuzimanje ili neobjavljivanja insajderskih informacija o izdavaocu ili finansijskom instrumentu, zbog povrede čl. 271-282. ovog zakona, osim ako takvo privremeno obustavljanje trgovanja ili isključenje iz trgovanja može značajno naštetiti interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta. Komisija odmah objavljuje takvu odluku.

Komisija o odluci iz stava 2. ovog člana obaveštava ESMA-u i nadležne organe drugih država članica. Ovaj stav stupa na snagu u trenutku pristupanja Republike EU.

Kada od nadležnog organa druge države dobije obaveštenje o takvoj odluci, Komisija zahteva da regulisana tržišta, MTP-ovi, OTP-ovi i sistematski internalizatori koji su u njenoj nadležnosti i trguju istim finansijskim instrumentom ili izvedenim finansijskim instrumentima iz stava 2. ovog člana, takođe privremeno obustave trgovanje ili iz trgovanja isključe taj finansijski instrument ili izvedene finansijske instrumente, ako je privremena obustava ili isključenje uvedena zbog sumnje na zloupotrebu tržišta, ponude za preuzimanje ili neobjavljivanja privilegovanih informacija o izdavaocu ili finansijskom instrumentu, zbog povrede čl. 271- 282. ovog zakona, osim ako takvo privremeno obustavljanje trgovanja ili isključenje iz trgovanja može značajno naštetiti interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta. Ovaj stav stupa na snagu u trenutku pristupanja Republike EU.

Komisija o ovoj odluci obaveštava ESMA-u i druge nadležne organe, uključujući objašnjenje ukoliko je odlučeno da se za finansijski instrument ili izvedene finansijske instrumente ne obustavi trgovanje ili da se ne isključe iz trgovanja, u skladu sa članom 2. stav 1. tačka 19) podtač. (4)-(10) ovog zakona, koji se odnose na taj finansijski instrument ili su sa njim povezani.

Prilikom ukidanja obustave trgovanja finansijskog instrumenta ili izvedenih finansijskih instrumenata iz stava 2. ovog člana, primenjuju se takođe st. 2-6. ovog člana.

Postupak obaveštavanja iz ovog člana takođe se primenjuje i u slučaju da je odluku o privremenoj obustavi ili isključenju iz trgovanja finansijskog instrumenta ili izvedenih finansijskih instrumenata iz stava 2. ovog člana, doneo nadležni organ u skladu sa članom 374. stav 1. tač. 13) i 14) ovog zakona. Ovaj stav stupa na snagu u trenutku pristupanja Republike EU.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje:

- 1) slučajeve u kojima povezanost između izvedenog finansijskog instrumenta iz stava 2. ovog člana, i izvornog finansijskog instrumenta, znači da je za izvedeni finansijski instrument takođe potrebno obustaviti trgovanje ili ga isključiti iz trgovanja, kako bi se postigao cilj obustave ili isključenja osnovnog finansijskog instrumenta;
- 2) formu i vremenski raspored obaveštenja i objava iz ovog člana;
- 3) okolnosti koje nanose znatnu štetu interesima investitora i pravilnom funkcionisanju tržišta iz ovog člana.

Tržište rasta malih i srednjih preduzeća (Tržište rasta MSP)

Član 197

Organizator MTP-a može podneti zahtev Komisiji za registrovanje MTP-a kao tržišta rasta MSP-a.

Komisija može registrovati MTP kao tržište rasta MSP-a ukoliko primi zahtev iz stava 1. ovog člana i ukoliko se uveri da su uslovi iz stava 3. ovog člana ispunjeni u vezi sa MTP-om.

Organizator MTP-a posluje u skladu sa efikasnim pravilima, sistemima i postupcima, koji osiguravaju da su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) najmanje 50% izdavalaca čiji su finansijski instrumenti uključeni u trgovanje na MTP-u su mala i srednja preduzeća u vreme registracije MTP-a kao tržište rasta MSP-a i u svim narednim kalendarskim godinama;
- 2) utvrđeni su odgovarajući kriterijumi za prvo i dalje uključivanje finansijskih instrumenata izdavaoca u trgovanje;
- 3) kada se finansijski instrumenti prvi put uključe u trgovanje, na raspolaganju je dovoljno informacija koje će omogućiti investitorima da donesu utemeljenu odluku o ulaganju u finansijske instrumente; informacije su dostupne ili u relevantnom dokumentu o uključanju ili prospektu ukoliko se primenjuju zahtevi o javnoj ponudi u vezi s prvim uključanjem finansijskog instrumenta na MTP iz ovog zakona;

4) izdavalac ili neko drugo lice u njegovo ime obezbeđuje odgovarajuće redovno finansijsko izveštavanje, kao što su revidirani godišnji izveštaji;

5) izdavaoci na tržištu, lica koja obavljaju dužnosti rukovodioca i sa njima blisko povezana lica ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom;

6) propisane informacije koje se odnose na izdavaoce na tržištu čuvaju se i stavljaju na raspolaganje javnosti;

7) postoje efikasni sistemi i kontrole za sprečavanje i otkrivanje zloupotreba na tržištu u skladu sa odredbama ovog zakona.

Kriterijumi iz stava 3. ovog člana ne sprečavaju investiciono društvo ili organizatora tržišta koji upravljaju MTP-om da uvedu dodatne uslove.

Komisija može izbrisati iz registra MTP-ova kao tržište rasta MSP-a u jednom od sledećih slučajeva:

1) investiciono društvo ili organizatora tržišta koji upravlja tržištem koji su podneli zahtev za brisanje iz registra;

2) u slučaju neispunjenja uslova koji se odnose na MTP-ove iz stava 3. ovog člana.

Komisija u najkraćem roku obaveštava ESMA-u o svakom upisu u registar kao i isključenju iz registra MTP-a kao tržišta rasta MSP-a.

Kada je finansijski instrument izdavaoca uključen u trgovanje na jednom tržištu rasta MSP-a, tim finansijskim instrumentom se može trgovati i na drugim tržištima rasta MSP-a samo ako je izdavalac informisan i nije se tome usprotivio.

Međutim, u ovom slučaju izdavalac nema nikakvih obaveza u pogledu korporativnog upravljanja ili početnog, kontinuiranog ili povremenog obelodanjivanja na tim drugim tržištima rasta MSP-a.

Sloboda pružanja investicionih usluga i vršenja investicionih aktivnosti

Član 198

Investiciona društva kojima su dozvolu dali i nad kojima nadzor vrše nadležni organi druge države članice u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i kreditne institucije u skladu sa propisima EU o pristupu delatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru kreditnih institucija, mogu slobodno da pružaju investicione usluge i/ili da obavljaju investicione aktivnosti i dodatne usluge na teritoriji Republike, pod uslovom da njihova dozvola predviđa te usluge i aktivnosti, a kad su u pitanju kreditne institucije - i pod uslovima koji su propisani zakonom kojim se uređuju kreditne institucije u Republici. Dodatne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Investiciona društva i kreditne institucije iz stava 1. ovog člana mogu početi da pružaju investicione usluge i aktivnosti u Republici, kada Komisija od njihovog matičnog nadležnog organa označenog kao kontakt tačku u skladu sa propisima EU koji uređuju tržišta finansijskih instrumenata dobije podatke iz st. 4. i 5. ovog člana. Komisija objavljuje te podatke kada ih primi. Komisija je dužna da ove podatke koji se odnose na kreditnu instituciju bez odlaganja prosledi Narodnoj banci Srbije.

Svako investiciono društvo kojem je dozvolu za rad dala Komisija i nad kojim vrši nadzor u skladu sa ovim zakonom i kreditna institucija koja je dozvolu dobila u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije, mogu slobodno da pružaju investicione usluge i/ili obavljaju investicione aktivnosti, kao i dodatne usluge, na teritoriji druge države članice, pod uslovom da njihova dozvola predviđa te usluge i aktivnosti. Dodatne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svako investiciono društvo koje po prvi put namerava da pruža usluge ili aktivnosti na teritoriji druge države članice, ili koje namerava da promeni paletu usluga ili aktivnosti koje tako pruža odnosno obavlja, treba Komisiju da obavesti o sledećem:

1) o nazivu države članice u kojoj namerava da posluje;

2) poslovnom planu, u kome su posebno naznačene one investicione usluge i/ili aktivnosti i dodatne usluge koje namerava da pruža na teritoriji te države članice i da li namerava da to čini posredstvom vezanih zastupnika sa sedištem u Republici. Kada investiciono društvo namerava da koristi vezane zastupnike, dužno je da Komisiju obavesti o identitetu tih vezanih zastupnika.

Komisija sve informacije, uključujući imena vezanih zastupnika koje investiciono društvo namerava da koristi za pružanje investicionih usluga i aktivnosti u toj državi članici, u roku od mesec dana od njihovog prijema, prosleđuje nadležnom organu države članice domaćina određenog kao kontakt tačka u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata. Investiciono društvo tada može početi da pruža odgovarajuće investicione usluge i aktivnosti u državi članici domaćinu.

U slučaju promene bilo kojih podataka dostavljenih u skladu sa ovim članom, investiciono društvo Komisiji dostavlja pisano obaveštenje o toj izmeni najmanje mesec dana pre njenog sprovođenja. Komisija o toj izmeni obaveštava nadležni organ države članice domaćina.

Svaka kreditna institucija koja namerava da pruža investicione usluge i aktivnosti kao i dodatne usluge u skladu sa stavom 3. ovog člana posredstvom vezanih zastupnika obaveštava Komisiju i Narodnu banku Srbije o imenima tih vezanih zastupnika.

Ako kreditna institucija namerava da koristi vezane zastupnike sa sedištem u Republici, na teritoriji države članice u kojoj namerava da pruža usluge, Komisija u roku od mesec dana od prijema svih informacija, obaveštava nadležni organ države članice domaćina koja je određena kao kontakt tačka u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata, o imenima vezanih zastupnika koje kreditna institucija namerava da koristi za pružanje usluga u toj državi članici.

Investiciona društva i organizatori tržišta koji upravljaju MTP-om ili OTP-om, iz drugih država članica, mogu bez dodatnih zakonskih ili administrativnih zahteva uspostaviti odgovarajuće aranžmane u Republici, kako bi udaljenim korisnicima, članovima ili učesnicima sa sedištem u njihovim državama članicama omogućili pristup i trgovanje na tim tržištima.

Investiciona društva i organizatori tržišta koji upravljaju MTP-om ili OTP-om u Republici, mogu bez dodatnih zakonskih ili administrativnih zahteva uspostaviti odgovarajuće aranžmane u drugim državama članicama, kako bi udaljenim korisnicima, članovima ili učesnicima sa sedištem u Republici omogućili pristup i trgovanje na tim tržištima.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravljaju MTP-om ili OTP-om obaveštavaju Komisiju o aranžmanima u drugim državama članicama, koje Komisija u roku od mesec

dana dostavlja nadležnom organu države članice u kojoj MTP ili OTP namerava da pruža te aranžmane.

Komisija, na zahtev nadležnog organa matične države članice MTP-a, i bez odlaganja, dostavlja imena udaljenih članova ili učesnika na MTP-u, sa sedištem u toj državi članici.

Osnivanje ogranka

Član 199

Svako investiciono društvo kome je nadležni organ druge države članice dao dozvolu za rad i nad kojim vrši nadzor, u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata, može da pruža investicione usluge i/ili da obavlja investicione aktivnosti i dodatne usluge na teritoriji Republike u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i propisima EU o pristupu delatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru kreditnih institucija i investicionih društava, na osnovu prava o poslovnom nastanjivanju, bilo osnivanjem ogranka bilo posredstvom vezanog zastupnika osnovanog u Republici, pod uslovom da njihova dozvola koju je investiciono društvo ili kreditna institucija dobila u matičnoj državi članici predviđa te usluge i aktivnosti. Dodatne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svaka kreditna institucija koja je dozvolu dobila u skladu sa propisima EU o pristupu delatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru kreditnih institucija može da pruža investicione usluge i/ili da obavlja investicione aktivnosti i dodatne usluge na teritoriji Republike u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i propisima EU o pristupu delatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru kreditnih institucija, na osnovu prava o poslovnom nastanjivanju, bilo osnivanjem ogranka bilo posredstvom vezanog zastupnika osnovanog u Republici, pod uslovom da dozvola koju je kreditna institucija dobila u matičnoj državi članici predviđa te usluge i aktivnosti i pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuju kreditne institucije u Republici. Dodatne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svako investiciono društvo kome je dozvolu za rad dala Komisija i nad kojim vrši nadzor u skladu sa ovim zakonom, može slobodno da pruža investicione usluge i/ili obavlja investicione aktivnosti, kao i dodatne usluge, na teritoriji druge države članice u skladu sa ovim zakonom kao i zakonom o kreditnim institucijama, na osnovu prava o poslovnom nastanjivanju, bilo osnivanjem ogranka, bilo posredstvom vezanog zastupnika osnovanog van Republike, pod uslovom da dozvola za rad data investicionom društvu ili kreditnoj instituciji u Republici predviđa te usluge i aktivnost. Dodatne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svaka kreditna institucija koja je dobila dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije u Republici može slobodno da pruža investicione usluge i/ili obavlja investicione aktivnosti, kao i dodatne usluge, na teritoriji druge države članice, na osnovu prava o poslovnom nastanjivanju, bilo osnivanjem ogranka, bilo posredstvom vezanog zastupnika osnovanog van Republike, pod uslovom da dozvola za rad koju je kreditna institucija dobila predviđa te usluge i aktivnosti i pod uslovom da je pribavljena potrebna dozvola u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije u Republici. Dodatne usluge se mogu pružati samo zajedno sa investicionim uslugama i/ili aktivnostima.

Svako investiciono društvo koje želi da osnuje ogranak na teritoriji druge države članice ili da posluje posredstvom vezanih zastupnika osnovanih u drugoj državi članici u kojoj nije osnovao ogranak, dužno je da prvo o tome obavesti Komisiju i da joj dostavi sledeće informacije:

- 1) ime države članice na čijoj teritoriji namerava da osnuje ogranak ili države članice u kojoj ne osniva ogranak, ali namerava da koristi vezane zastupnike sa sedištem u toj državi članici;
- 2) poslovni plan koji, između ostalog, navodi investicione usluge i/ili aktivnosti i dodatne usluge koje će nuditi;
- 3) organizacionu strukturu ogranka, kad je osnovan, i naznaku da li ogranak namerava da koristi vezane zastupnike i naziv vezanih zastupnika;
- 4) da li namerava da koristi vezane zastupnike u državi članici u kojoj investiciono društvo ne osniva ogranak, opis nameravane upotrebe vezanog zastupnika ili vezanih zastupnika i organizacionu strukturu, uključujući zahteve za izveštavanje i navođenje mesta koje zastupnik ili zastupnici imaju u korporativnoj strukturi investicionog društva;
- 5) adresu u državi članici domaćinu na kojoj se mogu dobiti dokumenta;
- 6) imena lica odgovornih za upravljanje ogranakom ili vezanim zastupnikom.

Kada investiciono društvo koristi vezanog zastupnika osnovanog u državi članici izvan Republike, takav vezani zastupnik postaje deo ogranka, ako je ogranak osnovan, i u svakom slučaju na njega se primenjuju odredbe ovog zakona o ograncima.

Osim ako Komisija nema razloga da sumnja u prikladnost administrativne strukture ili finansijskog položaja investicionog društva, uzimajući u obzir razmatrane aktivnosti, ona u roku od tri meseca od prijema svih informacija, te podatke dostavlja nadležnom organu države članice domaćina koji je određen kao kontakt tačka u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i o tome obaveštava investiciono društvo.

Pored podataka iz stava 5. ovog člana, Komisija nadležnom organu države članice domaćina dostavlja pojedinosti o akreditovanom sistemu zaštite investitora čiji je član investiciono društvo u skladu sa ovim zakonom. U slučaju promene u pojedinostima, Komisija obaveštava nadležne organe države članice domaćina na odgovarajući način.

Ako Komisija odbije da pruži informacije nadležnom organu države članice domaćina, ona investicionom društvu daje svoje razloge za odbijanje u roku od tri meseca od prijema svih podataka.

Po prijemu obaveštenja od nadležnog organa države članice domaćina ili, ako Komisija nije primila takvo obaveštenje od nadležnog organa, najkasnije dva meseca od dana prenosa podataka od strane Komisije, ogranak se može osnovati i započeti s radom.

Kada Komisija primi obaveštenje od nadležnog organa matične države članice investicionog društva ili kreditne institucije koja želi da pruža usluge u Republici na osnovu prava poslovnog nastanjanja u skladu sa stavom 1. ovog člana, ona šalje obaveštenje nadležnom organu matične države članice najkasnije u roku od dva meseca od dana prenosa obaveštenja od strane nadležnog organa matične države članice. Ukoliko Komisija ne pošalje takvo obaveštenje u predviđenom roku, ogranak se može osnovati i započeti s radom.

Svaka kreditna institucija koja želi da koristi vezanog zastupnika osnovanog u državi članici izvan Republike kako bi pružala investicione usluge i/ili obavljala aktivnosti, odnosno

dodatne aktivnosti u skladu sa ovim zakonom, obaveštava Komisiju i Narodnu banku Srbije i dostavlja im podatke iz stava 5. ovog člana.

Osim ako Komisija nema razloga da sumnja u adekvatnost administrativne strukture ili finansijskog položaja kreditne institucije, ona u roku od tri meseca od prijema svih informacija, te podatke dostavlja nadležnom organu države članice domaćina koji je određen kao kontakt tačka u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata i tome obaveštava kreditnu instituciju na odgovarajući način.

Ako Komisija odbije da pruži informacije nadležnom organu države članice domaćina, ona kreditnoj instituciji daje svoje razloge za odbijanje u roku od tri meseca od dana prijema svih podataka.

Po prijemu obaveštenja od nadležnog organa države članice domaćina ili, ako Komisija nije primila takvo obaveštenje od nadležnog organa, najkasnije dva meseca od dana prenosa podataka od strane Komisije, vezani zastupnik može započeti s radom. Na tog vezanog zastupnika primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na ogranke.

Odgovornost je Komisije da obezbedi da su usluge koje ogranak pruža na teritoriji Republike u skladu sa obavezama utvrđenim u čl. 177, 179, 180, 182, 186. i 187. i čl. 233-239. ovog zakona kao i mera usvojenih na osnovu njih u Republici.

Komisija ima pravo da preispita/kontroliše uređenje ogranka i da zahteva promene koje su nužne kako bi nadležni organ mogao da sprovede odredbe čl. 177, 179, 180, 182, 186. i 187. i čl. 233-239. ovog zakona i mere usvojene na osnovu njih u Republici, u vezi sa uslugama i/ili aktivnostima koje ogranak pruža u Republici.

Kada investiciono društvo koje ima dozvolu izdatu u drugoj državi članici, osnuje ogranak u Republici, nadležni organ matične države članice investicionog društva može, u vršenju svojih ovlašćenja i nakon obaveštavanja Komisije, na licu mesta vršiti neposredni nadzor u tom ogranaku.

U slučaju promene u podacima dostavljenih u skladu sa stavom 5. ovog člana, investiciono društvo Komisiji dostavlja pisano obaveštenje o toj izmeni najmanje mesec dana pre njenog sprovođenja. Komisija o toj izmeni obaveštava nadležni organ matične države članice.

Pristup regulisanim tržištima

Član 200

Investiciona društva iz drugih država članica koja su ovlašćena za izvršavanje naloga klijenata ili da trguju za sopstveni račun, imaju pravo da postanu član ili da pristupe regulisanim tržištima osnovanim u Republici na jedan od sledećih načina:

1) neposredno, osnivanjem ogranka u Republici;

2) postajući udaljeni članovi regulisanog tržišta ili njegovom pristupu na daljinu bez osnivanja ogranka u Republici, pod uslovom da postupci i sistemi trgovanja relevantnog tržišta ne zahtevaju fizičko prisustvo za zaključenje transakcije na tržištu.

Investiciona društva iz Republike koja imaju dozvolu za izvršavanje naloga klijenata ili da trguju za sopstveni račun, imaju pravo da postanu član ili da pristupe regulisanim tržištima osnovanim van Republike na jedan od sledećih načina:

- 1) neposredno, osnivanjem ogranka u drugoj zemlji;
- 2) postajući udaljeni članovi regulisanog tržišta ili njegovom pristupu na daljinu bez osnivanja ogranka u toj zemlji, pod uslovom da postupci i sistemi trgovanja relevantnog tržišta ne zahtevaju fizičko prisustvo za zaključenje transakcije na tržištu.

Pristup CCP-u, sistemima kliringa i saldiranja i pravo biranja/određivanja sistema saldiranja

Član 201

Investiciona društva iz drugih država članica imaju pravo posrednog i neposrednog pristupa CCP-u i sistemima kliringa i saldiranja u Republici, u svrhe zaključivanja ili organizacije zaključivanja transakcija finansijskim instrumentima.

Za posredni i neposredni pristup tih investicionih društava ovim sistemima važe isti nediskriminatorni, transparentni i objektivni kriterijumi, koji se primjenjuju i na lokalne članove ili učesnike.

Upotreba ovih sistema nije ograničena na kliring i saldiranje transakcija finansijskim instrumentima izvršenim na mestu trgovanja u Republici.

Regulisana tržišta ostavljaju pravo svim svojim članovima ili učesnicima da izaberu sistem za saldiranje transakcija finansijskim instrumentima koje su izvršene na tom regulisanom tržištu, pod sledećim uslovima:

- 1) postoje veze i dogovori između izabranog sistema saldiranja i drugog sistema, koji su potrebni za obezbeđivanje efikasnog i ekonomičnog saldiranja transakcije u pitanju;
- 2) Komisija je saglasna da su tehnički uslovi za saldiranje transakcija zaključenih na regulisanom tržištu putem nekog drugog sistema saldiranja, a ne onog određenog od strane regulisanog tržišta, takvi da omogućavaju nesmetano i uredno funkcionisanje finansijskih tržišta.

Ova procena Komisije ne dovodi u pitanje nadležnosti nacionalne centralne banke kao nadzornog organa sistema saldiranja ili drugih nadzornih organa koji imaju nadležnosti u vezi sa tim sistemima.

Komisija uzima u obzir nadzor/kontrolu koji su već obavile te institucije kako bi izbegle nepotrebno dupliranje/ponavljanje kontrole.

Investiciona društva iz Republike imaju pravo posrednog i neposrednog pristupa CCP-u, sistemima kliringa i saldiranja u drugoj zemlji u svrhe zaključivanja ili organizacije zaključivanja transakcija finansijskim instrumentima.

Odredbe o CCP-u, sistemima kliringa i saldiranja u vezi sa MTP-ovima

Član 202

Investiciona društva i organizatori tržišta koji upravljaju MTP-om mogu da sklope odgovarajuće dogovore sa CCP-om ili sistemom kliringa i sistemom saldiranja druge države članice u cilju obezbeđivanja kliringa i/ili saldiranja nekih ili svih transakcija koje u okviru njihovih sistema zaključuju članovi ili učesnici.

Komisija se ne može protiviti korišćenju CCP-a, klirinških kuća i/ili sistema za saldiranje u drugoj državi članici osim kada je to neophodno kako bi se omogućilo uredno funkcionisanje tog MTP-a i uzimajući u obzir uslove za sisteme saldiranja iz člana 201. stav 4. ovog zakona.

Da bi se izbegla nepotrebna dvostruka kontrola, Komisija uzima u obzir kontrolu i nadzor nad sistemima kliringa i saldiranja koje već vrše nacionalne centralne banke kao nadzorni organi sistema kliringa i saldiranja, odnosno nadzor koji vrše drugi nadzorni organi u čijoj su nadležnosti ovi sistemi.

Pružanje investicionih usluga i aktivnosti na teritoriji Republike i sa elementom inostranosti

Član 203

Lice koje pruža investicione usluge i aktivnosti ili dodatne usluge, na teritoriji Republike, mora da posluje u skladu sa ovim zakonom i da poseduje odgovarajuću dozvolu Komisije.

Pružanje investicionih usluga i aktivnosti ili dodatnih usluga, od strane inostranih investicionih društava ili organizatora trgovanja koja ne poseduju dozvolu Komisije, dozvoljeno je samo uz posredovanje investicionih društava koji imaju dozvolu Komisije.

Samo investiciona društva sa dozvolom Komisije mogu sa teritorije Republike da za inostrana investiciona društva nude investicione usluge i aktivnosti ili dodatne usluge, licima u inostranstvu.

Oglašavanje, reklamiranje, obuke za trgovanje preko elektronskih platformi za trgovanje kao i druge oblike promovisanja usluga inostranih investicionih društava ili organizatora trgovanja, mogu da obavljaju samo subjekti koji poseduju odgovarajuću dozvolu za rad u skladu sa ovim zakonom, nezavisno od toga da li predmetnu uslugu nude rezidentima ili nerezidentima Republike.

Pružanje investicionih usluga i aktivnosti investicionih društava iz trećih država

Član 204

Investiciono društvo iz treće države koje namerava da pruža investicione usluge i obavlja investicione aktivnosti, uključujući ili ne uključujući tome dodatne usluge, profesionalnim investitorima ili malim investitorima u Republici, dužno je da osnuje ogranak u Republici.

Za osnivanje ogranka potrebna je prethodna dozvola za rad od Komisije, u skladu sa sledećim uslovima:

1) za pružanje usluga za koje investiciono društvo iz treće države zahteva dozvolu, potrebno je da ima dozvolu i da je subjekt nadzora u trećoj državi u kojoj je društvo osnovano i poseduje odgovarajuću dozvolu, a pri tome nadležni organ poštuje sve preporuke FATF-a o sprečavanju pranja novca i borbi protiv finansiranja terorizma;

2) između Komisije i nadležnih nadzornih organa treće države u kojoj je investiciono društvo osnovano, zaključeni su sporazumi o saradnji sa odredbama koje uređuju razmenu informacija u cilju očuvanja integriteta tržišta i zaštite investitora;

3) ogranak na raspolaganju ima dovoljno osnovnog kapitala;

4) imenovano je jedno ili više lica odgovornih za upravljanje ogrankom i sva lica ispunjavaju odredbe člana 156. ovog zakona;

5) treća država u kojoj je osnovano investiciono društvo je potpisala sporazum sa Republikom, koji u potpunosti ispunjava standarde OECD-ovog modela poreske konvencije o prihodima i kapitalu i obezbeđuje efikasnu razmenu informacija u oblasti poreskih pitanja, uključujući sve višestrane/multilateralne poreske sporazume, ukoliko postoje;

6) investiciono društvo je član sistema zaštite investitora koji je dozvolu dobio ili je priznat u skladu sa propisima EU sistema zaštite investitora.

Investiciono društvo iz treće države iz stava 1. ovog člana podnosi zahtev Komisiji.

Član 205

Investiciono društvo iz treće države koje namerava da pribavi dozvolu za pružanje investicionih usluga ili obavljanje investicionih aktivnosti, sa ili bez dodatnih usluga, na teritoriji Republike putem ogranka, dužno je da Komisiji dostavi:

1) ime organa odgovornog za njegov nadzor u relevantnoj trećoj državi. Ako je za nadzor odgovorno više od jednog organa, navode se pojedinosti o njihovim područjima nadležnosti;

2) sve relevantne pojedinosti o investicionom društvu (ime, pravni oblik, sedište i adresu, članove organa uprave, relevantne akcionare), kao i poslovni plan u kojem se navode investicione usluge i/ili aktivnosti, odnosno dodatne usluge koje će se pružati, organizacionu strukturu ogranka, uključujući opis svih poveravanja važnih poslovnih procesa trećim stranama;

3) imena lica, koja su odgovorna za rukovođenje ogranka, i relevantne dokumente za dokazivanje usklađenosti sa zahtevima iz člana 156. ovog zakona;

4) podatke o osnovnom kapitalu na raspolaganju ogranku.

Član 206

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole investicionom društvu iz treće države za pružanje investicionih usluga ili obavljanje investicionih aktivnosti, sa ili bez dodatnih usluga, na teritoriji Republike putem ogranka kada utvrdi:

1) da su uslovi iz člana 204. ovog zakona ispunjeni; i

2) ogranak investicionog društva iz treće države će moći da ispunjava uslove iz stava 3. ovog člana.

Komisija u roku od šest meseci od dana podnošenja urednog zahteva obaveštava investiciono društvo iz treće države o tome da li je dozvola data.

Ogranak investicionog društva iz treće države koji je dozvolu dobio u skladu sa stavom 1. ovog člana, dužan je da ispunjava uslove iz propisa EU koji uređuju tržište kapitala i predmet je nadzora Komisije.

Član 207

Kada mali investitor ili profesionalni investitor koji je osnovan ili se nalazi u Republici, isključivo na svoju vlastitu inicijativu pokrene pružanje investicionih usluga ili aktivnosti od strane investicionog društva iz treće države, zahtev za posedovanje dozvole iz člana 204. ovog zakona ne primenjuje se na pružanje te usluge ili aktivnosti od strane investicionog društva iz treće države tom licu, uključujući odnos u vezi sa pružanjem te usluge ili aktivnosti. Inicijativa tih klijenata, ne daje pravo investicionom društvu iz treće države da tim strankama plasira nove kategorije investicionih proizvoda ili investicionih usluga, sem putem ogranka.

Član 208

Komisija može oduzeti dozvolu koju je izdala društvu iz treće države u skladu sa članom 206. ovog zakona kada to društvo:

- 1) ne koristi svoju dozvolu za rad, tokom 12 meseci, otvoreno se odriče dozvole ili nije pružalo investicione usluge niti obavljalo investicione aktivnosti tokom prethodnih šest meseci;
- 2) dobije dozvolu navođenjem lažnih podataka ili na neki drugi nepravilan način;
- 3) više ne ispunjava uslove pod kojim je dozvola data;
- 4) u ozbiljnoj meri i sistematski krši odredbe usvojene u skladu sa ovim zakonom koje uređuju uslove poslovanja investicionih društava i koje se primenjuju na društva iz trećih država;
- 5) u drugim slučajevima u kojima zakon predviđa oduzimanje dozvole.

Osnivanje ogranka investicionog društva iz Republike u stranoj državi

Član 209

Investiciono društvo je dužno da Komisiji podnese zahtev za dobijanje prethodne saglasnosti radi osnivanja ogranka u drugoj državi.

Odredbe ovog zakona o davanju dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva shodno se primenjuju na davanje dozvole za obavljanje tih delatnosti za ogranke tih društava u stranoj državi.

Komisija podzakonskim aktom bliže uređuje sadržinu zahteva iz stava 1. ovog člana, a uz njega se podnosi dokaz da nadležna tela druge države dozvoljavaju investicionom društvu pružanje investicionih usluga i obavljanje aktivnosti u toj državi, osnivanjem ogranka.

Adekvatnost kapitala

Član 210

Investiciono društvo je dužno da u svom poslovanju obezbedi da njegov kapital uvek bude u iznosu koji nije manji od minimalnog iznosa kapitala propisanog odredbama člana 165. ovog zakona.

U slučaju da kapital investicionog društva iz stava 1. ovog člana padne ispod minimalnog iznosa kapitala propisanog odredbama člana 165. ovog zakona, Komisija će takvom

investicionom društvu naložiti da u određenom periodu otkloni odstupanja, odnosno izreći neku od nadzornih mera propisanih odredbama ovog zakona.

Komisija podzakonskim aktom uređuje način izračunavanja kapitala i adekvatnosti kapitala investicionog društva.

Upravljanje rizicima

Član 211

Kapital investicionog društva mora uvek da odgovara iznosu kapitala koji je potreban za pokriće njegovih obaveza i mogućih gubitaka, kao i rizika kojima je investiciono društvo izloženo u svom poslovanju, kako se ne bi nanela šteta klijentima ili učesnicima u transakcijama sa tim investicionim društvom.

Investiciono društvo je dužno da izračunava iznos kapitala, rizike i izloženost na način koji je propisan aktom Komisije.

Upravljanje rizicima je skup radnji i metoda za utvrđivanje, merenje, praćenje rizika, uključujući i izveštavanje o rizicima kojima je investiciono društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju.

Investiciono društvo identifikuje, meri i procenjuje rizike kojima je izloženo u svom poslovanju i upravlja tim rizicima.

Investiciono društvo propisuje procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika, kao i upravljanje rizicima, u skladu sa propisima, standardima i pravilima struke.

Akti iz stava 5. ovog člana sadrže:

- 1) odredbe kojima se obezbeđuje funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i redovnih poslovnih aktivnosti investicionog društva;
- 2) procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika;
- 3) procedure za upravljanje rizicima;
- 4) procedure kojima se obezbeđuje kontrola i dosledna primena svih unutrašnjih procedura investicionog društva u vezi sa upravljanjem rizicima;
- 5) procedure za redovno izveštavanje uprave investicionog društva i Komisije o upravljanju rizicima.

Investiciono društvo je dužno da uspostavi stabilan sistem upravljanja koji podrazumeva jasnu organizacionu strukturu sa definisanim, transparentnim i usklađenim opisima dužnosti, efikasnim merama za identifikovanje, upravljanje, praćenje i izveštavanje o rizicima i velikoj izloženosti ili potencijalnoj izloženosti, kao i adekvatne mehanizme unutrašnje kontrole, uključujući adekvatne administrativne i računovodstvene procedure.

Komisija podzakonskim aktom može urediti bliže uslove i način identifikacije, merenja i procene rizika iz ovog člana, kao i upravljanje tim rizicima.

Vrste rizika

Član 212

Akti investicionog društva iz člana 211. ovog zakona obuhvataju sve vrste rizika kojima je investiciono društvo izloženo u svom poslovanju, a naročito su obuhvaćeni:

- 1) tržišni rizik;
- 2) kreditni rizik;
- 3) rizik likvidnosti;
- 4) operativni rizik;
- 5) rizici izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica.

Tržišni rizik

Član 213

Tržišni rizik obuhvata: rizik promene cene, rizik izmirenja obaveza i rizik druge ugovorne strane, rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti, valutni rizik i robni rizik.

Rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta ili, u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta, iz promene cene njegovog osnovnog instrumenta.

Rizik promene cene deli se na:

- 1) opšti rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta usled promene visine kamatnih stopa ili većih promena na tržištu kapitala nezavisno od bilo koje specifične karakteristike tog finansijskog instrumenta;
- 2) specifični rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta usled činjenica u vezi sa izdavaocem odnosno, u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta, činjenica u vezi sa izdavaocem osnovnog finansijskog instrumenta.

Rizik izmirenja i rizik druge ugovorne strane su rizici gubitka koji proizilaze iz neispunjavanja obaveza druge ugovorne strane na osnovu pozicija iz knjige trgovanja.

Valutni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promene kursa valuta.

Robni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene roba.

Investiciono društvo izrađuje i primenjuje odgovarajuće politike i postupke merenja i upravljanja svim značajnim elementima i efektima tržišnih rizika.

Kreditni rizik

Član 214

Kreditni rizik je rizik gubitka koji nastaje zbog neispunjavanja novčane obaveze nekog lica prema investicionom društvu.

Investiciono društvo je dužno da:

- 1) kreditni rizik identifikuje, meri i procenjuje prema kreditnoj sposobnosti klijenta i njegovoj urednosti u izvršavanju obaveza prema investicionom društvu, kao i prema kvalitetu instrumenata obezbeđenja potraživanja tog društva;
- 2) izradi i primenjuje odgovarajuće politike i postupke za upravljanje kreditnim rizikom;
- 3) uspostavi i sprovodi primeren sistem upravljanja i praćenja portfolija i pojedinačnih izloženosti koje nose kreditni rizik, kao i odgovarajuće vrednosne usklađenosti.

Rizik likvidnosti

Član 215

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital investicionog društva usled nesposobnosti tog društva da ispunjava dospele obaveze.

Investiciono društvo izrađuje i primenjuje politike i postupke kontinuiranog merenja i upravljanja rizikom likvidnosti, da redovno proverava ispravnost postavki na kojima je zasnovan sistem za upravljanje rizikom likvidnosti, da upravlja tekućim i budućim novčanim prilivima i odlivima, kao i da usvoji planove postupanja u situacijama krize likvidnosti.

Operativni rizik

Član 216

Operativni rizik je rizik gubitka zbog grešaka, prekida ili šteta koje mogu da nastanu usled neadekvatnih internih procedura, postupanja lica, sistema ili spoljnih događaja, uključujući i rizik izmene pravnog okvira.

Investiciono društvo je dužno da:

- 1) izradi i primenjuje odgovarajuće politike i postupke za merenje i upravljanje operativnim rizikom, uključujući i događaje koji nisu česti, ali imaju značajan uticaj, i da odredi šta čini operativni rizik u smislu tih politika i postupaka;
- 2) usvoji plan za slučaj nepredviđenih okolnosti i plan kontinuiteta poslovanja kojima se osigurava kontinuitet poslovanja i ograničavanje gubitaka u slučajevima značajnijeg narušavanja ili prekida poslovanja.

Rizik izloženosti investicionog društva

Član 217

Izloženost investicionog društva prema jednom licu je ukupan iznos potraživanja koja se odnose na to lice ili grupu povezanih lica (kreditni, ulaganja u dužničke hartije od vrednosti, vlasnički ulogi i učešća, izdate garancije i avali i slično).

Grupa povezanih lica, u smislu stava 1. ovog člana, su dva ili više pravnih ili fizičkih lica koja, ako se suprotno ne dokaže, predstavljaju jedan rizik za investiciono društvo i:

- 1) jedno od tih lica ima posrednu ili neposrednu kontrolu nad drugim licem;
- 2) međusobno su povezana na način da postoji velika verovatnoća da usled promene poslovnog i finansijskog stanja jednog lica može doći do promene poslovnog i finansijskog stanja drugog lica, a između njih postoji mogućnost prenosa gubitka, dobiti ili kreditne sposobnosti;
- 3) međusobno su povezana kao članovi porodice.

Rizik prekoračenja dozvoljenih izloženosti je rizik gubitka zbog prekoračenja izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica na osnovu pozicija iz knjige trgovanja.

Velika izloženost riziku investicionog društva prema jednom licu ili grupi povezanih lica jeste izloženost u iznosu od 10% ili više kapitala investicionog društva.

Najveća dozvoljena izloženost riziku investicionog društva prema licu ili grupi povezanih lica ne sme preći 25% kapitala investicionog društva.

Član 218

Ukoliko izloženost riziku investicionog društva prelazi ograničenja iz člana 217. ovog zakona, investiciono društvo je dužno da o iznosu ovakve izloženosti odmah obavesti Komisiju u skladu sa odredbama člana 223. ovog zakona.

Posle izvršene procene, Komisija može dati investicionom društvu ograničen rok za usklađivanje sa predviđenim ograničenjima.

Knjiga trgovanja i knjiga pozicija kojima se ne trguje

Član 219

Knjiga trgovanja sadrži pozicije u finansijskim instrumentima koje investiciono društvo drži sa namerom trgovanja ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koje se vode u toj knjizi i za koje ne postoje ograničenja da se njima trguje, niti postoje ograničenja da se ove pozicije zaštite od rizika.

Knjiga pozicija kojima se ne trguje sadrži sve pozicije finansijskih instrumenata i roba koje nisu obuhvaćene knjigom trgovanja.

Komisija podzakonskim aktom uređuje sadržaj knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje.

Strategije i politike upravljanja rizicima

Član 220

Investiciono društvo je dužno da, osim ispunjavanja organizacionih zahteva u svrhu dosledne primene strategije i politika upravljanja rizicima, utvrdi i dosledno primenjuje administrativne i računovodstvene postupke za efikasan sistem unutrašnje kontrole, i to:

- 1) za izračunavanje i proveravanje kapitalnih zahteva za te rizike;

2) za utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti, promena u velikim izloženostima i za proveravanje usklađenosti velikih izloženosti sa politikama investicionog društva u odnosu na tu vrstu izloženosti.

Načelo solventnosti i načelo likvidnosti

Član 221

Investiciono društvo obavlja poslove tako da je trajno sposobno da ispunjava sve svoje novčane obaveze (načelo solventnosti) i da u svakom trenutku pravovremeno ispunjava dospele novčane obaveze (načelo likvidnosti).

Minimalni iznos kapitala u odnosu na kapitalne zahteve

Član 222

Kapital investicionog društva mora biti veći ili jednak zbiru kapitalnih zahteva za tržišne rizike, kreditni rizik i operativni rizik.

Kapital investicionog društva ne sme biti manji od jedne četvrtine opštih troškova iz prethodne poslovne godine.

Komisija podzakonskim aktom uređuje način izračunavanja kapitalnih zahteva za upravljanje pojedinim vrstama rizika, naročito uzimajući u obzir vrste investicionih usluga i aktivnosti koje obavlja investiciono društvo.

Mere za obezbeđenje adekvatnosti kapitala

Član 223

Investiciono društvo, u skladu sa aktom Komisije, podnosi izveštaj Komisiji o svakom padu kapitala društva ispod propisanog nivoa iz čl. 165. i 210. ovog zakona, kao i da u izveštaju navede konkretne činjenice i okolnosti koje su dovele do pada kapitala investicionog društva ispod tog nivoa.

Komisija može zahtevati od investicionog društva koje ne dostiže kapital iz stava 1. ovog člana, odnosno čiji kapital padne ispod propisanog nivoa, da odmah prestane sa pružanjem investicionih usluga i obavljanjem aktivnosti investicionog društva za koje društvo ne ispunjava obavezu adekvatnosti kapitala i može mu naložiti da:

1) odmah preduzme mere za obezbeđenje kapitala iznad nivoa propisanih stavom 1. ovog člana;

2) ograniči svoje investicione usluge i aktivnosti na način koji odredi Komisija sve dok se ne dostignu ili pređu propisani nivoi;

3) dostavi Komisiji blagovremene izveštaje o iznosu kapitala investicionog društva dok se ne dostignu ili pređu propisani nivoi.

Izveštavanje investicionog društva

Član 224

Komisija podzakonskim aktom uređuje sadržinu i formu mesečnih izveštaja koje investiciono društvo podnosi Komisiji, i to najkasnije 15 dana nakon završetka meseca za koji se izveštaj podnosi.

Mesečni izveštaji iz stava 1. ovog člana pokazuju usklađenost investicionog društva sa zahtevima u pogledu kapitala iz odredaba čl. 165. i 210. ovog zakona i akta Komisije, uključujući i izloženost riziku investicionog društva.

Komisija propisuje sadržinu i formu, kao i rok za podnošenje godišnjih finansijskih izveštaja i izveštaj nezavisnog revizora, pripremljene u skladu sa zakonima kojim se uređuje računovodstvo i revizija, a koje je investiciono društvo dužno da podnese Komisiji.

Investiciono društvo je dužno da, u roku koji ne može biti kraći od 60 dana niti duži od 120 dana od poslednjeg dana poslovne godine, dostavi Komisiji godišnji izveštaj o poslovanju čiju bližu sadržinu i formu utvrđuje Komisija.

Izveštaj nezavisnog revizora iz stava 3. ovog člana pokazuje i adekvatnost mehanizama unutrašnje kontrole investicionog društva, računovodstvenih procedura za određivanje adekvatnosti kapitala, upravljanje izloženosti rizicima i navodi sve bitnije slabosti unutrašnje kontrole i procedura.

Privremeno i trajno oduzimanje dozvole za rad investicionog društva

Član 225

Komisija može privremeno oduzeti dozvolu investicionom društvu na period do dve godine, ili trajno oduzeti dozvolu investicionog društva, ukoliko utvrdi da:

- 1) investiciono društvo ne koristi svoju dozvolu za rad, tokom 12 meseci, otvoreno se odriče dozvole ili nije pružalo investicione usluge niti obavljalo investicione aktivnosti tokom prethodnih šest meseci;
- 2) je investiciono društvo dozvolu dobilo na osnovu netačnih, nepotpunih podataka ili na drugi nedozvoljeni način;
- 3) investiciono društvo je prestalo da ispunjava uslove propisane (ovim zakonom) za dobijanje dozvole za rad;
- 4) investiciono društvo je počinilo značajnu povredu odredaba ovog zakona ili akta Komisije, a u slučaju oduzimanja dozvole, takve značajne povrede bile su ozbiljne i sistemske;
- 5) investiciono društvo nije postupilo na način i u roku iz rešenja Komisije izdatog u skladu sa odredbama člana 374. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 6) investiciono društvo ne ispunjava obaveze u vezi sa pravovremenim i tačnim izveštavanjem Komisije više od dva puta u periodu od tri godine ili ako na drugi način onemogućava ili sprečava nadzor Komisije nad svojim poslovanjem;
- 7) investiciono društvo sistemski i u većoj meri ne ispunjava obaveze u vezi sa organizacionim, tehničkim, kadrovskim i drugim uslovima za pružanje investicionih usluga i obavljanje investicionih aktivnosti;

8) investiciono društvo ne izvršava obaveze propisane odredbama zakona koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma;

9) investiciono društvo, odnosno rukovodilac investicionog društva, ne vrši razuman nadzor nad licem zaposlenim u tom društvu čije nesavesno poslovanje uzrokuje značajne povrede odredaba ovog zakona, akta Komisije, opštih akata organizatora tržišta ili CRHOV-a.

10) investiciono društvo iz člana 251. stav 1. ovog zakona je otpočelo da obavlja delatnost za koju je dobilo dozvolu za rad pre nego što Komisiji dostavi dokaz o članstvu u Fondu za zaštitu investitora ili mu je nakon prijema u članstvo Fonda za zaštitu investitora to članstvo prestalo.

Komisija o svakom oduzimanju dozvole obaveštava ESMA-u.

Investiciono društvo je dužno da u svakom trenutku ispunjava uslove pod kojima je dobilo dozvolu, a koji su propisani odredbama ove glave zakona.

Komisija ustanovljava odgovarajuće metode kojima kontroliše da li investiciona društva ispunjavaju obaveze iz stava 1. ovog člana. Investiciona društva su dužna da obaveste Komisiju o svakoj promeni uslova pod kojim im je data prvobitna dozvola.

Član 226

Nadležnost Komisije da privremeno ili trajno oduzme dozvolu za rad u skladu sa odredbama ovog člana, ne isključuje mogućnost primene i drugih mera koje Komisija preduzima:

1) protiv lica koja poseduju dozvolu, a u skladu sa odredbama Glave XVI ovog zakona;

2) u skladu sa drugim odredbama ovog zakona prema članovima uprave, rukovodiocima i licu sa kvalifikovanim učešćem u investicionom društvu, odnosno rukovodiocima organizacionog dela kreditne institucije namenjenog za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti.

Ukoliko investiciono društvo podnese zahtev Komisiji za oduzimanje dozvole iz razloga prestanka obavljanja delatnosti ili promene delatnosti za koje je dobilo dozvolu prema odredbama ovog zakona, Komisija će obaviti nadzor nad poslovanjem i zavisno od utvrđenog stanja, može doneti rešenje o oduzimanju dozvole i njeno brisanje iz registra investicionih društava koji se vodi u Komisiji.

Organ uprave investicionog društva dužan je da podnese zahtev i obavesti Komisiju o odluci o prestanku ili promeni obavljanja delatnosti, i to sledećeg radnog dana nakon donošenja takve odluke.

Komisija ne mora da oduzme dozvolu investicionom društvu ili fizičkom licu nad kim se vrši nadzor ili se tereti za povredu odredaba ovog zakona, akta Komisije, opštih akata organizatora tržišta, odnosno CRHOV-a, sve dok se ta pitanja u potpunosti ne reše.

Posebna pravila za investiciona društva čija je dozvola privremeno ili trajno oduzeta

Član 227

Rešenjem iz člana 225. ovog zakona, Komisija može odrediti da se neizvršeni nalozi i druga dokumentacija klijenata investicionog društva kojem Komisija oduzima dozvolu prenese na drugo investiciono društvo, uz saglasnost tog klijenta.

Od dana konačnosti rešenja o oduzimanju dozvole investiciono društvo ne sme da ugovara, započinje obavljanje ili da obavlja investicionu uslugu ili aktivnost za koje je dozvola oduzeta.

U slučaju da Komisija privremeno ili trajno oduzme dozvolu za obavljanje delatnosti investicionom društvu, društvo je u obavezi da dostavi svim klijentima pisano obaveštenje, tako da oni mogu da povuku svoja sredstva sa računa u investicionom društvu ili da ih prebace u drugo investiciono društvo koje ima dozvolu za obavljanje delatnosti.

U slučaju trajnog oduzimanja dozvole za obavljanje delatnosti investicionom društvu, pokreće se postupak likvidacije, odnosno stečaja u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, odnosno zakonom koji uređuje stečajni postupak.

Ako likvidacioni upravnik utvrdi postojanje stečajnih razloga dužan je bez odlaganja da obustavi postupak likvidacije i pokrene postupak stečaja.

Imovina klijenata ne ulazi u imovinu, stečajnu ili likvidacionu masu investicionog društva, niti može biti predmet izvršenja ili prinudne naplate koji se sprovede nad investicionim društvom.

Troškove obaveštavanja klijenata iz stava 1. ovog člana snosi investiciono društvo.

Kreditne institucije koje su dobile dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, odnosno u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije

Član 228

Kreditna institucija koja je dobila dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, odnosno u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije ne može obavljati jednu ili više investicionih usluga i aktivnosti iz odredaba člana 2. stav 1. tač. 2) i 3) ovog zakona, izuzev dodatnih usluga iz člana 2. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (4) ovog zakona, bez dozvole Komisije za obavljanje delatnosti investicionog društva.

Kreditna institucija iz stava 1. ovog člana je dužna da:

1) ima poseban organizacioni deo namenjen za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti iz člana 2. stav 1. tač. 2) i 3) ovog zakona, izuzev za obavljanje dodatnih usluga iz člana 2. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (4) ovog zakona;

2) u poslovnim knjigama obezbeđuje posebnu evidenciju i podatke o poslovanju tog organizacionog dela.

Kreditna institucija iz stava 1. ovog člana ne može obavljati poslove organizatora tržišta, odnosno pružati investicione usluge i aktivnosti iz člana 2. stav 1. tačka 2) podtač. (8) i (9) ovog zakona.

Kreditna institucija iz stava 1. ovog člana dužna je da Narodnu banku Srbije obavesti o dobijanju dozvole Komisije za obavljanje delatnosti investicionog društva, najkasnije narednog radnog dana od dana izdavanja te dozvole.

Na kreditnu instituciju iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe koje se odnose na investiciona društva iz ove glave.

Na kreditnu instituciju iz stava 1. ovog člana ne primenjuju se odredbe:

- 1) član 152. ovog zakona koji reguliše davanje dozvole Komisije u slučaju statusne promene investicionog društva;
- 2) član 154. ovog zakona koji reguliše upis u registar privrednih subjekata i otpočinjanje obavljanja delatnosti;
- 3) član 158. ovog zakona koji reguliše obavezu ustanovljavanja odbora za imenovanja velikih investicionih društava;
- 4) čl. 160-165. ovog zakona koji regulišu kvalifikovano učešće, minimalni kapital investicionog društva i postupak davanja prethodne saglasnosti Komisije za sticanje kvalifikovanog učešća u investicionom društvu;
- 5) čl. 173-175. ovog zakona koji regulišu trgovanje i zaključivanje transakcija u okviru MTP-a ili OTP-a;
- 6) čl. 195-202. ovog zakona, koji regulišu praćenje usklađenosti poslovanja MTP-a i OTP-a, tržište rasta malih i srednjih preduzeća, slobodu pružanja investicionih usluga i obavljanja investicionih aktivnosti, osnivanje ogranka investicionog društva iz država članica EU, pristup reglisanim tržištima, pristup CCP-u, sistemima kliringa i saldiranja i pravo biranja/određivanja sistema saldiranja;
- 7) čl. 204-208. ovog zakona koji regulišu pružanje investicionih usluga i aktivnosti investicionih društava iz trećih država i čl. 210-218. ovog zakona koji regulišu adekvatnost kapitala, vrste rizika i upravljanje rizicima;
- 8) čl. 220-223. ovog zakona koji regulišu strategije i politike upravljanja rizicima, minimalni iznos kapitala u odnosu na kapitalne zahteve i mere za obezbeđivanje adekvatnosti kapitala.

Narodna banka Srbije dostavlja Komisiji izveštaje ili informacije koje prikuplja u vezi sa adekvatnošću kapitala i izloženosti riziku kreditne institucije iz stava 1. ovog člana.

Kreditna institucija je isključivo ovlašćena da se bavi primanjem strukturiranih depozita i dužna je da o nameri uvođenja strukturiranog depozita u ponudu svojih usluga obavesti Narodnu banku Srbije i Komisiju najkasnije 30 dana pre tog uvođenja.

Na obaveštenje Narodne banke Srbije u skladu sa stavom 8. ovog člana primenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje upravljanje rizicima banke koji se odnose na uvođenje novog proizvoda.

Na strukturirane depozite lica koja se smatraju korisnicima finansijskih usluga u smislu odredaba zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga primenjuju se i odredbe tog zakona.

Izveštaji i informacije iz stava 7. ovog člana predstavljaju poverljive podatke u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka i aktima Komisije čuvaju se kao poverljivi podaci u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka.

Komisija vrši nadzor nad kreditnim institucijama iz stava 1. ovog člana u skladu sa ovim zakonom.

Informacije koje Komisija prikupi u postupku nadzora su poverljivi podaci i oni se dostavljaju Narodnoj banci Srbije uz propisane mere zaštite poverljivih podataka.

U vršenju nadzora nad kreditnom institucijom iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju mere i sankcije u nadzoru propisane ovim zakonom za investiciona društva.

Rešenje o preduzetim merama prema kreditnim institucijama Komisija dostavlja Narodnoj banci Srbije bez odlaganja nakon dostavljanja kreditnoj instituciji.

Narodna banka Srbije informacije iz stava 13. ovog člana čuva kao poverljive podatke shodno odredbama ovog zakona, propisima kojima se uređuje tajnost podataka i svojim aktom.

IX TRANSPARENTNOST ZA MESTA TRGOVANJA POSEBNE ODREDBE O TRANSPARENTNOSTI, OVLAŠĆENJA U POGLEDU UVOĐENJA ODREĐENIH MERA ZAŠTITE INVESTITORA I PRUŽANJE USLUGA I OBAVLJANJE AKTIVNOSTI OD STRANE INOSTRANIH DRUŠTAVA

Transparentnost pre transakcije za mesta trgovanja

Član 229

Organizatori tržišta i investiciona društva koji upravljaju mestom trgovanja, objavljuju trenutne kupovne i prodajne cene, kao i dubinu tržišta pri tim cenama, koje se objavljuju preko njihovih sistema za finansijske instrumente, kojima se trguje na mestu trgovanja.

Ovaj uslov se takođe primenjuje na ponude za zaključenje ugovora.

Organizatori tržišta i investiciona društva koji upravljaju mestom trgovanja dužni su da te podatke čine stalno raspoloživim javnosti u toku uobičajenog vremena trgovanja.

Komisija može organizatora tržišta i investiciono društvo koji upravljaju mestom trgovanja izuzeti od obaveze objave podataka iz stava 1. ovog člana.

Komisija može da povuče izuzeće koje je dozvolila u skladu sa stavom 1. ovog člana ukoliko primeti da se izuzeće koristi na način koji odstupa od njegove prvobitne namene ili ukoliko smatra da se izuzeće koristi za izbegavanje obaveza utvrđenih ovim zakonom.

Organizatori tržišta i investiciona društva koji upravljaju mestom trgovanja i koji su u skladu sa članom 233. ovog zakona u obavezi da objavljuju svoje ponude finansijskih instrumenata, po razumnim poslovnim uslovima i na nediskriminatoran način, obezbeđuju investicionim društvima pristup sistemima koje koriste za objavljivanje informacija iz stava 1. ovog člana.

Komisija može bliže propisati:

1) obaveze u pogledu transparentnosti iz stava 1. ovog člana;

2) okolnosti u kojima može dati ili uskratiti izuzeće iz st. 4. i 5. ovog člana.

Transparentnost posle transakcije za mesta trgovanja

Član 230

Organizatori tržišta i investiciona društva koji upravljaju mestom trgovanja objavljuju cenu, obim i vreme izvršenja transakcije finansijskim instrumentima na tom mestu trgovanja.

Organizatori tržišta i investiciona društva koji upravljaju mestom trgovanja su dužni da te podatke o transakcijama objave što bliže realnom vremenu, koliko to tehnički uslovi dopuštaju.

Organizatori tržišta i investiciona društva koji upravljaju mestom trgovanja i koji su u skladu sa članom 235. ovog zakona u obavezi da objavljuju podatke o transakcijama finansijskim instrumentima, po razumnim poslovnim uslovima i na nediskriminatoran način, obezbeđuju investicionim društvima pristup sistemima koje koriste za objavljivanje informacija iz stava 1. ovog člana.

Komisija može bliže propisati obaveze u pogledu transparentnosti iz stava 1. ovog člana.

Odobrenje odloženog objavljivanja

Član 231

Komisija može dozvoliti organizatoru tržišta i investicionom društvu koji upravljaju mestom trgovanja odloženo objavljivanje podataka o transakcijama u zavisnosti od njihove vrste i veličine.

Komisija može da dozvoli odloženo objavljivanje podataka o transakcijama koje prelaze uobičajenu veličinu tržišta za taj finansijski instrument.

Organizatori tržišta i investiciona društva koji upravljaju mestom trgovanja su dužni da od Komisije dobiju prethodno odobrenje za predloženo odlaganje objavljivanja podataka o transakcijama, kao i da o tome na jasan i nedvosmislen način obaveste učesnike na tržištu i javnost.

Komisija može uvesti ili dozvoliti druge mere u vezi sa odobravanjem odloženog objavljivanja podataka o transakcijama.

Komisija može bliže propisati:

- 1) rokove za odobravanje odloženog objavljivanja podataka iz stava 1. ovog člana;
- 2) druge mere u vezi sa odobravanjem odloženog objavljivanja podataka iz stava 4. ovog člana.

Obaveza odvojenog objavljivanja podataka pre i posle trgovanja po razumnim poslovnim uslovima

Član 232

Organizatori tržišta i investiciona društva koji upravljaju mestom trgovanja su dužni da podatke učine dostupnim javnosti u skladu sa čl. 229, 230. i 231. ovog zakona:

- 1) na nediskriminatoran način;
- 2) uz obavezu odvojenog objavljivanja podataka pre i posle trgovanja; i
- 3) po razumnim poslovnim uslovima.

Podaci se bez naknade stavljaju na raspolaganje 15 minuta nakon njihovog objavljivanja.

Komisija donosi akt u kojem uređuje:

- 1) pružanje podataka o transparentnosti pre i posle trgovanja, uključujući nivo raščlanjivanja podataka za objavljivanje u skladu sa stavom 1. ovog člana;
- 2) razumne poslovne uslove za objavljivanje podataka iz stava 1. ovog člana.

2. TRANSPARENTNOST ZA SISTEMATSKE INTERNALIZATORE I INVESTICIONA DRUŠTVA KOJA TRGUJU VAN BERZE (VAN REGULISANOG TRŽIŠTA)

Obaveza sistematskih internalizatora da objavljuju obavezujuće ponude u vezi sa finansijskim instrumentima

Član 233

Investiciona društva objavljuju obavezujuće ponude u vezi sa finansijskim instrumentima kojima se trguje na mestu trgovanja, a za koje su ona sistematski internalizatori i za koje postoji likvidno tržište.

Ako ne postoji likvidno tržište za finansijske instrumente iz stava 1. ovog člana, sistematski internalizatori svojim klijentima ponude otkrivaju na njihov zahtev.

Sistematski internalizatori objavljuju svoje ponude redovno i kontinuirano tokom uobičajenog vremena trgovanja.

Sistematski internalizatori imaju pravo da u svakom trenutku ažuriraju svoje ponude, a u izuzetnim tržišnim okolnostima, da povuku svoje ponude.

Ponude se objavljuju na način da budu lako dostupne drugim učesnicima na tržištu i po razumnim poslovnim uslovima.

Investiciona društva koja ispunjavaju potrebne uslove za sistematskog internalizatora obaveštavaju Komisiju.

Komisija može bliže propisati:

- 1) različite uslove koji se primenjuju na sistematske internalizatore, a pod kojima se objavljuju obavezujuće ponude;
- 2) načine objavljivanja obavezujućih ponuda;

3) uslove pod kojima sistematski internalizatori mogu da povuku svoje ponude;

4) uslove pod kojima sistematski internalizatori izvršavaju naloge koje dobijaju od svojih klijenata.

Pristup ponudama

Član 234

Sistematski internalizatori mogu da na osnovu svoje poslovne politike i na objektivan i nediskriminatoran način odluče kojim će klijentima dati pristup svojim ponudama.

U svrhu iz stava 1. ovog člana moraju da postoje jasni standardi koji uređuju pristup njihovim ponudama.

Sistematski internalizatori mogu da, na osnovu poslovnih razloga kao što su kreditna sposobnost klijenta, rizik druge ugovorne strane i konačno saldiranje transakcije, odbiju uspostavljanje poslovnog odnosa sa klijentom ili da ga raskinu.

Da bi ograničili rizik izloženosti većem broju transakcija sa istim klijentom, sistematskim internalizatorima je dozvoljeno da, bez diskriminacije prema nekim klijentima, ograniče broj dozvoljenih transakcija sa istim klijentima za koje se obavezuju da će ih izvršiti po objavljenim uslovima.

Sistematski internalizatori mogu da, na nediskriminatoran način i u skladu sa članom 187. ovog zakona ograniče ukupan broj transakcija sa različitim klijentima, pod uslovom da je to dozvoljeno i kada broj i/ili obim naloga klijenata značajno prelazi uobičajen.

Objavljivanje podataka u vezi sa finansijskim instrumentima od strane investicionog društva i sistematskih internalizatora, nakon transakcije

Član 235

Investiciona društva koja za svoj račun ili u ime klijenata zaključuju transakcije finansijskim instrumentima kojima se trguje na mestu trgovanja, objavljuju obim i cenu tih transakcija, kao i vreme njihovog zaključenja.

Ovi podaci se objavljuju posredstvom APA-e.

Podaci koji se objavljuju u skladu sa stavom 1. ovog člana, i rokovi u kojima se objavljuju, ispunjavaju uslove iz čl. 230. i 231. ovog zakona.

Ako mere usvojene u skladu sa članom 231. ovog zakona predviđaju odloženu objavu za određene kategorije transakcija finansijskim instrumentima kojima se trguje na mestu trgovanja, ta mogućnost se takođe primenjuje na one transakcije koje se obavljaju van mesta trgovanja.

Komisija aktom bliže uređuje:

1) kriterijume za različite vrste transakcija objavljene na osnovu ovog člana;

2) primenu obaveza iz stava 1. ovog člana na transakcije u kojima se navedeni finansijski instrumenti koriste kao sredstvo obezbeđenja, za pozajmljivanje ili u druge svrhe, pri čemu

se razmena finansijskih instrumenata utvrđuje na osnovu drugih činilaca, a ne na osnovu trenutne tržišne vrednosti finansijskog instrumenta;

3) posebne uslove koji se primenjuju na transakcije za koje je odobreno odloženo objavljivanje u skladu sa članom 231. ovog zakona;

4) stranu u transakciji koja mora da objavi transakciju u skladu sa stavom 1. ovog člana ako su obe strane u transakciji investiciona društva.

Pružanje podataka u svrhe obezbeđivanja transparentnosti i drugih izračunavanja

Član 236

Komisija može zahtevati informacije od:

1) mesta trgovanja;

2) APA-e.

Komisija može da usvoji akt u kome će bliže urediti:

1) sadržaj i učestalost zahteva za podatke, formate i rokove u kojima mesta trgovanja i APA-e moraju da odgovore na zahteve u skladu sa stavom 1. ovog člana;

2) vrstu podataka koji se čuvaju i minimalni period u kome mesta trgovanja i APA-e čuvaju podatke kako bi mogli da odgovore na takve zahteve.

Mesta trgovanja i APA-e čuvaju podatke u skladu sa podzakonskim aktom Komisije iz stava 2. ovog člana.

Obaveza trgovanja za investiciona društva

Član 237

Investiciono društvo obezbeđuje da se akcijama koje su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu ili kojima se trguje na mestu trgovanja, trguje na regulisanom tržištu, MTP-u, posredstvom sistematskog internalizatora ili na mestu trgovanja u trećoj državi, koje je ocenjeno kao ekvivalentno, osim ako takve transakcije nisu:

1) nesistematske, povremene, nepravilne i retke; ili

2) izvršene između profesionalnih investitora i/ili određenih profesionalnih investitora iz člana 194. stav 1. ovog zakona i ne doprinose procesu utvrđivanja cena.

Investiciono društvo koje upravlja internim sistemom uparivanja naloga, koji izvršava naloge klijenata u vezi sa akcijama, depozitnim potvrdama, ETF-ovima, sertifikatima i drugim sličnim finansijskim instrumentima na multilateralnoj osnovi, mora imati dozvolu za obavljanje aktivnosti MTP-a u skladu sa ovim zakonom i mora da ispunjava sve relevantne odredbe u vezi sa takvom dozvolom.

Komisija može da usvoji akt u kome uređuje posebne karakteristike tih transakcija akcijama koje ne doprinose utvrđivanju cena iz stava 1. ovog člana, uzimajući u obzir:

- 1) transakcije koje ne obezbeđuju likvidnost; ili
- 2) trgovanje ovim finansijskim instrumentima je određeno drugim faktorima, a ne njihovom trenutnom tržišnom vrednošću.

Obaveza vođenja evidencije

Član 238

Investiciona društva su dužna da pet godina Komisiji stavljaju na raspolaganje relevantne podatke koji se odnose na sve naloge i sve transakcije finansijskim instrumentima, izvršene za sopstveni račun ili u ime klijenta.

Kada su transakcije izvršene u ime klijenta, evidencija sadrži sve podatke i pojedinosti u vezi sa identitetom klijenta i podatke propisane zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Organizator mesta trgovanja je dužan da najmanje pet godina Komisiji stavlja na raspolaganje relevantne podatke koji se odnose na sve naloge u vezi sa finansijskim instrumentima koji se objavljuju putem njegovog sistema.

Komisija bliže propisuje pojedinosti o relevantnim podacima o nalogima koji se čuvaju u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Obaveza izveštavanja o transakcijama

Član 239

Investiciono društvo koje izvršava transakcije finansijskim instrumentima dužno je da Komisiji podnese izveštaj sa potpunim i tačnim pojedinostima u vezi sa tim transakcijama u što kraćem roku, a najkasnije do kraja sledećeg radnog dana u skladu sa vremenskim rasporedom, tehničkim uslovima, sadržajem i formom utvrđenim aktom Komisije iz stava 14. ovog člana.

Obaveza iz stava 1. ovog člana se primenjuje na:

- 1) finansijske instrumente koji su uključeni u trgovanje ili kojima se trguje na mestu trgovanja odnosno u vezi sa finansijskim instrumentima za koje je podnet zahtev za uključenje u trgovanje;
- 2) finansijske instrumente koji u osnovi imaju finansijski instrument kojim se trguje na mestu trgovanja; i
- 3) finansijske instrumente čija je osnova indeks ili korpa finansijskih instrumenata kojima se trguje na mestu trgovanja.

Obaveza se primenjuje na transakcije finansijskim instrumentima iz stava 2. tač. 1) do 3) ovog člana bez obzira na to da li su te transakcije izvršene na mestu trgovanja ili ne.

Investiciona društva koja vrše prenos naloga, tom prilikom uključuju sve pojedinosti navedene u aktu Komisije iz stava 14. ovog člana.

Umesto da investiciono društvo navodi pojedinosti prilikom prenosa naloga, može da odluči da nalog, ukoliko se izvrši, prijavi kao transakciju u skladu sa zahtevima iz stava 1. ovog člana. U tom slučaju, izveštaj o transakciji investicionog društva navodi da se odnosi na prenesen nalog.

Organizator mesta trgovanja izveštava o pojedinostima transakcija finansijskim instrumentima kojima se trguje na njegovoj platformi i koje preko njegovih sistema izvršava investiciono društvo koje nije predmet ovog zakona, u skladu sa aktom Komisije iz stava 14. ovog člana.

Prilikom izveštavanja o oznakama kojima se identifikuju klijenti u skladu sa st. 3. i 4. ovog člana investiciona društva koriste identifikator pravnih lica koji je namenjen identifikaciji klijenata koji su pravna lica.

Izveštaje Komisiji podnosi investiciono društvo ili mesto trgovanja na kojem je transakcija izvršena.

Investiciona društva su odgovorna za potpunost i tačnost izveštaja i njihovo blagovremeno dostavljanje Komisiji.

Odstupajući od ove obaveze, investiciono društvo ne snosi odgovornost za potpunost, tačnost i blagovremeno podnošenje izveštaja ukoliko se pojedinosti o transakcijama prenose putem mesta trgovanja.

U tim slučajevima, za te nedostatke odgovorno je mesto trgovanja.

Međutim, investiciona društva moraju preduzeti razumne mere da provere potpunost, tačnost i blagovremenost izveštaja o transakcijama koji su dostavljeni u njihovo ime.

Investiciono društvo ili mesto trgovanja koji izveštavaju o transakciji dužni su da isprave eventualne greške ili propuste i da revidirani izveštaj podnesu Komisiji.

Komisija bliže propisuje:

- 1) standarde podataka i format informacija iz izveštaja u skladu sa st. 1, 5. i 6. ovog člana, uključujući metode i načine izveštavanja o finansijskim transakcijama i format i sadržaj tih izveštaja i ispravljenih izveštaja;
- 2) referentne podatke o kupljenim ili prodatim finansijskim instrumentima: količine, datumi i vreme izvršenja transakcija, cene transakcija, informacije i podaci o klijentu, oznaka klijenata u ime kojih je investiciono društvo izvršilo predmetnu transakciju, oznake za lica i kompjuterske algoritme u investicionom društvu koji su odgovorni za odluke o ulaganju i izvršenje transakcija, izjava o primeni važećeg izuzeća na osnovu kojeg je izvršena transakcija, načini identifikacije investicionih društava, način na koji je transakcija izvršena i polja potrebna za obradu i analizu izveštaja o transakcijama u skladu sa ovim članom;
- 3) oznaka za određivanje prodaje na kratko akcija i državnih dužničkih hartija od vrednosti;
- 4) relevantne kategorije finansijskih instrumenata o kojima je potrebno da se izveštava u skladu sa ovim članom;

- 5) uslove pod kojima se razvijaju, dodeljuju i održavaju identifikatori pravnih lica i uslove pod kojima investiciona društva koriste te identifikatore kako bi pružile podatke o klijentima, u skladu sa ovim članom, u izveštajima o transakcijama koje su dužni da sastavljaju;
- 6) primena obaveza izveštavanja o transakcijama na ogranke investicionih društava;
- 7) šta čini transakciju i izvršenje transakcije u smislu ovog člana;
- 8) kada se smatra da je investiciono društvo izvršilo prenos naloga u smislu ovog člana.

Obaveza dostavljanja referentnih podataka o finansijskom instrumentu

Član 240

U vezi sa finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje na regulisanim tržištima ili kojima se trguje na MTP-u ili OTP-u, mesta trgovanja dostavljaju Komisiji referentne podatke za identifikaciju u svrhe izveštavanja o transakcijama u skladu sa članom 239. ovog zakona.

Za druge finansijske instrumente koje uređuje član 239. stav 2. ovog zakona kojima se trguje preko sistemskog internalizatora, svaki sistemski internalizator Komisiji dostavlja referentne podatke za te finansijske instrumente.

Referentni podaci za identifikaciju se pripremaju za dostavljanje Komisiji u elektronskom i standardizovanom obliku, pre početka trgovanja finansijskim instrumentom, na koji se odnose.

Referentni podaci o finansijskom instrumentu se ažuriraju pri svakoj promeni podatka u vezi sa finansijskim instrumentom.

Komisija utvrđuje potrebne procedure kako bi osigurala:

- 1) da su podaci o finansijskom instrumentu, koje prima u skladu sa stavom 1. ovog člana, zaista referentni;
- 2) da kvalitet primljenih podataka odgovara svrsi izveštavanja o transakcijama u skladu sa članom 239. ovog zakona.

Komisija bliže propisuje:

- 1) standarde podataka i formu referentnih podataka o finansijskim instrumentima u skladu sa stavom 1. ovog člana, uključujući metode i načine dostavljanja podataka Komisiji i njihovih ažuriranja u skladu sa stavom 1. ovog člana, kao i format i sadržaj tih podataka;
- 2) tehničke mere koje su potrebne u vezi sa postupcima koje uspostavlja Komisija u skladu sa stavom 4. ovog člana.

3. OGRANIČENJA POZICIJA I KONTROLA UPRAVLJANJA POZICIJAMA U ROBNIM DERIVATIMA I IZVEŠTAVANJE

Ograničenja pozicija i kontrola upravljanja pozicijama u robnim derivatima

Član 241

Komisija, u skladu sa metodologijom za izračunavanje, koju utvrđuje ESMA, ustanovljava i primenjuje ograničenja pozicija u pogledu veličine neto pozicije koju lice može imati u robnim derivatima, kojima se trguje na mestima trgovanja i ekonomski ekvivalentnim vanberzanskim (OTC) ugovorima.

Ograničenja se određuju na osnovu svih pozicija koje lice ima, kao i onih pozicija koje u ime tog lica drži grupa lica, radi:

1) sprečavanja zloupotreba na tržištu;

2) podrške pravilnom određivanju cena i uslova saldiranja, uključujući sprečavanje poremećaja na tržištu, a naročito radi obezbeđivanja izjednačavanja cena derivata u mesecu isporuke i spot cena osnovne robe, bez uticaja na određivanje cena na tržištu osnovne robe.

Ograničenja pozicija ne odnose se na pozicije koje drži nefinansijski subjekat ili na pozicije koje se u njegovo ime drže, a koje su objektivno merljive i određene kao pozicije koje smanjuju rizike direktno povezane sa poslovnom aktivnošću tog nefinansijskog subjekta.

Ograničenja pozicija postavljaju jasne kvantitativne pragove za maksimalnu veličinu pozicije u robnom derivatu koju lice može imati.

Komisija utvrđuje ograničenja za svaki robni derivat kojim se trguje na mestima trgovanja na osnovu metodologije za izračunavanje koju utvrđuje ESMA u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Ograničenja pozicija uključuju ekonomski ekvivalentne vanberzanske (OTC) ugovore.

Ako postoji značajna promena raspoložive ponude ili otvorenih pozicija ili dođe do drugih značajnih promena na tržištu, Komisija revidira ograničenja pozicija na osnovu svog utvrđivanja raspoložive ponude i otvorenih pozicija i ponovo utvrđuje ograničenja pozicija u skladu s metodologijom izračunavanja koju je razvila ESMA.

Komisija obaveštava ESMA-u o tačnim ograničenjima pozicija koju namerava da postavi u skladu sa metodologijom koju je utvrdila ESMA, u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Kada Komisija uspostavi ograničenja suprotna mišljenju ESMA-e, odmah objavljuje obaveštenje na svojoj internet stranici u kome će u potpunosti objasniti razloge za to.

Kada se istim robnim derivatom trguje u značajnom obimu na mestima trgovanja u više od jedne jurisdikcije, nadležni organ mesta trgovanja u kome se odvija najveći obim trgovanja (centralni nadležni organ) utvrđuje jedinstveno ograničenje pozicije koje se odnosi na celokupno trgovanje iz ovog ugovora.

Centralni nadležni organ konsultuje se sa nadležnim organima drugih mesta trgovanja, na kojima se u značajnom obimu trguje tim robnim derivatom, o jedinstvenom ograničenju pozicije koje treba primenjivati i svim izmenama jedinstvenog ograničenja pozicije.

Ako se nadležni organi s tim ne slažu, oni će pismeno navesti sveobuhvatne i detaljne razloge zbog kojih smatraju da zahtevi iz stava 2. ovog člana nisu ispunjeni.

Nadležni organi mesta trgovanja na kojima se trguje istim robnim derivatom i nadležni organi imalaca pozicija u tom robnom derivatu zaključuju sporazume o saradnji, uključujući

međusobnu razmenu relevantnih podataka, kako bi se omogućilo praćenje i primena jedinstvenog ograničenja pozicija.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravljaju mestom trgovanja na kome se trguje robnim derivatima kontrolišu upravljanje pozicijama.

Ova kontrola najmanje uključuje ovlašćenja mesta trgovanja da:

- 1) prati otvorene pozicije lica;
- 2) ima pristup podacima, uključujući svu relevantnu dokumentaciju svih lica u vezi sa veličinom i namenom pozicije ili izloženosti, podatke o stvarnim vlasnicima ili vlasnicima osnovnog instrumenta, zajedničkim delovanjima i sa tim povezanom imovinom ili obavezama na tržištu osnovnog instrumenta;
- 3) od lica zahteva da privremeno ili trajno zatvori ili smanji poziciju, u zavisnosti od slučaja, i u slučaju da lice ne ispuni zahtev, jednostrano preuzima odgovarajuće mere kako bi osigurala da se pozicija zatvori ili smanji; i
- 4) po potrebi zahteva, da lice privremeno, ponovo uspostavi likvidnost na tržištu po dogovorenoj ceni i u dogovorenom obimu, sa izričitom namerom umanjavanja efekta velike ili preovlađujuće pozicije.

Ograničenja pozicija i kontrola upravljanja pozicijama moraju biti transparentni i nediskriminatorni, i određuju kako se primenjuju na lica i uzimaju u obzir karakteristike i sastav učesnika na tržištu i način na koji oni koriste ugovore uključene u trgovanje.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja mestom trgovanja obaveštava Komisiju o detaljima u pogledu kontrole upravljanja pozicijama.

Komisija dostavlja ESMA-i iste podatke i pojedinosti o ograničenjima pozicija koje je ustanovila.

Komisija ne utvrđuje ograničenja koja su restriktivnija od onih usvojenih u skladu sa stavom 1. ovog člana, osim u izuzetnim slučajevima kada su objektivno opravdani i srazmerni s obzirom na likvidnost i uredno funkcionisanje određenog tržišta.

Komisija na svojoj internet stranici objavljuje detalje o restriktivnijim ograničenjima koje je odlučila da uvede, koje važe u periodu koji nije duži od šest meseci od dana objavljivanja na internet stranici Komisije.

Restriktivnija ograničenja pozicija mogu se produžavati, ali najviše za po šest meseci, ako razlozi za ograničenje i dalje postoje.

Ako se po isteku perioda od šest meseci sva ograničenja ne obnove, automatski prestaju da važe.

Ako Komisija odluči da uvede restriktivnija ograničenja pozicija, o tome obaveštava ESMA-u.

Obaveštenje uključuje i obrazloženje takvog restriktivnijeg ograničenja pozicija.

Kada Komisija uspostavi ograničenja suprotna mišljenju ESMA-e, dužna je da bez odlaganja objavi obaveštenje na svojoj internet stranici u kome će u potpunosti objasniti razloge takvog postupanja.

Komisija može koristiti svoja ovlašćenja za izricanje mera u skladu sa ovim zakonom, za kršenje ograničenja pozicija utvrđenih u skladu sa ovim članom u slučaju:

1) pozicije koje drže lica koja se nalaze ili posluju u Republici ili u inostranstvu i koje prelaze ograničenja za robne derivate koje je utvrdila Komisija za ugovore na mestima trgovanja koja se nalaze ili posluju u Republici, ili za ekonomski ekvivalentne vanberzanske OTC ugovore;

2) pozicije koje drže lica koja se nalaze ili posluju u Republici i koje prelaze ograničenja ugovora o robnim derivatima, uspostavljena od strane nadležnih organa u drugim državama članicama.

Izveštavanje o pozicijama po kategorijama imalaca pozicija

Član 242

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja mestom trgovanja na kome se trguje robnim derivatima ili emisionim jedinicama ili njihovim derivatima dužno je da:

1) javno objavi nedeljni izveštaj sa ukupnim pozicijama različitih kategorija lica za različite robne derivate, emisione jedinice ili njihove derivate kojima se trguje na njihovom mestu trgovanja, navodeći broj dugih i kratkih pozicija po tim kategorijama, njihove promene u odnosu na prethodni izveštaj, procenat ukupnih otvorenih pozicija po svakoj kategoriji i broj lica koja drže poziciju u svakoj kategoriji u skladu sa stavom 5. ovog člana i prosleđuje ovaj izveštaj Komisiji;

2) izveštaj iz tačke 1) ovog stava se prosleđuje ESMA-a;

3) najmanje jednom dnevno dostavi Komisiji potpuni raščlanjeni pregled pozicija svih lica, uključujući članove ili učesnike i njihove klijente, na tom mestu trgovanja.

Obaveza iz stava 1. tačka 1) ovog člana se primenjuje samo kada i broj lica i njihovih otvorenih pozicija prelaze minimalne pragove.

Investiciona društva koja trguju robnim derivatima, emisionim jedinicama ili njihovim derivatima izvan mesta trgovanja, nadležnom organu mesta trgovanja na kome se trguje robnim derivatima, emisionim jedinicama ili njihovim derivatima, odnosno centralnom nadležnom organu, dostavljaju potpuni raščlanjeni pregled pozicija u robnim derivatima, emisionim jedinicama ili njihovim derivatima, kada se najmanje jednom dnevno njima trguje u značajnom obimu u više od jedne jurisdikcije na mestu trgovanja, i ekonomski ekvivalentnim vanberzanskim OTC ugovorima, i pozicija njihovih klijenata i klijenata njihovih klijenata, sve do poslednjeg klijenta, u skladu sa članom 237. ovog zakona.

Članovi ili učesnici regulisanih tržišta, klijenti MTP-a i OTP-a najmanje jednom dnevno izveštavaju investiciono društvo ili organizatora tržišta koji upravlja tim mestom trgovanja o detaljima o njihovim pozicijama koje imaju na osnovu ugovora kojima se trguje na tom mestu trgovanja, kao i pozicijama svojih klijenata i klijenata tih klijenata, sve do poslednjeg klijenta.

Investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja tim mestom trgovanja klasifikuje lica koja drže pozicije u robnom derivatu ili emisionim jedinicama ili njihovim derivatima prema prirodi njihove osnovne delatnosti, uzimajući u obzir sve važeće dozvole za rad, kao:

1) investiciona društva ili kreditne institucije;

2) investicione fondove, kao otvoreni investicioni fond sa javnom ponudom (UCITS) u skladu sa zakonom kojim se uređuju otvoreni investicioni fondovi sa javnom ponudom, ili kao alternativni investicioni fond, u skladu sa zakonom kojim se uređuju alternativni investicioni fondovi;

3) druge finansijske institucije, uključujući društva za osiguranje i društva za reosiguranje saglasno zakonu kojim se uređuje osiguranje i dobrovoljni penzijski fondovi i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, u smislu zakona kojim se regulišu dobrovoljni penzijski fondovi i penzijski planovi;

4) privredna društva koja se bave trgovinom;

5) u slučaju emisionih jedinica ili njihovih derivata, organizatori sa obavezama usklađenosti iz zakona o trgovanju emisijama gasova sa efektom staklene bašte.

U izveštajima iz stava 1. tačka 1) ovog člana navodi se broj dugih i kratkih pozicija po kategorijama lica, sve promene u odnosu na prethodni izveštaj, procenat ukupnih otvorenih pozicija po svakoj od kategorija, kao i broj lica po svakoj kategoriji.

U izveštajima iz stava 1. tačka 1) ovog člana i analizama iz stava 3. ovog člana pravi se razlika između:

1) pozicija koje su identifikovane kao pozicije koje mogu objektivno da mere smanjenje rizika direktno povezanih sa poslovnim aktivnostima; i

2) drugih pozicija.

U slučaju emisionih jedinica ili njihovih derivata, izveštavanje ne dovodi u pitanje obaveze usklađenosti iz zakona o trgovanju emisijama gasova sa efektom staklene bašte.

Ovlašćenja Komisije u vezi sa robnim derivatima

Član 243

Ne dovodeći u pitanje druge članove ovog zakona, Komisija koristi, onda kada to smatra potrebnim, svoja nadzorna ovlašćenja iz člana 355. stav 4. tač. 8) i 9) ovog zakona, kako bi sprečila prekomernu volatilnost cena robe, zloupotrebe na tržištu, stvaranje dominantnog položaja na tržištu i kako bi se podstaklo uredno formiranje cena i uslovi saldiranja i sprečili poremećaji na tržištu.

X POSREDNICI NA TRŽIŠTU

Uslovi za osnivanje

Član 244

Posrednik na tržištu osniva se kao akcionarsko društvo ili kao društvo sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Republici.

Minimalni iznos osnovnog kapitala posrednika na tržištu iznosi 5.000 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Na posrednike na tržištu primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Delatnost

Član 245

Posrednik na tržištu može na osnovu dozvole Komisije da pruža investicione usluge i da obavlja aktivnosti samo iz člana 2. stav 1. tačka 2) podtač. (1) i (5) ovog zakona, a koje su u vezi sa prenosivim hartijama od vrednosti i jedinicama institucija kolektivnog investiranja.

Posrednicima je dozvoljeno da tokom pružanja investicionih usluga iz stava 1. ovog člana prenose naloge samo:

- 1) investicionim društvima koja imaju dozvolu za rad u skladu sa ovim zakonom;
- 2) kreditnim institucijama koje imaju dozvolu za rad u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje delatnosti kreditnih institucija; ili
- 3) institucijama kolektivnog investiranja koje imaju dozvolu za radi u skladu sa zakonom kojim se uređuju institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje.

Shodna primena

Član 246

Na posrednike na tržištu shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na uslove i postupak za davanje dozvole za rad, oduzimanje dozvole za rad, vođenje registra, poslovanje, organizacione zahteve i nadzor nad investicionim društvima.

Osiguranje od profesionalne odgovornosti

Član 247

Posrednici na tržištu su dužni da zaključe ugovor o osiguranju od profesionalne odgovornosti za štete nastale obavljanjem delatnosti, kojim je, s obzirom na veličinu i profil rizika, njihovim klijentima zagwarantovana zaštita jednaka zaštiti koja bi bila pružena u skladu sa odredbama ovog zakona koje uređuju Fond za zaštitu investitora.

Zabrane

Član 248

Posrednici na tržištu ne mogu slobodno da pružaju investicione usluge, obavljaju aktivnosti niti da osnivaju ogranke kao što je predviđeno čl. 198. i 199. ovog zakona.

Posrednici na tržištu ne smeju da drže novčana sredstva i hartije od vrednosti klijenata, niti da se nalaze u položaju dužnika prema klijentima.

Posrednicima na tržištu nije dozvoljeno da imenuju vezane zastupnike.

Izveštavanje

Član 249

Posrednici na tržištu su dužni da redovno izveštavaju Komisiju dostavljajući joj podatke koji su neophodni za njeno vršenje dužnosti iz ove glave.

Komisija bliže propisuje obim, format i učestalost izveštaja iz stava 1. ovog člana.

XI ZAŠTITA MALIH INVESTITORA

Sistem za zaštitu malih investitora

Član 250

Ovim zakonom se uređuje sistem za zaštitu investitora radi zaštite malog investitora klijenta člana Fonda za zaštitu investitora (u daljem tekstu: Fond) čija su novčana sredstva ili finansijski instrumenti izloženi riziku u slučajevima iz člana 259. stav 1. ovog zakona.

Radi obezbeđenja sredstava za zaštitu malog investitora, Agencija za osiguranje depozita (u daljem tekstu: Agencija) organizuje i upravlja Fondom.

Sistemom za zaštitu malih investitora nisu obuhvaćeni profesionalni investitori definisani članom 192. ovog zakona.

Fond nema svojstvo pravnog lica.

Članstvo u Fondu

Član 251

Članstvo u Fondu je obavezno za društvo sa sedištem u Republici, kada je ovlašćeno da drži finansijske instrumente i/ili novčana sredstva klijenata, obavlja investicione usluge i aktivnosti iz člana 2. stav 1. tačka 2) podtač. (1), (2), (4), (6) i (7) ovog zakona i dodatne usluge iz člana 2. stav 1. tačka 3) podtačka (1) ovog zakona i to:

1) investiciono društvo;

2) kreditnu instituciju koja je dobila dozvolu u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju banke, odnosno u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju kreditne institucije.

Članstvo u Fondu je obavezno i za društvo za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom kada pruža investicionu uslugu iz člana 2. stav 1. tačka 2) podtačka (4) ovog zakona.

Odredbe ovog člana primenjuju se i na kreditnu instituciju kada plasira na tržište, distribuira i prodaje strukturirane depozite.

Sistemom za zaštitu investitora obuhvaćeni su i mali investitori ogranaka članova Fonda.

Član 252

Ogranak iz člana 199. ovog zakona koji obavlja investicione usluge i aktivnosti, odnosno dodatne usluge u Republici, može na dobrovoljnoj osnovi da pristupi u članstvo Fonda.

Ogranak može dobrovoljno da pristupi u članstvo Fonda, kada iznos pokrića ili obim zaštite koje pruža Fond premašuju iznos pokrića, odnosno obim zaštite koje mali investitor ostvaruje u matičnoj državi, kako bi nadomestio navedenu razliku.

U slučaju kada ogranak pristupi u članstvo Fonda, Agencija je dužna da sa institucijom koja pruža zaštitu malom investitoru u matičnoj državi članici uspostavi bilateralne odnose, radi uspostavljanja procedura za isplatu zaštićenog potraživanja.

Ukoliko ogranak ne ispunjava propisane obaveze iz ove glave, Agencija o tome obaveštava nadležni organ. Nadležni organ na osnovu informacija dobijenih od Agencije obaveštava nadležni organ matične države članice u cilju preduzimanja mera, radi ispunjenja propisanih obaveza.

U slučaju da preduzete mere ne obezbede ispunjenost obaveza iz ove glave, Agencija može, uz saglasnost nadležnog organa matične države članice ogranak da isključi iz članstva Fonda, uz odgovarajuće obaveštenje dostavljeno u roku koji nije kraći od 12 meseci. Agencija je dužna da pruža zaštitu potraživanja malom investitoru za poslove započete pre datuma isključenja. Ogranak je dužan da obavesti sve male investitore o prestanku važenja dopunskog pokrića, kao posledice isključenja iz članstva u Fondu i o datumu stupanja na snagu istog.

Agencija posebnim propisom bliže uređuje pravila i postupke koji se primenjuju na ogranke.

Član 253

Ogranak iz člana 204. ovog zakona koji obavlja investicione usluge i aktivnosti, odnosno dodatne usluge u Republici, pristupa u članstvo Fonda, kada nadležni organ utvrdi da iznos pokrića ili obim zaštite koje pruža Fond premašuju iznos pokrića, odnosno obim zaštite koje mali klijent ostvaruje u matičnoj državi, kako bi nadomestio navedenu razliku.

Član 254

Komisija posebnim aktom propisuje uslove za dobrovoljno pristupanje ogranaka članova Fonda sistemima za zaštitu investitora uspostavljenih u drugim državama, iznose pokrića, kao i njihovu obavezu plaćanja doprinosa i drugih naknada.

Sredstva Fonda

Član 255

Sredstva Fonda sastoje se od:

- 1) doprinosa članova Fonda;
- 2) potraživanja naplaćenih u stečajnom postupku nad članom Fonda;

- 3) prihoda od ulaganja sredstava Fonda;
- 4) sredstava dobijenih zaduživanjem;
- 5) donacija, i
- 6) drugih izvora sredstava.

Sredstva Fonda se koriste za:

- 1) isplatu potraživanja malog investitora u svrhe utvrđene odredbama ove glave sa svim pripadajućim troškovima;
- 2) pokriće troškova obezbeđivanja dodatnih sredstava radi isplate zaštićenih potraživanja;
- 3) pokriće troškova otplate pozajmljenih sredstava (povraćaj glavnice i svih pripadajućih obaveza po osnovu kamata, naknada i drugih troškova);
- 4) pokriće troškova upravljanja sredstvima Fonda za zaštitu investitora;
- 5) pokriće operativnih troškova i ulaganja Agencije u osnovna sredstva i nematerijalnu imovinu, radi realizacije poslova, koji se odnose na zaštitu investitora, u punom iznosu utvrđenih troškova i ulaganja.

Sredstva Fonda ne mogu se koristiti u druge svrhe, ne mogu biti predmet prinudne naplate, niti mogu biti predmet potraživanja prema Agenciji.

Član 256

Sredstva Fonda iz člana 255. ovog zakona drže se na posebnom računu otvorenom kod Narodne banke Srbije.

Sredstva Fonda mogu se ulagati u:

- 1) finansijske instrumente koje izdaje Republika ili Narodna banka Srbije;
- 2) obveznice i druge dužničke finansijske instrumente za koje garantuje Republika;
- 3) obveznice i druge dužničke finansijske instrumente koje izdaje jedinica lokalne samouprave Republike;
- 4) depozite kod kreditnih institucija;
- 5) finansijske instrumente koje izdaju države članice, odnosno države članice OECD-a i centralne banke tih država;
- 6) obveznice i druge dužničke finansijske instrumente za koje garantuju države članice, odnosno države članice OECD-a, i
- 7) obveznice i druge dužničke finansijske instrumente koje izdaje jedinica lokalne samouprave države članice, odnosno države članice OECD-a.

Korišćenje, ulaganje i evidentiranje sredstava Fonda Agencija bliže uređuje svojim aktom.

Doprinosi Fondu

Član 257

Član Fonda dužan je da plaća inicijalni, redovni i vanredni doprinos.

Društvo iz člana 251. ovog zakona je dužno da uplati inicijalni doprinos u iznosu od 5.000 evra u dinarskoj protivvrednosti na dan uplate po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Osnovicu za obračun redovnog doprinosa čine novčana sredstva i finansijski instrumenti zaštićenog malog investitora.

Maksimalni iznos redovnog doprinosa ne može biti veći od 5% poslovnih prihoda ostvarenih po osnovu investicionih usluga i aktivnosti i dodatnih usluga iz člana 251. stav 1. ovog zakona.

Minimalni iznos redovnog doprinosa člana Fonda obračunava se na osnovu prosečnog broja zaštićenih aktivnih malih investitora.

Agencija aktom utvrđuje visinu redovnog doprinosa i dostavlja ga na mišljenje Komisiji.

U slučaju kada sredstva Fonda nisu dovoljna za isplatu iznosa zaštićenih potraživanja ili druge namene utvrđene članom 255. stav 2. ovog zakona, Agencija može dopunska sredstva da obezbedi naplatom vanrednog doprinosa na osnovu odluke Agencije.

Osnovicu, način i rokove obračuna i naplate doprinosa Agencija uređuje posebnim aktom.

Ako član Fonda ne uplati redovni i/ili vanredni doprinos, na iznos neuplaćenih doprinosa Agencija zaračunava zakonsku zateznu kamatu.

O svakom neurednom izmirenju obaveze po osnovu doprinosa člana Fonda, Agencija obaveštava nadležni organ koji prema tom članu Fonda preduzima odgovarajuće mere radi ispunjenja obaveze.

Sredstva uplaćena po osnovu doprinosa su nepovratna.

Član 258

Ako Agencija proceni da sredstva Fonda neće biti dovoljna za isplatu zaštićenih potraživanja ili druge namene utvrđene članom 255. ovog zakona, dopunska sredstva Agencija može da obezbedi zaduživanjem.

Uslove i način, obezbeđenja dopunskih sredstava iz stava 1. ovog člana i člana 257. stav 7. ovog zakona, Agencija bliže uređuje svojim aktom.

Osigurani slučaj

Član 259

Agencija je dužna da izvrši isplatu zaštićenih potraživanja kada nastupi osigurani slučaj, u zavisnosti koji od navedenih prvi nastupi:

- 1) kada je nad članom Fonda otvoren stečajni postupak;
- 2) kada nadležni organ rešenjem utvrdi da je član Fonda u nemogućnosti da ispuni svoje dospele obaveze prema malom investitoru klijentu člana Fonda, uključujući novčana sredstva koja duguje klijentima i finansijske instrumente koje drži, administrira ili njima upravlja za račun klijenta, a ne postoje izgledi da će se okolnosti u dogledno vreme značajno izmeniti.

Rešenja iz stava 1. ovog člana dostavljaju se Agenciji bez odlaganja.

Pod danom nastupanja osiguranog slučaja podrazumeva se dan donošenja rešenja nadležnog suda o pokretanju postupka iz stava 1. tačka 1) ovog člana ili rešenja nadležnog organa iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

Član Fonda, kod koga je nastupio osigurani slučaj, dužan je da bez odlaganja dostavi Agenciji:

- 1) popis klijenata koji spadaju u kategoriju malih investitora, sa svim neophodnim evidencijama, i
- 2) druge podatke koje Agencija smatra potrebnim za utvrđivanje i isplatu zaštićenih iznosa potraživanja.

Član Fonda, kod koga je nastupio osigurani slučaj, dužan je da u saradnji sa Agencijom, utvrdi konačnu listu malih investitora čija su potraživanja zaštićena u skladu sa ovom glavom zakona najkasnije u roku od 60 dana od dana nastupanja osiguranog slučaja.

Zaštita potraživanja

Član 260

Zaštićeno potraživanje obuhvata novčana sredstva položena i/ili proistekla na osnovu investicionih usluga i aktivnosti i finansijske instrumente malog investitora člana Fonda.

Agencija obezbeđuje pokriće potraživanja malog investitora najviše do 20.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Pokriće iz stava 2. ovog člana primenjuje se na ukupna potraživanja malog investitora prema jednom članu Fonda, bez obzira na broj računa, mesta vođenja računa i valutu.

Po nastupanju osiguranog slučaja iz člana 259. ovog zakona pruža se zaštita za odštetne zahteve proistekle iz nemogućnosti člana Fonda da:

- 1) isplati novčana sredstva koja duguje i/ili koja pripadaju malom investitoru, koja čuva i kojima upravlja za njegov račun, a proistekla na osnovu obavljanja usluga i aktivnosti iz člana 251. stav 1. ovog zakona;

2) vrati malom investitoru finansijske instrumente koji mu pripadaju i koje član Fonda čuva, kojima upravlja u njegovo ime, proistekla po osnovu obavljanja usluga i aktivnosti iz člana 251. stav 1. ovog zakona.

Agencija je dužna da pruži zaštitu potraživanja malom investitoru za poslove započete pre datuma nastupanja osiguranog slučaja.

Član 261

Zaštita potraživanja se ne odnosi na:

- 1) novčana sredstva klijenata kreditnih institucija osigurana u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje depozita;
- 2) potraživanja malog investitora članova Fonda koja proizilaze iz transakcija u vezi sa kojima je mali investitor pravnosnažnom sudskom presudom osuđen za krivično delo, privredni prestup, odnosno prekršaj za pranje novca i finansiranje terorizma;
- 3) pravno ili fizičko lice koje poseduje više od 5% akcija sa pravom glasa ili kapitala člana Fonda koji je u nemogućnosti da ispuni svoje obaveze, odnosno 5% ili više akcija sa pravom glasa ili kapitala društva koje je blisko povezano za tim članom Fonda;
- 4) člana organa uprave člana Fonda koji je u nemogućnosti da ispuni svoje obaveze, ako je to lice na navedenom položaju ili je zaposlen u članu Fonda na dan nastupanja osiguranog slučaja, kao i ako je lice na tom položaju bilo zaposleno tokom tekuće ili prethodne finansijske godine;
- 5) članove porodice i treća lica koja nastupaju u ime i za račun lica iz tač. 3. i 4. ovog člana;
- 6) klijente, revizore ili zaposlena lica člana Fonda odgovornih za nastanak potraživanja ili koji su iskoristili određene činjenice u vezi sa članom Fonda što je dovelo do finansijskih poteškoća člana Fonda, odnosno do pogoršanja njegove finansijske situacije.

Korišćenje i zaštita podataka

Član 262

Agencija kao poverljiv podatak čuva sve informacije i podatke koje sazna u izvršavanju svojih ovlašćenja i obaveza u skladu sa odredbama ove glave, a u skladu sa propisima koji uređuju zaštitu podataka o ličnosti.

Agencija informacije i podatke iz stava 1. ovog člana može da koristi isključivo u svrhu za koje je dobila i ne sme ih učiniti dostupnim trećim licima.

Odredbe iz stava 2. ovog člana odnose se i na lice koje je zaposleno u Agenciji, bilo zaposleno ili na drugi način angažovano od strane Agencije.

Obračun potraživanja

Član 263

Iznos zaštićenog potraživanja utvrđuje se na dan nastupanja osiguranog slučaja iz člana 259. stav 3. ovog zakona.

Pri utvrđivanju iznosa zaštićenih potraživanja uzimaju se u obzir sve zakonske i ugovorne odredbe, a naročito protivpotraživanja.

U slučaju kada je potraživanje malog investitora iskazano u stranoj valuti, takvo potraživanje preračunava se u dinare, po zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan nastupanja osiguranog slučaja.

Vrednost finansijskog instrumenta utvrđuje se, gde je to moguće, prema tržišnoj vrednosti.

Za potrebe obračuna iznosa zaštićenog potraživanja, potraživanje proisteklo iz zajedničkog investicionog posla dva ili više lica, u smislu člana 2. stav 1. tačka 136) ovog zakona, tretiraće se kao potraživanje proisteklo iz ulaganja jednog lica. Pri utvrđivanju pripadajućeg dela iznosa zaštićenog potraživanja uzima se u obzir udeo svakog od lica u zajedničkom investicionom poslu. Kada ne postoje posebne ugovorne odredbe, iznos zaštićenog potraživanja se deli na sva lica jednako.

Ako mali investitor nema neograničeno pravo na novčane iznose ili hartije od vrednosti, naknadu štete dobija lice koje ima neograničeno pravo, pod uslovom da se identitet tog lica može utvrditi pre datuma nastupanja osiguranog slučaja iz člana 259. ovog zakona.

Ako dva ili više lica imaju neograničeno pravo raspolaganja novčanim sredstvima ili finansijskim instrumentima, pri obračunu iznosa zaštićenog potraživanja uzeće se u obzir udeo svakog od lica, u skladu sa odredbama koje regulišu novčana sredstva ili finansijske instrumente. Ova odredba se ne primenjuje na društva za upravljanje otvorenim investicionim fondovima.

Posebnim propisom Agencije bliže se uređuju okvir i procedure za priznavanje, obračun i isplatu odštetnih zahteva malog investitora klijenata člana Fonda kada nastupi osigurani slučaj iz člana 259. ovog zakona.

Isplata potraživanja

Član 264

Agencija putem sredstava javnog informisanja i internet stranice Agencije obaveštava male investitore o nastupanju osiguranog slučaja i određuje rok u kojem su mali investitori dužni da podnesu zahtev za isplatu zaštićenih potraživanja, a koji ne može biti kraći od pet meseci od dana nastupanja osiguranog slučaja.

U slučaju sprečenosti malog investitora, usled razloga na koje nije mogao da utiče, da podnese zahtev za isplatu zaštićenog potraživanja u datom roku, rok se produžava na godinu dana od dana nastupanja osiguranog slučaja. U tom slučaju mali investitor je dužan da uz zahtev za isplatu zaštićenog potraživanja dostavi i dokaze koji potvrđuju opravdanost razloga za sprečenost.

Agencija je dužna da isplatu potraživanja malog investitora otpočne u što kraćem roku, a najkasnije u roku od tri meseca od dana utvrđivanja prava na isplatu, odnosno dana utvrđivanja iznosa zaštićenog potraživanja.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, rok za isplatu se može produžiti do tri meseca uz saglasnost nadležnog organa.

Bez obzira na rok iz stava 3. ovog člana, potraživanje investitora ili bilo kog lica koje je povezano ili ima interes u vezi sa investicionim poslom, a protiv koga se vodi postupak za pranje novca ili finansiranje terorizma, neće biti isplaćeno do donošenja pravosnažne sudske presude.

Isplata zaštićenih iznosa potraživanja malog investitora vrši se u dinarima.

Mali investitor klijent člana Fonda ima pravo na pokretanje postupka protiv Agencije u slučaju da Agencija ne isplati zaštićen iznos potraživanja.

Pravo na regres

Član 265

Danom isplate zaštićenog potraživanja, iz člana 260. ovog zakona, potraživanje malog investitora prema članu Fonda umanjuje se za iznos isplaćenog potraživanja.

Potraživanje malog investitora u visini isplaćenog zaštićenog iznosa potraživanja prenosi se na Agenciju.

Agencija ima pravo prvenstva naplate u stečajnom postupku u odnosu na ostale stečajne poverioce. Agencija podnosi predlog za povrat sredstava nadležnom sudu nakon utvrđivanja ukupnih iznosa zaštićenih potraživanja.

U slučaju isplate zaštićenih iznosa potraživanja po osnovu nastupanja osiguranog slučaja iz člana 259. stav 1. tačka 2) ovog zakona, Agencija dostavlja članu Fonda zahtev za regres. Član Fonda je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema zahteva Agenciji nadoknadi ukupan iznos isplaćenih zaštićenih potraživanja malog investitora.

Izveštavanje i nadzor

Član 266

Članovi Fonda su dužni da Agenciji dostavljaju mesečne izveštaje, kao i sve druge podatke koji Agenciji mogu biti potrebni za obavljanje njenih zakonom utvrđenih poslova, na način i u rokovima koje propiše Agencija.

Agencija vrši nadzor nad izvršavanjem obaveza člana Fonda iz ove glave.

O svim uočenim nepravilnostima Agencija obaveštava nadležne organe.

Informacije o sistemu za zaštitu investitora

Član 267

Član Fonda je dužan da na razumljiv način, u pisanoj formi i na srpskom jeziku, pruži informacije u vezi sa sistemom za zaštitu investitora kojim su obuhvaćeni klijenti člana Fonda, posebno ističući iznos i obuhvat zaštite koja se pruža.

Na zahtev klijenta ili potencijalnog klijenta, član Fonda je dužan da pruži informacije koje se odnose na uslove i formalnosti koje je potrebno ispuniti radi ostvarivanja prava na zaštitu potraživanja.

Svako društvo koje obavlja investicione aktivnosti i/ili pruža investicione usluge, odnosno dodatne usluge u Republici u skladu sa čl. 198. i 199. ovog zakona, preduzima odgovarajuće mere da postojećim i zainteresovanim malim investitorima stave na raspolaganje razumljive informacije, na srpskom jeziku, a koji su potrebni za identifikaciju sistema za zaštitu investitora čiji je investiciono društvo, i njegovi ogranci, član, ili bilo kog drugog alternativnog načina nadoknade štete malim investitorima predviđenog propisima EU.

Svako društvo koje obavlja investicione aktivnosti i/ili pruža investicione usluge, odnosno dodatne usluge u Republici u skladu sa članom 204. ovog zakona dužno je da na razumljiv način, u pisanoj formi i na srpskom jeziku, pruži informacije u vezi sa sistemom za zaštitu investitora kojim su obuhvaćeni klijenti člana Fonda, posebno ističući iznos i obuhvat zaštite koja se pruža.

Agencija bliže propisuje obim i način pružanja informacija o sistemu za zaštitu investitora, od strane člana Fonda.

Član Fonda ne sme da koristi informacije u vezi sa sistemom za zaštitu investitora u promotivne svrhe, niti upotreba predmetnih informacija sme da utiče na stabilnost finansijskog sistema ili poverenje investitora.

Nadležni organ propisuje pravila kojima se ograničava upotreba podataka u promotivne svrhe, u skladu sa stavom 6. ovog člana.

Obaveze člana Fonda

Član 268

Član Fonda je dužan da ispunjava sve obaveze propisane ovom glavom.

Agencija je dužna da o svakom neispunjenju ili neredovnom ispunjenju obaveze člana Fonda obavesti nadležni organ.

Po prijemu obaveštenja, nadležni organ u saradnji sa Agencijom, preduzima mere propisane zakonom kako bi član Fonda ispunio svoje obaveze.

U slučaju da član fonda i nakon preduzetih mera iz stava 3. ovog člana ne ispunji svoje obaveze, Agencija može tog člana, uz saglasnost nadležnog organa, isključiti iz članstva Fonda, uz odgovarajuće obaveštenje dostavljeno u roku koji nije kraći od 12 meseci.

XII ZLOUPOTREBE NA TRŽIŠTU

Primena

Član 269

Odredbe ove glave primenjuju se na sledeće:

1) finansijske instrumente koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište, odnosno u vezi sa finansijskim instrumentima za koje je podnet zahtev za uključenje u trgovanje na takvom tržištu;

2) finansijske instrumente kojima se trguje na MTP-u, koji su uključeni u trgovanje na MTP-u, odnosno u vezi sa finansijskim instrumentima za koje je podnet zahtev za uključenje u trgovanje na MTP-u;

3) finansijske instrumente kojima se trguje na OTP-u;

4) finansijske instrumente koji nisu obuhvaćeni tačkama 1), 2) ili 3) ovog stava, čija cena ili vrednost zavisi od cene ili vrednosti, ili utiče na cenu ili vrednost finansijskog instrumenta iz navedenih tačaka, uključujući, između ostalog, CDS derivat i finansijske ugovore za razlike.

Odredbe čl. 276. i 279. ovog zakona se primenjuju i na:

1) spot ugovore za robu koji nisu energetske proizvodi na veliko kada transakcija, nalog ili postupak ima uticaj na cenu ili vrednost finansijskog instrumenta iz stava 1. ovog člana;

2) one finansijske instrumente, uključujući izvedene ugovore ili izvedene finansijske instrumente za prenos kreditnog rizika, kod kojih zaključenje transakcije, ispostavljanje naloga, davanje ponude ili drugi postupci imaju ili je verovatno da će imati uticaj na cenu ili vrednost spot ugovora za robu, u slučaju kada ta cena zavisi od vrednosti finansijskog instrumenta;

3) postupke u vezi sa referentnim vrednostima.

Odredbe ove glave se primenjuju na sve transakcije, naloge ili postupke u vezi sa svakim finansijskim instrumentom iz st. 1. i 2. ovog člana, bez obzira na to da li se takva transakcija, nalog ili postupak odvijaju na mestu trgovanja.

Odredbe čl. 278. i 279. ovog zakona ne primenjuju se na:

1) trgovanje sopstvenim akcijama u okviru programa ponovnog otkupa;

2) trgovanje hartijama od vrednosti ili povezanim instrumentom za stabilizaciju finansijskog instrumenta; ili

3) transakcije, naloge ili postupke koje vrše organi javne vlasti ili Narodna banka Srbije pri vođenju monetarne politike, devizne politike, politike deviznog kursa, politike upravljanja javnim dugom, klimatske politike, poljoprivredne politike ili politike ribarstva, ukoliko je to trgovanje izvršeno u skladu sa aktom koji uređuje transakcije, naloge i postupke koji proizilaze iz navedenih politika.

Predmet zabrana

Član 270

Komisija primenjuje zabrane i zahteve iz ove glave u vezi sa aktivnostima:

1) izvršenim u Republici ili u inostranstvu i u vezi sa finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište koje posluje u Republici, za koje je podnet zahtev za uključenje u trgovanje na tom tržištu ili kojima se trguje na MTP-u ili OTP-u ili za koje je zahtev za uključenje u trgovanje na MTP-u u Republici podnet, i ako delo koje je izvršeno predstavlja kažnjivo delo;

2) izvršenim u Republici u vezi sa finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište ili MTP u stranoj zemlji, ili za koje je podnet zahtev za uključenje u trgovanje na takvo tržište, odnosno kojima se trguje na OTP-u u stranoj zemlji i ako delo koje je izvršeno predstavlja kažnjivo delo.

Insajderske informacije

Član 271

Insajderske informacije obuhvataju sledeće vrste informacija:

1) informacije o tačno određenim činjenicama koje nisu objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata ili na jedan ili više finansijskih instrumenata, a koje bi, da su objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu tih finansijskih instrumenata ili na cenu povezanih izvedenih finansijskih instrumenata;

2) u vezi sa izvedenim finansijskim instrumentima na robu informacije o tačno određenim činjenicama koje nisu objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više takvih izvedenih finansijskih instrumenata ili na ugovore za robu na spot tržištu, a koje bi, da su objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu tih izvedenih finansijskih instrumenata ili povezanih ugovora za robu na spot tržištu i ako se opravdano očekuje da se takve informacije objave ili postoji obaveza objave u skladu sa odredbama zakona ili podzakonskih akata, tržišnim pravilima, ugovorima, praksom ili običajima na relevantnim tržištima robnih izvedenih finansijskih instrumenata ili na spot tržištima robe;

3) za lica zadužena za izvršavanje naloga u vezi sa finansijskim instrumentima, insajderske informacije su i informacije o tačno određenim činjenicama dobijene od klijenta u vezi sa budućim nalogima klijenta, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata ili na jedan ili više finansijskih instrumenata, a koje bi, da su objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cene tih finansijskih instrumenata, cenu povezanih ugovora za robu na spot tržištu ili na cenu povezanog izvedenog finansijskog instrumenta.

Insajderske informacije u smislu stava 1. ovog člana su informacije o tačno određenim činjenicama ako se njima ukazuje na niz okolnosti koje postoje ili za koje razumno može da se očekuje da će postojati, odnosno na događaj koji se dogodio ili se razumno može očekivati da će se dogoditi, kada su dovoljno konkretne da omoguće zaključivanje o uticaju tog niza okolnosti ili događaja na cene finansijskih instrumenata, povezanog izvedenog finansijskog instrumenta ili povezanih ugovora za robu na spot tržištu.

U slučaju dugotrajnog procesa čija je svrha ili posledica stvaranje određene okolnosti ili određenog događaja, te buduće okolnosti ili taj budući događaj, kao i međukoraci tog procesa mogu se smatrati insajderskim informacijama.

Smatra se da je međukorak u dugotrajnom procesu insajderska informacija ukoliko sama po sebi ispunjava kriterijume za insajderske informacije iz ovog člana.

Insajderske informacije iz stava 1. ovog člana su informacije koje bi, da su objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cene tih finansijskih instrumenata, povezanih izvedenih finansijskih instrumenata ili povezanih ugovora za robu na spot tržištu, odnosno informacije koje bi razuman investitor verovatno koristio kod donošenja odluke o ulaganju.

Komisija netaksativno uređuje spisak informacija za koje se razumno očekuje da će biti objavljene ili koje se moraju objaviti u skladu sa odredbama zakona ili podzakonskih akata, tržišnim pravilima, ugovorima, praksom ili običajima na relevantnim tržištima robnih derivata ili spot tržištima iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija

Član 272

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija predstavlja trgovanje lica koje ima insajderske informacije i na osnovu njih neposredno ili posredno, za sopstveni račun ili račun trećeg lica stiče ili otuđuje finansijske instrumente na koje se te informacije odnose.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija predstavlja i upotreba insajderskih informacija kod povlačenja ili izmene naloga u vezi sa finansijskim instrumentom na koji se informacije odnose, ako je nalog koji se povlači ili menja dat pre nego što je to lice posedovalo insajderske informacije.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija postoji i kada lice koje ima insajderske informacije:

1) na osnovu tih informacija preporučuje drugom licu sticanje ili otuđenje finansijskih instrumenata na koje se ove informacije odnose, ili podstiče to lice da izvrši takvo sticanje ili otuđenje, ili

2) na osnovu tih informacija preporučuje drugom licu povlačenje ili izmenu naloga u vezi sa finansijskim instrumentima na koje se ove informacije odnose, ili podstiče to lice da izvrši takvo povlačenje ili izmenu naloga.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija postoji, ako lice koje koristi preporuke ili podstiče zna ili bi moralo znati da se one zasnivaju na insajderskim informacijama.

Ovaj član se primenjuje na svako lice koje ima insajderske informacije, putem:

- 1) članstva u upravi izdavaoca;
- 2) učešća u kapitalu izdavaoca;
- 3) obavljanja dužnosti na radnom mestu, vršenjem profesije ili dužnosti;
- 4) krivičnih dela koje je počinilo.

Ovaj član se primenjuje i na svako drugo lice koje ima insajderske informacije, ako su ta lica znala ili su morala znati da su to insajderske informacije.

Ako je lice iz stava 5. ovog člana pravno lice, ovaj član se takođe primenjuje i na fizička lica koja učestvuju u odluci o sticanju, otuđenju, povlačenju ili izmeni naloga za račun tog pravnog lica.

Zakonito ponašanje

Član 273

Činjenica da pravno lice poseduje ili je posedovalo insajderske informacije ne podrazumeva da je to lice upotrebilo te informacije ili da je trgovalo na osnovu insajderskih informacija ako:

1) je uspostavilo, sprovedo i održalo odgovarajuće i efikasne mehanizme i postupke koji efikasno obezbeđuju da fizičko lice koje je donelo odluku o sticanju ili otuđenju finansijskog instrumenta na koje se informacije odnose kao i druga fizička lica koja su uticala na tu odluku, nisu posedovala insajderske informacije; i

2) nije ohrabrialo, davalo preporuku, podsticalo ili na drugi način uticalo na fizičko lice koje je u ime pravnog lica steklo ili otuđilo finansijske instrumente na koje se informacije odnose.

Činjenica da lice ima insajderske informacije ne podrazumeva da je to lice upotrebilo te informacije ili da je stoga trgovalo na osnovu insajderskih informacija kada je to lice:

1) za finansijski instrument na koji se odnose informacije, market mejker ili lice ovlašćeno da deluje kao druga ugovorna strana, a sticanje ili otuđenje finansijskog instrumenta na koji se informacije odnose je zakonito izvršeno u okviru uobičajenog obavljanja funkcije market mejkera ili druge ugovorne strane za taj finansijski instrument; ili

2) ovlašćeno da izvršava naloge za treće strane, a sticanje ili otuđenje finansijskih instrumenata na koje se nalog odnosi zakonito obavlja u toku uobičajenog obavljanja posla, profesije ili dužnosti tog lica.

Činjenica da lice poseduje insajderske informacije ne podrazumeva da je lice upotrebilo te informacije, kada to lice transakciju vrši radi sticanja ili otuđenja finansijskih instrumenata, u okviru ispunjavanja obaveze koja je dospela u dobroj veri, a ne u cilju izbegavanja zabrane trgovanja na osnovu insajderskih informacija i ako:

1) ova obaveza proizilazi iz datog naloga ili sporazuma sklopljenog pre nego što je to lice došlo u posed insajderske informacije; ili

2) je transakcija izvršena radi ispunjavanja obaveze propisane zakonom ili podzakonskim aktom koja je nastala pre nego što je to lice došlo u posed insajderske informacije.

Sama činjenica da lice ima insajderske informacije ne podrazumeva da je lice trgovalo na osnovu insajderskih informacija, kada je to lice steklo te insajderske informacije tokom preuzimanja ili spajanja sa privrednim društvom i da koristi te insajderske informacije isključivo u svrhu postupka spajanja ili preuzimanja, pod uslovom da su insajderske informacije objavljene ili su na drugi način prestale da budu insajderske informacije u trenutku odobrenja spajanja ili prihvatanja ponude društva od strane akcionara.

Odredbe stava 4. ovog člana se ne primenjuju na sticanje ispod kontrolnog praga.

Činjenica da lice koristi sopstveno znanje da se odlučilo da stekne ili otuđi finansijske instrumente pri njihovom sticanju ili otuđenju, ne podrazumeva da je lice upotrebilo insajderske informacije.

Nezavisno od odredbi st. 1-6. ovog člana, i dalje može da se smatra da je došlo do povrede zabrane trgovanja na osnovu insajderskih informacija, ako Komisija utvrdi da je za te naloge za trgovanje, transakcije ili postupke postojao nezakonit razlog.

Nezakonito otkrivanje insajderskih informacija

Član 274

Nezakonito otkrivanje insajderskih informacija postoji kada lice poseduje insajderske informacije i otkriva te informacije drugim licima, osim kada se informacije otkriju kao deo uobičajenog obavljanja posla, profesije ili dužnosti.

Stav 1. ovog člana se primenjuje na svako fizičko ili pravno lice u slučajevima ili okolnostima iz člana 272. st. 4. i 5. ovog zakona.

Dalje otkrivanje preporuka ili podsticanje iz člana 272. stav 3. ovog zakona predstavlja nezakonito otkrivanje insajderskih informacija, kada lice zna ili bi moralo znati da se ono zasniva na insajderskim informacijama.

Istraživanje tržišta

Član 275

Istraživanje tržišta obuhvata saopštavanje informacija jednom ili više potencijalnih investitora pre najave transakcije, kako bi se procenio interes potencijalnih investitora za moguću transakciju i njene uslove, kao što je potencijalni obim ili cena, od strane:

- 1) izdavaoca;
- 2) prodavca finansijskog instrumenta na sekundarnom tržištu u tolikoj količini ili vrednosti da se transakcija razlikuje od redovnog trgovanja i uključuje način prodaje koji se zasniva na prethodnoj proceni mogućeg interesa od strane potencijalnog investitora;
- 3) trećeg lica koje deluje u ime ili za račun lica iz tač. 1) ili 2) ovog stava.

Istraživanje tržišta takođe predstavlja i otkrivanje insajderskih informacija licima koja imaju pravo na te hartije od vrednosti od strane lica koja nameravaju da daju ponudu za preuzimanje akcija ili sprovedu spajanje društava, ukoliko su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) da su informacije potrebne kako bi omogućile licima koja imaju pravo na te hartije od vrednosti da odluče o tome jesu li spremna da ponude svoje hartije od vrednosti na prodaju;
- 2) da je za odluku o ponudi za preuzimanje ili spajanje društava u razumnoj meri potrebna namera lica koja imaju pravo na te hartije od vrednosti da ponude svoje hartije od vrednosti.

Učesnik na tržištu koji vrši istraživanje tržišta pre sprovođenja istraživanja tržišta posebno uzima u obzir da li će pri istraživanju tržišta doći do otkrivanja insajderskih informacija, i o tome sastavlja i ažurira pisanu evidenciju, koju dostavlja Komisiji na njen zahtev.

Ova obaveza primenjuje se na svako objavljivanje informacija za sve vreme trajanja istraživanja tržišta.

Učesnik na tržištu koji vrši istraživanje tržišta, pre otkrivanja insajderskih informacija dužan je da:

- 1) pribavi saglasnost lica koje dobija informacije u istraživanju tržišta (primalac informacija) za primanje insajderskih informacija;

2) obavesti primaoca informacija da te informacije ne sme upotrebiti niti pokušati da ih upotrebi, posredno ili neposredno, prilikom sticanja ili otuđenja finansijskog instrumenta na koji se te informacije odnose, za sopstveni račun ili za račun trećeg lica;

3) obavesti primaoca informacija da te informacije ne sme da upotrebi, niti da pokuša da ih upotrebi povlačenjem ili izmenom naloga koji je već ispostavljen i u vezi je sa finansijskim instrumentom na koji se te informacije odnose; i

4) obavesti primaoca informacija da je time što je dalo saglasnost da primi informacije dužno da ih čuva kao poverljive.

Otkrivanje insajderskih informacija tokom istraživanja tržišta smatra se obavljenim u toku uobičajenog obavljanja posla, profesije ili dužnosti lica kada učesnik na tržištu koji vrši objavljivanje postupa u skladu sa st. 3. i 5. ovog člana.

Učesnik na tržištu koji vrši istraživanje tržišta sastavlja i vodi evidenciju svih informacija koje su date primaocima informacija iz istraživanja tržišta, uključujući informacije date u skladu sa stavom 5. tač. 1)-4) ovog člana, identitet potencijalnih investitora, između ostalih i pravnih i fizičkih lica koja deluju u ime potencijalnih investitora i datum i vreme svakog saopštavanja informacija.

Učesnik na tržištu koji vrši istraživanje tržišta tu evidenciju na zahtev prosleđuje Komisiji.

Kada informacije koje su objavljene tokom istraživanja tržišta u skladu sa procenom učesnika koji vrši istraživanje tržišta, prestanu da budu insajderske informacije, o tome obaveštava primaoca informacija, u što kraćem roku, o čemu vodi evidenciju, koju na zahtev dostavlja Komisiji.

Nezavisno od odredaba ovog člana, lice koje je primilo informacije iz istraživanja tržišta samo procenjuje da li ima insajderske informacije, kao i kada prestaje da ih poseduje.

Učesnik na tržištu koji vrši objavljivanje informacija, čuva evidencije iz ovog člana u periodu od najmanje pet godina.

Komisija propisuje odgovarajuće mere, postupke, sisteme, obrasce za obaveštavanje i zahteve u pogledu vođenja i ažuriranja evidencija iz ovog člana.

Komisija izdaje smernice za primaoca informacija, u vezi sa:

1) okolnostima koje takva lica moraju uzeti u obzir prilikom primanja informacija u kontekstu istraživanja tržišta kako bi se procenilo da li informacije predstavljaju insajderske informacije;

2) mere koje ta lica moraju da preduzmu ukoliko su im otkrivene insajderske informacije da bi ispunile odredbe čl. 272. i 274. ovog zakona; i

3) evidenciju koju moraju takva lica da vode da bi dokazala da ne bi trgovala ili otkrila insajderske informacije.

Manipulacije na tržištu

Član 276

Manipulacija na tržištu obuhvata sledeće radnje:

1) izvršavanje transakcije, ispostavljanje naloga za trgovanje ili drugi postupak koji:

(1) daje ili bi verovatno dao neistinite ili obmanjujuće signale ili informacije o ponudi, tražnji ili ceni finansijskog instrumenta ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu;

(2) održava ili bi verovatno održavao cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu na neuobičajenom ili veštačkom nivou, osim ukoliko lice koje učestvuje u transakciji, dajući nalog za trgovanje ili učestvujući na drugi način, dokaže da su ta transakcija, nalog ili postupak izvršeni iz zakonitih razloga i da su u skladu sa prihvaćenim tržišnim praksama na tom tržištu;

2) izvršavanje transakcije, ispostavljanje naloga za trgovanje ili druge aktivnosti ili postupci koji utiču ili mogu uticati na cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, pri čemu se upotrebljavaju fiktivna sredstva ili drugi oblici obmane ili prevare;

3) širenje informacija putem sredstava javnog informisanja, uključujući i internet i sva druga sredstva kojima se daju, odnosno kojim bi se mogli davati lažni ili obmanjujući signali u pogledu ponude, potražnje ili cene finansijskog instrumenta, ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, ili drže ili bi mogle držati na neuobičajenom ili veštačkom nivou cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, uključujući i širenje glasina, a od strane lica koje je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu, kada lica koja su prenela informacije stiču, za sebe ili drugo lice, prednost ili korist od širenja tih informacija;

4) prenošenje lažnih ili obmanjujućih informacija ili davanje lažnih ili obmanjujućih osnovnih podataka u odnosu na referentnu vrednost kada je lice koje je prenelo informaciju ili dalo osnovni podatak znalo ili je moralo znati da su oni lažni ili obmanjujući, ili svaki drugi postupak kojim se manipuliše izračunavanjem referentne vrednosti.

U radnje i postupke koji se smatraju manipulacijama na tržištu naročito se ubraja sledeće:

1) aktivnosti jednog ili više lica koja sarađuju kako bi obezbedila dominantan položaj nad ponudom ili tražnjom finansijskog instrumenta ili povezanim ugovorima za robu na spot tržištu koji posredno ili neposredno utiču ili bi mogli uticati na utvrđivanje kupovnih ili prodajnih cena ili stvaranje drugih nepoštenih uslova trgovanja;

2) kupovina ili prodaja finansijskih instrumenata na početku ili pred kraj trgovačkog dana, koja ima ili bi mogla imati obmanjujući uticaj na investitore koji donose odluke na osnovu prikazanih cena, uključujući početne ili cene na zatvaranju;

3) ispostavljanje naloga na mesto trgovanja, uključujući svako njegovo povlačenje ili izmenu, upotrebom bilo kog raspoloživog sredstva trgovanja, uključujući elektronska sredstva, kao što su strategije algoritamskog i visokofrekventnog trgovanja, i koje imaju jednu od posledica iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana, putem:

(1) ometanja ili usporavanja funkcionisanja sistema trgovanja na mestu trgovanja ili je verovatno da će tako delovati;

(2) otežavanja prepoznavanja stvarnih naloga u sistemu trgovanja na mestu trgovanja, ili je verovatno da će tako delovati, uključujući unošenje naloga koji dovode do preopterećenja ili destabilizacije knjige naloga;

(3) stvaranja ili je verovatno da će doći do stvaranja lažnih ili pogrešnih signala u vezi sa ponudom ili cenom finansijskog instrumenta i potražnjom za njim, posebno unošenjem naloga kojim se pokreće ili pojačava trend;

4) iskorišćavanja povremenog ili redovnog pristupa tradicionalnim ili elektronskim sredstvima javnog informisanja iznošenjem mišljenja o finansijskom instrumentu ili povezanom ugovorom za robu na spot tržištu (ili indirektno o njegovom izdavaocu), i to tako što je to lice prethodno zauzelo poziciju u tom finansijskom instrumentu ili povezanom ugovoru za robu na spot tržištu i ostvarivalo korist nakon uticaja koje je iznošenje mišljenja imalo na cenu tog instrumenta ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, a da istovremeno javnosti nije objavilo postojanje sukoba interesa na odgovarajući i efikasan način.

Ukoliko je lice iz ovog člana pravno lice, ovaj član se odnosi i na fizička lica koja učestvuju u donošenju odluke o vršenju transakcije za račun pravnog lica o kome je reč.

Komisija netaksativno propisuje listu pokazatelja u vezi sa upotrebom fiktivnih sredstava ili drugih oblika obmane ili prevare, kao i u vezi sa lažnim ili obmanjujućim signalima i održavanjem cene.

Prihvaćene tržišne prakse

Član 277

Zabrana manipulacije se ne primenjuje na aktivnosti iz člana 276. stav 1. tačka 1) ovog zakona, kada lice koje zaključuje transakciju, daje nalog za trgovanje ili na neki drugi način postupa, dokaže da je ta transakcija, nalog ili postupak izvršen iz zakonitih razloga i u skladu sa prihvaćenim tržišnim praksama utvrđenim u skladu sa ovim članom.

Komisija može da utvrdi prihvaćenu tržišnu praksu, uzimajući u obzir sledeće kriterijume:

1) da li nivo transparentnosti tržišne prakse prema tržištu visok;

2) da li tržišna praksa obezbeđuje visok nivo sigurnosti delovanja tržišnih mehanizama i odgovarajuću interakciju ponude i tražnje;

3) da li tržišna praksa pozitivno utiče na likvidnost i delotvornost tržišta;

4) do koje mere praksa uzima u obzir mehanizme trgovanja relevantnog tržišta i omogućava učesnicima na tržištu da na odgovarajući i pravovremeni način reaguju na novu situaciju na tržištu koja je nastala zbog te prakse;

5) da tržišna praksa posredno ili neposredno ne ugrožava integritet povezanih tržišta, bilo da su regulisana ili ne, za taj finansijski instrument;

6) ishod svakog postupka u vezi tržišne prakse koju je sprovela Komisija ili drugi nadležni organ, posebno ako su se tržišnom praksom prekršila pravila ili propisi čiji je cilj sprečavanje zloupotrebe tržišta ili kodeksa ponašanja, bez obzira na to da li se odnosi na relevantno tržište ili posredno ili neposredno povezana tržišta;

7) strukturne karakteristike relevantnog tržišta, uključujući i činjenicu da li je tržište regulisano ili ne, vrste finansijskih instrumenata kojima se trguje i vrsta učesnika na tržištu, uključujući i meru u kojoj mali investitori učestvuju na relevantnom tržištu.

Komisija redovno, a najmanje na svake dve godine, preispituje prihvaćene tržišne prakse, pri čemu uzima u obzir značajne izmene tržišnog okruženja, kao što su izmene pravila trgovanja tržišne infrastrukture da bi odlučila da li će prakse zadržati, ukinuti ili izmeniti uslove za njihovo prihvatanje.

Komisija na svojoj internet stranici objavljuje spisak prihvaćenih tržišnih praksi.

Komisija bliže uređuje kriterijume, postupak i uslove za uvođenje prihvaćenih tržišnih praksi, kao i uslove za njihovo održavanje, prekidanje ili izmenu uslova za njihovo prihvatanje.

Zabrana trgovanja na osnovu insajderskih informacija i protivpravno otkrivanje insajderskih informacija

Član 278

Zabranjeno je svakom licu:

- 1) da trguje ili da pokuša da trguje na osnovu insajderskih informacija;
- 2) da drugom licu preporučuje da trguje na osnovu insajderskih informacija, da drugo lice podstiče, i pomaže mu da trguje na osnovu insajderskih informacija; ili
- 3) da protivpravno otkriva insajderske informacije, drugo lice podstiče, ili mu pomaže da protivpravno otkriva insajderske informacije.

Zabrana manipulacije na tržištu

Član 279

Zabranjeno je svakom licu da vrši manipulacije na tržištu ili da pokuša da vrši manipulacije na tržištu. Takođe je zabranjeno podsticanje drugog lica i pomaganje drugom licu da vrši manipulaciju.

Lica koja učestvuju u manipulacijama na tržištu solidarno su odgovorna za štetu koja nastane kao posledica manipulacije na tržištu.

Sprečavanje i otkrivanje zloupotrebe tržišta

Član 280

Organizator regulisanog tržišta, MTP ili OTP, investiciono društvo i lice koje profesionalno dogovara ili izvršava transakcije utvrđuju i održavaju efikasne mere, sisteme i postupke sa ciljem sprečavanja i otkrivanja trgovanja i pokušaja trgovanja na osnovu insajderskih informacija i manipulacije.

Lice iz stava 1. ovog člana bez odlaganja prijavljuje Komisiji naloge i transakcije, uključujući njihovo povlačenje ili izmenu, koji bi mogli predstavljati trgovanje ili pokušaj trgovanja na osnovu insajderskih informacija ili manipulacije.

Organizator regulisanog tržišta, MTP ili OTP, investiciono društvo i lice koje profesionalno dogovara ili izvršava transakcije su u obavezi da internim aktima propišu i uspostave unutrašnje postupke prema kojima njihovi zaposleni mogu da prijave zloupotrebu tržišta.

Kada Komisija primi obaveštenje iz stava 2. ovog člana, koje se odnosi na mesto trgovanja izvan Republike ili lice sa sedištem u inostranstvu, o tome odmah obaveštava nadležno telo mesta trgovanja ili sedišta lica.

Komisija podzakonskim aktom bliže utvrđuje odgovarajuće mere, sisteme i postupke kao i obrasce za ispunjavanje zahteva iz ovog člana.

Prijavljivanje zloupotreba tržišta od strane uzbunjivača

Član 281

U cilju otkrivanja zloupotreba tržišta, a radi obezbeđivanja zaštite dostavljenih ličnih podataka uzbunjivača, Komisija će uspostaviti posebnu proceduru za prijem informacija koje se odnose na zloupotrebe tržišta od tih lica.

Komisija bliže propisuje komunikacione kanale za prijem informacija, način postupanja sa primljenim informacijama i druga pitanja od značaja za postupanje u vezi sa prijavom zloupotrebe tržišta iz prethodnog stava.

Objavljivanje insajderskih informacija

Član 282

Izdavalac je obavezan da u što kraćem roku obavesti javnost o insajderskim informacijama koje se neposredno odnose na tog izdavaoca.

Izdavalac je dužan da obezbedi da se insajderske informacije objavljuju javnosti na način koji omogućava brz pristup i potpunu, pravilnu i pravovremenu procenu informacija, kao i da budu objavljene u Službenom registru propisanih informacija, u skladu sa ovim zakonom.

Izdavalac ne sme objavljivanje insajderskih informacija kombinovati sa reklamiranjem svojih aktivnosti.

Izdavalac na svojoj internet stranici objavljuje i čini dostupnim informacije koje mora objaviti javnosti u periodu od najmanje pet godina.

Ovaj član se primenjuje na izdavaoce koji su podneli zahtev za uključ enje ili kojima je odobreno uključ enje finansijskih instrumenata u trgovanje na regulisanom tržištu, ili u slučaju instrumenata kojima se trguje samo na MTP-u ili OTP-u, za izdavaoce kojima je odobreno trgovanje finansijskim instrumentima na MTP-u ili OTP-u ili koji su podneli zahtev za uključ enje svojih finansijskih instrumenata na MTP.

Odlaganje objavljivanja insajderskih informacija

Član 283

Izdavalac može na svoju odgovornost da odloži objavljivanje insajderskih informacija ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) takvo objavljivanje informacija bi najverovatnije ugrozilo zakonite interese izdavaoca;
- 2) odlaganje objavljivanja informacija verovatno ne bi obmanulo javnost;
- 3) izdavalac može da obezbedi poverljivost tih informacija.

U slučaju dugotrajnog procesa koji se odvija u fazama sa ciljem da stvori ili rezultira određenom okolnošću ili događajem, izdavalac može na sopstvenu odgovornost da odloži objavljivanje insajderskih informacija javnosti u vezi sa tim postupkom, u skladu sa stavom 1. tač. 1), 2) i 3) ovog člana.

Kada izdavalac odloži objavljivanje insajderskih informacija, o tome bez odlaganja obaveštava Komisiju, i odmah nakon što je informacija objavljena javnosti Komisiji dostavlja pisano obrazloženje o načinu na koji su uslovi iz ovog stava ispunjeni.

Radi očuvanja stabilnosti finansijskog tržišta, izdavalac koji je kreditna ili finansijska institucija može na sopstvenu odgovornost da odloži objavljivanje insajderskih informacija, uključujući informacije koje su povezane sa privremenim problemom sa likvidnošću, i posebno potrebu za dobijanje privremene pomoći za obezbeđenje likvidnosti od Narodne banke Srbije ili drugog kreditora poslednje instance (zajmodavca finansijskih sredstava poslovnim bankama u krajnjoj instanci) ukoliko su ispunjeni uslovi koje je Komisija pravilnikom iz stava 9. ovog člana propisala.

Ukoliko je objavljivanje informacija odloženo i poverljivost te insajderske informacije nije više obezbeđena, izdavalac u što kraćem roku objavljuje tu insajdersku informaciju javnosti, čak i ukoliko je u pitanju glasina koja se izričito odnosi na insajdersku informaciju čije je objavljivanje odloženo, ako je ta glasina dovoljno tačna da ukazuje na to da poverljivost informacija nije više obezbeđena.

Kada izdavalac ili lice koje deluje u njegovo ime ili za njegov račun, otkrije insajdersku informaciju trećoj strani u toku uobičajenog obavljanja posla, profesije ili dužnosti, dužan je da tu informaciju u potpunosti i efikasno objavi javnosti, istovremeno, u slučaju namernog otkrivanja, a bez odlaganja u slučaju nenamernog otkrivanja.

Stav 6. ovog člana se ne primenjuje ako je lice koje prima informacije dužno da čuva poverljivost informacija, bez obzira na to da li je takva dužnost propisana zakonom, drugim propisima, statutom ili ugovorom.

Insajderske informacije koje se odnose na izdavaoce čiji su finansijski instrumenti uključeni u trgovanje na rastućem tržištu rasta MSP, mogu se objaviti na internet stranici mesta trgovanja umesto na stranici izdavaoca, ako mesto trgovanja pruža takvu mogućnost izdavaocima na tržištu.

Komisija bliže uređuje:

- 1) neiscrpan okvirni spisak zakonskih/opravnanih interesa izdavalaca i situacija u kojima bi odlaganje insajderskih informacija verovatno obmanulo javnost;
- 2) tehnička sredstva za odgovarajuće objavljivanje insajderskih informacija, i za odlaganje objavljivanja insajderskih informacija javnosti; i
- 3) druge uslove u vezi sa odlaganjem objavljivanja insajderskih informacija.

Narodna banka Srbije i Komisija mogu zajedničkim aktom propisati posebne uslove za odlaganje objavljivanja insajderskih informacija javnosti za kreditnu ili finansijsku instituciju.

Spisak lica sa pristupom insajderskim informacijama

Član 284

Izdavalac ili bilo koje lice koje deluje u ime ili za račun izdavaoca dužno je da:

- 1) sastavi spisak lica koja za njega rade, na osnovu ugovora o radu ili na neki drugi način i koja imaju pristup insajderskim informacijama;
- 2) odmah ažurira spisak lica koja imaju pristup insajderskim informacijama; i
- 3) na zahtev Komisije odmah dostavi spisak lica koja imaju pristup insajderskim informacijama.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da preduzmu sve razumne korake kako bi pribavila pismenu izjavu svih lica sa spiska lica sa pristupom insajderskim informacijama kojom potvrđuju da su upoznati sa zakonskim i podzakonskim obavezama i sankcijama koje se primenjuju na trgovanje na osnovu insajderskih informacija i nezakonito otkrivanje informacija.

Kada neko drugo lice u ime ili za račun izdavaoca preuzme zadatak sastavljanja i ažuriranja spiska lica sa pristupom insajderskim informacijama, izdavalac ostaje u potpunosti odgovoran za poštovanje ovog člana i uvek zadržava pravo na pristup spisku lica sa pristupom insajderskim informacijama.

Spisak lica sa pristupom insajderskim informacijama mora da sadrži najmanje:

- 1) ime i prezime, datum rođenja, jedinstveni matični broj građana, prebivalište i boravište svakog lica sa pristupom insajderskim informacijama;
- 2) razlog za uključivanje tog lica na spisak lica sa pristupom insajderskim informacijama;
- 3) datum i vreme kada je to lice steklo pristup insajderskim informacijama; i
- 4) datum sastavljanja spiska lica sa pristupom insajderskim informacijama.

Izdavalac ili lice koje deluje u njegovo ime ili za njegov račun u obavezi je da odmah ažurira spisak lica sa pristupom insajderskim informacijama, uključujući i datum ažuriranja, kada:

- 1) je promenjen razlog zbog koga je lice navedeno na spisku lica sa pristupom insajderskim informacijama;
- 2) pristup insajderskim informacijama ima novo lice, koje treba uključiti na spisak;
- 3) lice više nema pristup insajderskim informacijama.

Prilikom svakog ažuriranja navodi se datum i vreme promene zbog koje je ažuriranje bilo potrebno.

Izdavalac ili lice koje deluje u ime ili za račun izdavaoca čuva spisak lica sa pristupom insajderskim informacijama najmanje pet godina od dana njegovog sastavljanja ili ažuriranja.

Ovaj član se primenjuje na izdavaoce koji su podneli zahtev za uključenje ili kojima je odobreno uključenje finansijskih instrumenata u trgovanje na regulisanom tržištu, ili u slučaju instrumenata kojima se trguje samo na MTP-u ili OTP-u, za izdavaoce kojima je odobreno trgovanje finansijskim instrumentima na MTP-u ili OTP-u ili koji su podneli zahtev za uključenje svojih finansijskih instrumenata na MTP.

Komisija uređuje tačan format spiska lica sa pristupom insajderskim informacijama i format za ažuriranje tog spiska.

Posebna pravila za izdavaoce na tržištu rasta MSP

Član 285

Izdavaoci čiji su finansijski instrumenti uključeni u trgovanje na tržištu rasta MSP izuzeti su od obaveze sastavljanja spiska lica sa pristupom insajderskim informacijama, ako su ispunjeni sledeći uslovi:

1) izdavalac preuzima sve razumne korake kako bi se obezbedio dokaz da je svako lice sa pristupom insajderskim informacijama upoznato sa zakonskim i podzakonskim obavezama i da je svesno sankcija koje se primenjuju na trgovanje na osnovu insajderskih informacija i otkrivanje insajderskih informacija; i

2) izdavalac može na zahtev nadležnog organa da dostavi spisak lica sa pristupom insajderskim informacijama.

Lice koje obavlja dužnost rukovodioca i povezano lice sa licem koje obavlja dužnost rukovodioca

Član 286

Lice koje obavlja dužnosti rukovodioca kod izdavaoca je lice koje je:

1) član uprave izdavaoca;

2) izvršni rukovodilac koji ima redovan pristup insajderskim informacijama koje se posredno ili neposredno odnose na izdavaoca, kao i mogućnost donošenja odluka koje mogu uticati na budući razvoj događaja i poslovne izglede ovog izdavaoca.

Lice koje je povezano sa licem koje obavlja dužnosti rukovodioca kod izdavaoca je:

1) bračni drug i lice koje u skladu sa zakonom može da se smatra bračnim drugom;

2) maloletno lice koje on izdržava, u skladu sa zakonom;

3) srodnik koji je sa tim licem živeo u zajednici najmanje godinu dana pre dana izvršenja transakcije;

4) pravno lice, trust ili ortačko društvo kojima rukovodi lice koje obavlja dužnosti rukovodioca ili koje on direktno ili indirektno kontroliše, koje je osnovano radi njegove koristi, kao i lice čiji je ekonomski interes značajno sličan interesu tog rukovodioca.

Transakcije lica koja obavljaju dužnosti rukovodilaca

Član 287

Lica koja obavljaju dužnosti rukovodioca, kao i lica koja su sa njima povezana, obaveštavaju izdavaoca i Komisiju o svakoj transakciji koja je izvršena za sopstveni račun u vezi sa akcijama ili dužničkim instrumentima tog izdavaoca ili izvedenim finansijskim instrumentima ili drugim finansijskim instrumentima koji su sa njima povezani, u roku od tri radna dana od dana transakcije.

Stav 1. ovog člana se primenjuje na svaku sledeću transakciju kada ukupan iznos transakcija u jednoj kalendarskoj godini dosegne prag od 5.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, koji se izračunava dodavanjem bez netiranja svih transakcija iz stava 1. ovog člana.

Obaveza obaveštavanja iz stava 1. ovog člana ne primenjuje se na transakcije finansijskim instrumentima povezanih sa akcijama ili dužničkim instrumentima izdavaoca iz tog stava, kada je finansijski instrument jedinica ili udeo u instituciji kolektivnog investiranja ili finansijski instrument pruža izloženost portfoliju sredstava, i kada su u vreme transakcije ispunjeni uslovi utvrđenim aktom Komisije.

Transakcije iz stava 1. ovog člana su i:

- 1) zalaganje ili pozajmljivanje finansijskih instrumenata od strane ili u ime lica koje obavlja dužnost rukovodioca ili povezanog lica;
- 2) transakcije koje su sprovela lica koja u okviru svojeg posla dogovaraju ili izvršavaju transakcije ili neko drugo lice u ime lica koje obavlja dužnost rukovodioca ili lica povezana sa njim, uključujući slučajeve kada se koristi diskreciono pravo;
- 3) transakcije izvršene u sklopu polise životnog osiguranja, u kojima je ugovarač osiguranja lice koje obavlja dužnost rukovodioca ili povezano lice, a rizik ulaganja snosi ugovarač osiguranja i ugovarač osiguranja ima ovlašćenje ili diskreciono pravo da donosi odluke o ulaganjima u pogledu određenih instrumenata s tom polisom životnog osiguranja ili da izvršava i transakcije u pogledu određenih instrumenata za tu polisnu životnog osiguranja.

Komisija će podatke iz obaveštenja iz stava 3. ovog člana bez odlaganja objaviti u Službenom registru propisanih informacija.

Ovaj član se primenjuje na izdavaoce koji su podneli zahtev za uključenje ili kojima je odobreno uključenje finansijskih instrumenata u trgovanje na regulisanom tržištu, ili u slučaju instrumenata kojima se trguje samo na MTP-u ili OTP-u, za izdavaoce kojima je odobreno trgovanje finansijskim instrumentima na MPT-u ili OTP-u ili koji su podneli zahtev za uključenje svojih finansijskih instrumenata na MTP.

Obaveštenje izdavaoca licima koja obavljaju dužnost rukovodioca

Član 288

Izdavaoci će obavestiti pisanim putem lica koja obavljaju dužnosti rukovodioca o njihovim obavezama u skladu sa ovim članom.

Izdavaoci sastavljaju spisak svih lica koja obavljaju dužnosti rukovodioca kao i lica koja su sa njima povezana.

Lica koja obavljaju dužnosti rukovodioca obaveštavaju pisanim putem lica koja su sa njima povezana o njihovim obavezama iz ovog člana i čuvaju kopiju tog obaveštenja.

Sadržina obaveštenja rukovodioca i podzakonski akt Komisije

Član 289

Obaveštenje o transakcijama iz člana 287. ovog zakona sadrži sledeće informacije:

- 1) ime lica koje obavlja dužnosti rukovodioca kod izdavaoca ili, ukoliko je primenjivo, ime lica koje je povezano sa tim licem;
- 2) razlog obaveštavanja;
- 3) naziv izdavaoca;
- 4) opis i oznaku finansijskog instrumenta;
- 5) prirodu transakcije ili transakcija (npr. sticanje ili otuđenje), uz naznaku da li je povezana sa izvršenjem programa mogućnosti kupovine akcija pod povoljnijim uslovima za zaposlene ili sa određenim primerima iz akta Komisije iz stava 2. ovog člana;
- 6) datum i mesto transakcije ili transakcija;
- 7) cenu i obim transakcije ili transakcija, a kod zaloge čiji uslovi podrazumevaju promenu njene vrednosti, to treba obelodaniti zajedno sa vrednošću na datum zaloge; i
- 8) druge informacije u vezi sa transakcijom ili transakcijama kao što je utvrđeno aktom Komisije iz stava 2. ovog člana.

Podzakonskim aktom Komisije bliže se uređuju:

- 1) vrste transakcija koje bi aktivirale obavezu obaveštavanja;
- 2) sadržinu i formu obrasca i način objavljivanja;
- 3) uslovi koji moraju biti ispunjeni za podnošenje zahteva za odobrenje izuzeća od obaveze obaveštavanja iz člana 287. stav 3. ovog zakona; i
- 4) druge transakcije i informacije u vezi sa transakcijama za koje se obaveštenje mora dati.

Period zabrane trgovanja za lice koje obavlja dužnosti rukovodioca

Član 290

Licu koje obavlja dužnosti rukovodioca kod izdavaoca zabranjeno je da vrši transakcije za sopstveni račun ili za račun trećeg lica, neposredno ili posredno, u vezi sa vlasničkim ili dužničkim hartijama od vrednosti tog izdavaoca, izvedenim finansijskim instrumentima ili drugim finansijskim instrumentima koji su sa njima povezani, tokom perioda od 30 dana pre objave godišnjeg, polugodišnjeg ili kvartalnog finansijskog izveštaja koje je izdavalac u obavezi da objavi.

Izdavalac može da da pisanu dozvolu licu koje kod njega obavlja dužnosti rukovodioca da trguje za sopstveni račun ili za račun trećih lica tokom perioda zabrane trgovanja iz stava 1. ovog člana, samo:

- 1) zbog izuzetnih okolnosti, poput ozbiljnih finansijskih poteškoća koje zahtevaju trenutnu prodaju akcija, ceneći svaki pojedinačni slučaj;
- 2) zbog karakteristika trgovanja za transakcije koje se obavljaju prema programu ili su u vezi sa programom otkupa akcija od strane zaposlenih, programom štednje akcijama za članove uprave ili pravom na akcije, ili transakcije koje ne dovode do promene materijalnog interesa hartije od vrednosti.

Komisija bliže propisuje okolnosti u kojima izdavalac može da odobri trgovanje tokom perioda zabrane trgovanja, uključujući okolnosti koje bi se smatrale vanrednim i vrste transakcija koje bi opravdale odobrenje trgovanja.

Investicione preporuke

Član 291

Investiciona preporuka je istraživanje ili druga informacija kojom se izričito ili prećutno preporučuje ili predlaže strategija ulaganja u pogledu jednog ili više finansijskih instrumenata, odnosno izdavalaca finansijskih instrumenata, uključujući svako mišljenje o trenutnoj ili budućoj vrednosti i ceni tih instrumenata namenjenih distribucionom kanalu ili javnosti.

Davalac investicione preporuke je fizičko ili pravno lice koje izrađuje ili distribuira preporuke pri obavljanju svoje profesije ili svoje poslovne delatnosti.

Distribicioni kanal je kanal putem kojeg informacija postaje javno dostupna ili će pristup informaciji imati veliki broj lica.

Istraživanje ili druga informacija kojom se preporučuje ili predlaže strategija ulaganja označava informaciju koju je pripremio:

- 1) nezavisni analitičar, investiciono društvo, kreditna institucija, svako drugo lice čija se poslovna delatnost sastoji od pripreme investicionih preporuka ili fizičko lice koje za njih radi na osnovu ugovora o radu ili na neki drugi način, koje direktno ili indirektno daje određene preporuke za ulaganje u vezi sa finansijskim instrumentom, odnosno izdavaocem;
- 2) lice koje nije lice iz tačke 1) ovog stava i koje direktno preporučuje određenu investicionu odluku o ulaganju u vezi sa finansijskim instrumentom.

Odgovarajući propis je svaki propis, uključujući i samoregulaciju, kojim se osigurava da davalac investicione preporuke koji izrađuje ili distribuira preporuke primeni razumnu pažnju kako bi obezbedio da su takve preporuke prikazane na pošten način i da otkriva njegove

interese ili ukazuje na sukob interesa koji se odnosi na finansijske instrumente na koje se takve preporuke odnose.

Identitet lica koje izrađuje investicionu preporuku

Član 292

U svakoj preporuci mora na jasan i vidljiv način biti naveden identitet lica odgovornog za njenu izradu, a posebno ime i naziv radnog mesta lica koje je pripremio investicionu preporuku, naziv i sedište pravnog lica odgovornog za predmetnu preporuku.

Kada je davalac investicionih preporuka investiciono društvo ili kreditna institucija, u preporuci mora biti navedeno koje je telo nadležno za njen nadzor.

Kada davalac investicione preporuke nije ni investiciono društvo ni kreditna institucija, ali podleže samoregulaciji ili pravilima struke, preporuka mora upućivati na isto.

Opšta pravila za sadržinu investicione preporuke

Član 293

Davalac investicione preporuke dužan je da u preporuci osigura:

- 1) da se činjenice jasno razlikuju od tumačenja, procena, mišljenja i ostalih vrsta nečinjeničnih informacija;
- 2) da su svi izvori pouzdani, odnosno kada postoji ikakva sumnja u pouzdanost izvora, da je to jasno navedeno;
- 3) da su sva predviđanja, prognoze i ciljane cene jasno označeni kao takvi i da su navedene značajne pretpostavke na kojima se iste zasnivaju.

Na zahtev Komisije davalac investicionih preporuka dužan je da obrazloži osnovanost preporuke.

Opšta pravila za obelodanjivanje interesa i sukoba interesa kod investicionih preporuka

Član 294

Davalac investicione preporuke dužan je da obelodani sve odnose i okolnosti za koje u razumnoj meri može da se očekuje da će narušiti objektivnost preporuke, posebno kada davalac preporuka ima značajan finansijski interes u jednom ili više finansijskih instrumenata koji su predmet preporuke ili značajan sukob interesa u odnosu na izdavaoca na koga se preporuka odnosi.

Kada je davalac investicione preporuke pravno lice, obaveza iz stava 1. ovog člana primenjuje se i na svako pravno ili fizičko lice koje za to lice radi na osnovu ugovora o radu ili na drugi način i koje je učestvovalo u pripremi investicione preporuke.

Kada je davalac investicione preporuke pravno lice, informacije koje se objavljuju u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana obuhvataju najmanje sledeće informacije o njegovim interesima i sukobima interesa:

1) davaoca investicionih preporuka ili povezanih pravnih lica o kojima lica koja učestvuju u pripremi preporuke imaju saznanja ili u razumnoj meri može da se očekuje da imaju saznanja;

2) davaoca investicionih preporuka ili povezanih lica, poznate licima koja, iako nisu učestvovala u pripremi preporuke, imaju ili za njih u razumnoj meri može da se očekuje da imaju pristup preporuci pre njene distribucije korisnicima ili javnosti.

Obelodanjivanje iz st. 1-3. ovog člana treba da bude sadržano u samoj preporuci, a u slučaju kada bi ono bilo nesrazmerno u odnosu na obim distribuirane preporuke, dovoljno je u samoj preporuci na jasan i vidljiv način uputiti na mesto gde javnost direktno i jednostavno može pristupiti takvim informacijama.

Distribucija investicione preporuke koju je izradila treća strana

Član 295

Davalac investicione preporuke koji pod sopstvenom odgovornošću distribuira preporuku koju je izradila treća strana, na preporuci mora na jasan i vidljiv način istaknuti svoj identitet.

Kada lice koje distribuira investicionu preporuku koju je izradila treća strana istu značajno izmeni, dužno je da jasno i detaljno istakne tu izmenu.

Komisija bliže propisuje način isticanja izmena.

Kada se u medijima izveštava o investicionim preporukama koje je izradila treća strana, a suština preporuke nije izmenjena, ne primenjuju se st. 2. i 3. ovog člana.

Davalac investicionih preporuka koji distribuira sažetu preporuku koju je izradila treća strana, dužan je da obezbedi da takva preporuka bude jasna i da ne dovodi u zabludu, kao i da ista upućuje na originalni dokument i mesto gde javnost može direktno i jednostavno da pristupi obelodanjivanjima koja se odnose na taj dokument, sve dok su te informacije dostupne javnosti.

Javne institucije koje objavljuju statističke podatke u Republici, koji mogu imati značajnog uticaja na finansijska tržišta, dužne su da ih objavljuju na pravedan i transparentan način.

Podzakonski akt u vezi sa investicionim preporukama

Član 296

Komisija bliže uređuje:

- 1) šta se smatra izričitom, odnosno prećutnom investicionom preporukom;
- 2) dodatne zahteve u vezi sa sadržinom investicionih preporuka;
- 3) standarde za objavljivanje identiteta lica koje izrađuje preporuku;
- 4) standarde za obelodanjivanje interesa i sukoba interesa;
- 5) obaveze u vezi sa objektivnim predstavljanjem preporuka;

6) obaveze u vezi sa širenjem preporuka;

7) dodatne obaveze kada, kao davalac investicionih preporuka investiciono društvo ili fizičko lice koje za to društvo radi na osnovu ugovora o radu ili na drugi način, distribuira preporuke koje je izradila treća strana.

Objavljivanje ili širenje informacija u sredstvima javnog informisanja

Član 297

Odredbe akta iz člana 296. ovog zakona ne primenjuju se na novinare ako oni podležu odgovarajućim propisima kojima se postižu isti efekti, uključujući ekvivalentni vid samoregulacije, ukoliko se tim propisom postižu isti efekti kao i navedenim aktom.

Kada se informacije objavljuju ili šire i kada se preporuke izrađuju ili šire za potrebe novinarstva ili drugog oblika izražavanja u medijima, takvo objavljivanje ili širenje informacija procenjuje se poštujući pravila koja uređuju slobodu štampe i slobodu izražavanja u drugim medijima kao i pravila ili kodekse novinarske struke, osim ako:

1) ta lica ili lica koja su povezana sa njima imaju direktnu ili indirektnu korist ili dobit od objavljivanja tih informacija; ili

2) je svrha objavljivanja ili širenja da se tržište dovede u zabludu u pogledu ponude, potražnje ili cene finansijskih instrumenata.

XIII KONAČNOST PORAVNANJA U SISTEMU ZA SALDIRANJE

Neopozivost netiranja i trenutak prihvatanja naloga za prenos

Član 298

Nalozi za prenos i netiranje pravno su punovažni i proizvode pravno dejstvo prema trećim licima i u slučaju nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza učesnika, pod uslovom da su ti nalozi za prenos prihvaćeni u sistem za saldiranje pre trenutka nastupanja te nesposobnosti.

Stav 1. ovog člana se primenjuje i u slučaju nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza učesnika u tom sistemu za saldiranje ili povezanom sistemu za saldiranje ili organizatora povezanog sistema za saldiranje koji nije učesnik.

Kada su nalozi za prenos prihvaćeni u sistem za saldiranje nakon nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza i izvršeni su tokom poslovnog dana u skladu sa pravilima tog sistema, a trenutak nesposobnosti izmirivanja obaveza je nastupio tog dana, nalozi za prenos su punovažni i proizvode pravno dejstvo prema trećim licima samo ako organizator sistema za saldiranje može dokazati da, u trenutku u kojem su ti nalozi postali neopozivi, nije znao niti je mogao znati za nastupanje nesposobnosti izmirivanja obaveza.

Nijedan zakon niti propis koji se odnosi na otkazivanje ugovora ili transakcije koji su zaključeni pre trenutka nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza u skladu sa ovim zakonom, ne može dovesti do poništenja netiranja.

Pravilima sistema za saldiranje obavezno se utvrđuje trenutak prihvatanja naloga za prenos u tom sistemu.

Kada su u pitanju povezani sistemi za saldiranje, svaki sistem za saldiranje svojim pravilima određuje trenutak prihvatanja naloga u svoj sistem, na način kojim se obezbeđuje da su pravila svih povezanih sistema za saldiranje međusobno usklađena u što većoj meri.

Ukoliko to nije drugačije predviđeno pravilima svih sistema za saldiranje učesnika u povezanom sistemu, pravila jednog sistema za saldiranje o trenutku prihvatanja ne utiču na druge sisteme u povezanom sistemu.

Član 299

Nastupanje nesposobnosti izmirivanja obaveza kod učesnika ili organizatora povezanog sistema za saldiranje nije prepreka za korišćenje raspoloživih sredstava ili hartija od vrednosti na računu saldiranja tog učesnika za ispunjenje njegovih obaveza u sistemu za saldiranje ili u povezanom sistemu za saldiranje na poslovni dan koji je dan nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza.

U slučaju nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza učesnika u sistemu za saldiranje ili organizatora povezanog sistema za saldiranje koji nije učesnik, sredstva obezbeđenja raspoloživa na računu za saldiranje tog učesnika, mogu se koristiti za izvršavanje obaveza učesnika u sistemu za saldiranje ili povezanom sistemu za saldiranje u okviru poslovnog dana u kome je ta nesposobnost nastupila.

Trenutak neopozivosti naloga za prenos

Član 300

Učesnik i treća lica ne mogu opozvati nalog za prenos od trenutka neopozivosti koji je definisan pravilima sistema za saldiranje.

Kada su u pitanju povezani sistemi za saldiranje, svaki sistem svojim pravilima određuje trenutak neopozivosti, na način kojim se obezbeđuje da su pravila svih povezanih sistema za saldiranje međusobno usklađena u što većoj meri.

Ukoliko to nije drugačije predviđeno pravilima svih sistema za saldiranje učesnika u povezanom sistemu, pravila jednog sistema za saldiranje o trenutku neopozivosti ne utiču na druge sisteme u povezanom sistemu.

Trenutak nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza

Član 301

Trenutak nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza je:

- 1) trenutak donošenja odluke nadležnog suda o otvaranju stečajnog postupka nad učesnikom koji je dobio dozvolu za rad od Komisije;
- 2) trenutak donošenja rešenja o oduzimanju dozvole za rad, odnosno dozvole za pružanje usluga učesniku koji nije obuhvaćen tačkom 1) ovog člana, učesniku u povezanom sistemu za saldiranje ili organizatoru povezanog sistema za saldiranje koji nije učesnik, ili trenutak donošenja akta nadležnog organa kojim se pokreće/otvara stečajni postupak ili preduzimaju druge mere nadležnog organa u skladu sa zakonom, koje su usmerene ka prestanku ili reorganizaciji ovih lica i dovode do zabrane, obustavljanja ili ograničenja raspolaganja finansijskim instrumentima i/ili raspolaganja sredstvima s računa (plaćanja).

Organ koji je doneo rešenje, odnosno akt iz stava 1. ovog člana bez odlaganja dostavlja to rešenje, odnosno akt Komisiji, Narodnoj banci Srbije i CRHOV-u, uz obaveštenje o datumu, satu i minutu njihovog donošenja.

CRHOV je dužan da vodi evidenciju o vremenu prijema (dan, čas i minut) akata iz stava 2. ovog člana.

Član 302

Nastupanje trenutka nesposobnosti izmirivanja obaveza učesnika ne utiče na prava i obaveze učesnika koje proizilaze ili su u vezi sa njegovim učešćem u sistemu za saldiranje pre nastupanja tog trenutka.

Stav 1. ovog člana se primenjuje i u vezi sa pravima i obavezama učesnika u povezanom sistemu za saldiranje ili organizatora povezanog sistema za saldiranje koji nije učesnik.

Član 303

U slučaju nastupanja trenutka nesposobnosti izmirivanja obaveza učesnika u sistemu za saldiranje, prava i obaveze koje proizilaze ili su u vezi sa učešćem tog učesnika u sistemu za saldiranje primenjuju se odredbe ovog zakona.

Prava primaoca sredstava obezbeđenja u slučaju nastupanja nesposobnosti izmirivanja obaveza davaoca sredstava obezbeđenja

Član 304

Na ostvarivanje prava organizatora sistema za saldiranje ili učesnika da se namiri iz sredstava obezbeđenja u vezi sa učešćem u tom sistemu za saldiranje ili povezanim sistemom za saldiranje, kao i na prava Narodne banke Srbije, da se namiri iz sredstava obezbeđenja, ne utiče nastupanje trenutka nesposobnosti izmirivanja obaveza sledećih lica:

- 1) učesnika u sistemu za saldiranje ili povezanom sistemu za saldiranje;
- 2) organizatora povezanog sistema za saldiranje koji nije učesnik;
- 3) trećeg lica koje je dalo sredstva obezbeđenja.

Sredstva obezbeđenja iz stava 1. ovog člana mogu se koristiti u svrhu ostvarenja prava radi kojih su pribavljeni.

Na ostvarivanje prava iz stava 1. ovog člana Narodne banke Srbije, kao i drugih subjekata ugovora o finansijskom obezbeđenju u smislu zakona o finansijskom obezbeđenju, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje finansijsko obezbeđenje.

Kada organizator sistema za saldiranje založi finansijske instrumente u korist organizatora drugog sistema u vezi sa povezanim sistemom, na prava organizatora sistema davaoca obezbeđenja u vezi sa tim obezbeđenjem ne može da utiče nastupanje trenutka nesposobnosti izmirivanja obaveza organizatora sistema za saldiranje koji je primalac obezbeđenja.

Kada su finansijski instrumenti ili prava na finansijskim instrumentima dati kao sredstvo obezbeđenja učesniku, organizatoru sistema za saldiranje ili Narodnoj banci Srbije u smislu

stava 1. ovog člana, a to pravo je upisano u registar, na prava primalaca tog sredstva obezbeđenja primenjuje se pravo države u kojoj se nalazi sedište tog registra.

XIV CENTRALNI REGISTAR, DEPO I KLIRING HARTIJA OD VREDNOSTI

Organizacija CRHOV-a

Član 305

CRHOV je pravno lice koje se organizuje i posluje kao akcionarsko društvo u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Udeo državnog kapitala u CRHOV-u ne može biti manji od 51%.

Akcije CRHOV-a su obične sa pravom glasa.

Sedište CRHOV-a je u Beogradu.

Delatnost

Član 306

CRHOV obavlja sledeće poslove:

- 1) vođenje registra finansijskih instrumenata;
- 2) otvaranje i vođenje računa finansijskih instrumenata;
- 3) vođenje registra založnog prava na finansijskim instrumentima;
- 4) vođenje i čuvanje elektronske evidencije o finansijskim instrumentima;
- 5) vođenje obračunskih novčanih računa članova CRHOV-a;
- 6) upis, ispis i sve promene na finansijskim instrumentima;
- 7) organizovanje i upravljanje sistemom za saldiranje, poslove kliringa i saldiranja na osnovu zaključenih transakcija sa finansijskim instrumentima i utvrđivanje stanja obaveza i potraživanja članova CRHOV-a i njihovih klijenata;
- 8) prenos finansijskih instrumenata i prava iz finansijskih instrumenata;
- 9) utvrđivanje i dodela jednoobraznih identifikacionih oznaka finansijskih instrumenata;
- 10) vođenje šifarnika vrsta finansijskih instrumenata;
- 11) poslove u vezi sa korporativnim radnjama izdavalaca finansijskih instrumenata;
- 12) poslove deponovanja akcija u vezi sa preuzimanjem akcionarskih društava;

13) obrazovanje i korišćenje garantnog fonda i drugi način smanjenja rizika u slučaju neizvršenja obaveza člana CRHOV-a;

14) učestvovanje u međunarodnim organizacijama koje se bave poslovima u vezi sa finansijskim instrumentima, kao i saradnja sa tim organizacijama;

15) druge poslove u skladu sa zakonom, uključujući aktivnosti koje su neophodne za obavljanje poslova određenih zakonom.

CRHOV ne može poveriti obavljanje svojih poslova drugom licu bez prethodne saglasnosti Komisije.

Minimalni kapital i sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu CRHOV

Član 307

Osnovni kapital CRHOV-a ne može biti manji od 750.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Sredstva za rad CRHOV-a obezbeđuju se iz naknada za pružanje usluga u skladu sa pravilnikom o tarifi CRHOV-a, kao i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Odredbe ovog zakona koje uređuju sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu regulisanog tržišta, odnosno organizatora tržišta, shodno se primenjuju i na sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu CRHOV-a.

Odredbe stava 3. ovog člana ne primenjuju se kada kvalifikovano učešće stiče Republika.

Organi CRHOV

Član 308

CRHOV ima skupštinu akcionara, nadzorni odbor i direktora.

Ovlašćenja skupštine vrši Vlada preko ovlašćenih predstavnika.

Predstavnike u skupštini i direktora imenuje i razrešava Vlada na predlog ministarstva nadležnog za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Skupština imenuje i razrešava članove nadzornog odbora.

Mandat direktora i članova nadzornog odbora traje četiri godine i mogu biti ponovo birani.

Nadzorni odbor ima predsednika i četiri člana.

Direktor ne može biti predsednik nadzornog odbora.

Ukoliko se promeni vlasnička struktura, organi iz stava 1. ovog člana biraju se u skladu sa ugovorom o osnivanju CRHOV-a.

Saglasnost za imenovanje direktora i članova nadzornog odbora i zaposleni

Član 309

CRHOV je dužan da od Komisije pribavi prethodnu saglasnost za imenovanje direktora i članova nadzornog odbora.

Prilikom davanja prethodne saglasnosti iz stava 1. ovog člana, Komisija shodno primenjuje standarde i procedure propisane odredbama čl. 114. i 119. ovog zakona koje uređuju uslove za izbor direktora i članova nadzornog odbora organizatora tržišta.

Zaposleni CRHOV-a ne mogu biti direktori, članovi nadzornog odbora niti zaposleni kod organizatora tržišta ili u investicionim društvima, kod članova CRHOV-a ili javnih društava za čije se finansijske instrumente vrši kliring i saldiranje kod CRHOV-a, odnosno za koje CRHOV vodi registar tih finansijskih instrumenata.

Na prava i obaveze zaposlenih u CRHOV-u primenjuju se opšti propisi o radnim odnosima.

Opšti akti i saglasnost Komisije

Član 310

Opšti akti CRHOV-a su statut, pravila poslovanja, pravilnik o tarifi i drugi opšti akti kojima se uređuje poslovanje CRHOV-a.

Komisija daje prethodnu saglasnost na statut, pravila poslovanja i pravilnik o tarifi CRHOV-a i sve izmene tih akata u roku od 30 dana od dana prijema zahteva, a predloženi akt stupa na snagu po dobijanju saglasnosti Komisije.

CRHOV može donositi i druga pravila i procedure kojima bliže uređuje poslove iz svoje nadležnosti.

Komisija može povući saglasnost na statut, pravila poslovanja i pravilnik o tarifi CRHOV-a i naložiti CRHOV-u usvajanje tih akata.

Ako CRHOV ne usvoji statut, pravila poslovanja i pravilnik o tarifi koji Komisija naloži, Komisija može doneti taj akt.

Opšti akti iz st. 1. i 5. ovog člana objavljuju se na internet stranici CRHOV-a odmah nakon dobijanja saglasnosti ili donošenja.

Sastavni deo statuta su i pravila ponašanja direktora, članova nadzornog odbora i zaposlenih, koji sadrže odredbe o čuvanju poverljivih podataka i procedure čiji je cilj sprečavanje zloupotrebe poverljivih ili insajderskih informacija, a te procedure su u značajnoj meri iste kao i procedure koje se odnose na Komisiju i njene zaposlene i propisane su odredbama člana 344. ovog zakona.

Pravila poslovanja

Član 311

Pravilima poslovanja CRHOV-a bliže se uređuje način obavljanja poslova iz člana 306. ovog zakona, kao i druga pitanja od značaja za rad CRHOV-a.

Pravilnik o tarifi

Član 312

Pravilnikom o tarifi CRHOV-a utvrđuje se visina članarine i naknada koje CRHOV naplaćuje za obavljanje svojih usluga.

CRHOV je dužan da o donošenju, odnosno izmeni pravilnika o tarifi obavesti korisnike svojih usluga najmanje sedam dana pre početka primene tog pravilnika.

Članstvo u CRHOV-u

Član 313

Članovi CRHOV-a mogu biti Republika, Narodna banka Srbije, investiciona društva, kreditne institucije, organizatori tržišta, regulisano tržište, društva za upravljanje fondovima, inostrana pravna lica koja obavljaju poslove kliringa i saldiranja, odnosno registracije finansijskih instrumenata ili druga lica ako ispunjavaju uslove članstva propisane pravilima poslovanja CRHOV-a.

CRHOV je dužan da, u roku od 30 dana od dana prijema zahteva za članstvo sa urednom dokumentacijom donese odluku o prijemu u članstvo CRHOV-a.

CRHOV je dužan da redovno obaveštava Komisiju o svakom novom članu i prestanku članstva, kao i da dostavlja ažuriran popis članova na način propisan aktom Komisije.

Prava i obaveze članova

Član 314

Pravilima poslovanja CRHOV uređuju se uslovi za prijem i prestanak članstva, vrsta članstva, obavljanje poslova po vrsti članstva i druga pitanja u vezi sa pravima i obavezama članova.

Prestanak članstva

Član 315

Članu CRHOV-a prestaje članstvo u CRHOV-u:

- 1) ako mu je trajno oduzeta dozvola za rad;
- 2) ako ne ispunjava uslove za članstvo u CRHOV-u;
- 3) ako u značajnoj meri i sistematski ne izvršava obaveze prema CRHOV-u, odnosno ne poštuje opšte akte CRHOV-a;
- 4) u drugim slučajevima predviđenim pravilima poslovanja CRHOV-a.

CRHOV može i privremeno da suspenduje članstvo u skladu sa svojim pravilima poslovanja.

Računi

Član 316

U CRHOV-u se otvaraju i vode sledeći računi finansijskih instrumenata:

- 1) vlasnički računi;
- 2) emisioni računi;
- 3) zbirni računi;
- 4) kastodi računi;
- 5) nominovani računi;
- 6) računi upravljanja;
- 7) depo računi;
- 8) i drugi računi.

Pravilima poslovanja, odnosno posebnim aktom CRHOV propisuju se vrste računa iz stava 1. ovog člana, kao i način i uslovi za otvaranje, vođenje i obavljanje poslova u vezi sa promenama na tim računima.

U CRHOV-u se otvaraju i vode sledeći obračunski novčani računi članova CRHOV:

- 1) za potrebe saldiranja zaključenih transakcija u vezi sa finansijskim instrumentima;
- 2) garantnog fonda, u visini određenoj pravilima poslovanja CRHOV-a;
- 3) i drugi računi.

U okviru novčanog računa Republike kod CRHOV-a otvara se podračun Akcijskog fonda, odnosno njegovog pravnog sledbenika, na koji se prikupljaju sredstva od prodaje akcija koju vrši Akcijski fond, odnosno njegov pravni sledbenik.

Novčane račune CRHOV-a i stranog pravnog lica koje obavlja poslove kliringa i saldiranja državnih hartija od vrednosti angažovanog u skladu sa zakonom kojim se uređuje javni dug otvara i vodi Narodna banka Srbije.

Finansijski instrumenti i novčana sredstva članova CRHOV-a na računima koje vodi CRHOV ne ulaze u imovinu, niti u stečajnu ili likvidacionu masu CRHOV-a i ne mogu biti predmet prinudne naplate.

Dužnosti i odgovornosti CRHOV-a

Član 317

CRHOV je dužan da informacioni sistem i podatke kojima raspolaže zaštiti od neovlašćenog korišćenja, izmena i gubitaka, kao i da najmanje pet godina čuva na sigurnom mestu originalnu dokumentaciju na osnovu koje su izvršeni upisi.

CRHOV je dužan da trajno čuva dokumentaciju i podatke zabeležene na elektronskim medijima.

CRHOV je dužan da sigurnost neprekidnog funkcionisanja informacionog sistema obezbedi formiranjem sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema čime se obezbeđuje kontinuitet njegovog rada u slučaju poplave, požara i slično, i koji mora biti udaljen od mesta na kome se nalazi primarni informacioni sistem CRHOV-a i povezan na drugu električnu mrežu.

Podaci koje vodi CRHOV o računima zakonitih imalaca su poverljivi podaci i saopštavaju se samo pod uslovom i na način koji su propisani ovim zakonom, po nalogu suda, na zahtev Komisije ili drugog nadležnog organa.

CRHOV je dužan da članu CRHOV-a omogući uvid u deo baze podataka CRHOV-a koji se odnosi na tog člana i njegove klijente, odnosno da mu izda izvod sa tim podacima, u skladu sa aktom CRHOV-a.

CRHOV je dužan da ustanovi i primenjuje stabilan i siguran sistem upravljanja uključujući:

- 1) pouzdanu organizacionu strukturu, nadzorne procedure i uputstva o poslovanju;
- 2) efikasne procedure za utvrđivanje, procenu i kontrolu rizika kojima je CRHOV u svom poslovanju izložen;
- 3) efikasan sistem unutrašnje kontrole, odgovarajuće administrativne, računovodstvene i procedure unutrašnje revizije;
- 4) odgovarajuće mere za sprečavanje, utvrđivanje i rešavanje sukoba interesa između CRHOV-a i člana CRHOV-a.

Pravo pristupa podacima

Član 318

Pravo pristupa podacima iz člana 317. ovog zakona imaju zakoniti imalac finansijskog instrumenta, član CRHOV za svoje klijente, kao i lice koje dokaže svoj zakonski interes u vezi sa tim finansijskim instrumentom.

CRHOV ima pravo na nadoknadu za izradu i dostavljanje podataka na zahtev lica iz stava 1. ovog člana u skladu sa svojim pravilnikom o tarifi.

Obrada podataka o ličnosti

Član 319

CRHOV prikuplja, obrađuje i rukuje sledećim podacima o fizičkim licima, u skladu sa zakonom, a u svrhu obavljanja poslova iz člana 306. ovog zakona:

- 1) za domaće fizičko lice - lično ime (ime i prezime), pol, jedinstveni matični broj građana, adresa prebivališta, odnosno boravišta, adresa za prijem elektronske pošte;
- 2) za stranca - lično ime (ime i prezime), pol, broj pasoša i država izdavanja, odnosno evidencijski broj za stranca, odnosno broj lične karte stranca i zemlja izdavanja, adresa za prijem elektronske pošte;

3) podatke o računu finansijskih instrumenata i novčanom računu, kao i podatke o stanju na tim računima.

Javnost podataka

Član 320

CRHOV je dužan da sledeće podatke učini dostupnim javnosti, kao i da te podatke redovno ažurira na svojoj internet stranici:

- 1) podatke o izdavanju, zameni i brisanju finansijskih instrumenata;
- 2) podatke o korporativnim aktivnostima koje CRHOV obavlja u vezi sa tim finansijskim instrumentima;
- 3) ime i prezime, odnosno poslovno ime akcionara iz registra koji vodi, uključujući vrstu, broj akcija, kao i procentualno učešće akcija akcionara u ukupnom obimu tih akcija.

Komisija može propisati sadržaj podataka iz stava 1. ovog člana.

Odgovornost za podatke u CRHOV-u

Član 321

CRHOV odgovara izdavaocu, zakonitom imaocu finansijskih instrumenata koja su predmet upisa u CRHOV za štetu nastalu neizvršenjem, odnosno nepravilnim izvršenjem naloga za prenos ili povredom drugih obaveza utvrđenih ovim zakonom, kao i za štetu nastalu zbog netačnosti ili gubitka podataka.

Ako je član CRHOV-a ili lice koje podnosi zahtev za upis podatka u CRHOV doveo do netačnog ili nezakonitog upisa u CRHOV u vezi sa finansijskim instrumentima, odgovara za štetu nastalu zbog netačnog ili nezakonitog upisa.

Član ili izdavalac ne odgovara za štetu prouzrokovanu neispravnošću sistema obrade podataka CRHOV-a ukoliko takvu neispravnost nije sam prouzrokovao.

Izveštavanje CRHOV-a

Član 322

CRHOV podnosi Vladi i Komisiji godišnji izveštaj o poslovanju najkasnije do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

Komisija propisuje bliži sadržaj i način podnošenja izveštaja iz stava 1. ovog člana, kao i sadržinu, način i rokove podnošenja i drugih izveštaja.

CRHOV javno objavljuje godišnje finansijske izveštaje, izrađene u skladu sa zakonima kojima se uređuju računovodstvo i revizija i iste dostavlja Vladi i Komisiji sa izveštajem nezavisnog revizora u roku iz stava 1. ovog člana.

Ovlašćenja Narodne banke Srbije

Član 323

Narodna banka Srbije donosi propise kojima se uređuje način obavljanja platnog prometa preko novčanih računa iz člana 316. stav 5. ovog zakona.

Narodna banka Srbije vrši kontrolu zakonitosti poslovanja lica čije novčane račune iz stava 1. ovog člana otvara i vodi, u delu koji se odnosi na obavljanje platnog prometa preko tih novčanih računa.

Komisija i Narodna banka Srbije u vršenju nadzora, odnosno kontrole razmenjuju informacije shodno primenjujući odredbe člana 353. ovog zakona.

Nadzor Komisije nad CRHOV-om

Član 324

Komisija vrši nadzor nad poslovanjem CRHOV-a.

Nadležnosti i ovlašćenja Komisije u vezi sa nadzorom propisanim u glavi XVI ovog zakona shodno se primenjuju na nadzor Komisije nad CRHOV-om, a u cilju praćenja da li CRHOV posluje na zakonit i profesionalan način koji unapređuje integritet tržišta kapitala u Republici, uključujući zakonito i efikasno vršenje kliringa, saldiranja i registrovanja finansijskih instrumenata u skladu sa ciljevima ovog zakona.

Nadzor Komisije nad CRHOV-om zasniva se na načelu nadzora zasnovanom na proceni rizika, koji podrazumeva neposrednu kontrolu oblasti poslovanja koje predstavljaju najveći rizik u smislu obima i vrste transakcija i poslova, a Komisija je dužna da najmanje jednom godišnje sprovodi neposrednu kontrolu CRHOV-a.

Mere nadzora

Član 325

Ako u postupku nadzora nad CRHOV-om Komisija utvrdi da je došlo do povrede opštih akata CRHOV-a, odredaba ovog zakona ili akta Komisije koje ne obavezuju Komisiju da preduzme mere iz stava 2. ovog člana, Komisija donosi rešenje kojim nalaže CRHOV-u da otkloni te nezakornitosti i nepravilnosti u odgovarajućem roku, a može preduzeti jednu ili više sledećih mera:

- 1) izricanje javne opomene;
- 2) izdati nalog za izmenu, dopunu ili donošenje opšteg akta CRHOV-a;
- 3) preduzimanje drugih mera i sankcija u skladu sa Glavom XVI ovog zakona, osim privremenog oduzimanja ili oduzimanja dozvole za rad CRHOV.

Komisija može da zabrani licu koje poseduje kvalifikovano učešće u CRHOV-u, osim Republici, korišćenja prava glasa na osnovu kvalifikovanog učešća, odnosno može da povuče prethodno datu saglasnost članu uprave i direktoru CRHOV-a ukoliko utvrdi sledeće:

- 1) lice je izvršilo značajnu povredu odredaba opštih akata CRHOV-a, ovog zakona ili akta Komisije;

2) direktor ili član upravnog odbora je dobio dozvolu na osnovu značajno netačnih ili obmanjujućih informacija, tako što su izostavljene činjenice zahvaljujući kojima obelodanjene informacije ne bi bile obmanjujuće ili na drugi nedozvoljeni način;

3) direktor ili član upravnog odbora dalje ne ispunjava uslove propisane za dobijanje saglasnosti;

4) lice ne postupi u roku i na način određen rešenjem Komisije iz stava 1. ovog člana;

5) direktor ili član nadzornog odbora CRHOV-a vrši odgovarajući nadzor nad zaposlenima u CRHOV-u čije nesavesno poslovanje prouzrokuje značajne povrede opštih akata CRHOV-a, odredaba ovog zakona ili akta Komisije od strane CRHOV-a, odnosno zaposlenog, a takve povrede su mogle biti sprečene da je sproveden odgovarajući nadzor.

Lice iz stava 2. ovog člana ima pravo da bude saslušano pre nego što Komisija donese rešenje o preduzimanju mera, a u skladu sa aktom koji donosi Komisija.

Rešenje o preduzetim merama u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana Komisija objavljuje na svojoj internet stranici.

Bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja rešenja i preduzimanja mera, kao i rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera propisuje Komisija.

XV KOMISIJA ZA HARTIJE OD VREDNOSTI

Status Komisije

Član 326

Komisija je nezavisna i samostalna regulatorna i nadzorna institucija Republike koja vrši javna ovlašćenja u skladu sa nadležnostima propisanim ovim i drugim zakonima.

Komisija ima status pravnog lica.

Komisija za svoj rad neposredno odgovara Narodnoj skupštini.

Sedište Komisije je u Beogradu.

Podzakonska akta i drugi dokumenti

Član 327

Radi sprovođenja i izvršavanja javnih ovlašćenja utvrđenih ovim i drugim zakonima Komisija donosi pravilnike, uputstva i druge dokumente.

Podzakonska akta Komisije objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije" i na internet stranici Komisije.

Saopštenja, mišljenja i stavovi Komisije

Član 328

Komisija može zauzimati stavove, davati mišljenja, kao i druge oblike javnih saopštenja, kada je to potrebno radi primene i sprovođenja pojedinih odredaba zakona ili podzakonskih akata iz okvira nadležnosti Komisije.

Stavovi, mišljenja i javna saopštenja iz stava 1. ovog člana objavljuju se na internet stranici Komisije.

Primena zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak

Član 329

Komisija u rešavanju u upravnim stvarima primenjuje odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, osim ukoliko ovim ili drugim zakonom nije drugačije propisano.

Rešenja Komisije su konačna, a protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Sastav Komisije

Član 330

Komisija ima predsednika i četiri člana.

Predsednika i članove Komisije bira i razrešava Narodna skupština na predlog nadležnog radnog tela za poslove finansija Narodne skupštine.

Za predsednika i članove Komisije mogu biti birani radno sposobni državljani Republike koji poseduju visoku stručnu spremu i najmanje pet godina radnog iskustva stečenog u obavljanju poslova u vezi sa hartijama od vrednosti u Republici ili inostranstvu.

Komisiju predstavlja i zastupa predsednik, koji rukovodi njenim radom i obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i statutom Komisije.

Predsednik Komisije može svoja ovlašćenja, u celini ili delimično, privremeno preneti drugom članu Komisije.

Mandat

Član 331

Predsednik i članovi Komisije se biraju na mandat od pet godina, sa mogućnošću ponovnog izbora.

Mandat predsednika i članova Komisije počinje danom objavljivanja odluke Narodne skupštine o njihovom izboru u "Službenom glasniku Republike Srbije", ako u odluci Narodne skupštine nije određen drugi datum početka mandata, a prestaje:

- 1) istekom vremena na koje su izabrani;
- 2) razrešenjem iz razloga predviđenih zakonom;
- 3) ostavkom.

U zavisnosti od razloga za prestanak mandata, mandat predsednika i članova Komisije prestaje:

1) danom objavljivanja odluke Narodne skupštine o prestanku funkcije, odnosno njihovom razrešenju u "Službenom glasniku Republike Srbije", ako u odluci Narodne skupštine nije određen drugi datum prestanka funkcije, u slučaju iz stava 2. tačka 2) ovog člana;

2) danom podnošenja ostavke Narodnoj skupštini u slučaju iz stava 2. tačka 3) ovog člana.

Ukoliko predsedniku, odnosno članu Komisije, prestane funkcija pre isteka mandata, novi predsednik, odnosno član Komisije bira se na period do isteka mandata predsednika, odnosno člana kome je funkcija prestala.

Ukoliko predsedniku Komisije prestane funkcija pre isteka mandata, preostali članovi Komisije, u cilju nesmetanog rada i obavljanja poslova iz nadležnosti Komisije, mogu između sebe imenovati vršioca dužnosti predsednika a do izbora novog predsednika od strane Narodne skupštine.

Vršilac dužnosti predsednika ima ovlašćenja i nadležnosti predsednika Komisije iz ovog zakona i statuta Komisije.

O imenovanju lica iz stava 5. ovog člana Komisija bez odlaganja obaveštava nadležno radno telo za poslove finansija Narodne skupštine.

Nadležno radno telo za poslove finansija Narodne skupštine je dužno da u roku od 60 dana pre dana prestanka mandata predsednika i članova Komisije u slučaju iz stava 2. tačka 1) ovog člana, odnosno 60 dana od dana prestanka mandata u slučajevima iz stava 2. tač. 2) i 3) ovog člana, uputi predlog Narodnoj skupštini za izbor novog predsednika i članova Komisije.

Nepodobnost za obavljanje posla

Član 332

Predsednik i član Komisije ne može biti lice koje:

- 1) podleže primeni pravnih posledica osude;
- 2) je u srodstvu ili u braku s drugim članom Komisije;
- 3) obavlja funkciju u državnom organu ili organizaciji po osnovu izbora ili imenovanja.

Predsednik i članovi Komisije, tokom trajanja mandata kao i dve godine nakon prestanka mandata, ne mogu imati vlasničko učešće, biti članovi uprave ili zaposleni u pravnim licima kojima Komisija daje dozvole za obavljanje delatnosti odnosno vrši nadzor nad njima, niti mogu predstavljati interese tih lica pred Komisijom, državnim organima ili drugim institucijama, osim po dobijenoj saglasnosti organa nadležnog za sprečavanje korupcije u skladu sa zakonom kojim je uređeno sprečavanje korupcije.

Predsednik i članovi Komisije ne mogu obavljati druge poslove koji bi mogli uticati na njihovu samostalnost, nepristrasnost i javni ugled, odnosno ugled Komisije.

Povreda odredaba ovog člana predstavlja osnov za razrešenje funkcije i prekid radnog odnosa.

Razrešenje funkcije

Član 333

Predsednik i članovi Komisije razrešavaju se funkcije:

- 1) ako su osuđeni za krivično delo na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci ili za krivično delo protiv prava po osnovu rada, imovine, privrede, pravosuđa, pranja novca i finansiranja terorizma, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti;
- 2) ako se na osnovu nalaza i mišljenja nadležne zdravstvene ustanove utvrdi da su zbog zdravstvenog stanja trajno onemogućeni da vrše funkciju;
- 3) ako se utvrdi da svoje zadatke obavljaju neprofesionalno;
- 4) ako se utvrdi da je ispunjen jedan ili više uslova iz odredaba člana 331. ovog zakona.

Postupak utvrđivanja razloga za prestanak funkcije

Član 334

Prestanak funkcije u slučajevima isteka vremena na koje su izabrani i ostavke predsednika ili člana Komisije konstatuje nadležno radno telo za poslove finansija Narodne skupštine, u pisanoj formi.

Ispunjenost uslova za prestanak funkcije zbog razrešenja predsednika i člana Komisije utvrđuje nadležno radno telo za poslove finansija Narodne skupštine pokretanjem postupka za prestanak funkcije, pred Narodnom skupštinom u roku od 60 dana od dana utvrđivanja tih uslova.

Odluku o prestanku funkcije zbog razrešenja predsednika i člana Komisije donosi Narodna skupština.

Kvalifikovani imunitet i obeštećenje

Član 335

Predsednik i član Komisije ne može biti lično odgovoran za bilo koju radnju ili propust koji se dogodi u toku vršenja službene dužnosti u skladu sa nadležnostima koje Komisija ima po ovom zakonu, zakonima iz člana 4. ovog zakona i aktima Komisije, izuzev ako se radi o zloj nameri i namernoj zloupotrebi položaja.

Komisija će licima iz stava 1. ovog člana, nadoknaditi sve sudske i druge troškove nastale u vezi postupaka koji protiv njih mogu biti vođeni povodom radnji ili postupaka navedenih u tom stavu.

Odlučivanje i kvorum

Član 336

Komisija odlučuje na sednicama, koje vodi predsednik Komisije ili član koga on ovlasti.

Kvorum čine tri člana Komisije, uključujući i predsednika.

Komisija odlučuje većinom glasova članova koji glasaju na sednici, uključujući i predsednika.

U slučaju jednake podele glasova, odlučuje glas predsednika Komisije.

Predsednik i članovi Komisije izuzimaju se od glasanja pri donošenju odluka koje predstavljaju sukob interesa.

Princip rada

Član 337

Predsednik i članovi Komisije dužni su da u vršenju svoje dužnosti postupaju stručno, savesno i nepristrasno.

Predsednik i članovi Komisije pri donošenju odluka ne mogu dovesti u pitanje svoju samostalnost, kao ni samostalnost Komisije.

Zabranjeno je svakom licu, organu ili organizaciji da preuzima bilo koju radnju kojom utiče na samostalnost u radu i odlučivanju Komisije ili bilo kog njenog člana.

Zabranjeno je svakom licu, organu ili organizaciji da preuzima poslove koji su zakonom predviđeni kao nadležnost Komisije, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Zabrana trgovanja finansijskim instrumentima i davanja saveta, kao i korišćenja statusa Komisije za ličnu dobit

Član 338

Predsednik i članovi Komisije ne mogu se baviti poslovima trgovanja finansijskim instrumentima niti davanjem saveta o ulaganjima u finansijske instrumente.

Lica iz stava 1. ovog člana ne mogu svoj rad u Komisiji koristiti za ostvarivanje sopstvenih interesa ili interesa drugih lica.

Lične transakcije hartijama od vrednosti

Član 339

Predsednik i članovi Komisije obavezni su da Komisiji daju podatke o hartijama od vrednosti kojima raspolažu, kao i podatke o svakoj promeni stanja u vezi s tim hartijama.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se i na članove porodice lica iz stava 1. ovog člana.

Stručna služba

Član 340

Stručna služba Komisije (u daljem tekstu: Stručna služba) obavlja stručne poslove iz nadležnosti Komisije u skladu sa ovim zakonom, Statutom i drugim aktima Komisije.

U pogledu nepodobnosti za obavljanje posla, kvalifikovanog imuniteta, obeštećenja, principa rada, zabrane trgovanja finansijskim instrumentima i davanja saveta, kao i korišćenja statusa Komisije za ličnu dobit i ličnih transakcija hartijama od vrednosti na zaposlene u Stručnoj službi se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na predsednika i članove Komisije.

Izuzetno od odredbi stava 2. ovog člana, zabrana iz člana 332. stav 2. ovog zakona se na zaposlene u Stručnoj službi ne primenjuje nakon prestanka radnog odnosa u Komisiji.

Stručnom službom rukovodi Sekretar.

Sekretara biraju predsednik i članovi Komisije većinom glasova.

Za Sekretara može biti postavljeno lice koje ispunjava uslove za imenovanje za člana Komisije.

Za svoj rad Sekretar odgovara Komisiji.

Radni odnosi

Član 341

Na prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa predsednika, članova i zaposlenih u stručnoj službi Komisije primenjuje se opšti zakon kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa, odnosno po osnovu rada, u Republici.

Radni odnos predsednika i članova Komisije

Član 342

Predsednik i članovi Komisije izborom na funkciju zasnivaju radni odnos u Komisiji na osnovu odluke Narodne skupštine o njihovom imenovanju i to u roku od 30 dana od dana objavljivanja te odluke u "Službenom glasniku Republike Srbije", osim ukoliko su radni odnos u Komisiji zasnovali pre imenovanja na dužnost po drugom osnovu.

Predsednik i članovi Komisije radni odnos u Komisiji zasnivaju na određeno vreme, na period na koji su izabrani.

Predsednik Komisije radni odnos u Komisiji zasniva s punim radnim vremenom, a članovi Komisije radni odnos u Komisiji mogu zasnivati sa punim ili sa nepunim radnim vremenom.

Predsedniku i članu Komisije koji su radni odnos u Komisiji zasnovali na osnovu odluke Narodne skupštine o njihovom imenovanju, tako zasnovan radni odnos prestaje u roku od 90 dana od dana prestanka mandata, u slučaju iz člana 331. stav 3. tačka 1) ovog zakona, odnosno danom prestanka mandata u slučaju iz člana 331. stav 3. tačka 2) ovog zakona.

Izuzetno od odredbi stava 4. ovog člana, predsednik i članovi Komisije koji su radni odnos u Komisiji zasnovali pre imenovanja na funkciju po drugom osnovu, po prestanku mandata ostaju u radnom odnosu u Komisiji u skladu sa ugovorom o radu kojim su zasnovali radni odnos.

Statut Komisije

Član 343

Komisija donosi statut kojim, u skladu sa ovim zakonom, uređuje svoje nadležnosti, kao i organizaciju i način obavljanja poslova iz tih nadležnosti, prava, obaveze i odgovornosti članova, predsednika i sekretara Komisije, prava i obaveze ostalih zaposlenih u Stručnoj službi, način obezbeđenja sredstava za rad, način donošenja opštih i pojedinačnih akata i druga pitanja značajna za rad Komisije.

Saglasnost na statut Komisije daje nadležno radno telo za poslove finansija Narodne skupštine.

Statut Komisije objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije" i na internet stranici Komisije.

Obaveza čuvanja poverljivih podataka

Član 344

Prošli i sadašnji predsednik, članovi i zaposleni Komisije, kao i revizori i lica angažovana od strane Komisije imaju obavezu čuvanja poverljivih podataka.

Lica iz stava 1. ovog člana ne smeju da saopštavaju poverljive podatke koje su saznali tokom vršenja dužnosti, izuzev u sažetom ili zbirnom obliku, tako da se ne mogu identifikovati izdavaoci hartija od vrednosti, investiciona društva, organizatori tržišta, regulisana tržišta niti druga lica, osim ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

Kada izdavaoci hartija od vrednosti, investiciono društvo, organizator tržišta ili regulisano tržište objavi stečaj ili prinudnu likvidaciju, poverljive informacije koje se ne odnose na treće strane mogu biti otkrivene u privrednim i građanskim parnicama, ukoliko je to neophodno za vođenje sudskog postupka.

Komisija, drugi organi, kao i fizička ili pravna lica koja dođu u posed poverljivih informacija u skladu sa ovim zakonom, mogu te informacije koristiti samo u okviru vršenja svojih ovlašćenja i nadležnosti i u svrhe u koje su ih dobili i/ili u svrhe upravnih ili sudskih postupaka koji se odnose na vršenje njihovih funkcija, osim u slučaju postojanja izričite saglasnosti lica koja pružaju te informacije za njihovo korišćenje i u druge svrhe.

Svaka poverljiva informacija koja je primljena, razmenjena ili prenesena shodno ovom zakonu, predmet je obaveze čuvanja poverljivih podataka, utvrđene u ovom članu.

Izuzetno od odredbi prethodnih stavova ovog člana, Komisija može da razmenjuje i prosleđuje poverljive informacije nadležnim organima u Republici ili u stranim zemljama u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonima koji se odnose na investiciona društva, kreditne institucije, dobrovoljne penzijske fondove, institucije kolektivnog investiranja, otvorene investicione fondove sa javnom ponudom, alternativne investicione fondove, posrednike u osiguranju i reosiguranju i zastupnike u osiguranju, društva za osiguranje, regulisana tržišta ili organizatore tržišta, ili na drugi način uz saglasnost Komisije, inostranog organa, ili drugog organa ili tela, fizičkog ili pravnog lica koji je informaciju dostavio.

Ovaj član ne sprečava Komisiju da razmenjuje i prosleđuje, u skladu sa zakonom, poverljive informacije koje nisu dobijene od nadležnih organa iz strane države.

Komisija bliže uređuje podatke koji se u smislu ovog zakona smatraju poverljivim, način njihove zaštite i čuvanja.

Odnosi sa revizorima

Član 345

Lica koja su zakonom ovlašćena da vrše reviziju finansijskih izveštaja investicionog društva, regulisanog tržišta, pružaoca usluga dostave podataka, CRHOV-a, prilikom revizije finansijskih izveštaja tih privrednih društava ili drugih dužnosti propisanih zakonom, imaju obavezu da odmah Komisiju obaveste o svakoj činjenici ili odluci koja ima uticaja na to privredno društvo, o kojoj su saznanja stekla prilikom obavljanja svojih dužnosti, a koja može:

- 1) da predstavlja tešku povredu ovog zakona ili drugih zakona i propisa koji utvrđuju uslove za izdavanje dozvole ili koji uređuju poslovanje privrednih društava navedenih u ovom stavu;
- 2) štetno utiču na kontinuirano poslovanje privrednih društava navedenih u ovom stavu;
- 3) dovode do odbijanja potvrđivanja finansijskih izveštaja ili do izražavanja rezerve.

Dužnost lica iz stava 1. ovog člana je takođe da Komisiju obavesti o svakoj činjenici ili odluci koje je postao svestan tokom vršenja svojih dužnosti iz stava 1. ovog člana u privrednim društvima koja imaju bliske veze privrednim društvom u kome je to lice obavljalo svoje funkcije.

Ukoliko lice iz stava 1. ovog člana saopšti Komisiji, u dobroj veri, činjenicu ili odluku iz stava 1. ovog člana, takvo obaveštenje se ne smatra povredom obaveze čuvanja tajnosti podataka i ta lica ne snose nikakvu odgovornost.

Zaštita podataka

Član 346

U vezi sa obradom podataka o ličnosti, Komisija poslove iz svoje nadležnosti obavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Komisija može stranoj državi dostaviti podatke o ličnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, odlučujući o tome u svakom konkretnom slučaju, a pod uslovom da je dostavljanje podataka neophodno u svrhe ovog zakona i da strana država neće dostaviti podatke drugoj stranoj državi bez izričitog pisanog odobrenja Komisije i uz ispunjenje uslova koje utvrđuje Komisija.

Informacioni sistem

Član 347

Komisija uspostavlja informacioni sistem koristeći elektronska sredstva koji omogućava komunikaciju sa CRHOV-om, organizatorom tržišta, regulisanim tržištem, investicionim društvima, društvima za upravljanje investicionim fondovima, otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, alternativnim investicionim fondovima, kao i drugim učesnicima na tržištu kapitala.

Komisija propisuje kriterijume kojima se obezbeđuju sigurnost komunikacija i zaštita podataka koji se dostavljaju Komisiji, tehničku usklađenost opreme i informacionih sistema lica koja od Komisije dobijaju dozvolu za rad sa opremom i informacionim sistemima Komisije u cilju omogućavanja Komisiji da podatke i evidencije koje su ta lica dužna da vode u skladu sa ovim zakonom samostalno povlači, iniciranjem tzv. "pull" procedura, kao i korišćenje elektronskih sredstava za prijem, prenošenje i objavljivanje informacija.

Informacije primljene elektronskim sredstvima putem informacionog i telekomunikacionog sistema, u skladu sa uslovima koje propisuje Komisija, smatraju se originalnim dokumentom.

Naknade za rad Komisije

Član 348

Komisija donosi pravilnik kojim utvrđuje visinu naknada koje naplaćuje za vršenje poslova u skladu sa javnim ovlašćenjima iz ovog i drugih zakona.

Pravilnik iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije" i na internet stranici Komisije.

Sredstva za rad Komisije

Član 349

Sredstva za rad Komisije obezbeđuju se iz naknada koje se, u skladu s pravilnikom iz člana 348. ovog zakona, naplaćuju za obavljanje poslova iz njene nadležnosti, donacija (osim donacija učesnika na tržištu), zaduživanjem u zemlji, kao i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Iz prihoda koje ostvari izdvajaju se sredstva za rezerve Komisije.

Višak godišnjih prihoda nad rashodima uplaćuju se u budžet Republike.

Višak rashoda nad prihodima Komisija pokriva iz svojih rezervi.

Ukoliko ostvareni prihodi i rezerve nisu dovoljni za pokrivanje rashoda, sredstva koja nedostaju se obezbeđuju iz budžeta Republike.

Obezbeđivanje nedostajućih sredstava, u skladu sa stavom 5. ovog člana, ne utiče na nezavisnost i samostalnost Komisije.

Finansijski izveštaj; finansijski plan; podnošenje izveštaja

Član 350

Komisija podnosi godišnji izveštaj Narodnoj skupštini, u roku od šest meseci od završetka poslovne godine.

Godišnji izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži redovan godišnji finansijski izveštaj za prethodnu godinu, revizorski izveštaj o obavljenoj reviziji ovog finansijskog izveštaja i izveštaj o poslovanju Komisije tokom prethodne godine.

Komisija sastavlja finansijske izveštaje u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i podzakonskim aktom kojim se uređuje kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za privredna društva.

Reviziju finansijskih izveštaja Komisije može vršiti samo društvo za reviziju koje ima važeću dozvolu za obavljanje revizije, odnosno licencirani ovlašćeni revizor u smislu zakona kojim se uređuje revizija, a koji ispunjavaju i dodatne uslove propisane od strane Komisije, sa ciljem sprečavanja sukoba interesa prilikom vršenja kontrolne uloge Komisije nad društvima za reviziju i licenciranim ovlašćenim revizorima i vršenja revizije finansijskih izveštaja Komisije od strane tih lica.

Prilikom izbora društva za reviziju Komisija primenjuje zakon kojim se uređuju javne nabavke u delu koji nije u suprotnosti sa ovim zakonom i podzakonskim aktom Komisije iz stava 4. ovog člana.

Finansijski plan za narednu godinu Komisija donosi do 30. novembra tekuće godine i dostavlja ga Narodnoj skupštini na potvrđivanje.

U slučaju da Narodna skupština ne potvrdi finansijski plan do početka poslovne godine, do potvrđivanja finansijskog plana za tu godinu, finansiranje se vrši prema odluci predsednika Komisije o privremenom finansiranju.

Izveštavanje Vlade

Član 351

Komisija je dužna da, jednom u šest meseci, informiše Vladu o svom radu i kretanjima na tržištu kapitala, i da priloži dokumentaciju u vezi sa:

- 1) izdatim i oduzetim dozvolama za rad, ovlašćenjima i saglasnostima u vezi sa poslovima hartija od vrednosti, u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonima za čiju primenu je Komisija nadležna;
- 2) ostvarivanjem nadzorne funkcije Komisije i merama preduzetim u nadzoru u toku izveštajnog perioda;
- 3) realizacijom finansijskog plana Komisije za tekuću godinu;
- 4) podzakonskim aktima Komisije koji su doneti u toku izveštajnog perioda;
- 5) i druge priloge o sprovođenju nadležnosti Komisije.

XVI OVLAŠĆENJA I NADLEŽNOSTI KOMISIJE

Nadležnost Komisije

Član 352

Komisija, u okviru svojih nadležnosti i u skladu sa odredbama zakona nadležna je da:

- 1) donosi podzakonska i ostala akta za sprovođenje zakona;

2) odobrava objavljivanje prospekta za javnu ponudu i uključenje finansijskih instrumenata u trgovanje;

3) odobrava ponude i uključenje finansijskih instrumenata u trgovanje koji su izuzeti od obaveze objavljivanja prospekta, a odobrenje Komisije je neophodno u skladu sa odredbama ovog zakona;

4) odobrava fizičkim i pravnim licima status kvalifikovanih investitora;

5) daje dozvolu, oduzima i privremeno oduzima dozvolu posrednicima na tržištu, investicionim društvima i pružaocima usluga dostave podataka;

6) odobrava izmene opštih akata, sticanje kvalifikovanog učešća, daje prethodnu saglasnost na imenovanje članova uprave organizatora tržišta, investicionih društava, posrednika na tržištu i CRHOV-a;

7) organizuje kurseve i ispite za proveru znanja i sposobnosti fizičkih lica iz član 153. stav 2. ovog zakona;

8) reguliše, vrši nadzor i prati:

(1) poslove izdavalaca i javnih društava;

(2) izvršavanje obaveze izveštavanja izdavalaca i učesnika na regulisanom tržištu, odnosno MTP-u ili OTP-u;

(3) poslovanje lica iz tačke 5) ovog stava, uključujući i lica koja poseduju kvalifikovano učešće, članove uprave i druge zaposlene kod tih lica;

(4) poslovanje CRHOV-a, lica sa kvalifikovanim učešćem, članove uprave i zaposlene u CRHOV-u;

(5) sekundarno trgovanje finansijskim instrumentima u Republici, bez obzira na to da li se takvo trgovanje vrši na regulisanom tržištu, odnosno MTP-u, OTP-u ili van njih;

9) prati usklađenost sa odredbama i povredu odredaba zakona, akata Komisije iz člana 327. ovog zakona i opštih akata organizatora tržišta, investicionih društava, posrednika na tržištu, pružalaca usluga dostave podataka, kao i CRHOV;

10) organizuje, preduzima i kontroliše sprovođenje mera i sankcija kojima se obezbeđuje zakonito, pravično, uredno i efikasno funkcionisanje regulisanog tržišta, MTP ili OTP, a u cilju sprečavanja poremećaja na tržištu i zaštite investitora;

11) vodi registre;

12) obavlja druge dužnosti u okviru svojih opštih i posebnih ovlašćenja bliže propisanih odredbama čl. 355. i 364. ovog zakona;

13) saraduje i zaključuje sporazume sa međunarodnim organizacijama, stranim regulatornim organima i drugim domaćim, odnosno stranim organima i organizacijama radi pružanja pravne pomoći, razmene informacija i u drugim slučajevima kad za tim postoji potreba;

14) sastavlja izveštaje i daje informacije o regulisanom tržištu, MTP ili OTP;

15) unapređuje edukaciju investitora i saraduje sa telima i organizacijama odgovornim za obuku sudija, javnih tužilaca, policije i sudija u cilju pružanja odgovarajuće obuke o ciljevima ovog zakona, a naročito lica zaposlenih kod organa nadležnih za krivično gonjenje i istražne radnje u vezi sa zloupotrebama na tržištu;

16) vrši nadzor, preduzima i kontroliše sprovođenje mera i sankcija u vezi sa primenom zakona kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava, zakona kojim se reguliše poslovanje investicionih fondova, zakona kojim se regulišu robne berze, zakona kojim se reguliše digitalna imovina, zakona kojim se reguliše revizija i zakona kojim se reguliše sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

17) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

Poslove iz stava 1. tač. 1)-13), i tačka 16) ovog člana Komisija obavlja kao poverene poslove.

Komisija može pokrenuti i voditi pred sudom postupak protiv bilo kog lica radi zaštite interesa investitora koji ulažu u finansijske instrumente i drugih lica za koja utvrdi da im je povređeno određeno pravo ili na pravu zasnovan interes, a u vezi sa poslovima sa finansijskim instrumentima.

U slučaju da smatra da postoje činjenice koje ukazuju na postojanje krivičnog dela, privrednog prestupa ili prekršaja, Komisija upućuje predlog za prijavu, odnosno zahtev organu nadležnom za sprovođenje istrage, krivično gonjenje i prekršajni postupak.

Saradnja između organa u Republici

Član 353

Komisija, Narodna banka Srbije i drugi organi u Republici u okviru svojih nadležnosti blisko saraduju u cilju obezbeđivanja primene odredaba ovog zakona, uključujući razmenu podataka koji su od važnosti i odnose se na vršenje njihovih nadležnosti, a naročito podatke o datim ili oduzetim dozvolama, povredama odredaba ovog zakona ili drugim nepravilnostima, kao i izrečenim sankcijama i merama.

Kada je to potrebno saradnja iz stava 1. ovog člana uključuje i druge organe i tela u Republici.

Organi iz stava 1. ovog člana uređuju sporazumom o saradnji obim, učestalost i oblik razmene i dostavljanja podataka.

Nezavisno od sporazuma o saradnji iz stava 3. ovog člana, organi iz stava 1. ovog člana u svakom slučaju, na zahtev i bez nepotrebnog odlaganja međusobno dostavljaju podatke neophodne za vršenje njihovih nadležnosti.

Komisija u vršenju svojih nadležnosti pažljivo i na osnovu dostupnih informacija razmatra uticaj svojih odluka na stabilnost finansijskog tržišta.

Komisija i Narodna banka Srbije odmah obaveštavaju jedna drugu o svakoj hitnoj okolnosti u vezi sa CRHOV, uključujući događaje na finansijskom tržištu koji mogu imati negativne efekte na funkcionisanje finansijskog tržišta.

Organi iz stava 1. ovog člana i druga tela, fizička i pravna lica koja u vršenju svojih nadležnosti dolaze u posed poverljivih informacija, dužni su da iste čuvaju, kao i da ih koriste samo u svrhe za koje su te informacije pribavljene.

Razmena i dostavljanje podatka iz st. 1, 2. i 3. ovog člana se ne smatra povredom obaveze čuvanja poverljivih podataka iz člana 344. ovog zakona, pod uslovom da se podaci koriste u skladu sa članom 344. stav 4. ovog zakona.

Postupak nadzora koji sprovodi Komisija

Član 354

Komisija u sprovođenju postupka nadzora nad subjektima nadzora primenjuje odredbe ovog zakona i akata donetih na osnovu ovog zakona.

U delu koji nije definisan ovim zakonom, Komisija primenjuje zakon koji uređuje opšti upravni postupak.

Prilikom sprovođenja nadzora prema odredbama drugih zakona u nadležnosti Komisije primenjuju se odredbe o nadzoru u skladu sa ovom glavom, ukoliko tim zakonima nije drugačije propisano.

Komisija bliže propisuje uslove i način sprovođenja nadzora, izdavanja naloga i preduzimanja mera i sankcija, rokove za izvršenje naloga i trajanje mera, i druga pitanja od značaja za sprovođenje nadzora.

Ovlašćenja u postupku nadzora

Član 355

Komisija može zahtevati dostavljanje podataka i dokumenata, kao i dostavljanje pismenih izjava od značaja za nadzor od svakog lica koje poseduje relevantne podatke ili/i dokumente, kao i saslušati ta lica.

Lica iz stava 1. ovog člana su u obavezi da dostave tražene podatke, dokumenta i izjave u roku i na način koji je naveden u dostavljenom zahtevu.

Zahtev iz stava 2. ovog člana može biti izdat pismeno ili putem elektronske pošte, a izuzetno putem telefona kada za to postoje razlozi hitnosti.

U postupku nadzora Komisija ima ovlašćenja da:

- 1) ima pristup svakom dokumentu ili podatku bez obzira u kom je obliku, a za koje Komisija smatra da mogu biti od značaja za postupak nadzora i može uzeti kopije dokumenata odnosno podataka;
- 2) vrši najavljen ili nenajavljen neposredan nadzor u prostorijama subjekta nadzora ili drugim adekvatnim prostorijama, vodeći računa o nepovredivosti stana fizičkog lica;
- 3) ulazi u prostorije subjekta nadzora, samostalno ili u saradnji sa drugim državnim organima, kako bi zaplenila dokumenta ili podatke, naročito kada postoje osnovi sumnje da dokumenta ili podaci u vezi sa predmetom nadzora mogu biti relevantni u dokazivanju

neovlašćenog pružanja usluga, zloupotrebe na tržištu ili u dokazivanju povreda odredbi ovog zakona koje se odnose na javnu ponudu i uključenje u trgovanje;

4) zahteva postojeće snimke telefonskih razgovora, evidencije elektronskih komunikacija i druge razmene podataka koje čuva investiciono društvo, kreditna institucija ili drugi subjekti nadzora;

5) zahteva od revizora investicionih društava, regulisanih tržišta i pružalaca usluga dostave podataka, izdavalaca, ponuđača ili od lica koja zahtevaju uključenje u trgovanje na regulisano tržište, da pruže informacije;

6) u svrhu provere podataka od interesa za nadzor, Komisija može dozvoliti revizorima ili specijalizovanim stručnim licima da vrše provere određenih podataka;

7) traži od telekomunikacionog operatera podatke o razmeni podataka koje poseduje telekomunikacioni operater;

8) traži od telekomunikacionog operatera podatke o primljenim i upućenim pozivima na telefonske brojeve fizičkih i pravnih lica koja su obuhvaćena postupkom nadzora;

9) zahteva dostavljanje informacija i svih relevantnih dokumenata od bilo kog lica, u vezi sa veličinom i svrhom pozicije ili izloženosti preuzetim kroz robni izvedeni finansijski instrument i bilo kojom imovinom ili obavezama na osnovnom tržištu;

10) u vezi sa robnim izvedenim finansijskim instrumentima, zahteva informacije od učesnika na tržištu o povezanim spot tržištima, izveštaje o transakcijama i ima direktan pristup sistemima trgovanja.

Komisija može u sprovođenju svojih ovlašćenja u postupku nadzora da zahteva saradnju od ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove.

Način obavljanja nadzora

Član 356

Komisija sprovodi nadzor:

1) kontinuirano, na osnovu analize izveštaja koje su subjekti nadzora dužni da dostavljaju Komisiji u skladu sa zakonima i podzakonskim aktima, praćenjem, prikupljanjem i proverom dokumentacije, obaveštenja i podataka dobijenih na poseban zahtev Komisije, kao i praćenjem, prikupljanjem i proverom podataka i saznanjem iz drugih izvora;

2) neposredno u prostorijama subjekta nadzora, Komisije ili pravnog lica sa kojima je subjekt nadzora direktno ili indirektno, poslovno, upravljački ili kapitalom povezan.

Nadzor iz stava 1. tačka 2) ovog člana može biti redovan i vanredan.

Plan sprovođenja redovnog neposrednog nadzora donosi Komisija na osnovu procene rizika, kao i drugih kriterijuma u skladu sa podzakonskim aktom Komisije koji bliže uređuje uslove i način sprovođenja nadzora.

Subjekt nadzora, zainteresovano lice i razgledanje spisa

Član 357

Subjekt nadzora je u postupku neposrednog nadzora lice koje je navedeno u nalogu za nadzor kao lice nad kojim se sprovodi postupak nadzora Komisije.

Subjekt nadzora ima sva prava stranke u skladu sa zakonom koji uređuje opšti upravni postupak.

Zainteresovano lice u postupku neposrednog nadzora je ono lice koje dokaže svoj pravni interes.

Do okončanja postupka neposrednog nadzora ograničeno je pravo na razgledanje spisa za zainteresovano lice.

Komisija odlučuje da li bi omogućavanjem zainteresovanom licu razgledanja spisa bila osujećena svrha postupka nadzora, postali dostupni podaci koji predstavljaju insajderske informacije ili na drugi način ugrožen postupak nadzora ili pričinjena šteta subjektu nadzora ili nekom dugom licu.

Kontinuirani nadzor

Član 358

Komisija tokom kontinuiranog nadzora utvrđuje:

- 1) da li su izveštaji, obaveštenja i drugi podaci dostavljeni u propisanom roku i u propisanoj formi;
- 2) da li su podaci u izveštajima, obaveštenjima i drugoj traženoj dokumentaciji tačni i ispravni, kao i da li ukazuju na kršenje zakona i podzakonskih akata;
- 3) položaj subjekta nadzora i rizike kojima je subjekt nadzora izložen ili bi mogao biti izložen u svom poslovanju;
- 4) na osnovu podataka iz drugih raspoloživih izvora postojanje povrede zakona i podzakonskih akata.

U slučaju utvrđenih nezakonitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju subjekta nadzora tokom kontinuiranog nadzora, Komisija će omogućiti subjektu nadzora da se izjasni, pa na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja doneti odgovarajuće rešenje za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.

Ukoliko nije moguće utvrditi kompletno činjenično stanje, na osnovu podataka i izjava dobijenih u postupku kontinuiranog nadzora, Komisija može odrediti sprovođenje neposrednog nadzora.

Postupak po predstavkama

Član 359

Nadzor Komisije može biti iniciran predstavkom.

Predstavka mora biti razumljiva, da sadrži potrebne podatke o licu za koje podnosilac podnosi predstavku, predmetu na koji se ona odnosi, svrhu predstavke kao i podatke o podnosiocu predstavke i to: lično ili poslovno ime, prebivalište, odnosno boravište, kontakt telefon, adresu, adresu elektronske pošte i potpis podnosioca predstavke.

Predstavka mora da sadrži dovoljno podatka koji ukazuju na postojanje nezakonitosti i nepravilnosti.

Ako se na osnovu javno dostupnih podatka, podataka dostupnih Komisiji i službenih evidencija ne može utvrditi činjenično stanje u vezi sa nepravilnostima ili nezakonitostima na koje ukazuje predstavka, Komisija pokreće postupak neposrednog nadzora.

Prijave nezakonitosti i nepravilnosti

Član 360

Svako lice koje sazna za nezakonitost ili nepravilnost u vezi sa primenom ovog zakona i podzakonskih akata donetih na osnovu ovog zakona, kao i drugih zakona i podzakonskih akata donetih na osnovu tih zakona, može o tome podneti Komisiji pismenu predstavku putem propisanog komunikacionog kanala.

Komisija bliže propisuje:

- 1) posebne postupke za prijem prijave nezakonitosti ili nepravilnosti u vezi sa primenom ovog zakona i podzakonskih akata u nadležnosti Komisije i komunikacione kanale koji se mogu koristiti za podnošenje takve prijave;
- 2) odgovarajuću zaštitu zaposlenih koji rade po osnovu ugovora o radu, a koji prijave nezakonitosti ili nepravilnosti, od osвете, diskriminacije i drugih vrsta nepoštenog postupanja poslodavca ili trećih lica prema njima;
- 3) zaštitu identiteta i ličnih podataka lica koje je prijavilo nezakonitosti ili nepravilnosti i fizičkog lica na koje se prijava odnosi u svim fazama postupka, osim u istrazi i sudskom postupku.

Investiciona društva, organizatori tržišta, pružaoci usluga dostave podataka, kreditne institucije u pogledu investicionih usluga ili aktivnosti i dodatnih usluga, kao i drugi poslodavci koji obavljaju delatnosti koje su registrovane za svrhe finansijskih usluga dužni su da uspostave odgovarajuće interne procedure za svoje zaposlene da, kroz poseban, nezavisan i samostalan kanal interno prijavljuju uočene nezakonitosti ili nepravilnosti.

Kanal za internu prijavu nezakonitosti ili nepravilnosti iz stava 3. ovog člana može se obezbediti i putem poveravanja poslova uz primenu mera zaštite iz stava 2. tač. 2) i 3) ovog člana.

Komisija bliže uređuje komunikacione kanale iz stava 1. ovog člana, praćenje i postupanje nakon izveštavanja, mere zaštite zaposlenih, mere zaštite podatka o ličnosti i druga pitanja u vezi prijema prijave nezakonitosti ili nepravilnosti.

Obaveza davanja podatka od značaja za nadzor

Član 361

Sva lica koja imaju podatke i saznanja od interesa za nadzor imaju obavezu da na zahtev i u roku koji odredi ovlašćeno lice Komisije dostave opšta akta, kopije poslovnih knjiga, izvode sa računa, prepisku i druge dokumente, uključujući i elektronske, evidencije o telefonskim pozivima i drugim oblicima korespondencije.

Obaveštavanje Komisije u skladu sa odredbama ovog zakona, ne predstavlja kršenje zabrane saopštavanja informacija predviđene ugovorom ili propisom, te lice koje je dalo takvo obaveštenje ne snosi odgovornost.

Neposredni nadzor

Član 362

Neposredan nadzor se vodi po službenoj dužnosti.

Neposredan nadzor otpočinje izdavanjem naloga za nadzor i njegovim dostavljanjem subjektu nadzora u pisanom obliku.

Nalog za nadzor sadrži predmet nadzora, podatke o ovlašćenim licima za sprovođenje nadzora, adresu ili oznaku poslovnih prostorija u kojima će se nadzor vršiti i druge podatke od značaja za sprovođenje nadzora.

Ukoliko se tokom neposrednog nadzora otkriju moguće nezakornosti i nepravilnosti izvan granica utvrđenog predmeta nadzora, nalog se dopunjava izdavanjem naloga o dopuni naloga.

Nalog za nadzor može biti izmenjen u delu koji se odnosi na ovlašćeno lice za sprovođenje nadzora i trajanje nadzora.

Na dopunu naloga za nadzor iz stava 4. ovog člana shodno se primenjuju odredbe st. 2. i 3. ovog člana.

Nalog za nadzor dostavlja se subjektu nadzora u roku koji ne može biti kraći od osam dana od dana početka nadzora.

Kako se ne bi ugrozila svrha nadzora, nalog za nadzor se može dostaviti i u kraćem roku, a najkasnije uručenjem od strane ovlašćenog lica, neposredno pre sprovođenja nadzora.

Prijava kršenja zakona od strane uzbunjivača

Član 363

Za uzbunjivače koji imaju saznanja o stvarnim ili potencijalnim kršenjima zakona i podzakonskih akata u nadležnosti Komisije, obezbeđuje se poseban komunikacioni kanal za prijavu takvih kršenja.

Komisija bliže propisuje postupke za primanje prijave, komunikacione kanale, evidencije, zaštitu identiteta lica i druga pitanja u vezi sa prijavama iz stava 1. ovog člana.

Opšta ovlašćenja Komisije u sprovođenju neposrednog nadzora

Član 364

Neposredni nadzor sprovodi ovlašćeno lice Komisije - supervizor ili drugo lice privremeno ovlašćeno od strane Komisije za preduzimanje radnji u postupku neposrednog nadzora.

Supervizor poseduje službenu legitimaciju a druga ovlašćena lica posebno ovlašćenje za preduzimanje radnji u postupku neposrednog nadzora.

Lice iz stava 1. ovog člana je u preduzimanju radnji neposrednog nadzora i oceni utvrđenih činjenica samostalno.

Supervizor je dužan da pre početka sprovođenja nadzora pokaže službenu legitimaciju licu kod koga se vrši nadzor, a drugo ovlašćeno lice posebno ovlašćenje za preduzimanje radnji u postupku neposrednog nadzora.

Postupak izdavanja, sadržine, prestanak važenja i zamene službenih legitimacija propisuje Komisija.

Neposredni nadzor se sprovodi u prostorijama subjekta nadzora ili lica sa kojim subjekt nadzora ima bliske veze, kao i u poslovnim prostorijama Komisije u prisustvu odgovornog lica ili ovlašćenog lica subjekta nadzora.

Postupak neposrednog nadzora koji vodi Komisija se po pravilu sprovodi bez usmene rasprave.

Uslovi za sprovođenje neposrednog nadzora

Član 365

Subjekt nadzora dužan je da ovlašćenom licu Komisije osigura odgovarajuće prostorije u kojima je moguće nesmetano i bez prisustva drugih lica obavljanje nadzora poslovanja.

Na zahtev ovlašćenog lica Komisije subjekt nadzora dužan je da osigura stručnu i tehničku pomoć, kao i potrebna objašnjenja i druge uslove potrebne za sprovođenje nadzora.

Neposredni nadzor se sprovodi u toku radnog vremena subjekta nadzora, a ako je zbog obima ili prirode nadzora to neophodno, subjekt nadzora je dužan da omogući ovlašćenom licu Komisije obavljanje nadzora i posle radnog vremena.

Ovlašćeno lice Komisije sprovodi neposredan nadzor:

- 1) neposrednim opažanjem u prostorijama koje se koriste za obavljanje poslovne aktivnosti ili čuvanje opreme;
- 2) uvidom u poslovnu dokumentaciju u svakom obliku, evidencije, baze podataka i svaki drugi oblik poslovne komunikacije subjekta nadzora i njegovih zaposlenih;
- 3) saslušanjem svakog lica koje ima saznanja u vezi sa postupkom nadzora;
- 4) prikupljanjem i uvidom u podatke od značaja za nadzor na drugi način.

Ovlašćeno lice Komisije može naložiti subjektu nadzora koji je lice sa dozvolom Komisije da obezbedi prisustvo zaposlenog čiji je iskaz od značaja za vođenje postupka.

Dokumentaciju, novac ili predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, postupku za privredni prestup, ovlašćeno lice Komisije može, uz izdavanje potvrde, privremeno oduzeti subjektu nadzora, ali samo do pokretanja tih postupaka, kada ih predaje nadležnim organima za vođenje postupka.

Učešće drugih stručnih lica

Član 366

U svrhu provere podataka od interesa za nadzor za koju su potrebna posebna znanja, Komisija može da zatraži stručno učešće revizora, veštaka ili drugog stručnog lica.

Subjekt nadzora snosi troškove za preduzete provere podataka iz stava 1. ovog člana, ukoliko se utvrde nepravilnosti i nezakovitosti u njegovom poslovanju.

Postupak nadzora bez prethodne dostave naloga za nadzor

Član 367

Prilikom vršenja vanrednog neposrednog nadzora, bez prethodne dostave naloga za nadzor, ako ovlašćeno lice Komisije ne zatekne lice ovlašćeno za zastupanje subjekta nadzora, može izvršiti nadzor bez njegovog prisustva.

U slučaju iz stava 1. ovog člana zaposlena ili angažovana lica kod subjekta nadzora dužna su da omoguće ovlašćenom licu Komisije sprovođenje neposrednog nadzora.

Kad je u slučaju iz stava 1. ovog člana prisustvo ovlašćenog lica za zastupanje subjekta nadzora neophodno za sprovođenje nadzora, ovlašćeno lice Komisije će ostaviti poziv odgovornom licu da u određeno vreme bude prisutno radi sprovođenja nadzora.

Onemogućavanje postupka nadzora

Član 368

Ako ovlašćeno lice Komisije bude onemogućeno u vršenju radnji propisanih članom 365. stav 4. ovog zakona ili budu na drugi način onemogućeni da izvrše nadzor, sastaviće o tome zapisnik.

Smatra se da subjekt nadzora nije omogućio ovlašćenom licu Komisije da izvrši nadzor i u sledećim slučajevima:

- 1) ako u datom roku ne dostavi sve tražene dokumente i podatke, a naročito podatke kojima je subjekt nadzora dužan da raspolaže prema zakonu, podzakonskim aktima i pravilima poslovanja;
- 2) po zahtevu ovlašćenog lica Komisije dostavi podatke za koje se utvrdi da nisu tačni;
- 3) ako ne obezbedi neophodne uslove za vršenje nadzora, odnosno ne obezbedi da supervizora ili ovlašćeno lice koje sprovodi nadzor ne ometaju zaposleni u subjektu nadzora;
- 4) ako se lice ovlašćeno za zastupanje ili drugo lice kao stranka u postupku ne odazove pozivu za sprovođenje neposrednog nadzora u poslovnim prostorijama Komisije, izostanak ne opravda a ne ovlasti drugo lice da učestvuje u postupku;

5) ako u postupku nadzora ne obezbedi prisustvo zaposlenog čiji je iskaz od značaja za vođenje postupka.

Zapisnik u kome je konstatovano onemogućavanje postupka nadzora se dostavlja subjektu nadzora.

Zapisnik o nadzoru

Član 369

O toku postupka neposrednog nadzora, izjavama subjekta nadzora, odnosno ovlašćenog ili odgovornog lica subjekta nadzora koji je pravno lice, izjavama svedoka, činjenicama koje proizilaze iz dokumenata, kao i drugim važnijim preduzetim radnjama u postupku, sačinjava se zapisnik o nadzoru.

Zapisnik o nadzoru se sačinjava u onolikom broju primeraka koliko ima subjekata nadzora i dva primerka za službene potrebe Komisije, potpisuju ga posle čitanja sva prisutna lica i ovlašćeno lice Komisije koje je sprovelo postupak nadzora, pa se uručuje subjektu ili subjektima nadzora.

Na činjenično stanje konstatovano zapisnikom prisutni subjekt nadzora, odnosno odgovorno lice ili ovlašćeno lice subjekta nadzora, može staviti primedbe pre zaključenja zapisnika.

Ukoliko se zapisnik sačinjava bez prisustva subjekta nadzora, odnosno odgovornog ili ovlašćenog lica subjekta nadzora, zapisnik se dostavlja subjektu nadzora i na dostavljeni zapisnik subjekt nadzora ima pravo da uloži prigovor u roku od osam dana od dana prijema istog.

Izuzetno od stava 5. ovog člana ovlašćeno lice Komisije može odrediti i kraći rok za ulaganje prigovora, kada je to potrebno radi sprečavanja mogućih znatnih štetnih posledica.

Razlozi za prigovor na zapisnik

Član 370

Prigovor na zapisnikom konstatovano činjenično stanje dozvoljen je ako je u zapisniku pogrešno ili nepotpuno konstatovano činjenično stanje.

Sadržaj prigovora

Član 371

Prigovor mora da sadrži oznaku zapisnika na koji se prigovor odnosi, razloge prigovora, koji ukazuju da je činjenično stanje pogrešno ili nepotpuno konstatovano i potpis podnosioca prigovora.

Ako se subjekt nadzora u prigovoru poziva na isprave, odnosno dokumentaciju, dužan je da ih kao dokaze priloži.

Dostavljeni prigovor na zapisnik čini sastavni deo zapisnika.

Ako subjekt nadzora kao dokaz prigovoru ne priloži isprave, odnosno dokumentaciju, ovlašćeno lice Komisije će kod razmatranja prigovora uzeti u obzir samo one dokaze koji su prigovoru priloženi.

Nakon proteka roka za prigovor subjekt nadzora nema pravo da navodi nove činjenice i iznosi nove dokaze u započetom postupku nadzora.

Ako subjekt nadzora prigovorom osnovano ospori činjenično stanje iz zapisnika, ovlašćeno lice sastavlja dopunu zapisnika i dostavlja je subjektu nadzora u roku od 15 dana od dana uloženog prigovora.

Ukoliko se prigovor oceni neosnovanim, ne sačinjava se dopuna zapisnika.

Ako se subjektu nadzora ne dostavi dopuna zapisnika u roku od 15 dana od dana uloženog prigovora smatraće se da je njegov prigovor ocenjen neosnovanim.

Nezakonitosti i nepravilnosti

Član 372

Nezakonitosti, u smislu ovog zakona, su stanja i postupci koji nisu u skladu sa ovim zakonom, aktima Komisije, drugim zakonima u nadležnosti Komisije i podzakonskim aktima, i propisima kojima je Komisiji data nadležnost za primenu, sprovođenje nadzora ili nadzora nad primenom.

Nepravilnosti, u smislu ovog zakona, su stanja i aktivnosti kojima se usvojeni interni akti subjekta nadzora, poslovne politike, propisane mere i postupci dosledno ne primenjuju u poslovanju subjekta nadzora.

Na osnovu sprovedenog postupka nadzora, Komisija može subjektu nadzora da izrekne nadzorne mere i sankcije propisane ovim zakonom, a u svrhu zakonitog, poštenog, pravičnog i profesionalnog poslovanja koji unapređuje integritet tržišta kapitala.

Izveštaj o nadzoru

Član 373

Komisija razmatra izveštaj o sprovedenom postupku neposrednog nadzora i, u slučaju utvrđenih nezakonitosti ili nepravilnosti, odlučuje o izricanju mera.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži sledeće podatke:

- 1) subjekt nadzora;
- 2) ovlašćeno lice Komisije;
- 3) datum naloga za nadzor;
- 4) razlog i predmet neposrednog nadzora;
- 5) kratak pregled aktivnosti u toku postupka neposrednog nadzora;
- 6) opis utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti;

7) predlog administrativnih mera i sankcija;

8) druge podatke od značaja za odlučivanje Komisije.

Ukoliko povreda propisa utvrđena prilikom sprovođenja postupka nadzora ima elemente privrednog prestupa ili krivičnog dela, izveštaj o nadzoru sadrži odredbu kojom je propisan privredni prestup odnosno krivično delo, podatke o licu za koje postoje osnovi sumnje da je izvršilo privredni prestup ili krivično delo, kao i upućivanje na dokaze o postojanju tog dela.

Administrativne mere i sankcije

Član 374

U slučaju utvrđenih nezakonitosti i/ili nepravilnosti, Komisija može da izrekne sledeće administrativne mere i sankcije:

- 1) nalog fizičkom ili pravnom licu da uspostavi zakonitosti poslovanja i/ili prestane i ne ponavlja svako postupanje iz kog proizilazi nezakonitost ili nepravilnost;
- 2) javno objavljivanje odluke Komisije o fizičkom ili pravnom licu i prirodi povrede zakona;
- 3) izdaje saopštenja javnosti;
- 4) izriče novčane kazne;
- 5) privremena zabrana, odnosno za ponovljene i ozbiljne nezakonitosti, trajna zabrana vršenja rukovodećih funkcija članu organa uprave ili drugom odgovornom fizičkom licu u instituciji kao što je investiciono društvo, CRHOV, ili zabrana trgovanja za sopstveni račun;
- 6) privremena zabrana članstva ili učešća investicionom društvu na regulisanom tržištu, MTP-u ili klijentu OTP-a;
- 7) privremenu zabranu obavljanja poslovne delatnosti;
- 8) oduzima privremeno ili trajno dozvolu za obavljanje delatnosti licima kojima je izdala dozvolu;
- 9) izriče mere kojima se osigurava da investiciona društva, regulisana tržišta i druga lica na koja se primenjuje ovaj zakon stalno ispunjavaju zakonom propisane uslove;
- 10) izdaje nalog za povraćaj ostvarene dobiti ili nadoknadu izbegnutog gubitka usled kršenja odredbi, ukoliko se mogu utvrditi;
- 11) zahteva zamrzavanje i/ili oduzimanje imovine;
- 12) upućuje predmete na postupanje policiji i javnom tužilaštvu;
- 13) zahteva privremenu obustavu trgovanja finansijskim instrumentom kada smatra da bi trgovanje ugrozilo interese investitora;
- 14) zahteva isključenje finansijskog instrumenta iz trgovanja na regulisanom tržištu ili iz drugog sistema trgovanja;

- 15) zahteva od bilo kog lica da preduzme korake za smanjenje veličine pozicije ili izloženosti;
- 16) ograničava sposobnost bilo kog lica da zaključi transakciju sa robnim derivatom, uključujući uvođenje ograničenja veličine pozicije koje lice može imati u svakom trenutku;
- 17) privremeno obustavlja oglašavanje ili prodaju finansijskih instrumenata ili strukturiranih depozita kada su ispunjeni uslovi;
- 18) privremeno obustavlja oglašavanje ili prodaju finansijskih instrumenata ili strukturiranih depozita kada investiciono društvo nije razvilo ili ne primenjuje delotvorni postupak odobrenja proizvoda ili na drugi način ne ispunjava odredbe člana 167. ovog zakona;
- 19) zahteva isključenje lica iz organa uprave investicionog društva ili organizatora tržišta;
- 20) preduzima sve neophodne mere kako bi javnost bila tačno obaveštena, odnosno zahteva od izdavaoca ili drugog lica ispravku pogrešnih ili obmanjujućih informacija, ili ih sama objavljuje na teret tih lica;
- 21) zahteva od izdavaoca da objavi, ili Komisija objavljuje, sve važne informacije koje mogu uticati na procenu hartija od vrednosti koje se javno nude ili su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, radi zaštite investitora odnosno nesmetanog funkcionisanja tržišta;
- 22) zahteva od izdavalaca, ponuđača ili lica koja zahtevaju uključanje na regulisano tržište da u prospekt uključe dodatne informacije, ukoliko je to neophodno radi zaštite investitora;
- 23) privremeno obustavi javnu ponudu ili uključanje u trgovanje na regulisano tržište na period od najviše deset uzastopnih radnih dana ukoliko se osnovano sumnja da je došlo do povrede odredaba ovog zakona koje regulišu javnu ponudu i uključanje u trgovanje;
- 24) zabrani ili privremeno obustavi oglašavanje, zahteva od izdavalaca, ponuđača, lica koja traže uključanje u trgovanje na regulisano tržište, odnosno relevantnih finansijskih posrednika da obustave ili privremeno obustave oglašavanje na period od najviše deset uzastopnih radnih dana ukoliko se osnovano sumnja da je došlo do povrede odredaba ovog zakona koje regulišu javnu ponudu i uključanje u trgovanje;
- 25) zabrani javnu ponudu ili uključanje hartija u trgovanje na regulisanom tržištu kada utvrdi da je došlo do kršenja odredbi ovog zakona ili kada postoje osnovi sumnje da do kršenja može doći;
- 26) privremeno obustavi ili zahteva od regulisanog tržišta, MTP-a ili OTP-a da privremeno obustavi trgovanje na regulisanom tržištu na period od najviše 10 uzastopnih radnih dana u slučaju kada se osnovano sumnja da je došlo do povrede odredaba ovog zakona koje regulišu javnu ponudu i uključanje u trgovanje;
- 27) privremeno ili trajno zabrani učesniku ili tržištu trgovanje određenim proizvodom;
- 28) zabrani trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP-u ili OTP-u ako smatra da je došlo do povrede odredaba ovog zakona koje regulišu javnu ponudu i uključanje u trgovanje;
- 29) objavi činjenicu da izdavalac, ponuđač ili lice koje zahteva uključanje u trgovanje na regulisano tržište ne ispunjava zakonske obaveze;

30) privremeno obustavi proveru prospekta koji joj je podnet na odobrenje ili privremeno obustavlja ili ograničava javnu ponudu hartija od vrednosti ili uključenje u trgovanje na regulisano tržište, ako vrši svoje ovlašćenje da izrekne zabranu ili ograničenje, do trenutka isteka zabrane ili ograničenja;

31) odbija, na najviše pet godina, da odobri prospekt kada izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključenje na regulisano tržište čini težu povredu, odnosno ponavlja povrede odredaba ovog zakona koje regulišu javnu ponudu i uključenje u trgovanje;

32) zabrani trgovanje ako smatra da je situacija izdavaoca takva da bi trgovanje štetilo interesima investitora.

Oduzimanje dozvole za obavljanje delatnosti iz stava 1. tačka 8) ovog člana može obuhvatiti sve ili pojedine aktivnosti.

Pružanje investicionih usluga, obavljanje investicionih aktivnosti ili nuđenje usluga organizatora sistema za saldiranje bez dozvole ili odobrenja iz ovog zakona smatra se takođe kršenjem odredbi ovog zakona.

Nesaradnja u postupku nadzora ili nepostupanje prema nalogu u toku neposrednog nadzora smatra se kršenjem odredbi ovog zakona i može biti osnov za oduzimanje dozvole koju je izdala Komisija.

Prihod ostvaren po osnovu naplaćenih novčanih kazni predstavlja prihod Komisije.

Rešenje iz stava 1. tač. 4), 6), 7), 8) i 11) ovog člana nakon dostavljanja subjektu nadzora predstavlja izvršnu ispravu.

Komisija, pre izricanja mere licu kome izdaje dozvolu, odnosno prethodnu saglasnost, omogućava licu da se izjasni.

Nadzor u slučaju oduzimanja dozvole

Član 375

Komisija sprovodi postupak neposrednog nadzora nad licem sa dozvolom Komisije u slučaju prestanka obavljanja delatnosti ili oduzimanja dozvole usled drugih okolnosti.

Kriterijumi za izricanje mera i sankcija

Član 376

Prilikom određivanja vrste i nivoa administrativnih sankcija ili mera izrečenih u vršenju svojih ovlašćenja, Komisija uzima u obzir sve relevantne okolnosti, uključujući po potrebi:

- 1) ozbiljnost i trajanje nezakonitog ili nepravilnog postupanja subjekta nadzora;
- 2) stepen odgovornosti fizičkog ili pravnog lica za nezakonito ili nepravilno postupanje;
- 3) finansijsku snagu odgovornog fizičkog ili pravnog lica, što se naročito pokazuje ukupnim prihodom pravnog lica ili godišnjim prihodima i neto imovinom odgovornog fizičkog lica;

- 4) značaj ostvarene dobiti ili izbegnutog gubitka fizičkog ili pravnog lica, ako ih je moguće utvrditi;
- 5) gubitke koje je zbog nezakonitog ili nepravilnog postupanja subjekta nadzora imalo treće lice, ako ih je moguće utvrditi;
- 6) uticaj nezakonitog ili nepravilnog postupanja subjekta nadzora na interese malih investitora;
- 7) nivo saradnje subjekta nadzora u postupku nadzora, ne dovodeći u pitanje potrebu da se obezbedi povraćaj dobiti ili sprečenog gubitka koji je to lice izbeglo na osnovu;
- 8) ranije utvrđene nezakonitosti ili nepravilnosti kod istog subjekta nadzora; i
- 9) mere koje je preduzeo subjekt nadzora da spreči ponavljanje nezakonitosti ili nepravilnosti.

Izricanje novčane kazne

Član 377

Kad utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti koje predstavljaju kršenje odredbi Glave XII ovog zakona koja uređuje zloupotrebe na tržištu (čl. 269-297. ovog zakona), Komisija može izreći novčanu kaznu i to:

- 1) novčanu kaznu za pravna lica od najmanje 10.000 dinara do najviše 15% ukupnog godišnjeg prometa pravnog lica prema poslednjim raspoloživim izveštajima koje je odobrila uprava; ako je pravno lice matično društvo ili zavisno društvo matičnog društva koje je u obavezi da pripremi konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, ukupni godišnji promet je ukupni godišnji promet, ili odgovarajući vid prihoda u skladu sa aktima kojima se uređuje računovodstvo, prema poslednjim raspoloživim konsolidovanim izveštajima koje je odobrila uprava krajnjeg matičnog društva;
- 2) novčanu kaznu za fizička lica koja ne može biti manja od jedne zarade, niti veća od zbira dvanaest zarada koje je fizičko lice primilo u periodu od dvanaest meseci pre dana donošenja rešenja.

Maksimalna novčana kazna može biti izrečena u trostrukom iznosu stečene dobiti, ili izbegnutog gubitka kada se dobit može utvrditi, čak iako prevazilazi maksimalne iznose iz stava 1. ovog člana.

Komisija propisuje metodologiju određivanja visine novčane kazne.

Izricanje mera neposrednim odlučivanjem

Član 378

Ako je donošenje mera neophodno radi urednog funkcionisanja finansijskog tržišta ili zaštite investitora, a radi se o merama koje se ne mogu odložiti i činjenice na kojima se mera zasniva su utvrđene, opštepoznate, poznate Komisiji ili se iste mogu utvrditi na osnovu podataka iz službenih evidencija, Komisija može o njihovom izricanju neposredno odlučiti, bez sprovođenja postupka neposrednog nadzora.

Nalog za uspostavljanje zakonitosti i prestanak postupanja

Član 379

U slučaju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti Komisija može naložiti fizičkom ili pravnom licu uspostavljanje zakonitosti i/ili prestanak svakog postupanja koje je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, te naložiti da se takvo nezakonito i nepravilno postupanje ne ponavlja.

Rešenjem iz stava 1. ovog člana Komisija određuje rok za izvršenje rešenja i obavezu da se Komisiji dostavi dokaz o postupanju po nalogu iz rešenja.

Rešenjem iz stava 1. ovog člana Komisija može izreći i jednu ili više mera u skladu sa ovim zakonom.

Ako Komisija utvrdi da nezakonitosti i nepravilnosti čije je otklanjanje naloženo rešenjem iz stava 1. ovog člana nisu otklonjene, Komisija može izreći novu meru.

O donetim rešenjima iz ovog člana Komisija će obavestiti regulisano tržište, odnosno MTP, CRHOV, i kreditnu instituciju kada je to neophodno, a Narodnu banku Srbije obavestiće u svakom slučaju kada se rešenje odnosi na kreditnu instituciju.

Pismena opomena

Član 380

Kada Komisija u sprovedenom nadzoru utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti koje predstavljaju povredu odredaba ovog zakona i akata Komisije i drugih zakona iz nadležnosti Komisije i akata donetih na osnovu tih zakona, a priroda i obim utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti nemaju značajan uticaj i posledice, Komisija može subjektu nadzora izreći pismenu opomenu.

Ako subjekt nadzora u toku nadzora ispravi utvrđenu povredu odredaba ovog zakona i akata Komisija ili drugih zakona iz nadležnosti Komisije i akata donetih na osnovu tih zakona, za koje bi mu Komisija izrekla nalog za uspostavljanje zakonitosti i/ili prestanak postupanja koje je u suprotnosti sa odredbama zakona, Komisija može subjektu nadzora izreći pismenu opomenu.

Izveštaj o postupanju po rešenju

Član 381

Subjekt nadzora je dužan u skladu sa nalogom iz rešenja Komisije, da otkloni utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti i da Komisiji podnese izveštaj o postupanju po rešenju, u roku koji je Komisija odredila.

Uz izveštaj iz stava 1. ovog člana subjekt nadzora je dužan da priloži dokumentaciju i druge dokaze iz kojih je vidljivo da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Kada izveštaj iz stava 1. ovog člana nije potpun ili iz dokumentacije u prilogu ne proizlazi da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene, Komisija može naložiti dopunu izveštaja i rok u kome se izveštaj mora dopuniti.

Ako iz izveštaja, priložene dokumentacije i drugih dokaza proizlazi da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene, Komisija će usvojiti taj izveštaj.

Kada Komisija ne naloži dopunu izveštaja iz stava 1. ovog člana u roku od 60 dana od dana podnošenja izveštaja, smatraće se da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Nadzor u vezi postupanja po rešenju

Član 382

Nezavisno od dostavljanja izveštaja o postupanju po rešenju, Komisija je ovlašćena da sprovede neposredni nadzor nad subjektom nadzora kome je rešenjem naloženo otklanjanje nezakonitosti ili nepravilnosti, u meri i obimu potrebnom kako bi se utvrdilo da li su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Objavljivanje rešenja

Član 383

Komisija na svojoj internet stranici objavljuje podatke o svakom rešenju kojim se izriče administrativna mera ili sankcija iz člana 374. ovog zakona, odmah nakon što je o toj odluci obavешteno lice kome je sankcija izrečena.

Komisija objavljuje informacije o vrsti i prirodi nezakonitosti i identitet odgovornih lica, a može da objavi i druge podatke za koje oceni da su od značaja za investicionu javnost.

Prvi stav ovog člana se ne odnosi na odluke kojima se nalaže neko postupanje subjekta nadzora radi upravljanja postupkom nadzora.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, na osnovu pojedinačne procene slučaja, kada proceni da bi objavljivanje podataka o identitetu pravnog ili fizičkog lica bilo neprikladno ili kada objavljivanje ugrožava stabilnost finansijskog tržišta ili, postupak nadzora koji je u toku, Komisija:

- 1) odlaže objavljivanje odluke sve dok razlozi za takvo odlaganje ne prestanu da postoje;
- 2) objavljuje odluku bez navođenja podataka o identitetu lica, ako se takvom depersonalizovanom objavom osigurava efikasna zaštita podataka o ličnosti;
- 3) ne objavljuje odluku, ako smatra da je objava kao u tačkama 1) ili 2) nedovoljna da bi obezbedila:

(1) stabilnost finansijskih tržišta, ili

(2) je objavljivanje odluke nesrazmerno u odnosu na izrečene mere koje se smatraju blažim.

Kada objavi odluku bez navođenja ličnih podataka, Komisija može odložiti objavljivanje relevantnih podataka za razuman period za koji se može predvideti da će razlozi za neobjavljivanje podataka o identitetu lica prestati da postoje.

Komisija odmah po saznanju o postojanju upravnog spora na svojoj internet stranici objavljuje taj podatak, podatke o ishodu upravnosudskog postupka, kao i donetu odluku kojom se poništava prethodna odluka o izricanju sankcije ili mere.

Svi podaci objavljeni u skladu sa ovim članom ostaju dostupni na internet stranici Komisije najmanje pet godina od njihove objave, a podaci o ličnosti koji se nalaze u objavama u periodu koji propisuje relevantni zakon o zaštiti podataka o ličnosti.

Komisija obaveštava ESMA-u o svim administrativnim sankcijama koje su naložene a nisu objavljene u skladu sa tačkom 3) stav 3. ovog člana, uključujući sve žalbe na njih i ishode tih žalbi. Komisija dobija podatke i konačne presude u vezi sa svim izrečenim krivičnim sankcijama i dostavlja ih ESMA-i.

Komisija godišnje dostavlja ESMA-i ukupne podatke u vezi sa svim sankcijama i merama izrečenim u skladu sa ovim članom. Ova obaveza se ne primenjuje na mere koje su inspeksijske prirode.

Komisija godišnje dostavlja ESMA-i depersonalizovane i ukupne podatke o sprovedenim krivičnim istragama i izrečenim krivičnim kaznama. ESMA objavljuje podatke o izrečenim krivičnim sankcijama u godišnjem izveštaju.

Kada Komisija objavi administrativnu meru, sankciju ili krivičnu kaznu, u isto vreme o toj činjenici obaveštava ESMA-u.

Sprovođenje nadzornih ovlašćenja

Član 384

Komisija sprovodi svoja nadzorna ovlašćenja, uključujući, ovlašćenja da izriče mere iz člana 355. ovog zakona i ovlašćenja da izriče kazne iz člana 374. ovog zakona:

- 1) neposredno;
- 2) u saradnji sa drugim organima, uključujući i ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove ili učesnicima na tržištu;
- 3) obraćanjem nadležnim sudskim organima.

Postupak nadzora nad licem koje neovlašćeno pruža usluge

Član 385

Komisija može da sprovede nadzor i nad fizičkim ili pravnim licem, kao subjektom nadzora, za koje postoje osnovi sumnje da bez dozvole obavlja delatnost za koju je ovim zakonom propisano posedovanje dozvole.

U postupku neposrednog nadzora nad subjektom iz stava 1. ovog člana nadzor se sprovodi bez prethodnog obaveštenja o predstojećem nadzoru, uz neposredno uručivanje naloga za nadzor odgovornom licu ili drugom licu koje se zatekne u poslovnim prostorijama subjekta.

Na postupak nadzora i sačinjavanje zapisnika primenjuju se opšte odredbe ovog zakona i podzakonskog akta Komisije.

Ukoliko utvrdi lice iz stava 1. ovog člana da obavlja delatnost bez dozvole, Komisija može izreći nalog da prestane sa postupanjem koje predstavlja nezakonitost kao i sve druge mere koje su potrebne da bi se osiguralo da se nezakonito postupanje prekine.

Nedonošenje rešenja Komisije po zahtevu stranke

Član 386

Ukoliko Komisija po zahtevu stranke nije donela obrazloženo rešenje u roku od šest meseci od podnošenja urednog zahteva, stranka po isteku toga roka može tužbom pokrenuti upravni spor zbog nedonošenja odluke po podnetom zahtevu.

Vansudski postupci za rešavanje prigovora

Član 387

Investiciona društva uspostavljaju delotvorne i efikasne procedure za rešavanje prigovora i obezbeđuju vansudsko rešavanje potrošačkih sporova u vezi s pružanjem investicionih i dodatnih usluga.

Investiciona društva su dužna da obezbede mogućnost vansudskog rešavanja sporova iz stava 1. ovog člana u skladu sa zakonom kojima se uređuju posredovanje u rešavanju sporova i arbitraža.

Investiciona društva objavljuju postupke iz stava 1. ovoga člana. O svim primljenim pritužbama i preduzetim merama vodi se dokumentacija koju investiciono društvo čuva najmanje pet godina.

Lica koja sprovode postupke iz stava 2. ovog člana aktivno saraduju sa njihovim ekvivalentima u drugim državama članicama u rešavanju prekograničnih sporova.

Komisija obaveštava ESMA-u o žalbenim postupcima i pravnim sredstvima iz stava 2. ovog zakona koji su u Republici dostupni.

St. 4. i 5. ovog člana stupaju na snagu u trenutku pristupanja Republike EU.

Ovlašćenja Komisije u vezi sa prodajom na kratko i određenim aspektima CDS derivata

Član 388

Komisija je nadležni organ u svrhe propisa EU koji uređuju prodaju na kratko i određene aspekte transakcija CDS derivata.

Član 389

Nezavisno od ostalih mera propisanih ovim zakonom, Komisija može licima koja ulaze u transakcije prodaje na kratko i transakcije sa CDS derivatima naložiti obaveštavanje Komisije i objavljivanje kratkih pozicija i pozicija u CDS derivatima u skladu sa obimom, formatom i učestalošću koje propiše Komisija.

Komisija može, u slučaju štetnih događaja ili razvoja koji bi ozbiljno ugrozili stabilnost finansijskog tržišta ili poverenje u finansijsko tržište u Republici, da privremeno ograniči

transakcije na osnovu kojih nastaju kratke i transakcije CDS derivatima, ukoliko je mera nužna za kontrolu ove pretnje i neće imati negativan uticaj na efikasnost finansijskih tržišta koji je nesrazmeran njenim koristima.

Saradnja sa nadležnim organima iz druge države članice i sa ESMA-om

Član 390

Komisija je kontakt tačka u svrhu saradnje sa nadležnim organima iz drugih država članica i sa ESMA-om.

Komisija saraduje sa nadležnim organima drugih država članica i pruža im pomoć kada je to potrebno radi obavljanja dužnosti propisanih u skladu sa ovim zakonom, odnosno propisom kojim se u pravni poredak države članice prenose odredbe propisa EU koji uređuju kako tržišta finansijskih instrumenata, tako i odredbe propisa EU koje uređuju prospekt koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude hartija od vrednosti ili prilikom uvrštavanja za trgovanje na uređenom tržištu.

Saradnja iz stava 2. ovog člana obuhvata razmenu informacija i saradnju u istražnim ili nadzornim aktivnostima.

Komisija može da saraduje sa nadležnim organima drugih država članica u cilju olakšavanja naplate novčanih kazni.

Komisija može da koristi svoja ovlašćenja u cilju saradnje, čak i u slučajevima kada određeno ponašanje koje je pod istragom ne predstavlja prekršaj neke odredbe propisa koji je na snazi u Republici.

Kada, uzimajući u obzir stanje na tržištu hartija od vrednosti u Republici, poslovanje mesta trgovanja, koje je uspostavilo mehanizme u Republici, postane veoma važno za funkcionisanje tržišta hartija od vrednosti i zaštitu investitora u Republici, Komisija i matični nadležni organ mesta trgovanja uspostavljaju srazmerne režime saradnje.

Odredbe stava 5. ovog člana shodno se primenjuju kada je Komisija matični nadležni organ mesta trgovanja.

Kada Komisija ima osnovane razloge za sumnju da je na teritoriji druge države članice došlo do radnji koje su u suprotnosti sa ovim zakonom ili propisom EU koji uređuje tržište finansijskih instrumenata, a koje su izvršili subjekti koji su predmet nadzora Komisije, o tome što detaljnije obaveštava nadležni organ druge države članice i ESMA-u.

Kada je Komisija obaveštena od strane nadležnog organa druge države članice da je došlo do činjenja koje je u suprotnosti sa odredbama propisa EU koji uređuje tržište finansijskih instrumenata, Komisija preduzima potrebne mere, obaveštava nadležni organ koji je uputio obaveštenje i ESMA-u o ishodu mera i u meri koliko je to moguće o značajnim događajima koji su se desili u međuvremenu.

Stav 8. ovog člana ne dovodi u pitanje nadležnost nadležnog organa koji je obaveštenje uputio.

Komisija obaveštava ESMA-u i druge nadležne organe o:

1) zahtevima za smanjenje veličine pozicije ili izloženosti u skladu sa članom 374. stav 1. tačka 15) ovog zakona;

2) ograničenjima sposobnosti lica da sklapaju transakcije sa robnim derivatima u skladu sa članom 374. stav 1. tačka 16) ovog zakona.

Obaveštenje iz stava 10. ovog člana sadrži, kada je to relevantno, podatke o: zahtevu, identitetu jednog ili više lica na koje se odnosi i razloge za njega, kao i svrhu uvedenih ograničenja, uključujući i lica o kojima je reč, finansijske instrumente, ograničenja veličine pozicije, odobrene izuzetke u vezi sa tim i razloge za to.

Obaveštenje iz stava 10. ovog člana se šalje najmanje 24 sata pre nameravanog početka primene mera, a Komisija može, u izuzetnim okolnostima, kada nije moguće poštovati rok od najmanje 24 časa, izdati obaveštenje i u roku kraćem od navedenog.

Kada Komisija dobije obaveštenje iz stava 10. ovog člana, može preduzeti mere u skladu sa članom 374. stav 1. tač. 15) ili 16) ovog zakona kada se uveri da je mera neophodna za postizanje cilja drugog nadležnog organa, u kom slučaju će o nameri preduzimanja takvih mera poslati obaveštenje u skladu sa stavom 10. ovog člana.

Kada se mera iz stava 10. tač. 1) ili 2) ovog člana odnosi na energetske proizvode na veliko, Komisija obaveštava i Agenciju EU za saradnju energetskih regulatora (ACER) ustanovljenu uredbom EU kojom se osniva agencija za saradnju energetskih regulatora.

U vezi sa emisionim jedinicama, Komisija saraduje sa organima nadležnim za kontrolu spot i aukcijskih tržišta i nadležnim organima, upravljačima registara i drugim organima nadležnim za nadzor usklađenosti u skladu sa propisima EU, o uspostavljanju sistema za trgovanje emisionim jedinicama gasova sa efektom staklene bašte, kako bi im se osigurao celovit pregled nad tržištem emisionih jedinica.

U vezi sa poljoprivrednim robnim derivatima, Komisija izveštava organe nadležne za sprovođenje nadzora, upravljanje i uređivanje fizičkih poljoprivrednih tržišta u skladu sa propisima EU kojim se ustanovljava zajednička organizacija tržišta poljoprivrednih proizvoda, i sa njima saraduje.

Saradnja Komisije i nadležnih organa iz drugih država članica prilikom nadzora, neposredne kontrole ili istrage

Član 391

Komisija može da zahteva saradnju od nadležnih organa druge države članice prilikom sprovođenja nadzora, neposredne kontrole ili istrage.

Komisija može direktno da se obrati investicionim društvima koji su udaljeni članovi ili učesnici regulisanog tržišta, i u tom slučaju o tome obaveštava nadležni organ njihove matične države članice.

Kada Komisija primi zahtev u vezi sa neposrednom kontrolom ili istragom, ona u okviru svojih nadležnosti može da:

1) sama sprovede neposrednu kontrolu ili istragu;

2) dozvoli nadležnom organu koji joj se sa tim zahtevom obratio, da samostalno sprovede neposrednu kontrolu ili istragu ili da učestvuje u neposrednom nadzoru koji sprovodi Komisija;

3) dozvoli revizorima ili stručnim licima da izvrše neposrednu kontrolu ili istragu;

4) prosledi zahtev nadležnom organu Republike na postupanje.

Radi standardizovanja nadzorne praksa, ESMA može da učestvuje u aktivnostima kolegijuma nadzornih organa, uključujući neposredne kontrole ili istrage koje zajedno sprovode dva ili više nadležnih organa.

Razmena informacija

Član 392

Komisija bez odlaganja dostavlja nadležnim organima iz drugih država članica koji su određeni za kontaktne tačke informacije potrebne za vršenje njihovih dužnosti predviđenih u skladu propisima EU koji uređuju tržišta finansijskih instrumenata.

Prilikom razmene informacija sa drugim nadležnim organima u skladu sa ovim zakonom i propisima EU koji uređuju tržišta finansijskih instrumenata, Komisija može da navede prilikom davanja informacija da se te informacije ne smeju davati bez njene izričite saglasnosti.

Informacije primljene od drugih nadležnih organa u skladu sa stavom 2. ovog člana, Komisija može da koristiti samo u svrhe za koje su nadležni organi dali svoju saglasnost.

Komisija, kao kontakt tačka, može da prosledi informacije koje je dobila u skladu sa stavom 1. ovog člana, kao i čl. 344. i 399. ovog zakona, nadležnim organima koji vrše dužnosti u skladu sa propisima EU o tržištima finansijskih instrumenata.

Komisija ne može da prosledi informacije koje je dobila u skladu sa stavom 1. ovog člana drugim organima, pravnim ili fizičkim licima bez izričite saglasnosti nadležnih organa od kojih je informacije primila isključivo u svrhe za koje su dali svoju saglasnost, izuzev u opravdanim slučajevima.

U opravdanim slučajevima iz stava 5. ovog člana, Komisija odmah obaveštava nadležne organe druge države članice koja je informacije prosledila i koja je određena kao kontakt tačka u smislu propisa EU koji uređuju tržišta finansijskih instrumenata.

Komisija kao i drugi organi, fizička ili pravna lica, koja su primila poverljive informacije iz stava 1. ovog člana ili čl. 344. i 399. ovog zakona, mogu te informacije da koriste samo u vršenju svojih dužnosti, i to:

1) za proveru da li su uslovi za početak poslovanja investicionih društava ispunjeni i za omogućavanje praćenja tog poslovanja na konsolidovanoj ili nekonsolidovanoj osnovi, naročito u pogledu kriterijuma adekvatnosti kapitala iz zakona kojim se uređuje pristup delatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru kreditnih institucija i investicionih društava, administrativnih i računovodstvenih postupaka i mehanizama unutrašnje kontrole;

2) za praćenje pravilnog funkcionisanja mesta trgovanja;

- 3) za izricanje sankcija;
- 4) u žalbama na odluke nadležnih organa;
- 5) u sudskim postupcima u skladu sa čl. 329. i 386. ovog zakona;
- 6) u vansudskim postupcima za pritužbe investitora, iz člana 387. ovog zakona.

Komisija može da dostavi, bez obzira na ograničenja iz ovog člana i čl. 344. ili 399. ovog zakona ESMA-i, Evropskom odboru za sistemski rizik, centralnim bankama, Evropskom sistemu centralnih banaka i Evropskoj centralnoj banci kao monetarnim vlastima i prema potrebi, drugim javnim organima odgovornim za kontrolu sistema plaćanja i saldiranja, poverljive informacije neophodne za izvršavanje njihovih nadležnosti.

Obavezujuće posredovanje

Član 393

Komisija može da se obrati ESMA-i u vezi sa slučajevima kada je zahtev koji se odnosi na:

- 1) sprovođenje nadzora, neposrednog nadzora ili istrage iz čl. 391. ovog zakona; ili
- 2) razmenu informacija predviđenu članom 392. ovog zakona odbijen ili na njega nije odgovoreno u razumnom roku.

Odbijanje saradnje

Član 394

Komisija može da odbije da postupi po zahtevu za saradnju u sprovođenju nadzora, neposrednog nadzora ili istrage iz čl. 391. ovog zakona ili za razmenu informacija iz čl. 392. ovog zakona samo ako:

- 1) je već pokrenut postupak za ista dela i protiv istih lica pred nadležnim sudom Republike;
- 2) je već doneta pravosnažna odluka nadležnog suda Republike za ista lica i iste radnje;
- 3) bi postupanje po zahtevu negativno uticalo na istragu koju sprovodi Komisija, izvršavanje zakona ili na krivični postupak.

Ukoliko Komisija odbije da postupi po zahtevu za saradnju iz stava 1. ovog člana dužna je da obrazloži svoju odluku i da obavesti nadležni organ koji je zahtev uputio i ESMA-u.

Savetovanje pre izdavanja dozvole za rad

Član 395

Komisija mora da konsultuje nadležni organ druge države članice pre izdavanja dozvole investicionom društvu koje:

- 1) je zavisno društvo investicionog društva, organizatora tržišta ili kreditne institucije koje je dozvolu za rad dobilo u drugoj državi članici; ili

2) je zavisno društvo matičnog društva investicionog društva ili kreditne institucije koje je dozvolu za rad dobilo u drugoj državi članici; ili

3) kontrolišu ista fizička ili pravna lica koja kontrolišu investiciono društvo ili kreditnu instituciju koja je dozvolu dobila u drugoj državi članici.

Komisija mora da konsultuje nadležni organ države članice odgovorne za nadzor nad kreditnim institucijama ili društvima za osiguranje pre izdavanja dozvole za rad investicionom društvu ili organizatoru tržišta koje:

1) je zavisno društvo kreditne institucije ili društva za osiguranje koje je dozvolu za rad dobilo u EU; ili

2) je zavisno društvo matičnog društva kreditne institucije ili društva za osiguranje koje je dozvolu dobilo za rad u EU; ili

3) kontrolišu ista fizička ili pravna lica koja kontrolišu kreditnu instituciju ili društvo za osiguranje koje je dozvolu dobilo za rad u EU.

Komisija i nadležni organi drugih država članica iz st. 1. i 2. ovog člana se naročito međusobno konsultuju kada procenjuju podobnost akcionara ili članova, kao i reputaciju i iskustvo lica koja stvarno rukovode poslovanjem u vezi sa upravljanjem drugim subjektom iste grupe.

U cilju konsultacija iz stava 3. ovog člana, razmenjuju se sve informacije koje se odnose na podobnost akcionara ili članova, kao i reputaciju i iskustvo lica koja stvarno rukovode poslovanjem koje je od značaja za relevantne nadležne organe u pogledu izdavanja dozvola za rad i stalne procene usklađenosti sa uslovima za poslovanje.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju kada Komisija dobije zahtev od nadležnih organa druge države članice.

Ovlašćenja država članica domaćina

Član 396

Komisija može da zahteva u statističke svrhe od investicionih društava koja imaju ogranke u Republici da je periodično izveštavaju o aktivnostima tih ogranaka.

Komisija može da zahteva od ogranaka investicionih društava informacije koje su potrebne za praćenje njihove usklađenosti sa standardima utvrđenim ovim zakonom koji se na njih primenjuju u slučajevima iz člana 199. st. 14. i 15. ovog zakona.

Zahtevi iz stava 2. ovog člana ne mogu biti stroži od onih koje Komisija nalaže društvima osnovanim u Republici za praćenje usklađenosti sa istim standardima.

Mere predostrožnosti

Član 397

Ako Komisija ima jasne i nesumnjive dokaze da investiciono društvo koje slobodno pruža usluge u Republici krši svoje obaveze utvrđene odredbama ovog zakona ili da investiciono društvo koje ima ogranak u Republici krši obaveze koje proizilaze iz odredbi ovog zakona, a

u vezi sa kojima Komisija nema ovlašćenja, u tom slučaju obaveštava nadležni organ matične države članice o tim saznanjima.

Ukoliko uprkos merama koje je preduzeo nadležni organ države članice ili nakon što se te mere pokažu neadekvatnim, odnosno ukoliko investiciono društvo nastavi da posluje na način koji jasno šteti interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta u Republici, primenjuje se sledeće:

1) nakon što Komisija obavesti nadležni organ matične države članice, preduzima sve odgovarajuće mere zaštite investitora i pravilnog funkcionisanja tržišta, uključujući mogućnost sprečavanja investicionog društava učinioca da započne nove transakcije u Republici i obaveštava Evropsku komisiju i ESMA-u o takvim merama bez nepotrebnog odlaganja; i

2) Komisija može da uputi predmet na rešavanje ESMA-i.

Kada Komisija utvrdi da investiciono društvo koje u Republici ima ogranak krši propise usvojene u Republici u skladu sa propisima EU koji regulišu tržišta finansijskih instrumenata, a koji daju ovlašćenja nadležnim organima države članice domaćina, Komisija će zahtevati od investicionog društva da prestane sa nezakonitim postupanjem.

Ukoliko investiciono društvo ne preduzme odgovarajuće mere, Komisija preduzima sve primerene mere kako bi investiciono društvo prestalo sa nezakonitim postupanjem i o prirodi tih mera obaveštava nadležne organe matične države članice.

Kada, uprkos merama koje je preduzela Komisija, investiciono društvo i dalje krši propise iz stava 3. ovog člana, Komisija, nakon obaveštavanja nadležnog organa matične države članice, preduzima sve odgovarajuće mere zaštite investitora i pravilnog funkcionisanja tržišta i o tim merama odmah obaveštava Evropsku komisiju i ESMA-u.

U slučaju iz stava 5. ovog člana Komisija može da uputi predmet na rešavanje ESMA-i.

Kada Komisija u svojstvu nadležnog organa države članice domaćina regulisanog tržišta, MTP-a ili OTP-a, ima jasne i nesumnjive dokaze da to regulisano tržište, MTP ili OTP krše svoje obaveze utvrđene propisima koji su usvojeni u skladu sa propisima EU koji regulišu tržišta finansijskih instrumenata, te dokaze prosleđuje nadležnim organima matične države članice regulisanog tržišta, MTP-a ili OTP-a.

Kada regulisano tržište ili MTP ili OTP, uprkos merama koje je preduzeo nadležni organ matične države članice, ili ako se takve mere pokažu neadekvatnim, i dalje posluje na način koji jasno šteti interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta u Republici, Komisija, nakon što obavesti nadležno telo matične države članice, preduzima sve odgovarajuće mere radi zaštite investitora i pravilnog funkcionisanja tržišta, uključujući mogućnost sprečavanja tog regulisanog tržišta, MTP-a ili OTP da svoje sisteme stavi na raspolaganje udaljenim članicama ili učesnicima osnovanim u Republici.

Komisija o preduzetim merama iz stava 8. ovog člana odmah obaveštava Evropsku komisiju i ESMA-u i može da uputi predmet na rešavanje ESMA-i.

Svaka mera usvojena u skladu sa ovim članom koja uključuje sankcije ili ograničenja aktivnosti investicionog društva ili regulisanog tržišta mora biti obrazložena, a to investiciono društvo ili regulisano tržište o njoj obavešteno.

Saradnja i razmena informacija sa ESMA-om

Član 398

Komisija saraduje sa ESMA-om.

Komisija je dužna da odmah ESMA-i dostavi sve informacije potrebne za izvršenje njenih nadzornih nadležnosti iz propisa EU o tržištima finansijskih instrumenata.

Komisija i Narodna banka Srbije dužne su da na zahtev i bez odlaganja dostave ESMA-i informacije potrebne za vršenje njenih dužnosti utvrđenih propisima EU o unapređenju saldiranja hartija od vrednosti i centralnim depozitarima hartija od vrednosti.

Razmena informacija sa trećim državama

Član 399

Komisija može da zaključi sporazume o saradnji koji predviđaju razmenu informacija sa nadležnim organima trećih država samo ako pružene informacije podležu obavezi čuvanja poverljivih podataka koja je najmanje jednaka garanciji iz člana 344. ovog zakona.

Razmena informacija iz stava 1. ovog člana mora da ima za cilj ispunjavanje nadležnosti Komisije.

Ustupanje podataka o ličnosti trećim državama vrši se u skladu sa propisima EU koji regulišu zaštitu podataka o ličnosti.

Komisija može da sklapa i sporazume o saradnji koji predviđaju razmenu informacija sa organima, telima, fizičkim ili pravnim licima u trećim državama, koji su odgovorni za:

- 1) nadzor nad kreditnim institucijama, drugim finansijskim institucijama, društvima za osiguranje i nadzor nad finansijskim tržištima;
- 2) likvidaciju i stečaj investicionih društava i slične postupke;
- 3) vršenje obaveznih revizija računovodstvenih izveštaja investicionih društava i drugih finansijskih institucija, kreditnih institucija, društava za osiguranje, prilikom obavljanja njihovih nadzornih funkcija ili za upravljanje sistemom zaštite investitora u okviru vršenja svojih funkcija;
- 4) nadzor organa uključenih u likvidacione i stečajne postupke investicionih društava i druge slične postupke;
- 5) nadzor nad licima koja obavljaju obavezne revizije računovodstvenih izveštaja društava za osiguranje, kreditnih institucija, investicionih društava i drugih finansijskih institucija;
- 6) nadzor nad licima koja su aktivna na tržištima emisionih jedinica, za obezbeđivanje celovite/konsolidovane kontrole finansijskih i spot tržišta;
- 7) nadzor nad licima koja su aktivna na tržištima poljoprivrednih robnih derivata, za obezbeđivanje celovite/konsolidovane kontrole finansijskih i spot tržišta.

Sporazumi o saradnji stava 4. ovog člana se mogu zaključivati samo kada se na informacije koje se ustupaju primenjuje obaveza čuvanja poverljivih podataka koja je ekvivalentna odredbi iz člana 344. ovog zakona.

Razmena informacija iz stava 5. ovog člana mora da ima za cilj ispunjavanje dužnosti tih nadležnih organa, tela ili fizičkih ili pravnih lica.

Ako sporazum o saradnji iz stava 4. ovog člana uključuje prenos podataka o ličnosti od strane Komisije, on mora biti u skladu sa propisima EU koji regulišu zaštitu podataka o ličnosti.

Kada informacije potiču iz druge države članice, ne smeju se saopštavati bez izričite saglasnosti nadležnih organa koji su je ustupili, i po potrebi, isključivo za svrhe za koje su ti nadležni organi dali svoju saglasnost. Ista odredba se primenjuje na informacije koje su ustupili nadležni organi trećih država.

Službeni registar propisanih informacija

Član 400

Komisija je dužna da vodi Službeni registar propisanih informacija, kao i da njegov sadržaj objavljuje na internet stranici Komisije.

Službeni registar propisanih informacija iz stava 1. ovog člana sadrži sledeće registre:

1) registar izdavalaca kojima je Komisija odobrila objavljivanje prospekta za javnu ponudu hartija od vrednosti;

2) registar izdavalaca čiji su finansijski instrumenti uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP u Republici;

3) registar javnih društava, uključujući podregistre:

(1) finansijskih izveštaja, godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja, bitnih informacija i propisanih podataka koje svako društvo dostavlja;

(2) izdavalaca koji su izdali finansijske instrumente, a Komisija je odobrila ponudu bez obaveze objavljivanja prospekta;

(3) imalaca značajnih/kvalifikovanih učešća u javnim društvima koji su dostavili informacije u skladu sa Glavom V ovog zakona;

(4) javnih društava koja ne ispunjavaju svoje obaveze iz Glave V ovog zakona ili akta Komisije i izrečene mere i sankcije;

(5) društava kojima je prestalo svojstvo javnog društva;

4) registar datih i oduzetih saglasnosti investicionim društvima uključujući podregistre: saglasnosti na opšta akta, članove uprave, sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu, izrečenih mera i sankcija;

5) registre koji se vode u skladu sa zakonom koji uređuje otvorene investicione fondove sa javnom ponudom i zakonom koji uređuje alternativne investicione fondove;

6) registar/registre izrečenih mera i sankcija;

7) registar koji se vodi u skladu sa zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava.

Bližu sadržinu i način vođenja registara iz ovog člana propisuje Komisija.

Multilateralni memorandum o razumevanju Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrednosti (IOSCO)

Član 401

Komisija je potpisnica Multilateralnog Memoranduma o razumevanju (MMOR) Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrednosti (IOSCO) i ovlašćena je da članicama IOSCO koje su potpisnice MMOR pruža usluge i da sa njima razmenjuje:

1) informacije i dokumenta u vezi sa traženim podacima, uključujući:

(1) ažuriranu evidenciju iz koje se mogu rekonstruisati sve transakcije finansijskim instrumentima, kao i evidenciju svih novčanih sredstava i imovine sa računa kreditne institucije i brokersko-dilerskog društva u vezi sa tim transakcijama;

(2) evidenciju o posrednom vlasniku i licu koje vrši kontrolu;

(3) podatke o svakoj transakciji, vlasniku računa, iznosu kupovine ili prodaje, vreme transakcije, cenu, kao i lice, kreditnu instituciju ili investiciono društvo koje je izvršilo transakciju;

2) izjave koje lica daju pod materijalnom i krivičnom odgovornošću, a u vezi sa pitanjima koja su predmet saradnje.

Informacije se razmenjuju, odnosno pružaju se usluge iz stava 1. ovog člana uz objašnjenje zbog čega telo koje upućuje molbu traži informacije ili pomoć i ukoliko se daju odgovarajući dokazi o čuvanju poverljivih informacija.

Državni organi Republike, kao i druga lica koja poseduju informacije koje su predmet saradnje iz stava 1. ovog člana, dužna su da ih dostave Komisiji u skladu sa odredbama ovog zakona, ukoliko to ne predstavlja povredu zakona ili drugih propisa koje ti organi primenjuju.

XVII KAZNENE ODREDBE

1. KRIVIČNA DELA

Zabrana manipulacije na tržištu

Član 402

Ko preduzima manipulacije na tržištu na osnovu kojih ostvari imovinsku korist za sebe ili drugo lice ili nanese štetu drugim licima tako što:

1) zaključi transakcije ili izda naloge za trgovanje kojima se daju ili koji će verovatno pružiti neistinite ili obmanjujuće informacije o ponudi, potražnji ili ceni finansijskih instrumenata ili

kojima lice, odnosno lica koja deluju zajednički, održavaju cenu jednog ili više finansijskih instrumenata na nerealnom nivou;

2) zaključi transakcije ili izda naloge za trgovanje u kojima se upotrebljavaju fiktivni postupci ili svaki drugi oblik obmane ili prevare;

3) širi informacije putem medija, uključujući i internet ili bilo kojim drugim putem prenosi neistinite vesti ili vesti koje mogu izazvati zabludu o finansijskim instrumentima, ako je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu,

kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Ako je usled dela iz stava 1. ovog člana došlo do znatnog poremećaja na regulisanom tržištu, odnosno MTP učinilac će se kazniti zatvorom od tri do osam godina.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana kazniće se.

Korišćenje, otkrivanje i preporučivanje insajderskih informacija

Član 403

Ko u nameri da sebi ili drugom licu ostvari imovinsku korist ili nanese štetu drugim licima, upotrebí insajdersku informaciju:

1) neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju i pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun drugog lica finansijskih instrumenata na koje se ta informacija odnosi;

2) za otkrivanje i činjenje dostupnim insajderske informacije bilo kom drugom licu;

3) za preporučivanje ili navođenje drugog lica da na osnovu insajderske informacije stekne ili otuđi finansijske instrumente na koje se ta informacija odnosi,

kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ako je delom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili drugim licima naneta imovinska šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine i novčanom kaznom.

Ako je delo iz stava 1. učinilo lice koje poseduje insajderske informacije putem članstva u upravnim ili nadzornim organima izdavaoca ili javnog društva, učešća u kapitalu izdavaoca ili javnog društva, pristupa informacijama do kojih dolazi obavljanjem dužnosti na radnom mestu, vršenjem profesije ili drugih dužnosti, odnosno putem krivičnih dela koje je počinilo, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Ako je delom iz stava 3. ovog člana pribavljena imovinska korist ili drugim licima naneta imovinska šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana kazniće se.

Neovlašćeno pružanje investicionih usluga

Član 404

Ko neovlašćeno pruža investicione usluge i aktivnosti u nameri da sebi ili drugom licu ostvari imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ako je delom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili drugim licima naneta imovinska šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine i novčanom kaznom.

2. PRIVREDNI PRESTUPI

Član 405

Novčanom kaznom od 10.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup ako:

- 1) član CRHOV-a vrši prenos prava iz hartija od vrednosti suprotno odredbama člana 9. ovog zakona;
- 2) CRHOV ne vodi registar založnog prava na finansijskim instrumentima u skladu sa članom 14. ovog zakona;
- 3) CRHOV ne vodi evidencije i registar založnih prava u skladu sa članom 23. stav 2, čl. 32. i 33. ovog zakona;
- 4) izdavalac, ponuđač ili lice koje zahteva uključ enje na regulisano tržište objavi prospekt suprotno članu 54. stav 1. ovog zakona;
- 5) izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključ enje u trgovanje na regulisanom tržištu ne objavi odobreni prospekt u roku iz člana 55. stav 1. ovog zakona;
- 6) izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključ enje u trgovanje na regulisanom tržištu ako ne obezbedi da linkovi ka informacijama koje se u prospekt uključuju upućivanjem odnosno linkovi ka dodatku prospekta i/ili konačnih uslova budu funkcionalni u periodu iz člana 55. stav 13. ovog zakona;
- 7) izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključ enje u trgovanje na regulisanom tržištu objavi ili stavi na raspolaganje javnosti prospekt ili dodatak prospektu suprotno odredbi člana 55. stav 18. ovog zakona;
- 8) izdavalac, ponuđač, lice koje traži uključ enje u trgovanje na regulisanom tržištu ili finansijski posrednik koji plasira ili prodaje hartije od vrednosti ne obezbedi potencijalnom investitoru primerak prospekta u skladu sa članom 55. st. 19. i 20. ovog zakona;
- 9) pravno lice koje obavlja reviziju ne obavesti Komisiju o činjenicama iz člana 77. stav 9. ovog zakona;
- 10) izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu ne izveštava svoje akcionare u skladu sa članom 95. stav 4. ovog zakona;
- 11) izdavalac dužničkih hartija od vrednosti koje su uključene na regulisano tržište ne ispunjava svoje obaveze iz člana 96. st. 1 - 5. ovog zakona;
- 12) organizator tržišta ukoliko ne dobije dozvolu Komisije za pripajanje, spajanje ili podelu, podnošenja prijava za upis statusne promene u registar privrednih subjekata u skladu sa članom 110. ovog zakona;

- 13) organizator tržišta ukoliko ne dostavi Komisiji zahtev za davanje saglasnosti za izmenu statuta, pravila i procedura poslovanja, pravilnika o tarifi i člana uprave u skladu sa članom 111. ovog zakona;
- 14) organizator tržišta ukoliko otpočne da obavlja delatnost za koju nije dobio dozvolu za rad, pre upisa delatnosti u Registar privrednih subjekata u skladu sa članom 113. stav 2. ovog zakona;
- 15) pravno lice ukoliko ne obavesti i ne podnese zahtev za davanje prethodne saglasnosti za sticanje i smanjenje procenta kvalifikovanog učešća navodeći sve podatke u skladu sa članom 120. st. 1. i 2. ovog zakona;
- 16) organizator tržišta ukoliko postupi suprotno odredbama člana 124. stav 1. ovog zakona koje regulišu sticanje kvalifikovanog učešća;
- 17) organizator tržišta ukoliko postupi suprotno odredbama člana 126. ovog zakona;
- 18) organizator tržišta ne obezbedi Komisiji na njen zahtev podatke u vezi sa knjigom naloga ili Komisiji ne omogući pristup knjizi naloga kako bi mogla da prati trgovanje u skladu sa članom 127. stav 20. ovog zakona;
- 19) organizator tržišta ne objavi odluku o privremenoj obustavi ili isključenju finansijskog instrumenta iz trgovanja i svih povezanih izvedenih finansijskih instrumenata i ne obavesti Komisiju o svim relevantnim odlukama subjekata u skladu sa članom 132. stav 2. ovog zakona;
- 20) organizator tržišta ne obavesti Komisiju o postupanjima propisanim članom 135. stav 2. ovog zakona;
- 21) organizator tržišta ne postupi u skladu sa članom 135. stav 4. ovog zakona u slučajevima zloupotrebe na tržištu;
- 22) organizator tržišta ne postupa na način propisan članom 137. stav 2. ovog zakona u vezi sa čuvanjem podataka;
- 23) pravno lice ukoliko obavljanje usluga dostave podataka kao redovne delatnosti ili posla bez prethodne dozvole Komisije ukoliko je u suprotnosti sa članom 140. stav 1. ovog zakona;
- 24) investiciono društvo koje pruža usluge ili obavlja aktivnosti koje nisu u skladu sa odredbama člana 149. ovog zakona;
- 25) investiciono društvo koje ne postupi u skladu sa odredbama člana 152. ovog zakona i ne dobije dozvolu Komisije za pripajanje, spajanje ili podelu;
- 26) investiciono društvo koje suprotno odredbama člana 154. stav 4. ovog zakona počne da obavlja delatnost za koju je dobilo dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u registar privrednih subjekata ili pre nego što Komisiji dostavi dokaz o članstvu u Fondu za zaštitu investitora;
- 27) investiciono društvo koje ne sprovede sistem upravljanja u skladu sa članom 157. stav 1. ovog zakona;

- 28) investiciono društvo, ukoliko ne osnuje odbor za imenovanja u skladu sa odredbama člana 158. stav 1. ovog zakona;
- 29) investiciono društvo koje postupa suprotno odredbama člana 160. ovog zakona o sticanju kvalifikovanog učešća;
- 30) pravno lice koje suprotno odredbama člana 161. ovog zakona bez odobrenja Komisije stekne i uveća kvalifikovano učešće u investicionom društvu;
- 31) investiciono društvo koje ne ustanovi i ne sprovodi efikasne organizacione i administrativne postupke u skladu sa članom 167. stav 1. ovog zakona;
- 32) investiciono društvo koje ne ispuni obaveze i dužnosti predviđene članom 168. ovog zakona;
- 33) investiciono društvo ne vodi i ne čuva evidencije na propisan način u skladu sa članom 169. ovog zakona;
- 34) investiciono društvo koje ne postupa u skladu sa članom 170. ovog zakona;
- 35) investiciono društvo ne postupi po nalogu Komisije u vezi obustave trgovanja ili isključenje finansijskog instrumenta iz trgovanja u skladu sa članom 173. stav 4. ovog zakona;
- 36) investiciono društvo postupi u vezi sa upućivanjem informacija i marketinškim materijalom suprotno odredbama člana 179. stav 1. ovog zakona;
- 37) investiciono društvo koje ukoliko koristi usluge drugog investicionog društva suprotno članu 185. ovog zakona;
- 38) investiciono društvo koje prima naknade, popuste ili nenovčane koristi za usmeravanje naloga klijenata na određeno mesto trgovanja ili mesto izvršenja, suprotno članu 186. stav 4. ovog zakona;
- 39) investiciono društvo koje suprotno članu 186. stav 9. ovog zakona ne dobije prethodnu pisanu saglasnost klijenata za njihove procedure izvršenja naloga;
- 40) investiciono društvo koje ne odbije izvršenje naloga klijenta u skladu sa članom 188. stav 3. ovog zakona;
- 41) investiciono društvo ne obezbedi da vezani zastupnik obelodani u kakvoj ulozi deluje i koje investiciono društvo zastupa kada stupa u kontakt ili pre nego što počne da posluje sa klijentom ili potencijalnim klijentom, u skladu sa članom 190. stav 3. ovog zakona;
- 42) investiciono društvo i organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om koji ne postupi u skladu sa članom 195. stav 1. ovog zakona;
- 43) investiciono društvo koje bez saglasnosti Komisije osnuje ogranak u drugoj državi u skladu sa članom 209. stav 1. ovog zakona;
- 44) investiciono društvo ne objavljuje obim i cenu transakcija sa finansijskim instrumentima kojima se trguje na mestu trgovanja u skladu sa članom 235. stav 1. ovog zakona;

- 45) investiciono društvo obavlja aktivnosti bez dozvole Komisije, a suprotno odredbama člana 237. stav 2. ovog zakona;
- 46) investiciono društvo i organizator mesta trgovanja ne ispunjava obaveze u vezi sa vođenjem evidencije i izveštavanjem u skladu sa čl. 238. i 239. ovog zakona;
- 47) organizator mesta trgovanja i sistemski internalizator ne ispunjava obaveze u vezi sa vođenjem evidencije i izveštavanjem u skladu sa članom 240. ovog zakona;
- 48) investiciono društvo ne ispunjava obaveze u vezi sa vođenjem evidencije i izveštavanjem u skladu sa odredbama člana 242. ovog zakona;
- 49) Agencija, ako ne izvrši isplatu zaštićenih potraživanja u slučaju nastupanja osiguranog slučaja, u skladu sa odredbama čl. 259. i 260. ovog zakona;
- 50) CRHOV poveri obavljanje svojih poslova trećem licu bez odobrenja Komisije, suprotno odredbama člana 306. stav 2. ovog zakona;
- 51) CRHOV ne ispuni obaveze i dužnosti predviđene odredbama člana 317. ovog zakona;
- 52) CRHOV ne omogući vršenje nadzora u skladu sa odredbama člana 324. ovog zakona;
- 53) subjekt nadzora pravno lice koje onemogućí sprovođenje neposrednog nadzora u skladu sa članom 365. st. 1-5. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz st. 1. i 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane odgovornom licu da vrši određene dužnosti u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

3. NOVČANE KAZNE

Član 406

Novčanom kaznom propisanom u skladu sa članom 377. ovog zakona kazniće se pravno lice:

- 1) koje kao učesnik na tržištu koji vrši istraživanje tržišta koji pre otkrivanja insajderskih informacija ne postupi u skladu sa članom 275. stav 5. ovog zakona;
- 2) koje kao učesnik na tržištu koji vrši istraživanje tržišta ne sastavlja i ne vodi evidenciju svih informacija koje su date primaocima informacija u skladu sa članom 275. stav 7. ovog zakona;
- 3) koje kao učesnik na tržištu koji vrši istraživanje tržišta evidenciju iz člana 275. stav 7. ovog zakona ne prosledi Komisiji, u skladu sa članom 275. stav 8. ovog zakona;
- 4) koje kao učesnik na tržištu koji vrši objavljivanje informacija ne čuva evidencije u roku propisanom članom 275. stav 11. ovog zakona;

5) organizator regulisanog tržišta, MTP ili OTP, investiciono društvo i lice koje profesionalno dogovara ili izvršava transakcije ukoliko ne prijavi Komisiji naloge i transakcije, uključujući njihovo povlačenje ili izmenu, koji bi mogli predstavljati trgovanje ili pokušaj trgovanja na osnovu insajderskih informacija ili manipulacije, u skladu sa članom 280. stav 2. ovog zakona;

6) organizator regulisanog tržišta, MTP ili OTP, investiciono društvo i lice koje profesionalno dogovara ili izvršava transakcije ukoliko internim aktima ne propišu i ne uspostave unutrašnje postupke prema kojima njihovi zaposleni mogu da prijave zloupotrebu tržišta, u skladu sa članom 280. stav 3. ovog zakona;

7) izdavalac ukoliko kombinuje objavljivanje insajderskih informacija sa reklamiranjem svojih aktivnosti u smislu člana 282. stav 3. ovog zakona;

8) izdavalac ukoliko ne objavi informacije i ne učini dostupnim javnosti na način i u roku propisanom u članu 282. stav 4. ovog zakona;

9) izdavalac koji odloži objavljivanje insajderskih informacija ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz člana 283. stav 1. ovog zakona;

10) izdavalac koji ne sastavi, ne ažurira, ne dostavi Komisiji ili ne čuva spisak lica koja imaju pristup insajderskim informacijama u skladu sa članom 284. st. 1, 5. i 7. ovog zakona;

11) izdavalac koji ne izda obaveštenje u skladu sa članom 288. stav 1. ovog zakona;

12) izdavalac ukoliko ne postupi u skladu sa članom 288. stav 2. ovog zakona;

13) davalac investicione preporuke ukoliko ne navede u preporuci identitet lica odgovornog za njenu izradu u skladu sa članom 292. stav 1. ovog zakona;

14) davalac investicione preporuke izda preporuku suprotno članu 293. stav 1. i članu 294. st. 1-3. ovog zakona;

15) davalac investicione preporuke koji distribuirao investicionu preporuku koju je izradila treća strana suprotno članu 295. ovog zakona.

Član 407

Novčanom kaznom propisanom u skladu sa članom 377. ovog zakona kazniće se:

1) lice koja obavlja dužnosti rukovodioca i lice koje je sa njim povezano ukoliko ne obavesti izdavaoca i Komisiju o transakcijama za sopstveni račun, u skladu sa članom 287. st. 1. i 2. ovog zakona;

2) lice koje obavlja dužnosti rukovodioca ukoliko trguje suprotno odredbi člana 290. stav 1. ovog zakona;

3) fizičko lice davalac investicione preporuke koje ne navede u preporuci identitet lica odgovornog za njenu izradu u skladu sa članom 292. stav 1. ovog zakona;

4) fizičko lice davalac investicione preporuke koje izda preporuku suprotno članu 293. stav 1. i članu 294. stav 1. ovog zakona;

5) fizičko lice davalac investicione preporuke koje distribuira investicionu preporuku koju je izradila treća strana suprotno članu 295. ovog zakona.

Član 408

Novčanom kaznom propisanom u skladu sa članom 104. ovog zakona kazniće se:

- 1) izdavalac ako ne ispunjava obaveze godišnjeg izveštavanja u roku i na način predviđen članom 71. ovog zakona;
- 2) izdavalac ako postupi suprotno odredbama člana 73. st. 1. i 2. ovog zakona u vezi sa obavezom usvajanja, podnošenja i objavljivanja godišnjeg izveštaja u slučaju kada nadležni organ izdavaoca ne usvoji godišnji izveštaj;
- 3) izdavalac ako u roku ne objavi i ne dostavi Komisiji i relevantnom regulisanom tržištu odluku iz člana 73. stav 3. ovog zakona;
- 4) izdavalac ako ne postupa u skladu sa odredbama člana 74. ovog zakona u vezi sa obavezom sastavljanja, objavljivanja i dostavljanja polugodišnjeg izveštaja;
- 5) izdavalac ako ne ispunjava odredbe člana 75. ovog zakona u vezi sa obavezom sastavljanja, objavljivanja i dostavljanja kvartalnog izveštaja;
- 6) izdavalac ako ne objavi i ne učini dostupnim javnosti u propisanom trajanju zbirni izveštaj o plaćanjima autoritetima vlasti u skladu sa članom 76. ovog zakona;
- 7) izdavalac čijim se akcijama trguje na regulisanom tržištu ne objavi informacije iz člana 80. stav 1. ovog zakona u roku iz člana 92. stav 1. ovog zakona;
- 8) pravno lice iz člana 81. st. 1. i 2. ovog zakona ako ne obavesti Komisiju o dostizanju, prelasku ili padu ispod pragova iz člana 80. stav 1. ovog zakona;
- 9) pravno lice ako ne sastavi obaveštenje u skladu sa članom 89. stav 1. ovog zakona odnosno izostavi neku informaciju ili u obaveštenje unese neistinitu informaciju;
- 10) pravno lice ako obaveštenje iz člana 89. stav 1. ovog zakona ne dostavi u roku iz člana 90. stav 1. ovog zakona;
- 11) izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište ako ne dostavi Komisiji, odnosno ne objavi promenu u skladu sa članom 93. stav 1. ovog zakona;
- 12) izdavalac nevlasničkih hartija od vrednosti koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište ako ne dostavi Komisiji, odnosno ne objavi promenu u skladu sa članom 93. stav 2. ovog zakona;
- 13) izdavalac akcija koje su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu ako ne objavi obaveštenje o broju stečenih ili otuđenih sopstvenih akcija kojima je prešao ili pao ispod praga od 5% ili 10% na način i u roku iz člana 94. stav 1. ovog zakona.

Član 409

Novčanom kaznom propisanom u skladu sa članom 104. ovog zakona kazniće se:

- 1) fizičko lice koje je odgovorno za neobjavljivanje ili neblagovremeno objavljivanje redovnih izveštaja javnog društva iz čl. 71-79. i povremenih izveštaja javnog društva iz člana 80. i čl. 92-96. ovog zakona;
- 2) fizičko lice iz člana 81. st. 1. i 2. ovog zakona koje ne obavesti Komisiju o dostizanju, prelasku ili padu ispod pragova iz člana 80. stav 1. ovog zakona;
- 3) fizičko lice koje ne sastavi obaveštenje u skladu sa članom 89. stav 1. ovog zakona ili izostavi ili unese neistinitu neku informaciju;
- 4) fizičko lice ako obaveštenje iz člana 89. stav 1. ovog zakona ne dostavi u roku iz člana 90. stav 1. ovog zakona.

Član 410

Novčanom kaznom od 10.000 do 3.000.000 dinara kazniće se pravno lice ako:

- 1) član CRHOV-a postupi suprotno odredbama člana 24. stav 3. ovog zakona u vezi sa postupkom namirenja;
- 2) pravno lice javno ponudi hartije od vrednosti za koje nije objavljen prospekt a da nisu bili ispunjeni uslovi za korišćenje izuzetka iz člana 36. stav 3. ovog zakona;
- 3) organizator tržišta uključi u trgovanje hartije od vrednosti za koje nije objavljen prospekt a da nisu bili ispunjeni uslovi za korišćenje izuzetka iz člana 36. stav 4. ovog zakona;
- 4) izdavalac ako kombinuje izuzetke protivno članu 36. stav 7. ovog zakona;
- 5) organizator tržišta ako uključi u trgovanje akcije za koje nije objavljen prospekt usled kombinovanja izuzetaka protivno članu 36. stav 7. ovog zakona;
- 6) finansijski posrednik plasira hartije od vrednosti za koje nije objavljen prospekt a da nisu bili ispunjeni uslovi za korišćenje izuzetka suprotno članu član 39. stav 2. ovog zakona;
- 7) pravno lice proda nekvalifikovanom investitoru ne vlasničke hartije od vrednosti kojima se, shodno objavljenom prospektu, trguje samo na regulisanom tržištu odnosno posebnom segmentu tog tržišta na kome trguju samo kvalifikovani investitori, suprotno članu član 39. stav 4. ovog zakona;
- 8) izdavalac nakon odobrenja dokumenta o registraciji utvrdi novu značajnu činjenicu, bitnu grešku ili bitnu nepreciznost u vezi sa informacijama sadržanim u dokumentu o registraciji, koja može da utiče na procenu hartija od vrednosti a ne podnese Komisiji u skladu sa članom 44. stav 3. ovog zakona na odobrenje dopunu dokumenta o registraciji, najkasnije istovremeno sa dokumentom o hartijama od vrednosti i skraćenim prospektom;
- 9) izdavalac, nakon odobrenja, dokumenta o registraciji ne učini isti dostupnim javnosti u skladu sa članom 44. stav 6. ovog zakona;
- 10) pravno lice sa svojstvom odgovornog lica za sadržaj prospekta, a prospekt ili skraćeni prospekt sadrže pogrešne, netačne ili podatke koji dovode u zabludu odnosno u kome su izostavljene bitne činjenice u skladu sa članom 45. st. 1. i 2. ovog zakona;

- 11) pravno lice sa svojstvom odgovornog lica za pogrešne, netačne informacije ili podatke koji dovode u zabludu odnosno u kome su izostavljene bitne činjenice navedene u dokumentu o registraciji ili univerzalnom dokumentu u slučaju iz člana 45. st. 5. i 6. ovog zakona;
- 12) lice odgovorno za sadržaj oglasne poruke objavi oglas u vezi sa javnom ponudom hartija od vrednosti i/ili uključanjem u trgovanje na regulisano tržište suprotno odredbama člana 56. st. 1-6. ovog zakona;
- 13) izdavalac ne sačini i Komisiji ne podnese na odobrenje dodatak prospektu u skladu sa članom 57. st. 1. i 2. ovog zakona;
- 14) izdavalac odnosno ponuđač ako otpočne javnu ponudu hartija od vrednosti pre objavljivanja prospekta, suprotno članu 60. stav 1. ovog zakona;
- 15) izdavalac odnosno ponuđač ako upis i uplatu hartija od vrednosti ugovori suprotno članu 61. st. 1. i 2. ovog zakona;
- 16) investiciono društvo ili kreditna institucija ako upis i prijem uplate hartija od vrednosti vrši suprotno članu 61. stav 3. ovog zakona;
- 17) izdavalac, odnosno ponuđač ne objavi odnosno ne dostavi Komisiji objavljen izveštaj o ishodu javne ponude u roku i na način iz člana 62. st. 1-3. ovog zakona;
- 18) izdavalac odnosno ponuđač ako CRHOV-u ne podnese zahtev u skladu sa članom 63. stav 1. ovog zakona ili ako organizatoru tržišta ne podnese zahtev u skladu sa članom 64. stav 1. ovog zakona;
- 19) CRHOV ako ne obavesti Komisiju o upisu i prenosu hartija od vrednosti na račune finansijskih instrumenata zakonitih imalaca u skladu sa članom 63. stav 3. ovog zakona;
- 20) organizator tržišta ako ne objavi obaveštenje iz člana 64. stav 2. ovog zakona odnosno ako ne pošalje primerak tog obaveštenja Komisiji;
- 21) izdavalac, ponuđač ili lice koje traži uključanje u trgovanje na regulisano tržište ako Komisiji ne dostavi obaveštenje iz člana 65. stav 1. ovog zakona ili ne dostavi to obaveštenje u rokovima iz st. 2. i 3. ovog člana;
- 22) izdavalac ili ponuđač koji nudi hartije od vrednosti u skladu sa izuzecima propisanim odredbama člana 36. stav. 3. ovog zakona, ako investitorima ne stavi na raspolaganje informacije u skladu sa članom 65. stav 4. ovog zakona;
- 23) izdavalac iz strane zemlje ako suprotno članu 66. stav 1. ovog zakona javno ponudi odnosno zatraži uključanje u trgovanje hartija od vrednosti na teritoriji u Republici;
- 24) organizator tržišta ako suprotno članu 66. stav 1. ovog zakona uključi u trgovanje hartije od vrednosti izdavaoca iz strane zemlje;
- 25) pravno lice koje obavlja reviziju postupi suprotno odredbama člana 77. st. 1. i 2. ovog zakona;
- 26) pravno lice koje obavlja reviziju postupi u istoj godini obavi i reviziju finansijskih izveštaja društva i pruži mu konsultantske usluge suprotno članu 77. stav 3. ovog zakona;

- 27) pravno lice koje obavlja reviziju ne dostavi Komisiji mišljenje iz člana 77. stav 7. ovog zakona;
- 28) pravno lice koje obavlja reviziju Komisiji ne dostavi zatražena dodatna obaveštenja u vezi sa izvršenom revizijom, u roku koji mu Komisija ostavi u skladu sa članom 77. stav 8) ovog zakona;
- 29) izdavalac ne postupi u skladu sa članom 77. stav 11. ovog zakona;
- 30) market mejker ne dostavi obaveštenje Komisiji u skladu sa članom 87. st. 5. i 6. ovog zakona;
- 31) organizator tržišta koji ne uspostavi efikasne sisteme, postupke i mehanizme koji se odnose na sisteme trgovanja, u skladu sa članom 127. stav 1. ovog zakona;
- 32) organizator tržišta ukoliko ne postupi u skladu sa članom 127. stav 2. ovog zakona;
- 33) izdavalac ukoliko ne obavesti organizatora regulisanog tržišta na kojem su njegove akcije uključene u trgovanje o upisu u Registar privrednih subjekata odluke o povlačenju akcija sa regulisanog tržišta, u skladu sa članom 133. stav 4. ovog zakona;
- 34) izdavalac ako ne obavesti Komisiju u kojim je državama članicama uspostavila mehanizme iz člana 134. st. 7. i 8. ovog zakona;
- 35) organizator tržišta ako ne obezbedi sisteme i postupke za redovno praćenje usklađenosti njihovih članova ili učesnika sa njihovim pravilima, u skladu sa članom 135. stav 1. ovog zakona;
- 36) organizator tržišta ako naplaćuje naknade za usluge i poslove koje obavlja preko maksimalnih iznosa propisanih pravilnikom o tarifi organizatora tržišta u skladu sa članom 136. stav 4. ovog zakona;
- 37) APA ukoliko ne obezbedi i ne održava mere, mehanizme i sisteme na način propisan članom 145. stav 3. ovog zakona;
- 38) CTP ukoliko ne obezbedi i ne održava mere, mehanizme i sisteme na način propisan članom 146. stav 5. ovog zakona;
- 39) ARM ukoliko ne obezbedi i ne održava mere, mehanizme i sisteme na način propisan članom 147. stav 2. ovog zakona;
- 40) investiciono društvo koje suprotno odredbi člana 154. stav 1. ovog zakona ne podnese prijavu za upis u Registar privrednih subjekata;
- 41) investiciono društvo koje naplaćuje naknade za usluge i aktivnosti koje obavlja suprotno odredbama člana 155. stav 3. ovog zakona;
- 42) investiciono društvo koje suprotno članu 159. stav 2. ovog zakona ne dostavi Komisiji sve potrebne podatke;
- 43) investiciono društvo koje ne obavesti Komisiju u skladu sa članom 163. stav 8. ovog zakona;

- 44) investiciono društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem koje ne uspostavi efikasne sisteme i načine kontrole rizika u skladu sa članom 172. stav 1. ovog zakona;
- 45) investiciono društvo ne postupa u skladu sa odredbama člana 172. stav 4. ovog zakona koje se odnose na evidenciju naloga kao i na zahtev Komisije na stavljanje istih na raspolaganje;
- 46) investiciono društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem ne ispunjava obaveze u skladu sa odredbama člana 172. stav 5. ovog zakona u vezi sa strategijom održavanja tržišta;
- 47) investiciono društvo nema uspostavljene efikasne sisteme i načine kontrole i ne postupa u skladu sa odredbama člana 172. st. 7. i 9. ovog zakona u vezi sa pružanjem direktnog elektronskog pristupa mestu trgovanja;
- 48) investiciono društvo ne ispunjava odredbe iz člana 172. stav 10. ovog zakona o obaveštavanju Komisije;
- 49) investiciono društvo postupi suprotno odredbama člana 172. stav 13. ovog zakona u vezi vođenja evidencija;
- 50) investiciono društvo i organizator tržišta ne postupa u skladu sa odredbama člana 173. stav 1. ovog zakona u vezi sa upravljanjem MTP-om ili OTP-om;
- 51) investiciono društvo ne dostavi Komisiji detaljan opis funkcionisanja MTP-a ili OTP-a u skladu sa odredbama člana 173. stav 5. ovog zakona;
- 52) investiciono društvo i organizator tržišta koji upravlja MTP-om izvršava naloge klijenata suprotno odredbama člana 174. stav 6. ovog zakona;
- 53) investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja OTP-om ukoliko ne ispunjava sve zahteve iz člana 175. ovog zakona;
- 54) investiciono društvo ne postupi u skladu sa odredbama člana 176. ovog zakona u vezi sprečavanja sukoba interesa i nanošenja štete interesima klijenta;
- 55) investiciono društvo koje kreira finansijske instrumente ne postupa u skladu sa odredbama člana 177. stav 2. ovog zakona;
- 56) investiciono društvo koje prilikom pružanja usluge davanja investicionog saveta ili usluge upravljanja portfolijima ne prikupi podatke o znanju i iskustvu klijenta u skladu sa odredbama člana 180. stav 1. ovog zakona;
- 57) investiciono društvo ne prikupi podatke o znanju i iskustvu klijenta kome ne pruža uslugu investicionog savetovanja i portfolio menadžera u skladu sa članom 180. stav 3. ovog zakona;
- 58) investiciono društvo ne upozori klijenta u slučaju iz člana 180. st. 5. i 6. ovog zakona;
- 59) investiciono društvo koje suprotno odredbi člana 183. stav 1. ovog zakona ne dokaže Komisiji na njen zahtev da zaposleni u investicionom društvu i druga fizička lica koja pružaju usluge i obavljaju aktivnosti iz člana 183. stav 2. ovog zakona u ime i za račun investicionog

društva, u svakom trenutku poseduju potrebna znanja i sposobnosti za obavljanje njihovih dužnosti;

60) investiciono društvo koje suprotno odredbi člana 183. stav 3. ovog zakona ne odobrava i ne nadgleda sprovođenje sistema stalne edukacije;

61) investiciono društvo koje ne izvršava naloge po najpovoljnijim uslovima u skladu sa članom 186. st. 1- 3. ovog zakona;

62) mesto trgovanja i sistematski internalizatori i sva mesta izvršenja koja ne pružaju informacije u skladu sa članom 186. stav 5. ovog zakona;

63) investiciono društvo koje ne ustanovi i ne sprovede efikasne mehanizme i procedure za izvršavanje naloga klijenata i postizanje najboljih efekata u skladu sa članom 186. stav 6. ovog zakona;

64) investiciono društvo koje suprotno članu 186. stav 10. ovog zakona pre izvršenja naloga van mesta trgovanja ne dobije prethodnu izričitu saglasnost klijenta;

65) investiciono društvo koje ne izvrši obavezu objavljivanja u skladu sa članom 186. stav 12. ovog zakona;

66) investiciono društvo koje ne postupa u skladu sa članom 186. stav 13. ovog zakona;

67) investiciono društvo koje postupa sa nalogima klijenata suprotno članu 187. st. 1-3. ovog zakona;

68) investiciono društvo koje odbije izvršenje naloga klijenta suprotno članu 188. stav 2. ovog zakona;

69) investiciono društvo koje ne obavesti Komisiju u skladu sa članom 188. stav 4. ovog zakona;

70) investiciono društvo koje ne izda potvrdu o izvršenju transakcija u skladu sa članom 189. stav 1. ovog zakona;

71) profesionalni investitor koji ne obavesti investiciono društvo u skladu sa članom 191. stav 2. ovog zakona;

72) investiciono društvo koje suprotno članu 191. stav 3. ovog zakona ne preduzme odgovarajuće mere kada ustanovi da neki klijent ne pripada početno utvrđenoj kategoriji profesionalnog investitora;

73) investiciono društvo koje ne obavesti profesionalnog investitora u skladu sa članom 192. stav 3. ovog zakona;

74) investiciono društvo koje ne obavesti profesionalnog investitora u skladu sa članom 192. stav 4. ovog zakona;

75) investiciono društvo koje u slučaju promene podataka dostavljenih u skladu sa članom 198. ovog zakona, ne obavesti Komisiju u skladu sa članom 198. stav 6. ovog zakona;

76) kreditna institucija koja suprotno članu 198. stav 7. ovog zakona ne obavještava Komisiju o imenima vezanih zastupnika;

77) investiciono društvo ili organizator tržišta koji upravlja MTP-om ili OTP-om, a koji ne obavesti Komisiju u skladu sa članom 198. stav 11. ovog zakona;

78) investiciono društvo koje ne dostavi pisano obavještenje u skladu sa članom 199. stav 19. ovog zakona;

79) pravno lice koje vrši oglašavanje, reklamiranje, obuke za trgovanje preko elektronskih platformi za trgovanje kao i druge oblike promovisanja usluga inostranih investicionih društava ili organizatora trgovanja, bez dozvole za rad Komisije suprotno članu 203. stav 4. ovog zakona;

80) investiciono društvo koje ne izračunava iznos kapitala, rizike i izloženost na način koji je propisan aktom Komisije, u skladu sa članom 211. stav 2. ovog zakona;

81) investiciono društvo koje ne dostavi mesečni izveštaj u formi i u roku, u skladu sa članom 224. stav 1. ovog zakona;

82) investiciono društvo koje ne dostavi godišnji finansijski izveštaj i izveštaj nezavisnog revizora u skladu sa članom 224. stav 3. ovog zakona;

83) organizator tržišta ili investiciono društvo koje upravlja mestom trgovanja ne objavljuje podatke u skladu sa članom 229. stav 1. i članom 230. stav 1. ovog zakona;

84) organizator tržišta ili investiciono društvo koje upravlja mestom trgovanja odloži objavljivanje podataka o transakcijama bez prethodnog odobrenja Komisije u skladu sa članom 231. stav 3. ovog zakona;

85) član Fonda ako ne dostavlja mesečne izveštaje kao i sve druge podatke koji Agenciji mogu biti potrebni za obavljanje njenih zakonom utvrđenih poslova, na propisani način i u propisanim rokovima u skladu sa članom 266. stav 1. ovog zakona;

86) član Fonda ako klijentima i zainteresovanim licima ne pruži informacije u vezi sa sistemom za zaštitu investitora utvrđene ovim zakonom, u skladu sa članom 267. st. 1-4. ovog zakona;

87) CRHOV ako naplati članarine i naknade u iznosu većem od propisanog Pravilnikom o tarifi iz člana 312. stav 1. ovog zakona;

88) CRHOV postupi suprotno odredbama člana 313. ovog zakona u vezi sa prijemom u CRHOV-u;

89) CRHOV postupi suprotno odredbama člana 322. ovog zakona u vezi sa izveštavanjem;

90) CRHOV ne omogući vršenje nadzora u skladu sa odredbama čl. 323. i 324. ovog zakona;

91) pravno lice koje ne dostavi podatke, dokumenta i pismene izjave od značaja za nadzor na zahtev Komisije u skladu sa članom 355. stav 2. ovog zakona;

92) investiciono društvo, organizator tržišta, pružalac usluga dostave podataka, kreditna institucija u pogledu investicionih usluga ili aktivnosti i dodatnih usluga, kao i drugi poslodavac koji obavlja delatnost koja je registrovana za svrhe finansijskih usluga ne postupi u skladu sa članom 360. stav 3. ovog zakona;

93) pravno lice koje ne dostavi podatke od značaja za nadzor u skladu sa članom 361. stav 1. ovog zakona.

Član 411

Novčanom kaznom od 2.000 do 200.000 dinara kazniće se fizičko lice ako:

1) fizičko lice proda nekvalifikovanom investitoru nevlasničke hartije od vrednosti kojima se, shodno objavljenom prospektu, trguje samo na regulisanom tržištu odnosno posebnom segmentu tog tržišta na kome trguju samo kvalifikovani investitori iz člana 39. stav 4. ovog zakona;

2) je fizičko lice sa svojstvom odgovornog lica za sadržaj prospekta a prospekt ili skraćeni prospekt sadrže pogrešne, netačne ili podatke koji dovode u zabludu odnosno u kome su izostavljene bitne činjenice iz člana 45. st. 1. i 2. ovog zakona;

3) fizičko lice ukoliko ne obavesti i ne podnese zahtev za davanje prethodne saglasnosti za sticanje i smanjenje procenta kvalifikovanog učešća navodeći sve podatke u skladu sa članom 120. st. 1. i 2. ovog zakona;

4) fizičko lice ukoliko obavljanje usluga dostave podataka kao redovne delatnosti ili posla bez prethodne dozvole Komisije ukoliko je u suprotnosti sa članom 140. stav 1. ovog zakona;

5) član organa uprave investicionog društva, za koje se smatra da je veliko u smislu njegove veličine, unutrašnje organizacije i prirode, obima i složenosti poslovanja, ukoliko funkciju obavlja suprotno ograničenjima iz odredbe člana 156. stav 6. ovog zakona;

6) član organa uprave investicionog društva koji suprotno članu 159. stav 1. ovog zakona obavlja dužnost bez saglasnosti Komisije;

7) fizičko lice koje postupa suprotno odredbama člana 160. ovog zakona o sticanju kvalifikovanog učešća;

8) fizičko lice koje suprotno odredbama člana 161. ovog zakona stekne i uveća bez odobrenja Komisije kvalifikovano učešće u investicionom društvu;

9) fizičko lice koje suprotno članu 184. stav 1. ovog zakona obavlja usluge i aktivnosti iz člana 2. stav 1. tačka 2) podtač. (1)-(5) ovog zakona a ne poseduje dozvolu za obavljanje tih usluga i aktivnosti;

10) profesionalni investitor koji ne obavesti investiciono društvo u skladu sa članom 191. stav 2. ovog zakona;

11) lice koje pruža investicione usluge i aktivnosti ili dodatne usluge, na teritoriji Republike, ne posluje u skladu sa zakonom i ne poseduje odgovarajuću dozvolu Komisije, u skladu sa članom 203. stav 1. ovog zakona;

12) obavlja poslove iz člana 203. stav 4. ovog zakona;

13) fizičko lice koje ne dostavi podatke, dokumenta i pismene izjave od značaja za nadzor na zahtev Komisije u skladu sa članom 355. stav 2. ovog zakona;

14) fizičko lice koje ne dostavi podatke od značaja za nadzor u skladu sa članom 361. stav 1. ovog zakona;

15) subjekt nadzora fizičko lice koje onemogućuje sprovođenje neposrednog nadzora u skladu sa članom 365. st. 1-5. ovog zakona.

XVIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Komisija za hartije od vrednosti

Član 412

Komisija koja obavlja poslove u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom.

Komisija je dužna da se organizuje u skladu sa ovim zakonom u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Dozvole, rešenja, mere, saglasnosti i druge odluke koje je donela Komisija u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) ostaju na snazi nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Postupci koji su pred Komisijom pokrenuti do početka primene ovog zakona, okončaće se u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20).

Članovi Komisije izabrani u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da obavljaju svoje dužnosti u skladu sa svojim mandatom, do izbora novih članova u skladu sa odredbama ovog zakona.

Komisija će doneti propise za sprovođenje ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti

Član 413

CRHOV koji obavlja poslove u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom i dužan je da se organizuje i uskladi svoja akta sa odredbama ovog zakona, u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rešenja, mere i druge odluke koje je doneo CRHOV u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) ostaju na snazi nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Organizator tržišta

Član 414

Organizator tržišta koji obavlja poslove u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom i dužan je da se organizuje i uskladi svoja akta sa odredbama ovog zakona, u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rešenja, mere i druge odluke koje je organizator tržišta iz stava 1. ovog člana doneo u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) ostaju na snazi nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Hartije od vrednosti uključene na regulisano tržište iz stava 1. ovog člana u smislu Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) nakon stupanja na snagu ovog zakona smatraju se uključenim na regulisano tržište, odnosno listing regulisanog tržišta, u skladu sa aktima organizatora tržišta.

Hartije od vrednosti uključene na MTP u smislu Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) nakon stupanja na snagu ovog zakona organizator tržišta uključuje na MTP, odnosno segment regulisanog tržišta koji nije listing, u skladu sa aktom organizatora tržišta.

Brokersko-dilerska društva

Član 415

Brokersko-dilerska društva koje su dobile dozvolu za rad od Komisije do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da obavljaju svoju delatnost i dužni su da svoje poslovanje i akta usklade sa odredbama ovog zakona i odgovarajućim aktima Komisije, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ovlašćene banke

Član 416

Kreditne institucije koje su do dana stupanja na snagu ovog zakona poslovale kao ovlašćene banke u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) dužne su da svoje poslovanje i akta usklade sa odredbama ovog zakona i odgovarajućim aktima Komisije, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Kreditne institucije koje su do dana stupanja na snagu ovog zakona pružale dodatne usluge iz člana 2. stav 1. tačka 9) Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) u skladu sa članom 211. stav 3. tog zakona, dužne su da do isteka roka iz stava 1. ovog člana dobiju od Komisije dozvolu za obavljanje delatnosti investicionog društva u skladu sa odredbama ovog zakona i odgovarajućim aktima Komisije, osim za pružanje dodatnih usluga iz člana 2. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (4) ovog zakona. Istekom roka iz stava 1. ovog člana kreditne institucije koje prestaju da pružaju dodatne usluge, izuzev dodatnih usluga iz člana 2. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (4) ovog zakona, dužne su da o tome obaveste Komisiju.

Fond za zaštitu investitora

Član 417

Agencija za osiguranje depozita koja organizuje i upravlja Fondom za zaštitu investitora u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom i dužna je da se organizuje i uskladi svoja akta sa odredbama ovog zakona, u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 418

Odredbe člana 1. stav 3. tačka 4), stav 4. tačka 3) i stav 5, člana 3. stav 3, člana 10. st. 6-8, člana 72, člana 86, člana 96. st. 6-8, člana 97. stav 12, člana 98. stav 5, člana 99. st. 4-10, člana 100, člana 101, člana 105, člana 106. stav 7, člana 115. stav 10, člana 127. st. 7, 9, 11. i 19, člana 128, člana 130. stav 2. tač. 3), 4), 7), 8), 9) i 10) i stav 3, člana 132. st. 5. i 6, člana 135. stav 3, člana 139. stav 3, člana 140. stav 2. tač. 2) i 3) i st. 4. i 6, člana 141. stav 3, člana 146, člana 147. člana 149. stav 2. tačka 2) i stav 5, člana 153. stav 4, člana 156. st. 9. i 15, člana 169. stav 4, člana 170. stav 6, člana 172. stav 2, člana 173. st. 6-8, člana 179. stav 15, člana 194. stav 5, člana 195. st. 2. i 3, člana 196. st. 4 -6. i 8, člana 197. stav 6, člana 198, člana 199, člana 200. stav 1, člana 201. st. 1-6, čl. 202, 204, 205, 206, 207, 208, člana 225. stav 2, čl. 241, 242, 252, 253, člana 256. stav 2. tač. 5), 6) i 7), člana 267. st. 3. i 4, člana 383. st. 8-11, člana 387. st. 4. i 5, čl. 388, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398. i 399. ovog zakona primenjuju se od dana prijema Republike u EU.

Član 419

Odredbe čl. 188, 203, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 243. i 389. ovog zakona primenjuju se do dana prijema Republike u EU.

Stavljanje van snage ranijeg zakona

Član 420

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 i 153/20).

Stupanje na snagu

Član 421

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se po isteku godinu dana od dana stupanja na snagu, osim odredaba kojima se daju ovlašćenja za donošenje propisa, opštih i drugih akata kojima se vrši usklađivanje rada i poslovanja određenih subjekata sa odredbama ovog i drugog zakona, koje se primenjuju od dana stupanja na snagu ovog zakona.